

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

XX. évfolyam 1. szám, 2010. március

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Mozgalmas hónapok

*

Négy fő témakör titkáraink
országos tanácskozásán

*

MgSzH állománygyűlés

*

A tudomány műhelyéből

*

Barlai Ervin emléke

Lentiben

*

Térképészettörténeti
konferencia

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

Dr. Madas László
emlékére

*

A magyar természetvédelem
története

Mozgalmas hónapok

Már januárban keményen kezdődött ez az év a munka világában: a Budapesti Közlekedési Vállalat (BKV ZRt.) autóbusz- és villamosvezetőinek hatnapos sztrájkjával.

Szakszervezeti szempontból több tanulsággal szolgált ez a munkabeszüntetés. Először is megmutatta a vállalati kollektív szerződés (k.sz.) fontosságát. Azt, hogy a k.sz.-t illik komolyan venni és folyamatosan karbantartani. A sztrájk meghirdetésének közvetlen és deklarált indoka ugyanis a kollektív szerződés hiánya volt, közelebbről annak lejárt és meg nem hosszabbított volta. (Meglehet, hogy ez inkább csak a felszíne volt a cégen belül gyülemlő munkahelyi munkaügyi és más feszültségeknek.)

Megmutatkozott továbbá az is, hogy a k.sz. mellett komolyan kell venni még azt is, ami rendszerint benne sincs. Vagyis az ún. cafeteria-rendszert, a béren kívüli juttatásokat is (étkezési utalvány, üdülési csekk stb.). Ezek talán még a közvetlen bérezési kérdéseknél is több vitára adtak alkalmat a munkáltató és a munkavállalók képviselői közötti megbeszélések, alkuk során.

A legfontosabb: az egység és a szolidaritás

A sztrájk nem bénította meg ugyan a főváros közlekedését, de hat napig történt elhúzódásával sok problémát okozott az egész országban az utazóközönségnek. Ennek során rávilágított olyan jogi problémákra, mint pl. az elégséges szolgáltatás fogalma, mértéke. *Felsejlettek a háttérben a szakszervezeti mozgalom egyes problémái is, mint például a szervezeti elaprózottság.* Sokan most tudták meg, hogy például a BKV-nál 26 szakszervezet működik. Egy nagy jelentőségű sztrájk kérdésében nem könnyű ennyi szervezetnek megegyezésre jutnia. Márpedig *a sztrájk sikerének legfontosabb feltétele az egység,* a kikezdzhetetlen közös elhatározás. Így talán nem is mutatkozott meg a maga élességében az, hogy sztrájk esetén a másik, a munkáltatói oldal nem válogatós az eszközökben és mindent bevet a munkavállalók egységének megbontására - mert ez a sztrájk halála.

Ezért van szükség a munkavállalói, a szakszervezeti szolidaritásra, ami egy epizód erejéig ebben a sztrájkban is megjelent a Vasutas Dolgozók Szabad Szakszervezetének (VDSzSz) négy óra időtartamúra meghirdetett, de gyorsan elvetélt szolidaritási sztrájkjában. Éppen csak dolgozói szolidaritás nem volt ebben a vasutas megmozdulásban, mert talán százan sem voltak, akik nem vették fel akkor a munkát. De legalább a vezetőségnek eszébe jutott, hogy egy gesztust kellene tenni a másik közlekedési vállalat dolgozóinak irányában. Másoknak még ennyi sem jutott eszébe. Egyébként szakszervezeti szempontból eléggé elaprózott a vasutasok mozgalma is.

Közeledik a parlamenti választás

A következő közéleti izgalomra áprilisban lesz kilátás, ha csak addig még be nem ugrik valami rendkívüli esemény. Lapunk negyedévi megjelénéséből következik, hogy ha minden jól megy, akkor a következő, májusi számunk megjelenéséig már túl is leszünk ezen a nagy eseményen. Ezért most kell foglalkoznunk ezzel kapcsolatban egy és más gondunkkal.

A köztársasági elnök január 24-én hirdette ki a parlamenti képviselőválasztások első fordulójának április 11-i időpontját, a pártok kampánya tehát hivatalosan ekkor vehette kezdetét. Mindenki tapasztalhatta azonban, hogy nem hivatalosan ez már decemberben elkezdődött.

Négy-öt parlamenti választás tapasztalatai alapján már tudjuk, hogy a kampány általában a nagy adok-kapok, és a nagy ígéretések, olykor az osztogatások ideje. Azonban ami lapzártánkig ezen a téren történt, az imponálónak éppen nem volt mondható. Leginkább talán *a riogatás* volt a jellemző motívum a pártpolitikai megnyilvánulások során. De nem annyira egymást riogatták a pártok, hanem inkább bennünket, kis választópolgárokat: emberek, ha a másik párt győz, akkor ez meg az a szörnyűség vár rátok!

Az első nagy etap *a nyugdíjasok* háztáján történt. Érthető, hiszen mintegy 3 millió, csaknem 100 %-ig szavazóképes embertömegről van szó. A Fidesz 1998-2002 közötti elnagyt, kissé fölényes nyugdíjas politikája megmutatta, hogy bizony *a nyugdíjasok véleményét is komolyabban kell venni, mert ezen a téren könnyen nyerhet vagy veszíthet bárki néhány tízezer szavazatot* és ez már akár a mérleg nyelve is lehet a választási eredmény szempontjából.

Minden szinten erősíteni kell szakmánk pozícióját

A közvélemény-kutató intézetek előrejelzései szerint szinte biztosra vehető a politikai jobboldal választási győzelme; csupán a nyerési : veszteségi arány mutathat majd bizonyos eltérést a prognózisokhoz képest. Tehát *politikai változás lesz* és a jobboldal már most sem hagy kétséget afelől, hogy *ennek meg lesznek a személyi konzekvenciái is,* főleg az államigazgatásban és a gazdaság állami szektorának vezetői körében. A nyilatkozatok afelől sem hagynak kétséget, hogy ebben a körben az eddigieknél is nagyobb szerepe lesz a kormányzat iránti lojalitásnak és a 2002-2010 közötti időszakban tanúsított politikai kötelezettségeknek.

Az államigazgatás vonalán várható változásokat mindenképpen ki kell használnunk a szakma méltánytalanul megrendült helyzetének és szakmai homogenitásának megerősítésére, illetve minden szinten való visszaállítására.

Tarthatatlan állapot például, hogy a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban az Erdészeti Főosztály eltűnt a főosztályok névsorából, pedig még nem is olyan régen ott a szakma Erdészeti és Faipari Hivatal státust élvezett. Legjobb tudomásunk szerint ilyen intézkedésre a földművelésügyi tárca 1868 óta tartó fennállásának eddigi bő 140 éve alatt mindössze egyszer került sor: amikor is az akkori Erdészeti Főosztályt egy kis ügyosztállyá degradálva beszuvasztották a Mezőgazdasági-Üzemi Főosztályba. De még az akkori vezetők is érezhették a helyzet tarthatatlanságát, mert egy 1950 májusában hozott felső szintű parthatározat, valamint a Népgaz-

dasági Tanácsnak arra épülő határozata alapján a minisztériumon belül visszaállították az Erdészeti Főosztályt. Négy év múlva, 1954-ben pedig a szakma közvetlenül a Minisztertanácsnak alárendelt önálló főhatósági státust kapott. Ami ezután következett, azt a szakma a magyar erdészet aranykorának nevezi – mígnem 1967 tavaszán ismét vissza kellett térni a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumba.

Ehhez vannak érveink

Az említett események óta eltelt hat évtized. Az ország erdeinek területe csaknem a duplájára emelkedett; ma már az erdő a szántó után a második legnagyobb földművelési ág az országban. A gazdaság állami szektorában, az MNV ZRt. keretében az állami erdőgazdasági részvénytársaságok nem lebecsülendő arányt képviselnek. Az erdő és a dendromassza pedig a társadalom szemében alaposan felértékelődött hazánkban is, humánökológiai és energetikai szerepe folyamatosan növekszik. Ennek ellenére szervezeti státus dolgában még ott sem tartunk, mint ahol 1950-ben tartottunk.

Ez a helyzet tarthatatlan, a nemzeti közti szintéren pedig szégyenteljes. Úgy érezzük, jogos a szakmának az az igénye, hogy államigazgatási vonalon egy erdőmérnök által vezetett szakállamtitkárság szintjén kezeljék az erdészet

ügyeit, tervező és ellenőrző háttérintézményeivel együtt. Ezzel a gondolattal ostromolnunk kell a felső szintű politikai irányítást, a kormányt, ehhez azonban szakmai egység kell. Mégpedig nemcsak szakszervezeti egység, hanem a szakma területén tevékenykedő valamennyi érdekképviselési-érdekvédelmi szervezet egysége.

Hol van a megfelelő helyünk?

A nagy, újra és újra visszatérő, eltérő véleményeket indukáló kérdés azonban köztudottan az, hogy mit sugalljunk a kormánykereknek forogatóknak: merre tereljék szakmánk hajóját? Vannak kollégáink – és nem csak kollégáink –, akik esküsznek arra, hogy csakis a környezetvédelmi tárcán belül lenne megfelelő helyén az erdészet. Mások pedig a földművelésügyi tárca mellett törnek lándzsát.

Külön cikk szükségeltetné mindkét tábor érveinek és ellenérveinek a kifejtésére. (Talán még nem volna késő és nem is lenne haszontalan, ha következő lapszámunkban egy vagy két ilyen tartalmú cikk megjelenhetne.) A történelmi tapasztalat az, hogy akiket ilyen ügyekben megkérdeztek, azoknál rendszerint „a szék határozta meg a tudatot”, vagy másként a „jobb ma egy veréb, mint holnap egy tüzök” elve. Vagyis inkább nem kockáztattak egy ma meglevő kisebb, de biztosnak tűnő széklet egy holnap talán nagyobb, de bizonytalanabb székért.

Ilyen politikailag mozgalmas időkben azonban, mint amilyenben manapság élünk, talán lehetséges is, megérdemes is kissé bátrabban kezelni a kockázati tényezőket.

Persze, ha már eddig elmentünk az eszmefuttatással, itt is felvetődnek a konkrét személyi kérdések. Úgy véljük ezzel kapcsolatban, hogy a szakma ki tud állítani megfelelő, képzett, az erdészet és az erdésztársadalom iránt elkötelezett, vezetésre alkalmas erdészeti szakembereket az irányító posztokra.

Szakmánk egysége a jövő záloga!

Tudjuk jól, hogy az erdészet és az elsődleges faipar területén még más szakszervezetek és szakmai érdekképviselések is tevékenykednek. Nem véletlenül kezdtük azonban cikkünket a januári BKV-sztrájk tanulságainak felidézésével. Az ágazati érdekképviselés és érdekvédelem szervezeti elaprózottságából fakadó veszélyeket, az akcióegységet gyengítő tényezőket a mi területünkön is csak összefogással, együttműködéssel, szolidaritással lehet elhárítani. Ehhez is sok munkára, egyeztető megbeszélésre és főleg kollegiális jószándékra van szükség. A sorok szorosra zárását azonban mindenekelőtt saját szervezetünkön belül kell biztosítanunk. Ne feledjük: szakmánk egysége a jövő záloga!

K. P.

Hírek

A NyME Erdőmérnöki Kara

februárban bonyolította le ünnepélyes diplomaosztó nyilvános tanévzáró kari tanácsülését Sopronban, az Erzsébet utcai oktatási objektum aulájában, amikor is 75 fiatal vehette át oklevelét Prof.Dr. Náhlik András dékántól.

*

Fotókiállítás. Március 21-ig tekinthetik meg az érdeklődők a Gemenc ZRt. Pörbölyi Ökoturisztikai Központjában azt a fénykép-kiállítást, amelyet egy kiírt pályázatra beérkezett 190 alkotásból válogattak, s amelyek a gemenci erdőt különleges nézőpontból örökítik meg. Az I. helyezett 300.000 forintos fődíját Krizák István „Tölgyfák” című műve

kapta. Különdíjban részesült Elblinger Ferenc „Az óriás alatt” című fotója.

*

Szeccsziós bútorok kiállítását rendezte meg az Iparművészeti Múzeum „Köszálon termett sajtó lilium - A magyar szeccszió bútortervezői” címmel (amit Molnár Ferenc „Az üvegcsipő” című írásából merítettek). Mintegy harminc tervező közel 110 alkotása tekinthető még meg március 28-ig, s mellettük ötven eredeti terv és ötven archív fénykép. A népi formák, díszítőmotívumok által inspirált magyaros szeccszió mellett az osztrák, német, francia, angol és finn szeccszió elemei is megjelentek a kiállítás anyagában.

*

A Gemenc ZRt. mozgalmat indított „Minden születendő gyermeknek

ültsenek egy fát!” jelszóval, ami kapcsolódik a Klima Klub faültetési akcióprogramjához. Az akció keretében az erdő- és vadgazdaság térítésmentesen biztosítja a facsemetéket (öshonos fafajokból). Az önkormányzatok pedig megszervezik – lehetőleg az újszülöttek szüleivel – a csemeteültetést, a szükséges szerszámokat, valamint vezetik a név szerinti ültetési katasztert.

*

Földmoratórium. A jövő évben lejár a külföldiek magyarországi földvásárlási moratóriuma, amelyet hazánk hét éves időtartamra kapott 2004-ben, uniós csatlakozásunk alkalmával. A tilalom elvileg 3,5 évvel meghosszabbítható. A földpiac megnyitásának vannak hívei is, ellenzői is – majd a politika dönt a kérdésben (s persze az EU).

Négy fő témakör titkáraink országos tanácskozásán

Vállalati és intézményi szakszervezeti bizottságaink titkárainak lapzártánk előtti utolsó országos ülését budapesti központunkban bonyolították le dr. Halmágyi Jánosnak, szakszervezetünk elnökének vezetése alatt. A tanácskozás lényegében négy fő témakör körül mozgott.

Bérezési problémáink

Dudás Péter főtitkárunk tájékoztatója főként a bérezés problematikájával foglalkozott. Elmondta: az állami erdőgazdasági részvénytársaságok feletti tulajdonosi felügyeletet gyakorló Magyar Nemzeti Vagyonkezelő ZRt-nek levélben hívta fel a figyelmét a bérezés terén tapasztalt problémákra. (A Vagyonkezelő kimentette magát az értekezleten való részvétel alól.) Ezek közül az egyik legkomolyabb, hogy az adótörvények változása éppen a tagságunk zömét jelentő technikusok reálbérét érinti kedvezőtlenül, holott már eddig is a közép-fokú végzettségű munkahelyi vezető tagtársaink bérlemaradása volt a legnagyobb gond. Górász László (VADEX ZRt.) megjegyezte ezzel kapcsolatban, hogy még az un. technikai korrekciót sem fogadták el.

A minimálbér ügye

Elhangzott a továbbiakban, hogy a minimálbérről a múlt év decemberében az Országos Érdekegyeztető Tanácsban született és kompromisszumosnak nevezett megállapodás nemcsak problematikus, hanem némileg talányos is. A szeptember 8-tól december 1-ig tartó tárgyalások során, vagyis csaknem három hónap alatt ugyanis mindössze annyit sikerült a munkavállalói oldalnak elérni, hogy a múlt évi 71.500 forint minimálbér 2010-re 73.500 forintra emelkedett. A 2009. évi 87.000 forint (illetve július 1-től 87.500 forint) szakmunkásbér-minimum pedig 89.500 forintra.

A tárgyalásokkal kapcsolatban megnyilatkozó konföderációs szakszervezeti vezetők és mások is, a munkavállalói és a kormányzati oldal képviselői ezt az

eredményt vállalható megállapodásnak minősítették, mondván, hogy ezek az összegek 3,9 %-os idei inflációt feltételezve még némi reálbér-növekedést is jelentenek. (Lásd a mellékelt táblázatot is.)

Sajnos, amint Dudás Péter főtitkár megjegyezte, az erdőgazdasági bérezésnek az egész állami szektor béviszonyaihoz kell igazodnia. Márpedig ismeretes – mi is nem egyszer megírtuk már –, hogy tagságunk zömének bérezése még mindig számottevő lemaradást mutat az országos átlaghoz viszonyítva. A felzárkózás tekintetében tehát ebben az évben sem tudunk jelentős lépést tenni előre.

Kollektív szerződésünk

A következő téma az ágazati kollektív szerződés (Á.K.Sz.), annak módosítása volt dr. Halmágyi János elnök előterjesztésében. Az elnök többek között elmondta: tapasztalhatók arra irányuló törekvések, hogy bizonyos juttatások kikerüljenek az Á.K.Sz. hatálya alól. Ilyen például a cafetéria-juttatások egy része.

Az elnök szerint ebben a kérdésben a titkároknak kell döntenie, de javasolta, hogy a cafetéria-rendszer legyen része a vállalati kollektív szerződésnek és az e fölötti döntést szakszervezeti bizottságaink ne adják szabadon mások kezébe.

Nyugdíjpénztárunk helyzete

Ezt követően Lehoczky László, az MKB Önkéntes Nyugdíjpénztár üv. igazgatója adott tájékoztatást a pénztár helyzetéről és néhány hasznos tudnivalóról. Az igazgató szerint a pénztár jól áll, nem bukott nagyot 2008-ban és 2009-ben ezt a kisebb veszteséget is visszanyerte, s mintegy 14 %-os eredménnyel zárta az évet.

A pénzügyi szerkezetet átalakítják és kockázati fokozatok szempontjából négy portfóliójuk lesz: I. Kockázatos. II. Klasszikus (rövid lejáratú). III. Kiegyensúlyozott. IV. Növekedési portfólió.

Lehoczky úr szerint a bérek szuperbruttósítása következtében a pénztári tagok 2010-ben kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnek, de hosszú távon nincs más alternatívája az időskori öngondoskodásnak. Felhívta a figyelmet arra, hogy a nyugdíjpénztár szolgáltatásai a tagok közvetlen hozzátartozóira is kiterjednek. Továbbá az itt elhelyezett pénzekre hozam- és tőkegarancia lép életbe.

Vállalati helyzetkép

Titkáraink országos tanácskozásának negyedik programpontjaként a titkár kollégák egyenként tájékoztatást adtak arról, hogy mi a helyzet munkahelyükön a kollektív szerződés megkötésével, a bérezés és premizálás, s az egyéb juttatások, a cafetéria terén.

A helyzetkép országos viszonylatban meglehetősen heterogén, de összességében nem mondható rossznak. A javadalmazás kitapinthatóan függvénye az egyes vállalatok anyagi kondíciójának. Sajnos a gazdasági válság, azon belül a fapiac beszűkülése egyes vállalatoknál erősen érezteti hatását. Ezeknél a vállalatainknál nincs, vagy csak minimális a bérfejlesztés, nincs cafetéria, s a szakszervezeti taglétszám is csökken (pl. faipari üzem bezárása miatt).

Varga György, Nyugdíjas Bizottságunk elnöke, mint a titkári értekezletek állandó meghívottja azt kérte a kollégáktól: igyekezzenek odahatni, hogy a minimálbér összege alatti nyugdíjat „élvező” nyugdíjasaink ingyen, vagy legalább is minimális áron juthassanak tűzifához. (Megjegyezzük: a titkárok tájékoztatása szerint egyre több vállalatnál szüntetik meg a kedvezményes tűzifavásárlás lehetőségét.)

Dr. Halmágyi János elnökünk azt a megállapítást vonta le, hogy a személyi alapbér a biztos bér, az emberek annak emelését kívánják. Ezzel a tanácskozás véget ért.

K. P.

A nettó és a reálkeresetek alakulása havi bruttó 160 ezer Ft-ig a reálkeresetek megőrzését biztosító bruttó keresetnövekedés, afölött változatlan bruttó keresetek mellett 2010-ben

Havi bruttó kereset		Bruttó 2010/2009 %	Szja adóalap 2010 (127%)	Havi nettó kereset		Nettó 2010-2009 forint	Nettó 2010/2009 %
2009	2010			2009	2010		
forint				forint			
75 000	77 100	102,8	97 917	60 090	62 447	2 357	103,9
80 000	82 600	103,3	104 902	63 340	65 825	2 485	103,9
90 000	93 600	104,0	118 872	69 840	72 580	2 740	103,9
100 000	104 600	104,6	132 842	63 340	79 335	2 995	103,9
110 000	114 700	103,5	145 669	76 340	85 537	3 222	103,9
120 000	124 200	102,8	157 734	82 315	91 371	3 456	103,9
130 000	133 600	102,2	169 672	87 915	97 144	3 629	103,9
140 000	143 100	101,7	181 737	93 515	102 978	3 863	103,9
150 000	152 500	101,0	193 675	99 115	108 750	4 035	103,9
160 000	161 600	100,0	205 232	104 715	114 339	4 324	103,9
170 000	170 000	100,0	215 900	113 015	119 497	5 682	105,0
180 000	180 000	100,0	228 600	117 615	125 638	8 023	106,8
190 000	190 000	100,0	241 300	121 415	131 779	10 364	108,5
200 000	200 000	100,0	254 000	125 215	137 920	12 705	110,1
210 000	210 000	100,0	266 700	129 015	143 937	14 992	111,6
220 000	220 000	100,0	279 400	132 815	148 554	15 739	111,9
230 000	230 000	100,0	292 100	136 615	153 171	16 556	112,1
240 000	240 000	100,0	304 800	141 300	157 788	16 488	111,7
250 000	250 000	100,0	317 500	146 000	162 405	16 405	111,2
260 000	260 000	100,0	330 200	150 700	167 022	16 322	110,8
270 000	270 000	100,0	342 900	155 400	171 639	16 239	110,4
280 000	280 000	100,0	355 600	160 100	176 256	16 156	110,1
290 000	290 000	100,0	368 300	164 800	180 873	16 073	109,8
300 000	300 000	100,0	381 100	169 500	185 490	15 990	109,4

Már 55.000 szociálisan hátrányos helyzetben élő személy támogatásáról döntöttek

A pályázat benyújtási határideje folyamatos a pályázati keret kimerüléséig - de nem később mint 2010. szeptember 15-ig.

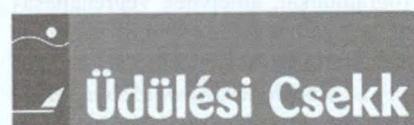
A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány az eddig beérkezett kérelmek figyelembevételével már 55.000 szociálisan hátrányos helyzetben élő személy 1,3 milliárd Ft összegű üdülési támogatásáról döntött.

A napokban kapják meg a támogatásról szóló értesítő leveleket a pályázati kiírásnak megfelelő alacsony jövedelmű nyugdíjasok, a legalább két kiskorú gyermeket nevelő munkavállalók, a fogyatékkal élők és a szakiskolai tanulók.

Az 5.000-15.000 Ft közötti önrész vállalását egyre több együttműködő civil szervezet, alapítvány, szakszervezet, önkormányzat vagy támogató családtag biztosítja a pályázó részére. A 25.000 - 40.000 Ft összegű üdülési csekkel a támogatott személyek közel 15 ezer belföldi szolgáltatónál pihenhetnek, üdülhetnek, kikapcsolódhatnak, művelődhetnek. Az alapítvány évről évre egyre nagyobb forrást biztosít saját gazdálkodásának eredményéből a szociálisan hátrányos helyzetben élők üdülési támogatására. A kérelmezők a 2010. évben 3,2 milliárd Ft üdülési csekk támogatáshoz juthatnak pályázati úton.

Az alapítvány továbbra is várja a szociálisan hátrányos helyzetben élők pályázatait, mivel annak benyújtási határideje folyamatos, a pályázati keret kimerüléséig - de nem később mint 2010. szeptember 15-ig - tart.

A pályázatok részletes kiírásai és a pályázati adatlap megtalálható a közlönyökben, az ügyfélszolgálati irodákban, Tourinform irodákban, az együttműködő civil szervezeteknél és a www.udulesicsekk.hu web-oldalon.

MgSzH állománygyűlés

Budapesten a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) színháztermében vezetői állománygyűlést tartott a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) vezetősége. Köztudott, hogy ennek a nagy szervezetnek a kötelékébe tartozó 12 igazgatóság egyike az Erdészeti Igazgatóság is – az egykori Állami Erdészeti Szolgálat jogutódja –, amelynek kötelékében számos tagtársunk is dolgozik. Az állománygyűlésen részt vettek az MgSzH Központ és igazgatóságainak, valamint megyei szervezeteinek vezető tisztségviselői.

A rendszer bevált, a folyamat visszafordíthatatlan

A megjelenteket Lukács László, a Hivatal elnöke üdvözlölte, majd Gögös Zoltán FVM-államtitkár áttekintést adott az agrárium helyzetéről, több tekintetben egészen az EU-s csatlakozásunk idejéig, 2004-ig visszatekintően. Megállapította, hogy ennek a korszaknak az egyik legjelentősebb fejleménye a 2006-ban elindított közigazgatási reform volt, azon belül pedig a legnagyobb intézményrationalizálás az MgSzH létrehozása. Mégpedig úgy, hogy közben a szakmaiság nem szenvedett csorbát. *A rendszer bevált, a folyamat visszafordíthatatlan*, mert bebizonyosodott, hogy az ágazati típusú igazgatási rendszerrel szemben a területi típusú rendszer nem lenne életképes. Az elkövetkező nehéz időszakban az a legfontosabb, hogy ne szóljanak bele mások az intézmény munkájába.

Távolabbra visszatekintve, az államtitkár elmondta: 2004-ben már folyamatban volt EU-s programokba csöppentünk bele, fontos feladatunk és érdekünk volt az ezekhez történő gyors igazodás (pl. a SAPARD program). Ezek a fejlesztési programok most érnek be. *Hatalmas összegek álltak és állnak a mezőgazdaság rendelkezésére.* Az Európai Bizottság 2007-ben fogadta el az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programunkat, amelynek végrehajtásából még három év és 490 milliárd forint van hátra. A fejlesztési lehetőségek iránt nagy az érdeklődés; jóval több a pályázó, mint a rendelkezésre álló pénz. Ez is

jelzi az agráriumban dolgozók vállalkozókészségét.

Azt is eredményként könyvelte el Gögös Zoltán, hogy az elmúlt hat évben sem tömeges csőd nem volt, sem „nagy háborúk” nem voltak az agráriumban. A további munkához sok sikert kívánt.

Összességében sikeres volt a múlt év

Következőként Lukács László értékelte az elmúlt 2009-es esztendő munkáját és vázolta az idei év céljait, feladatait.

A 2009-es esztendőben irányát tekintve 100 %-ban, ütemezés dolgában 80 %-ban valósult meg mindaz, ami a szervezet előtt állt; *összességében sikeres volt a múlt év. A munkahelyi fejlesztések köréből szakmánkat érintően megemlítette az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának, valamint Pest Megyei Igazgatóságának a Széchenyi utcából a Kossuth Lajos térre, az FVM épületébe történt átköltöztetését, ottani kulturált elhelyezését. Jelentős eredmény volt az országos központi szerver-terem kialakítása is.*

Az eszközfejlesztés köréből az elnök kiemelte az egységes mobiltelefon-hálózat létrehozását és a hálózaton belüli ingyenes forgalmazás lehetőségét. Továbbá a teljes gépkocsipark (1.100 darab) lecserélését új, biztonságos és korszerű eszközökkel is felszerelt (pl. GPS) gépkocsikra. Informatikai eszközök beszerzésére, hálózat- és szerverfejlesztésre 628 millió forintot fordítottak.

Az elnök elismerte, hogy a *jóléti fejlesztések* vonalán nem minden sikerült úgy, ahogyan szerették volna. Mindazonáltal az új közszolgálati szabályzat mellett *elkészült a cafetéria-szabályzat is.* Továbbá megtörtént az adható jutatások normatív rendszerének a munkához kapcsolódó teljesítményarányos rendszerbe történt átforgatása, mégpedig szakszervezeti egyeztetések alapján.

Humánpolitikai intézkedések

Lukács László a humánpolitikai intézkedések köréből kiemelte az állománykorösszetételének javítását. Zökkenő-

mentesen, az érintettekkel egyetértésben tudták a nyugdíjazásokat lebonyolítani, valamint 72 új pályakezdő ösztöndíjast felvenni. Vagyis fiatalítani, ami remélhetőleg nemsokára éreztetni fogja dinamizáló hatását.

Lukács László szavaiból úgy tűnt, hogy az új felvételi eljárásrend központosítás jellegű, a feladatracionalizálási terv, a feladatátcsoportosítások viszont decentralizálást jelent. Figyelmet érdemelt, hogy *egy intézményszervezési elnökhelyettest is munkába állítottak* (a meglevő élelmiszer-biztonsági, valamint a természeti és genetikai erőforrásokért felelős elnökhelyettesek mellett). Az informatikai fejlesztések keretében pedig a *Horizontális Fejlesztések Igazgatóságát állították fel.*

Az elnök beszélt még a Microsoft Exchange levelezés és a Service Desk bevezetéséről; a költségvetési tervezésen alapuló szigorúbb pénzgazdálkodásról; a kölcsönös megfeleltetésről (lényegében az ellenőrzések alakulásáról).

2010-ben nem lesz strukturális változás

Az elmúlt év fejleményeinek áttekintése után Lukács László elnök rátért a 2010-es esztendő fő céljainak ismertetésére.

Mindjárt az elején biztató bejelentést tett: ebben az évben az MgSzH-ban nem lesz strukturális változás. *A feladat a már kialakított rendszerek bejáratása, működtetése.*

További feladat a Hivatal, mint szakmai közigazgatási szerv széles körű megismertetése, az aktívabb megjelenés, a kapcsolatok fejlesztése, az eredmények bemutatása. (Röviden mindezt talán a PR-munka fokozásaként foglathatnánk össze.) Változatlanul fontos feladat a pénzügyi egyensúly fenntartása.

Amint a szünetben a gyűlés résztvevőinek beszélgetéséből kivehettük, kissé talányosan hatott Lukács László elnök úrnak az a feladat-megjelölése, ami így hangzott: *a fokozódó társadalmi aktivitáshoz való igazodás.* Amint mondta: *mindenki ragaszkodjék köztisztviselői esküjéhez*, mert az e téren esetleg jelentkező kilengéseket kíméletlen szigorral

megtorolja, legyen szó akár a legkövetlenebb munkatársáról is.

A szakmai önállóság nem csorbult

Az állománygyűlés plenáris része után a résztvevők dr. Bognár Lajos élelmiszer-biztonsági, illetve Lajkó Ákos természeti és genetikai erőforrásokért felelős elnökhelyettes irányításával beszélték meg 2010. évi feladataikat.

Ezekre a részletekre terjedelmi okok miatt nem tudunk kitérni. Tudósításunknak ezt a hiányát azonban talán több tekintetben is pótolhatja az a szép, érdekes, tartalmas 79 oldalas tájékoztató kiadvány, amelye „Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, szakmai évkönyv 2009” címmel jelent meg, Harka István MgSzH sajtófőnök szerkesztésében. (Az évkönyv anyaga lemezen is az érdeklődők rendelkezésére áll.) Bevalljuk: az első átlapozásakor az a részlet ragadta meg leginkább a figyelmünket, hogy az MgSzH Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság a vizsgálódásai során egy veszett denevért is talált a múlt évben (23.p.).

Tudósításunk befejezéséül megemlítjük, hogy az állománygyűlést megelőző sajtótájékoztatón módunk volt kérdéseket feltenni Lukács László elnök úrnak és helyetteseinek. Megkérdeztük: helytálló-e az a vélekedés, amellyel jártunkban-keltünkben találkoztunk, s ami szerint az MgSzH nemcsak hatalmas, hanem túlkonzentrált szervezet is, amelyben az egyes igazgatóságok a központtal szemben meglehetősen alárendelt helyzetbe kerültek, önállóságuk redukálódott. Azt a választ kaptuk, hogy az igazgatóságok szakmai önállósága nem csorbult, töretlenül folytatják szakmai munkájukat.

Király Pál

Erdészettörténet

Füzéri erdők címmel erdészettörténeti tárgyú helytörténeti monográfiát jelentett meg a zempléni Füzérért Alapítvány. Szerzője dr. Járasi Lőrinc Bedő-díjas aranyokl. erdőmérnök, ismert erdészettörténész. (A könyv részletesebb ismertetésére visszatérünk.)

k.p.

Egy baráti kör számvetése

Az „erdészvárosban” megjelent „A Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Körének története, 1984-2009” című kötet. Szerzője dr. Bárony Lajos erdőmérnök-tanár, a kör jelenlegi elnöke. A könyv a FORENO Nonprofit Kft. gondozásában jelent meg, a Dunaker Kft., a Pilisi Parkerdő ZRt., valamint a Vértesserdő ZRt. támogatásával.

A szép kivitelű kötet 259 oldalon, dokumentumokkal alátámasztva tárja az Olvasó elé a 25 éves Baráti Kör tevékenységét megalakulásától napjainkig.

*

Az I. fejezetben a szerző rövid visszatekintést ad a középfokú erdészképzés 125 évéről. A II. fejezetben pedig bemutatja a soproni erdészeti iskola jogelődje alapításának körülményeit, mozgalmas történetét, székhelyváltásait.

A III. fejezet szól az iskola centenáriumi ünnepségének szervezéséről, amelynek során dr. Fírbás Oszkár felvetette egy baráti kör alapításának gondolatát. Az ötletet megvalósítás követte, s 1984. május 14-én 11 alapító taggal megalakult a Soproni Erdész Diákok Baráti Köre. Az alapítókat egy-egy oldalon mutatja be a könyv; sajnos, közülük már öten nem élnek!

*

A Baráti Kör a megalakulásakor a következő célokat tűzte maga elé:

- A szakmában dolgozó egykori diáktársak összefogása.
- Aktív részvétel ünnepségek szervezésében, rendezésében, lebonyolításában.
- Az iskola oktató munkájának támogatása.
- A rászoruló, valamint a kiemelkedően jól teljesítő diákok támogatása.
- A szakmai és sportversenyek támogatása.
- A kollégák tájékoztatása az aktuális jogszabályokról.
- A frissen végzettek elhelyezkedésének és munkahelyi beilleszkedésének segítése.

Az alapító okirat és az engedélyezési dokumentumok mellett munka-

tervek, meghívók, közgyűlési és éves beszámolók, tagtoborzással kapcsolatos felhívások szerepelnek még ebben a 82 oldal terjedelmű anyagrészben. Fontos momentuma a fejezetnek az, hogy 1988-ban az eredetileg csak erdésztechnikusokat tömörítő kör faiparosokkal is kibővült.

*

A IV. fejezet az 1991-2009 közötti évekkel foglalkozik, ugyancsak bőséges dokumentum- és fényképanyaggal illusztrálva. Bemutatja a 25 év során tisztséget betöltő tagokat, s négy oldal terjedelemben a Baráti Kört jelentősebb összeggel támogató tagtársakat. Táblázatokban kimutatást ad arról az 1430 tagról, akik rövidebb-hosszabb ideig tagjai voltak, illetve ma is tagjai a szervezetnek.

Természetesen a könyvnek ez a része is tartalmazza az időközbeni változások miatti szabályváltozásokat, munkatervet, éves beszámolókat, baráti összejöveteleket, tanár-diák találkozót, idős tanárok és volt diákok köszöntését, emlékhely- és emléktábla-avatásokat, megemlékezéseket, szakmai kirándulásokat, temetői koszorúzásokat stb., írások és fényképek felhasználásával.

Jó szívvel ajánlom a Baráti Körnél 1.500 forintért megvásárolható könyvet a téma iránt érdeklődőknek.

Dr. Ráczné
Schneider Ildikó dr.

SOPRONI ERDÉSZ ÉS FAIPAROS DIÁKOK
BARÁTI KÖRÉNEK TÖRTÉNETE
1984 - 2009

25

A tudomány műhelyéből

Agrár-műszaki tanácskozás Gödöllőn

Harmincnegyedik alkalommal rendezte már meg a hagyományos kutatási és fejlesztési tanácskozását Gödöllőn a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának Agrár-műszaki Bizottsága (MTA AMB) a Szent István Egyetem Gépészmérnöki Karának (SzIE GÉK) operatív szervezésében. A számos közreműködő között – már ugyancsak hagyományos, stabil módon – ott volt soproni egyetemünk Erdőmérnöki Kara, közelebbről a dr. Horváth Béla professzor által vezetett Erdészeti-Műszaki és Környezettechnikai Intézet csapata is, élén magával a Patantyús-díjas professzorral.

A tanácskozás tárgya az idén a hosszú hivatalos megfogalmazás szerint a következő volt: mezőgazdasági energia előállítás; az energianövények termesztése, betakarítása, előkészítése és felhasználása. Biztató érzés volt tapasztalni, hogy egyetemi oktatók, tudományos kutatók mellett szerepeltek a témában érdekelt gyártók, vállalkozások, gyakorlati szakemberek is, jelezvén hogy a téma már egyáltalán nem az elmélet síkján mozog, hanem kinötte magát a termelés szférájában is.

Elsőként dr. Bártfai Zoltán egyetemi docens, a szervező bizottság titkára (SzIE) üdvözölte a megjelenteket. Őt követően Prof. Dr. Solti László, a SzIE rektora mondott köszöntőt, úgy is, mint az MTA Agrártudományok Osztályának elnöke.

A rektor rámutatott, hogy az energetikai fejlesztések dolgában is a magyar fejlődés egyik fűkező tényezője a képzett műszaki szakemberek számának elégtelen volta. Amíg a felsőoktatási intézmények társadalomtudományi karain nagy túljelentkezés tapasztalható, addig a mérnöki pályák iránt folyamatosan csökken az érdeklődés. Példaként megemlítette a Paksi Atomerőmű tervezett bővítését, ami többek között majd azzal is jár, hogy a jelenlegi létszámon túlmenően újabb ezer mérnök foglalkoztatását igényli a kibővített létesítmény. Ámde kérdés, hogy lesz-e ennyi mérnök?

Prof. Dr. Beke János, az MTA AMB elnöke (ebben a minőségében dr. Dimény Imre akadémikus utóda) azokat a változtatásokat ismertette, amelyeket a gödöllői agrár-műszaki tanácskozások szervezésével kapcsolatban vezettek be (s amelyeket nem árt ismerni a rendezvény iránt érdeklődő T. Olvasóinknak sem). Ezek szerint egymást váltogatva, egyik évben a mostanihoz hasonló tematikus tanácskozást rendeznek majd, a következő évben pedig nemzetközi jellegűt, amelynek az angol lesz a tárgyalási nyelve.

Megnyitót Prof. Dr. Szabó Zoltán, a SzIE Gépészmérnöki Karának fiatal dékánja mondott. Köszönettel nyugtázta, hogy a termelő szféra a gazdasági válság

ellenére is támogatta a konferencia megrendezését, amely így a külvilág irányában is jelezheti létezését és a szaktársadalmi közösséget is erősíti. Ő is rámutatott egy szervezési újtásra. Nevezetesen arra, hogy a plenáris ülést követően nem nyolckilenc szekcióban folyik tovább a tanácskozás, mint a korábbi alkalmakkor, hanem mindössze két, párhuzamos plenáris ülésnek nevezett szekcióban. Így nem forgácsolódnak szét a szellemi erők és erősödik a rendezvény vitaképessége.

Eme megnyitás után megkezdődött a tartalmi munka, amelynek keretében összesen 18 előadás hangzott el. Nyilvánvaló, hogy ilyen terjedelem mellett az egyes előadások részleteibe nem tudunk belebocsátkozni, hanem csupán néhány kiragadott példával kísérhetjük meg érzékeltetni a tanácskozás tartalmi mondanivalóját.

Dr. Neményi Miklós egyetemi tanár termodinamikai szempontból közelítette meg a biomasz termelés optimalizálásának témáját, s azt az érdekes – kissé talányos – megállapítást tette, miszerint az evolúció hajtóereje az energia megszerzésére, és megtartására irányuló törekvés. (Eddig általában úgy tudtuk, hogy az evolúció az élő szervezetek és rendszerek folyamatos alkalmazkodása a változó környezeti feltételekhez a faj fennmaradása érdekében.)

Dr. Beke János egyetemi tanár és dr. Tóth László professor emeritus közös előadása emlékeztetett arra a tényre, hogy az energiahordozó széntartalma befolyásolja a káros széndioxid-kibocsátás mennyiségét. Csak a víz és az atom tiszta ebből a szempontból. A biomaszának nagyerművekben villamosenergia termelésére való felhasználása 16-17 %-os hatásfokú, vagyis igen rossz; a támogatási rendszer mégis ezeket preferálja a decentralizált, sokkal jobb hatásfokú kiserőművekkel szemben.

Erdészeti részről tisztázandó lenne, hogy 1 MV villamos áram előállítása ily módon valóban 5.100 hektár erdő egy évi növedékét emészti-e fel?

Az előadók szemléletesen bemutatták, hogy az utóbbi években a szélenergia hasznosítása fejlődött a legdinamikusabban. A szélgenerátorok hatalmasra nőttek, 200 méter feletti (!) árbocmagassággal és ezzel arányos lapáthosszúsággal. A szél mellett változatlanul a biomasz a legperspektivikusabb megújuló energiaforrásunk. Arra is rámutattak, hogy a nagyobb arányú megújítható energiatermeléshez a jogi szabályozás, a kiszámítható beruházási környezet és a társadalmi konszenzus mellett szükség van célszerű energiagazdálkodásra is, valamint lobbiharcok helyett egymás segítésére.

Hajdú József dr., az Országos Bioenergetikai Kompetencia Központ ZRt. előadója nagyon reálisan bemutatta a számok tükrében, hogy a bioenergia termelés ugyan soha nem fogja megoldani az energiagondokat, de hozzájárul a fosszilis energiák felhasználásának csökkentéséhez és ezzel a légkör szennyezésének a csökkentéséhez. Természeti adottságaink, lehetőségeink tükrében azonban úgy

látta, hogy a megújuló energiák arányának 2020-ig 13 %-ra történő növelése – amit kormányunk vállalt az EU irányában – alultervezett; ennél többre volnánk képesek. (Szerintünk azonban túl sok ezen a téren a „ha”; vagyis túl sok feltételnek kellene teljesülnie ahhoz, hogy ez így is legyen.)

Szakmánk részéről a már említett Prof.Dr. Horváth Béla adta elő egy öttagú szerzőcsoport munkájának eredményét „Hazai fejlesztések az energetikai faültetvények gépesítésében” címmel.

A professzor először is igyekezett a helyére tenni a hazai erdőkből kitermelt fa nagyerművi felhasználásával kapcsolatos eltúlzott számokat, amelyek közül egyik-másik a tanácskozáson is felmerült. Majd vetített képeken bemutatta azokat a külföldi és hazai gépeket, amelyeket az energetikai faültetvények telepítésének és a megtermelt faanyag betakarításának céljára kifejlesztettek. Hazai földön ilyenek mindenekelőtt a Bagodi Mezőgép Kft. gépei, de érdekes a Kiskunsági Erdészeti ZRt.-nél dolgozó vékonyfa- és ágkötegelőgép is.

Dr. Horváth Béla hangsúlyozta, hogy a hazai gépfejlesztéssel foglalkozni kell, mert a fatermék-árak nem bírják el a külföldi gyártmányú gépek árát. Előadása jól reprezentálta, hogy szakmánkban az elvi általánosságok szintjén mozgó eszmefuttatások helyett konkrét mérnöki, gépkonstruktori munka folyik a dendromassza energetikai hasznosításának megoldására irányulóan.

Érdekes színfolt volt Szalkay István közlekedési mérnök előadása is, aki még három társával irt könyvük bemutatásával fejtegette az „Út a jövő bioüzemanyagai felé” című témát. Olyan etanol-gyártási folyamatot mutatott be, amellyel – megfelelő üzem nagyság esetén – a bioetanol mellett keletkezett gyártási hulladékból még annyi hőenergiát is lehet nyerni, amennyi az egész gyártási folyamat fenntartásához szükséges. Sőt ezen túlmenően még értékesíthető villamos energia is termelődik.

Lágymányosi Attila (három társával együtt írt) előadásából az világott ki, hogy a faapríték elégetése nem is olyan egyszerű feladat, mint ahogyan első pillanatban gondolnánk. Szecskázott energiafűz alapanyaggal végeztek kísérleteket arra irányulóan, hogy milyen szemcsenagyság-keverék ad legkedvezőbb égési paramétereket a kigázosodás és az elszennenedett darabok kiégése szempontjából. Erre a két jellemző szakaszra felállították a folyamat matematikai modelljét is. Az apríték azonban az égetésnek csak az egyik komponense, a másik a kazán. Nem mindegy, hogy milyen sebességgel ég el a faapríték a kazánban és az sem például, hogy az adagolás során áthull-e a rostély hézagain, vagy folyamatosan halad előre a tüztérben.

Sztachó-Pekár István (Kecskeméti Főiskola Kertészeti Kara) azt mutatta be szemléletesen, hogy az ún. kogenerációs erőművek sokkal célszerűbbek, mint a hagyományos erőművek, mert ezekben 100 egység bevitt energiából jóval több más fajtájú energiát lehet előállítani, mint a hagyományosakban. Oka: kisebb az átalakítási veszteség – ami egyébként minden erőmű esetében fennáll.

Dr. Németh Béla (Pécsi Tudományegyetem) három társával kidolgozott előadásában egy megvalósított üzemi létesítményt mutatott be: gabonaszalma- és kukoricaszár-apríték keverékével fűtött gabonaszárítót, amit Debrecen közelében, Monostorpályiban állítottak fel. Az említett keveréket egy mozgó lépcsőrostélyos kazánban eltűzelve 105 Celsius fok hőmérsékletű forró vizet állítanak elő. (A tényekhez tartozik, hogy a keverék égetésre még kb. 1/3 arányban PB-gáz égetésével is rásegítenek.) A forró vízzel egy rézcsöves-alumíniumlamellás hőcserélőben 85 fokos meleg levegőt állítanak elő, amit azután a szárítandó gabonát tartalmazó toronyszárítóba áramoltatnak. Az egész rendszer neve: BioDryer. Az érdekes üzem deklarálta is próbajellegű; az eredményeket ezekben a hetekben tudják kiértékelni.

Hornyak László (Budapesti Corvinus Egyetem Élelmiszertudományi Kara) két társával együtt kidolgozott előadásában azoknak a kísérleteknek az eredményeit tárta a hallgatóság elé, amelyek keretében mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékokból biológiai úton állítanak elő egy másik bioüzemanyagot: butanol. A biológiai módszer ebben az esetben *Clostridium* baktériumfajokkal történő fermentációt jelent, amikor is az alapanyagként felhasznált említett hulladékokból (kukorica és savó) butanol, acetone és etanol keletkezik. A butanol az égési tulajdonságait tekintve közelebb áll a benzinhoz, mint az etanol, de egyelőre sajnos drágább az utóbbinál. Ha az organofil pervaporációs membrán mentén történő szétválasztás során sikerülne a butanol kinyerését fokozni, talán gazdaságos lehetne a gyártása. Ezek nem egyszerű kísérletek, következésképpen nem is olcsók és komoly felkészültséget igényelnek.

Ugyancsak biokémiai úton történő bioüzemanyag előállítására irányuló kísérletet mutatott be négy másik társa nevében is Szép Angéla (Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar). Konkrétabban cukorcirok fajtákból történő bioetanol előállításáról van szó. Cirokfajták alatt most a „Monori” és a „Cellu” fajta értendő. A bonyolult kémiai folyamat leírásával itt nem óhajtunk terhelni a T. Olvasókat. A dolog lényege talán úgy érzékeltethető, hogy a cirokból az első menetben levét készítenek, amelynek során magas cellulóztartalmú melléktermék is keletkezik. Utóbbit bizonyos előkészítés után hidrolízis útján ún. másodgenerációs etanollá alakítják át.

Nem folytathatjuk tovább az elhangzott előadások ismertetését. Talán az eddigiek is elegendők annak érzékeltetésére, hogy az előadások tág teret öleltek fel a megújítható energiák mezőgazdasági termelésének lehetőségeit illetően. S azt is, hogy az előadó gárda nem valamiféle kizárólagos egyetemi beltenyészetből rekrutálódott, hanem a tudomány és a gyakorlat széles mezejéről, s Győrtől-Soprontól kezdve Kecskeméten-Pécsten-Szegeden át Debrecenig-Nyíregyházáig - Szarvasig, Hódmezővásárhelyig és még az ország több más nagy tudományos és agrárcentrumáig. Ez a gazdag szellemi biodiverzitás volt a tanácskozás sikerének egyik záloga.

Feltétlenül meg kell még említenünk, hogy az előadásokhoz csatlakozóan, illetve azok mellett gondosan kidolgozott tablókából álló, értékes poszter szekció is tanulmányozható

Barlai Ervin emléke Lentiben

Lentiben, az erdei vasút végállomása tornácának falán a Zalaerdő ZRt. emléktáblát állított Barlai Ervin (1899-1967) okl. erdőmérnök tiszteletére születésének 110. évfordulója alkalmával. Az alkalomra zömmel zalai erdészek gyűltek össze, de jöttek az ország távolabbi vidékeiről is. A bensőséges hangulatú kis ünnepségen megjelent az aposztrofált személyiség fia, dr. Barlai Zoltán DSc címzetes egyetemi tanár, geofizikus, valamint a professzor leánya, vagyis Barlai Ervin unokája, Stifterné Barlai Ágnes is.

Az erdőt és a társadalmat kell szolgálunk

Tihanyi Gyula, az Országos Erdészeti Egyesület régióképviseelője üdvözölte a megjelenteket, majd Magyar Lajos lenti előadóművész szavalta el érzéssel Szabó Lőrinc „Vers a hajnali erdőről” című szép versét.

Emlékműavató ünnepi beszédet Feiszt Ottó, a Zalaerdő ZRt. vezérigazgatója mondott. Ebben kitűnően összefoglalta, hogy ki volt Barlai Ervin és mivel vívta ki mind kortársainak, mind az utókornak magas elismerését. Lapunkban csupán utalhatunk azokra a kutatásokra, írásművekre, méltatásokra, amelyek Barlai mozgalmas életútjával, s szerteágazó, gazdag, eredményes munkásságával kapcsolatban különböző időpontokban születtek Geri Hedvig, Kopátsy Sándor, Madas András, Szakács László, Szalai Lajos tollából. A mostani ünnepség alkalmával dr. Baráth László erdőmérnök, a Zalaerdő ZRt. ny. osztályvezetője tartott átfogó, nagyívű előadást, miután Feiszt Ottó és Barlai Zoltán az emléktáblát leleplezte, a jelenlevők pedig elénekelték az Erdészhimnuszt.

volt a helyszínen. Erdőmérnöki Karunk ennek összeállításából is kivette a részét. Ha jól számoltuk, kollégáink legalább öt poszterrel szerepeltek a konzultációs témák között.

Már jeleztük Beke professzor, az MTA AMB elnökének közlése nyomán, hogy a nemzetközi jellegű tanácskozásra a jövő évben kerül sor. Megjegyezzük azonban, hogy külföldi szakemberek az idei alkalommal is megjelentek a poszter szekcióban, mégpedig Szerbiából, Szlovákiából és Szlovéniából. Ez a körülmény csak tovább fokozta a konferencia szellemi arculatának sokszínűségét.

Kimagasló gyakorlati szakember volt

Miért éppen itt, Zalában állítottak emlékművet Barlai Ervin tiszteletére? Mert oklevelének Sopronban 1923-ban történt megszerzése után gyakorlati pályafutását itt kezdte meg 1924-ben a Kerka-völgyi Faipari Rt. Lenti Faraktár és Vasútüzemében, vasúti tervezőként, építőként és üzemvezetőként. 1929-ben már magának a lenti fűrészüzemnek a vezetését vette át és fejlesztette azt országos hírnévű, nemzetközi színvonalú nagyüzemmé.

1941-ben vált meg Zalától, mert a magyar fagazdaság akkori területén működő legnagyobb vállalat, a Latorca Műszaki és Gazdasági Rt. műszaki igazgatója lett, munkácsi munkahellyel.

A hatalmas erdőgazdasággal és öt nagy fűrészüzemmel rendelkező cég műszaki feladatait éppoly kiváló műszaki, ökonómiai és szociális érzékkel látta el, mint amilyenlent Lentiben is dolgozott.

A MÁLLERD élén

Országos hírnévnek örvendő szakember volt már az erdészetben és a faiparban, amikor eljött az ő igazi törté-

nelmi küldetésének ideje. Mégpedig az 1945-ös rendszerváltást követően.

A földreform során a nagybirtokok erdejének állami tulajdonba vételének következtében az állami erdők kiterjedése néhány hónap alatt az 1938 előtti-nek sokszorosára duzzadt. Ezen a nagy erdőterületen az erdőgazdálkodást sürögösen meg kellett szervezni, több okból is. Mindenekelőtt azért, mert az országnak gyorsan és sok fára volt szüksége az élet beindításához, az újjáépítéshez.

Barlai ekkor – a szovjet birodalom részévé vált Munkácsot maga mögött hagyva – Budapesten, a Földművelésügyi Minisztériumban dolgozott ügyosztályvezetőként. Ő volt az, aki ebben a minőségében az említett hatalmas szervezési feladat megoldásának tervét kidolgozta, és 1945 szeptemberében már a témával érintett többi főhatósággal is egyeztetett tervezettel rukkolt ki az erdőgazdasági igazgatók minisztériumi értekezletén. A terv, majd a továbbiakban a megvalósítás lényege az volt, hogy a meglevő, működő, gyakorlati szakemberekkel ellátott 11 állami erdőigazgatóságot „üzemesítette”. Vagyis az igazgatóságokról a hatósági igazgatási feladatokat leválasztotta és erdőfelügyelőségeikre ruházta át. Az igazgatóságokat pedig termelő-gazdálkodó egységekké változtatta, tehát mintegy állami erdőgazdaságokká. Ezek országos összefogására egy sajátos jogi státusú szervet („a magyar állam tulajdonát képező egyéni céget”) hozott létre az akkori nemzeti kormány 12.120/1945.M.E. számú, december 23-án közzé tett rendelete: a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemeket (röviden MÁLLERD). Elnök-vezérigazgatóját a politika világából emelték tisztségébe a kigazdapárti orientáltságú ifj.dr. Tildy Zoltán, az ismert természetvédő szemé-

A tanácskozás eredményességét örvendetes módon fokozta az is, hogy a SzIE GÉK dr. Tóth László és dr. Magó László professzorok szerkesztésében 54 oldalas kis kötetben közreadta az előadások és a posztterek tartalmi összefoglalását magyar és angol nyelven, az összes szerző és társszerző nevének és munkahelyének feltüntetésével. Reméljük, hogy az egyetem a következő években is megtartja ezt a jó szokását.

Dr. Király Pál

lyében (atyja volt a köztársasági elnök). Az operatív szakmai munkát irányító ügyvezető igazgató Barlai Ervin lett.

Történelmi nagyságú munkát végzett

A MÁLLERD 1946 májusában kezdte meg tényleges működését és 1949 februárjáig folytatta, amikor is átszervezés útján megszűnt. *Fennállásának nem egészen három éve alatt történelmi nagyságrendű munkát végzett: az erdőgazdálkodást a világháborút követő kaotikus helyzetéből a jól szabályozott és ellenőrzött, szakmai szempontból megerősödött gazdálkodás pályájára vezette. S mivel önfinanszírozó szervezet volt, egyúttal azt is bizonyította, hogy állami erdőgazdasági nagyvállalat is tud sikeres, ökonomiailag is eredményes vállalkozás lenni, a szakmaiság szigorú betartása mellett is. Most kamatoztak országos méretben a Zalaiban szerzett üzemi tapasztalatok.*

Bármennyire is szűkre fogott ez a kis méltatás, nem hagyhatjuk megemlékezés nélkül azt a kis 28 oldalas politológiai műremeket, amelyet 1946 tavaszán Barlai „Erdőgazdaságpolitikai irányelvek” címmel nem csak az irányítás alá tartozó munkaterületen, hanem a közéletben is elterjesztett. Ezzel is jó példával járt elől, megmutatva, hogy *szakmánk céljainak eléréséhez nem nélkülözheti sem a belső egységet, sem a közvélemény támogatását. A füzet nagyon tömören feltárta az erdők akkori állapotát és ebből kiindulva világosan*

levezette a teendőket. A tanulmányban lefektetett alapelvek képezték a MÁLLERD működésének vezérfonalát, s közülük nem egy napjainkban is változatlanul időszerű.

Oldalvágányra állították

Az 1948 júniusában bekövetkezett kommunista hatalomátvétel után, immár a központi tervutasításos szocialista gazdasági rendszer bevezetésére és az I. ötéves terv beindítására történő felkészülés jegyében a legfelső államirányítási szervek megkezdték a feladathoz igazodó gazdasági mechanizmus, a megfelelő szervezeti formák keresését. A MÁLLERD már nem fért bele ebbe az új keretbe. 1949 tavaszán átszervezték, ennek személyi konzekvenciáival együtt. Barlait oldalvágányra állították; előbb nyugdíjazták, majd az akkoriban létrehozott Faipari Kutatóintézetben kapott munkát. Ez ugyan kétségtelenül félreállítást jelentett számára, tehetsége azonban itt is hamarosan a felszínre tört. Termékeny, értékes évek következtek a FAKUTI-ban is, természetesen elsősorban a faipar, valamint az ágazati gazdaságtan vonatkozásában.

Neve még egyszer tűnt fel a szakmai közélet szélesebb nyilvánossága előtt: 1956 őszén az Országos Erdészeti Főigazgatóság forradalmi bizottsága őt kérte fel a szakmai főhatóság vezetőjének. (Úgy tudjuk, a forradalom elbukása után „megúsza” a megtorlást ezért a kis epizódért.) Mindenesetre Feiszt Ottó beszédében az életútjából minden idők minden magyar erdésze számára levonható tanulságot ebben a szép megfogalmazásban összegezte: „*Szakmaszeretetünkkel nem politikai rendszereket, hanem elsősorban a magyar erdők ügyét, s ezáltal az egész társadalom érdekét kell szolgálunk.*”

Régi adósság törlesztése

Ismerve Barlai 1956-os forradalom alatti szereplését, érthető, hogy miért borították nevére évtizedekig az agyonhallgatás fátylát. Az első komolyabb megemlékezésre személyével kapcsolatban csak a polgári rendszerváltás után, születésének 100. évfordulója alkalmából került sor a pesterzsébeti temetőben levő sírjánál. (Eltekintve a már említett írásos életrajzok egyikétől-másikától.)

Régi adósságot törlesztett tehát a Zalaerdő ZRt. a lenti emléktábla állításával és a kapcsolódó emléküléssel. Ezt követően nemsokára Budapesten az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztályának ülésén Szakács László okl. erdésztechnikus, Bedő-díjas, szintén zalai erdész, ismert MÁLLERD- és Barlai-kutató tartott róla részletes és érdekes előadást. Az ülésen a bevezetőben említett családtagok szintén részt vettek.

Barlai Ervin fia és unokája az emléktábla előtt
(Fotók: Szakács László)

Bár még van a szakmának egy és más tennivalója ezen a téren, de úgy tűnik, hogy most már a gyakran emlegetett, szükségesnek ítélt történelmi távlatlalt jócskán a háta mögött Barlai Ervin végre kezdi elfoglalni az őt megillető helyet a legnagyobb magyar erdészek panteonjában. Ezért elsősorban a zalai kollégákat illeti meg a köszönet!

Király Pál

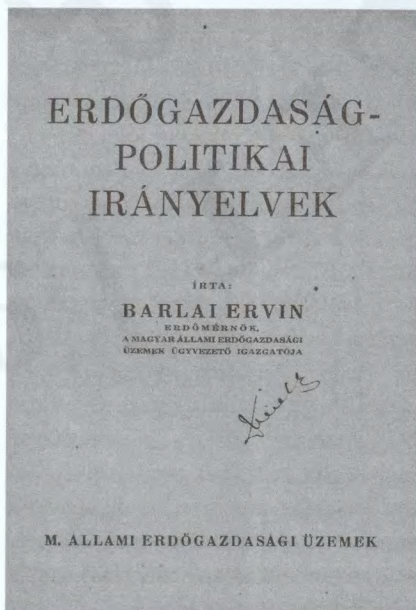
Bükkfa erdő

Bükkfa erdő hogyha zöldül,
ezer ágat hajt szívemből,
bükkfa erdő hogyha sáppad,
avarral takar a bánat.

Szarvas agancs ha rügyezik
kese kedvem gyöngyösödik,
de a kígyó foszló bőre
halott kedvem jegyzi köre.

Fütyül a szél, a zúg a bükkfa,
kihajt az ág, nem néz vissza,
mégis érzi a gyökerét,
mint az árva saját szívét.

(Tamási Miklós verse, részlet.)

Térképészettörténeti konferencia

Méltó módon emlékezett meg a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) 1869-ben történt megalapításának 140. évfordulójáról: budapesti, Stefánia úti pompás székházának dísztermében „A földtani térképezés 140 éve. Módszerek, térképek” címmel konferenciát és térképiállítást rendezett.

Az esemény megemlézése azért kívánkozik lapunk oldalaira, mert olyan rokonszaktól van szó, amely a termőhelyismeret alapját képező geológia révén nagyon fontos szerepet játszik az erdész mindennapi munkájában. Jó erdész nem nélkülözheti munkaterülete geológiai viszonyainak alapos ismeretét. A szoros rokonságra utal a MÁFI székházában megtekinthető Országos Földtani Múzeum – Papp Péter által írt – kiállítási ismertetője is, amely a selmecbányai vitrinnel kapcsolatban így fogalmaz (20.p.): „Bölcsőnknek ezt a bányavárost tekintjük, hiszen itt működött a világon az első Bányászakadémia...” Márpedig a testvérünk testvére a mi testvérünk is.

*

Dr. Kordos Lászlónak, a MÁFI igazgatójának üdvözlő és megnyitó beszédéből kiderült, hogy ennek a rokonságnak van még egy másik közös gyökere is. Mégpedig az, hogy az intézet az alapítása után (amikor még az „állami” helyett a „királyi” jelzőt viselte elnevezésében) ugyanannak a főhatóságnak az irányítása alá tartozott, mint az erdészet és ez az M.kir. Földmívelés-, Ipar- és Kereskedelmi Ministerium volt. (Amely akkor még – úgy tudjuk – a Zoltán utcában működött, mivel az FVM mai Kossuth téri épülete csak 1887-ben épült fel.)

*

Az igazgató megnyitójából azt is megtudtuk, hogy az egykori Habsburg-monarchián belüli azonos intézmények között a legrégebbi az osztrák Geologische Reichsanstalt, amely 2009-ben 160 éves volt. Hazai geológusaink klasszikusai közül is néhányan még annak falai között alapozták meg tudásukat. Sorrendben másodikként a MÁFI következik a maga 140. évével, majd a 100 éves horvát következik; a lengyel társintézet 60 éves.

Kordos László a mai MÁFI-t angol szóval surveyor típusú intézetként jellemezte, amit talán leginkább úgy értelmezhetünk, hogy tevékenységében a terepfelvétel és a műszaki felmérő munka dominál. (Tulajdonképpen ez is egy rokonvonás az erdészettel.)

*

A megnyitót követően Brezsnýánszky Károly, az intézet korábbi, ma már nyugállományú vezetője vette át a konferencia levezető elnöki tisztét. Majd hat előadás hangzott el (néhányik több szerző együttes munkáját képviselve). Ezek lényegét egy-két mondatral kíséreljük meg érzékeltetni, az előadók hivatali beosztásának, tudományos címének-rangjának mellőzésével, mint-hogy maga az emlékülés rendezői is így jártak el.

Elsőként Klinghammer István „Mérőföldkövek a tematikus kartográfia elmúlt másfélszáz évében” című előadásában bemutatta a tematikus kartográfia kialakulását a XIX. században, és módszertanának a XVI. századtól kezdődő előzményeit is. Ennek során elhelyezte a földtani térképeket a tematikus térképek rendszerében.

*

Gyalog László a hazai földtani térképezés módszereinek fejlődését világította meg az ősi ösztönös felderítéstől kezdve a XVIII. században elkezdett tudatos felderítésen át a már rendszeres mérnöki munkára alapozott XIX - XX. századi eljárásokig. Ez utóbbiak három nagy korszakra oszthatók: 1. Menetvonalas rendszeres bejárás. (1840-1900). 2. Határkövetéses módszer (1900-1950). 3. Feltárásos-dokumentációs módszer (1950-1990).

Fodor László viszont már a napjainkban folyó földtani térképezést mutatta be magyarországi és líbiai esettanulmányokon. Ezek közös jellemzője a többdimenziós térképek és terepmo-dellek produkálása, műholdfelvételek, GPS stb. alkalmazása. Érdekes példa volt, hogy Líbiában a magyar geológusok ilyen módszerekkel helyesbítették a francia kollégáik diagnózisát egy nagy földfelszíni alakzattal kapcsolatban: a látható nagy gyűrű nem meteoritkráter,

hanem egy ősi vulkán feltöltődött kalderájának bazaltpereme.

*

Sikhegyi Ferenc hazánk topográfiai térképrendszereiről, földtani térképso-rozatairól tartott előadást. Szakmánkban is eléggé közismert, hogy ez a munka – maradandóbb és praktikusabb eredményeit tekintve – tulajdonképpen Bécsből az 1766-ban beindított, de általában II. József császár nevéhez kapcsolt katonai felmérésekkel kezdődött, s ez a körülmény azután alaposan rá is nyomta a bélyegét a térképek sorsára. Egyrészt úgy, hogy azután nagy, átfogó felvételek nem is készültek a katonaiakon kívül. Másrészt pedig úgy, hogy ezekhez a térképekhez egyéb célú (pl. geológiai) felhasználás érdekében fölöttébb nehéz-kesen lehetett mindig hozzájutni a katonai titkolózás miatt.

Turczai Gábor előadása már a földtani térképezés történetének jelen ide-jével, az elmúlt 30 év munkájának, a digitális térképkészítés korszakának áttekintésével foglalkozott. Megállapította, amit mi is tudunk a saját, az erdészeti térképezés történetéből: a térinformatika forradalmi változást hozott a földtani térképezésben is.

*

Brezsnýánszky Károly, most már sorrendben az utolsó előadó szerepében, s már a térképiállítás anyagához is kapcsolódva adott történelmi áttekintést az egész témakörrel, főleg földtani tárgyú térképkészítésünk kiemelkedő alkotásaira támaszkodva. Amikor arról beszélt, hogy a Millennium (1896) alkalmából és tiszteletére a különböző tematikus országtérképek sokasága készült, a mi Bedő Albertünk nevével fémjelzett kartográfiai műalkotás, az akkori Magyarország erdőségeit szemléltető grandiózus erdészeti országtérkép jutott eszünkbe, amely méltó darabja volt annak a nagy ívű kollekciónak, s amely erdészettörténetünknek ma már egyik pótolhatatlan forrása.

Amint már említettük, ennek a rendezvénynek a másik pillére a nagyszabású *földtani térképkiallítás* volt. XVI táblába csoportosítva összesen kb. 85 darab papíralapú térkép volt kiszögezve (sajnos, az esetek többségében szó szerint szöggel vagy rajzszeeggel), továbbá két műanyag dombortérkép. Tárlókban XVIII. századbeli *könyvritkaságok* voltak láthatók, például Ferdinando

Marsigli 1726-ban Hágában-Amszterdamban megjelentetett Duna-leírása.

A legrégebbi térkép 1791-ből származott (J.M. Korabinszky alkotása), a legújabb pedig a Budai T. szerk. Magyarország földtani térképe 1:200 000, a múlt évből. Ennek topográfiai alapját az MH Térképészeti Kht. DTA-50 digitális adatbázisa szolgáltatta.

Sajnos, a MÁFI féltve őrzött eredeti térképritkaságait a konferenciát követően csak négy napig tekinthették meg az érdeklődők. Az igen érdekes és értékes emlékülés viszont azt a gondolatot ébresztette bennünk, hogy *hasonló konferenciát és kiállítást szakmánk is rendezhetne az erdészeti térképezés történetéből*. Tudnánk mi is egyet s mást bemutatni.

K. P.

A Magyar Nyelv Éve

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum a múlt év decemberében rendezett konferenciát a Magyar Nyelv Éve alkalmából a Vajdahunyadvára nagy tanácstermében. Dr. Fehér György főigazgató megnyitója keretében bemutatta azt a kötetet is, amelyet a témakörben megjelentettek. Bejelentette azt is, hogy az év végével a mezőgazdasági szaknyelvvel való foglalkozásuk nem ér véget – mint ahogyan nem is 2009-ben kezdődött.

Kiviláglott az elhangzott előadásokból az az általában ismert tény, hogy nyelvünk megújítása a XVIII. század második felében indult meg, és ebben feledhetetlen érdemei voltak Kazinczy Ferencnek (1759-1831); születésének 250. évfordulója adott alkalmat az emlékév megrendezésére. Kazinczy vallotta: „a magyar szó, ha rossz is, jobb, mint az idegen”.

A folyamat a XIX. században a polgári fejlődéssel, azon belül a tőkés polgári piaccgazdaság kialakulásával párhuzamosan felerősödött. Elősegítette ezt a Magyar Tudományos Akadémia megalapítása is (1825). A gazdasági és a technológiai fejlődés egyre szorosabban kapcsolódott össze a nyelvművelés ügyével. Mégpedig azért, mert ez a fejlődés már elképzelhetetlen volt a szakoktatás fejlesztése és a műszaki-tudományos ismeretterjesztés nélkül. Ehhez viszont *nélkülözhetetlen volt az egyes szakmák speciális szaknyelvének kifejlesztése*. Hiszen új fogalmak sokasága jelent meg a gazdaságban és a tudományban, amelyekhez meg kellett találni a megfelelő magyar kifejezést.

Közbevetve megjegyezzük, mert ezen a konferencián most nem hangzott el, hogy *gondoljunk a mi Wagner Károlyunk hatalmas munkásságára, amelyet a magyar erdészeti szaknyelv megteremtése érdekében kifejtett* (magyar-német, német magyar erdészeti műszótár, az „Erdészeti Lapok” megindítása stb.).

Wagner is nagyjából ugyanazt a módszert alkalmazta, mint a többi XIX. századbeli nyelvújító: a kifejezések egy részét a nép ajkáról vette át; más részét németből lefordította magyarra, illetve harmadik megoldásként – olykor az előbbi két módszer kombinációjaként is – maga alkotott, úgymond, műszavakat. Persze, ezekből a megoldásokból minden szakmában születtek szokatlan, ma már mosolyt is kiváltó kifejezések is.

Szaknyelv-szótárak természetesen nemcsak az erdészetben, hanem más szakmákban is születtek, úgy hogy ez az írásmű-típus valósággal új irodalmi műfajjá vált.

A műszó-alkotásnak egy érdekes példája „lucerna” szavunk, amelyet a svájci Luzern város nevéből eredeztettek.

A szaknyelv kialakulására hatással van az is, hogy legnevesebb művelői milyen nemzethez tartoznak, mi az eredeti anyanyelvük.

Globalizálódó világunkban megszívlelendő az az elhangzott figyelmeztetés, hogy a szakmán kívülállók szempontjából *a szaknyelvnek nem szabad kirekesztő jellegűvé válnia* a túl sok „terminus technicus”, az elkerülhetlennél nagyobb számban alkalmazott szakkifejezés miatt.

Befejezésül íme két megszívlelendő idézet az érdekes konferencián elhangzottakból. Az egyik: minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, idegenen sohasem. A másik: nemzetünk nyelvében él a mi hivatásunk is.

K. P.

Hírek

Lemondás. A „Nimród Vadászújság” februári számában megjelent hír szerint az Országos Magyar Vadászati Védegylet választmányának elnöke, Benedek Fülöp bejelentette lemondását, amit az elnökség tudomásul vett. A következő vezetőségválasztásig Pechtol János üv. elnök látja el az OMVV elnöki feladatait is. Amint a napi híradásokból ismeretes, az MNV ZRt. volt vezérigazgató-helyettesét a bíróság elítélte egy ingatlanügylettel kapcsolatban.

*

Kőország börzenaptár. Pécssett május 28-29-én a XIII. Európai Bányász-Kohász Találkozóhoz kapcsolódóan nemzetközi ásványbörzét is rendeznek az Expo Centerben (Megyeri út 32.). A legnagyobb éves rendezvény a XXV. Budapesti Nemzetközi Ásványbörze és Ékszerkiállítás lesz augusztus 27-29-én a Vasúttörténeti Parkban (Budapest, XIV. ker., Tatai út 95.), amelynek az idén a központi témája az arany. A Kőország XVII. Ásványbörzét december 4-5-én bonyolítják le a Láng Művelődési Központban (Bp. XIII. ker., Rózsnai u. 3.).

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Szakszervezetünk Nyugdíjas Bizottsága budapesti központunkban bonyolította le évnyitó ülését Varga György elnöklete alatt. Azt, hogy az ülésre megfelelő feltételek között kerülhetett sor, a *Nemzeti Üdülési Alapítvány támogatásának* köszönhetjük. Az ülésen – immár hagyományos módon, kedves vendégként – részt vett partnerszervezetünknek, a Nyugdíjasok Országos Közösségének (NyOK) elnöke, Mihalovits Ervin úr is.

Főtitkárunk tájékoztatója

Az elnöki üdvözlés elhangzása után elsőként Dudás Péter, szakszervezetünk főtitkára adott tájékoztatást a szépkorúaknak szervezetünk helyzetéről, az utóbbi hetekben végzett munkáról.

A főtitkár a bérezésről szólva elmondta: a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő ZRt. ezzel kapcsolatban szigorú behatároló rendelkezést adott ki állami erdőgazdasági részvénytársaságaink irányában. A kialakult helyzetben *szakszervezetünk fő törekvése a reálbérek megőrzése*. A 27 oldalra rúgó ágazati kollektív szerződésünk (Á.K.Sz.) dr. Halmágyi János elnökünk, s Ivádi László elnökhelyettes és Górász László elnökségi tag munkájának köszönhetően megújult állapotban van. Az Á.K.Sz. ügyéhez kedvezően viszonyult partnerszervezetünk, a munkáltatói oldalt képviselő Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség is. Az interneten már megtekinthető a www.efdsz.hu honlapunk is, amelyhez éppúgy várunk híreket, írásokat nyugdíjasainktól, mint az ERFA Híradóhoz. A Nemzeti Üdülési Alapítványról szólva Dudás Péter elmondta, hogy üdülési csekkért az internetről letölthető jelentkezési lapon lehet pályázni. Emlékeztetett azonban arra, hogy a pályázat elbírálásánál figyelembe veszik a pályázó jövedelmi viszonyait is.

„Tanácsot kaptak, kalácsot nem”

A főtitkárt követően Mihalovits Ervin, a NyOK elnöke szólalt fel. Elmondta, hogy a NyOK márciusban emlékezik meg ünnepélyes keretek között alapításának, fennállásának 20. évfordulójáról.

Ebből az alkalomból feldolgozzák az elmúlt két évtized történelmi tapasztalatait. A nyugdíjasok társadalmáról szólva megállapította, hogy az elmúlt évben is ez a nagy, hárommillió réteg szenvedte meg leginkább az állami megszorítások terhét. Az áremelkedések is, az általános forgalmi adó emelése is a nyugdíjasokat sújtja leginkább. Kormányzati tényezőkkel is folytattak megbeszéléseket a gondokról, de amint mondta: a nyugdíjasok „tanácsot kaptak, kalácsot nem”.

A problémák mellett azonban jelentkeztek eredmények is. Ilyen a *Nemzeti Időügyi Stratégia*, amit a múlt év októberében fogadott el az Országgyűlés az Időügyi Tanács, továbbá a Szociális és Munkaügyi Minisztérium és a kormány előkészítése, valamint a kormány előterjesztése alapján. Nemzeti Cselekvési Terv is készült. Sajnos, az időügyi törvény húsz év alatt sem készült el, de a NyOK tovább szorgalmazza megalkotását.

Tudomásul veszik, de el nem fogadják

A NyOK a nyugdíjak reálértékének megőrzésére, mi több, értéknövelésére törekszik, továbbá az olyan *szertt jogok megőrzésére*, mint a méltányossági nyugdíj megállapításának lehetősége, a 65 év felettiek utazási kedvezményének további fenntartása, szociális segély nyújtásának lehetősége stb. *A megszorításokat tudomásul veszi, de el nem fogadja*, s a nehéz helyzetet kezelni tudó, időálló program megalkotására törekszik. Együttműködik az Önkormányzati Minisztériummal, mert az önkormányzatok idős-ügyekben sokat tehetnek. Körlevelet intéztek valamenyny önkormányzathoz, kérve, hogy kapcsolódjanak be az idősök érdekében kifejtett munkába és helyben is vonják be a nyugdíjasokat az őket érintő ügyekbe.

A nyugdíjasok és a választások

Végül Mihalovits Ervin kitért az országos képviselőválasztásokra is. Amint mondom, *a nyugdíjasok mindig „divatba jönnek” a választások idején. Ígé-*

retet ilyenkor kapnak bőven, mert nem egy képviselőjelölt igyekszik a nyugdíjasok hátán kapaszkodva a hatalomba kerülni. Sajnos, a politika rátelepszik még a szakpolitikákra, így a nyugdíjaspolitikára is. A mi dolgunk viszont figyelni a pártok választási programjának nyugdíjasokat érintő részét, elemezni, megjegyezni, majd pedig számonkérni az ígéreteket.

Az elnök beszédét ezzel zárta: az elmúlt húsz év tapasztalatai bebizonyították, hogy *csak szervezettséggel lehet eredményt elérni*. A NyOK készen áll a további érdekvédelmi harcra az új kihívásokkal szemben.

Ezt követően ismét Varga György vette át a szót. Több tekintetben Mihalovits Ervinhez csatlakozva elmondta, hogy a nyugdíjasok 2009-ben kb. 18-19 % értékvesztést szenvedtek el, miközben az aktív dolgozók keresete 2,4 %-kal emelkedett. *Az országban 3.034.000 nyugdíjas él, az átlagnyugdíj összege 84.306 forint volt a múlt évben*. A kormány 57 ezerről 65 ezer forintra emelte azt a nyugdíjhatárt, ami alatt háromévenként méltányossági nyugdíjemelést lehet kérni.

Kegyeleti előtakarékoság

Következőként Juhász László, a CIG Pannónia Életbiztosító ZRt. szaknásadója mutatta be az általa képviselt céget (úgy is, mint pl. a NyOK együttműködő partnerét), s megtette ajánlatát a részvénytársaság – mint két éve alakult *egyetlen magyar biztosító vállalat* – kegyeleti szolgáltatására, *a kegyeleti előtakarékoságra*. Emlékeztetett arra az eléggé közismert tényre, hogy a halál, a temetkezés manapság már bizony föltöbb költséges dolog, és a temetkezés gyorsabban drágul az infláció mértékénél. Utódain segít az, aki időben gondolt erre és életében rendszeresen befizeti azt az összeget, amelyben a biztosítóval megállapodott, s amelynek ellenében a cég olyan színvonalú egyéni végtisztesseget szolgáltat, amilyenben a biztosítási szerződésben megállapodtak. Erre a megtakarítási összegre nincs kamatadó.

A biztosítási díjon felül lehetőség van pótlólagosan is megtakarítást befizetni, ami bármikor felvehető. Az ilyen

befizetés nem része a hagyatéki eljárásnak, ehhez azonnal, öröklési illeték mentesen juthat hozzá a kedvezményezett. Természetesen az üzletkötés alkalmával szükséges gondosan elolvasni a CIG PÉB általános életbiztosítási feltételeit, valamint a Pannónia Alkony Életbiztosítás különös feltételeit is.

Néhány javaslat

A felszólalók között *Fritsch Ottó* arra mutatott rá, hogy a természetbeni juttatás mindig érzékeny téma volt az erdőgazdasági dolgozók szempontjából. Például a *tűzifa*, aminek nem volna szabad témának lennie manapság, amikor annyi erdőt-fát lopnak el az országban. Az Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok megrendezésével kapcsolatban pedig azt javasolta: *szerényebben* kellene megoldani, hogy ne rójon nagy megterhelést sem a benevező erdőgazdaságokra és versenyzőkre, sem a rendezést elláttat intézményre, erdőgazdaságra.

Dr. Szász Tibor, aki az MTESZ-ben foglalkozik nyugdíjas ügyekkel, azt kérte, hogy szakszervezeti bizottságaink vegyék nyilvántartásba a működési körzetükben élő szegény sorsú özvegyeket.

A tartalmas ülés az elnöklő *Varga György* zárszavával, majd baráti beszélgetéssel ért véget.

Tapasztalatok és elvárások

Terjedelmi korlátaink miatt most csak megemlíteni tudjuk, hogy a *NyOK Nyugdíjbiztosítási Bizottsága* (elnöke *Piros István dr.*) értékes dokumentumot állított össze „*Tapasztalatok és elvárások a nyugdíjpolitikával kapcsolatban*” címmel. Ebben összefoglalták és elemezték azokat a megismerő intézkedéseket, amelyek a legnagyobb életszínvonal-csökkenést hozták a nyugdíjasok számára.

A NyOK Elnöksége megtárgyalta és elfogadta a dokumentumot, s annak alapján úgy döntött, hogy 2010-ben a nyugdíjmelés módszerének (az ún. indexálásnak) a megváltoztatása, valamint a nyugdíjkorrekció rendszerének továbbfolytatása legyen a munka központi témája. A határozatot megküldték a társszerveknek és az Időügyi Tanácsnak, de a NyOK honlapján is elolvasható.

Feljegyezte: **Király Pál**

Túri Ferenc (1934-2009)

Régi, mozgalmunk iránt elkötelezett és eredményes szakszervezeti aktivistáinkat helyezték végső nyugalomra még múlt ősszel az üllői temetőben *Túri Ferenc* nyugalmazott kerületvezető főerdész személyében. Csaknem negyedszázadon át, 24 évig látta el a *Mendei, majd a jogutód Monori Erdészet üzemi szakszervezeti bizottságának titkári, illetve elnöki tisztségét*. A halál hosszú, súlyos betegeskedésének a végére tett pontot.

Üllőn született 1934. január 17-én asztalosmester fiaként. Erdőmérnök szeretett volna lenni, egy évig hallgatója is volt a korabeli soproni Erdőmérnöki Főiskolának. Az 1956-os forradalom után azonban nem folytatta tanulmányait, hanem beosztott erdészként munkába állt. Az őt munkáltató államerdészeti szervezet elnevezése az idők során többször is változott (1977-től 1996-ig a már említett Monori Erdészet volt). *Munkaterülete* azonban mindig ugyanaz maradt: a Nagykunság, s azon belül a *Tápióság térsége*.

Kitűnő homoki erdőművelővé specializálta magát a gyakorlatban, aki szak-

ágazatának minden részletében otthonos volt, a magtermeléstől kezdve az erdőtelepítésen-erdősítésen át a fásításig. Ez pedig sokat jelentett feladatainak ellátásában munkaterületének száraz, sivar termőhelyi adottságai közepette. A természet mostohaságai mellett ráadásul kerületvezető erdészként állandó küzdelmet kellett folytatnia az akkoriban gyéren erdősült vidéken nagy értéket képviselő faanyagra minduntalan szemvető fatolvajokkal szemben is.

Eredményes munkásságát 12 vállalati és 4 főhatósági kitüntetés jelzi. Ezek között talán a legrangosabb a nyugállományba vonulásakor kapott *Pro Silva Hungariae Emlékérem*. Emlékét őrzi a Tápióság 2/F. erdőrészletben fekvő, az üzemtervi térképen is ekként bejegyzett „*Túri-erdő*”, egy szép homoki kocsányos tölgyes faállomány.

Temetésekor erdészpuskák sortüze jelentette a Monori Erdészet dolgozóinak végső búcsúzását egykori kollégáiktól.

k. p.

Hírek

„*Az év fája*” ebben az évben az ezüst hárs Magyarországon, „*az év mada*” pedig a fecske. (Azt nem tudjuk, hogy a molnár-, a parti-, vagy a füsti fecske?) Kínában a 2010-es esztendőben kezdődött el „*A tigris éve*”.

*

Sztárerdő címmel érdekes és szép könyvet jelentetett meg a Bookmarket Kft. A dr. Csapó Katalinból és erdészeti szakemberekből álló szerzőcsoport munkáját dr. Raffai Zsuzsa főszerkesztő fogta össze. A 112 oldalas kötetet számos szép színes fénykép, továbbá néhány fekete-fehér dokumentum-jellegű fotó és grafika teszi szemléletessé. Ára 2.800 forint. (Részletesebb ismertetésére visszatérünk.)

*

Bérprognózis. A sajtóban megjelenő különféle előrejelzések szerint amíg 2009-ben a közsférában a bruttó átlagkereset csökkent, ebben az évben

ez nem változik, vagyis az előző évi csökkent szinten stagnál. A cégeknél a múlt évben nőtt a bruttó bér és ebben az évben hasonló mértékben tovább emelkedik. Ebben az esetben tovább nyílik a bérolló a magánszféra és a közsféra dolgozóinak bére között. A munkanélküliségi ráta vonatkozásában 10,5 - 10,8 %-ot jósolnak az előrejelzések, úgy, hogy az első negyedévben szezonális okok miatt elérheti, sőt akár meg is haladhatja a 11 %-ot.

*

Történelmi forrás. Zalaegerszeg 220 hektáros parkerdejében, az Alsóerdőben van a híres Aranyoslapi-forrás, amelyet már egy 1381-ben írt oklevél is megemlít Aranyoskút néven. (Vajon miért így?) A Zalaegerszegi Erdészet dolgozói felújították a becses város- és erdőtörténelmi emlékhelyet: kitisztították a gyűjtőmedencéket, kicserélték a tönkre ment dréncsőveket, friss kavicságyat készítettek. Kitakarították és parkosították a környéket, rönkbútorokat állítottak fel. Az ősi forrás most már ismét az egerszegiek kedvelt kirándulóhelye.

Dr. Madas László emlékére

A béke és szeretet éjszakáján, 2009. december 24. éjjelén, 90 éves korában vett örök búcsút a földi léttől *dr. Madas László Pál* vasokleveles erdőmérnök, a volt Pilisi Áll. Parkerdőgazdaság ny. igazgatója, az Országos Erdészeti Egyesület tiszteletbeli tagja, Visegrád város díszpolgára, több magas állami és társadalmi kitüntetés birtokosa, országosan ismert nevű szakember.

Megadatott számára a jó halál kegyelme: szenvedések nélkül, otthonában, családi körben érte a vég a szentestén. Szíve, amely valaha annyiszor repítette győzelemre a kitűnő ifjú atlétát a sportpályákon, s amely fáradhatatlanul üzte-hajtotta évtizedeken át a Pilis medrek, erdős hegyoldalain – elfáradt. Fél évvel élte túl neves bátyját, dr. Madas András erdőmérnököt, aki 92 éves korában a múlt év nyarán halt meg, s akiről szintén megemlékeztünk lapunk 2009/3. számában.

*

Széles körű részvételt kísérve, a Pilisi Parkerdő ZRt. halottjaként a visegrádi temetőben helyezték végső nyugalomra a római katolikus egyház szertartása szerint. Visegrád városa nevében Hadrázy Sándor polgármester vett végső búcsút ravatalánál a város első díszpolgárától. A szakma, az egykori munkatársak és az Országos Erdészeti Egyesület nevében Bánó László erdőmérnök búcsúztatta; szép szavakkal közreműködött Kertész József erdőszaktanár (úgy is, mint régi pilisi erdész).

A temetői szertartás után a Pilisi Parkerdő ZRt. székházában *gyász-szakestélyt rendeztek* a régi selmeci hagyományok szerint az elhunyt emlékére, amelyen soproni erdőmérnök-hallgatók is részt vettek (waldenbe öltözötten már a temetőben is fáklyás díszőrséget álltak), s amelyet elnökként *Varga Tamás* erdőmérnök, a soproni Erdészeti Múzeum igazgatója vezetett.

*

Madas László 1920. július 20-án született Sopronban. Édesapja, Muck Endre erdőmérnök a város ugyancsak jó hírnévnek örvendő erdőmestere volt, a közjóléti célú erdőgazdálkodás alapjainak a megvetője a soproni erdőkben.

Sajnos, a kis László atyját még kisgyermek korában elvesztette, a három gyermekét (Andrást, Lászlót és Gabriellát) az édesanya nevelte tovább nagy szeretettel, de nem kevés anyagi gond közepette. *Mindhárom gyermek atyja nyomába lépett és erdőmérnök lett. László 1942-ben szerezte meg oklevelét, természetesen Sopronban.*

Pályakezdésére az 1940-es évek zűrzavara nyomta rá bélyegét. Tanszéki szolgálat az Erdőmérnöki Kar Út- és Vasútépítéstani Tanszékén (adjunktus Modrovich Ferenc professzor mellett); ideiglenes segéderdőmérnöki beosztás a visszacsatolt erdélyi országrészben a nagybányai erdőigazgatóság kötelékében; katonai szolgálat, majd szovjet fogság (Sztálingrád újjáépítésén). Hazatérése után ismét állami szolgálatba lépett.

*

A korabeli „Erdőgazdaság” című folyóirat 1950. szeptember 20-i számában tűnt fel első ízben Madas László neve a szakmai közéletben. Mégpedig azon a nagy értekezleten, amelyet „az erdészeti dolgozók első országos tanácskozása” címmel szeptember 16-17-én bonyolítottak le Budapesten, a Kereskedelmi és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezetének Jókai-utcai székházában (ami ma - felújítva - a Magyar Szocialista Párt székháza). Ez egy fontos tanácskozás volt, amelynek az volt a feladata, hogy széles szakmai körben megvitasson egy határozatot az erdőgazdálkodás fejlesztéséről és szervezetéről. (MDP KV Titkárság 1950. május 8-i + a Népgazdasági Tanács május 18-i határozata.) Az elnökséget számos korabeli prominens politikai személyiség alkotta, de volt mellettük néhány erdészeti dolgozó is. Közöttük *Madas László Szentendréről*, „aki új fakitermelési eljárásával 35 százalékos termelésnövekedést ért el”.

*

Az iménti rövid félmondatos híradás úgy jellemzi Madas László munkásságát, mint egy csepp tengervíz magát a tengert. 1. Már a Pilisben dolgozott, s ott is élt és munkálkodott tovább, haláláig. 2. Mindig talpraesett, a lehetőségekkel élni tudó, kezdeményező, jó gyakorlati

vezető volt. 3. Munkájára az igényesség, a magas színvonal és az eredményesség volt a jellemző.

Pályafutásának 1950-1968 közötti két évtizedében jó erdészeti vezetőhöz illő módon univerzális jelleggel dolgozott. Az erdőművelés, az erdőhasználat és a műszaki fejlesztés ebben éppúgy jelen volt, mint az embereivel való törődés, a pilisszentlászlói vagy pilisszentkereszti favágók, a visegrádi vagy solymári erdőművelő lányok-asszonyok tisztelete, szeretete.

*

A múltból előásta és a korabeli főhatóság, az OEF segítségével közre is adta például (1956-ban) az *ígéretes fákra alapozott fakitermelés modelljét*, s persze alkalmazta is, amiből azután kinőtt a V-fa jelölés országos mozgalma. *Tudományos fokozatait is az erdőművelés köréből merített témából irt disszertációival szerezte meg* (a bükkösök törzsszáma változásának hatása a növedékre és az állományszerkezetre).

Az erdőhasználat fejlesztése kapcsán a motorfűrész fakitermelés korai elterjesztése mellett foglalkozott a hegyvidéki erdőfeltárás olyan kevésbé elterjedt eszközével való kísérletezéssel, sőt üzemi méretű eredményes alkalmazásával is, mint a kötélpályás és csörlős közelítés.

*

Szakmai kibontakozásának nagy ideje azonban akkor érkezett el, amikor egy kormányrendelet 1969. január 1-én létre hozta a Pilisi Áll. Parkerdőgazdaságot (P.P.).

Visegrád, az egykori királyi székhely és Budapest, a főváros térségében az erdőgazdálkodás mindig speciális feladatot jelentett. Itt az erdész szakmai munkájába külső társadalmi tényezők mindig erőteljesen beleszóltak; igényeket támasztottak és az erdőszaktanár munkáját a közfigyelem keresztútjában állt. Különösen így volt ez az 1960-as évektől kezdve, amikor a közjóléti célú erdőgazdálkodás nyugatról indult nagy hulláma átsapott a vasfüggönyön és elérte a magyar erdészeti is.

A végső istenhozzád Visegrádon

(Fotó: Köveskúti György)

Szerencsére a magyar politikai életben és az erdészet felső vezetésében is voltak olyan perspektivikus látókörű személyiségek, akik „vették a lapot” (Fehér Lajos, Balassa Gyula, Madas András). S vállalati szinten is voltak olyan gyakorlati szakemberek, mint Madas László és munkatársai, akik nemzetközi színvonalon valóra tudták váltani az új (?) eszméket.

*

Madas László, mint 1969-től 1983-ban történt nyugállományba vonulásáig a P.P. igazgatója, igazi mestere volt ennek a nagy, soktényezős és kényes játszmának (aminek a részletezése hosszúra nyúlna). Úgy tudta az erdőgazdasági alaptevékenységet is magas színvonalra fejleszteni (beleértve a fafeldolgozást is), hogy közben a közjóléti célú erdőgazdálkodást és a természetvédelmet is – például UNESCO diplomával, a Goethe Alapítvány Európa Díjával elismert módon nemzetközi színvonalra emelte. Persze, kapott segítséget is a szakma különböző szervezeteitől, az ERFATERV-től, a Zöldövezetvezetési Irodától stb., de a karmester ő volt.

Akit az itt kényszerű módon mellőzött részletek érdekelnek, olvassa el „Az Erdő” című folyóirat 1989. évi 3. számát, mint a P.P. húszéves fejlődését bemutató célszámot. Továbbá tanulmányozza az Országos Erdészeti Egyesület által 2007-ben kiadott „Erdők a közjóért” című kötetet, az OEE címmel azo-

nos elnevezésű szakosztályának 40 éves jubileumi kiadványát.

*

Ehhez a kivételes teljesítményhez kivételes személyiség kellett. Madas László acélos akarata egy Talleyrand kifinomult diplomáciai érzékével, s egy gentleman korrektségével és eleganciájával párosult. Lelke mélyén pedig a legnehezebb időkben is ott izzott a selmeci-soproni láng.

Tükrözi ezt a mini-jellemrajzot az a körülmény, ahogyan kezelni tudta azoknak a 60-as éveknek talán legneuralgikusabb szakmai problémáját: az erdészet és a vadászat viszonyát. Nem volt ellensége a vadnak (egy időben eredményesen foglalkozott még a vadászijszáttal is). Tudta azonban, hogy azzal a vadlétszámmal, amely a parkerdőgazdaság megalakulása előtt a területen volt, a vállalat elé tűzött célt elérni nem lehet. Azt se feledjük, hogy főnökeit: dr. Balassa Gyulát, majd Földes Lászlót leginkább a vadászat, mégpedig a gyorsan biztos eredményt hozó vadászat érdekelte leginkább az erdőgazdálkodásból (lehetőleg minél közelebb a fővároshoz). Ennek ellenére határozott létszámapasztással gyorsan meg tudta teremteni az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás egyensúlyát. S ami még nagyobb eredmény volt: ki tudta védeni, hogy ez az ősi vadászterület a közönség elől elzárta, párt- és állami vezetők protokoll-vadászterülete legyen.

Mindent egybevetve, azok közé a kollégáink közé tartozott, akik a gyakorlatban fényesen rácsfoltak arra, amit az utóbbi években bizonyos körök hol sandán pusmognak, hol brutális hangon kürtölik, hogy az erdész nem jó gazdája az erdőnek, mert profitorientált, gazdaságcentrikus, nem látja a fától az erdőt; nem képes érzékelni a társadalom erdővel kapcsolatos mai igényeit. No meg, hogy az állam nem jó gazda ...

Nagy és speciális feladatokkal megtűzdelt igazgatói tevékenysége közepette is meg tudott maradni tő melletti erdésznek. Igazgatói dolgozószobájában egy háttámla nélküli padocsán üldögélt íróasztala előtt, saját bevallása szerint azért, hogy ne legyen kedve elkényelmesedni. Hanem, hogy minél gyorsabban végezzen az irodai papírmunkával és utána irány: ki az erdőbe! Mert az erdész helye az erdőben van.

*

Az már csak természetes, hogy az ilyen energikus, mozgáshoz, tevékenységhez szokott ember számára a nyugdíjas évek sem a ház körüli bókászás éve. Aktív tagja volt lakóhelye, az erdővel szinte egybefolyó, hegyes-völgyes, szép, szellemiségében is Sopronhoz hasonló Visegrád közéletének. Kitűnő német nyelvtudása birtokában pedig terjedelmes erdészeti szakmunkákat fordított németből magyarra, ezzel is gazdagítva a szakma szellemi kincsesárát. Egyik-másik ilyen műfordítását lapunk oldalain is ismertettük.

Hűséges és aktív tagja volt az Országos Erdészeti Egyesületnek; emlékeztet az 1975-ben irányításával szervezett visegrádi vándorgyűlés. Az OEE a 2001. évi nyíregyházi vándorgyűlése alkalmával a legmagasabb kitüntetéssel: tiszteletbeli tagsági díszoklevéllel tüntette ki. Temetésekor pedig ugyancsak tisztelettel hajtotta meg koporsója előtt a végső búcsúzásra felvonultatott egyesületi zászlót.

Dr. Király Pál

A magyar természetvédelem története

Rakonczay Zoltán okl. erdőmérnök, ny. miniszterhelyettes neve nem ismeretlen, hanem éppen ellenkezőleg: jól ismert erdészeti köreinkben. Hiszen 1954-1965 között a Mátrában gyakorlati erdőgazdaként, ezt követően minisztériumi főtisztviselőként (MÉM) – főként az erdőrendezés vezetőjeként – beírta a nevét a szakma történetébe. Országos hírnévre azonban akkor emelkedett igazán, amikor 1972-ben az Országos természetvédelmi Hivatal elnöki székébe került. A természetvédelem területén dolgozott – később államtitkárként, majd miniszterhelyettesként – egészen 1990-ben történt nyugállományba vonulásáig.

Autentikus szerző könyve

A magyar természetvédelem extenzív és intenzív fejlesztésének klaszikus korszaka volt az imént említett két évszám közé eső csaknem három évtized, ami immár elválaszthatatlannul Rakonczay Zoltán nevéhez fűződik. Személye ma már maga a történelem. Éppen azokban az időkben nem egyszer előfordult, hogy fontos felső szintű elhatározások szóbelileg, megbeszéléseken születtek; írásos nyomuk nem, vagy csak hézagosan maradt. Így sok minden már csak (a könyv megjelenésekor 80 éves) Rakonczay Zoltán emlékezetében él.

Így keresve sem lehetett volna találni nála hitelesebb, tájékozottabb, autentikus személyt természetvédelmünk történetének megírására. Annál is inkább nem, mert Rakonczay nem csak kreatív államigazgatási szakember volt, hanem igen termékeny, *csiszolt tollú szakíró is*, aki könyvek és tanulmányok halmazával gazdagította eddig is a természetvédelmet úgy, mint multidiszciplináris tudományt.

Hatalmas munka minden tekintetben

Ennyit röviden annak a 429 oldalas könyvnek a szerzőjéről, amely „*A természetvédelem története Magyarországon, 1872-2002 (130 év)*” címet viseli. S amelyet – legjobb tudomásunk szerint első nyilvános – ismertetője, Prof. Dr.

Bartha Dénes, a soproni Erdőmérnöki Kar Növénytan és Természetvédelmi Intézetének igazgatója a „gigantikus alkotás” jelzővel illetett az „Erdészeti Lapok” 2009. évi októberi számában.

(Ezen a ponton még közbevetve megjegyezzük, hogy Rakonczay Zoltán életéről, munkásságáról bővebb tájékoztatás olvasható a könyv 173-177. oldalain.)

Első gondunk éppen ebből a hatalmas méretből adódik. Még a magát könyvismertető írása dolgában gyakorlottabbnak tekinthető recenzor is a könyvet lapozva tanácstalanul, kezében mozdulatlan tollal ül papíra előtt, átérezvén a Bartha professzor által irt minősítés helytállóságát.

A könyv tartalmi váza

A könyv tartalma a bevezető részek (41 oldal) és a befejezést jelentő mellékletek (43 oldal) között két nagy részre tagolódik.

Az első rész a természetvédelem meghatározó eseményeit írja le nagyjából a XIX. század közepétől indulóan, hat korszakra osztva, egészen a XXI. század elejéig, 2002-ig. Ez a hat korszak a következő: I. Előtörténet (a XIX. század közepéig). II. Kezdeti szakasz 1872-1919-ig (48 év). III. Előkészítő szakasz 1920-1944-ig (25 év). IV. Átmeneti sza-

kasz 1945-1961 (17 év). V. Megtorpanási szakasz 1962-1971-ig, (10 év). VI. Kibontakozási szakasz 1972-től, 30 év.

A második rész a védetté nyilvánítások történetét mutatja be 1888-tól (egy csupán elvi jelentőségűnek bizonyult FM-rendelettel) kezdve szintén 2002-ig. A helyi védetté nyilvánításokat, szám szerint kb. 1.500-at a szerzőnek terjedelmi okok miatt mellőznie kellett.

Eligazodás az adattömegben

Ezen a két főrészen belül a szerző egyszerű, de bevált megoldást alkalmazott a könyv tartalmi felépítése szempontjából. Un. lineáris történelemírás módszert alkalmazott. Vagyis az évszámok egymást követő sorrendjében örökítette meg, hogy a természetvédelem vonatkozásában milyen lényeges fejlemények történtek az egyes években.

Ez a rendszer beválik olyan olvasók esetében, akik már eleve rendelkeznek valamelyes áttekintéssel a szóban forgó szakterület történetének menete fölött. Ámde hogyan igazodjon el az események tömkelegében a laikus érdeklődő? Hogyan találja meg a nagy könyvben ezt vagy azt az eseményt, témát, ha nem tudja, vagy nem akarja a masszív kötetet A-tól Z-ig végig olvasni?

Ezt a problémát Rakonczay az első részben az időrendi tárgyalás után egy „Összefoglalók” című és még két további, tematikus főfejezettel hidalta át. Utóbbiak közül főként a „Fontosabb szakirodalmi művek és kiadványok” címűre hívjuk fel a figyelmet. Vagyis az irodalomjegyzékre, amit most az általában megszokottól eltérően nem a könyv végén kell keresni, hanem a 267-272. oldalon található.

Ugyancsak a témák szerinti keresést könnyíti meg a 34 oldalra rúgó 14 melléklet. Ezek között talán a legfontosabb az 1. Védett területek felsorolása, születési sorrendben; valamint 4. A kiemelten védett országos jelentőségű területek összesítője.

Az erdészek sem hiányoznak a műből

Ilyen hatalmas témakör esetében persze felmerülhet egyesek részéről a könyvvel kapcsolatban, hogy hát jó lett volna, ha bele került volna még ez is, meg az is. Például – az iménti keresgélést emlegetve – egy személynév mutató. Belátható azonban, hogy a könyvnek már így is igen tetemes terjedelme alig-ha lett volna lehetővé bármiféle további terjedelemm növelést.

Sajnos, hasonló szempont miatt mi sem engedhetjük meg magunknak kis ismertetőnk kapcsán az érdekfeszítő tartalom részleteiben való elbarangolást. Mivel erdészeti lap vagyunk, annyit talán még megtehetünk, hogy felhívjuk kollégáink figyelmét az „Összefoglalók” című főfejezeten belül a „6. Létszám-összesítő (1939-2002)” című fejezetre. S ezen belül is „A természetvédelmi alkalmazottak szakmáknénti megoszlása”, valamint „Az erdészek szerepe a természetvédelemben” alcímekre.

Mivel a történetírásnak is megvan a maga története, nem mulaszthatjuk el – magának a szerzőnek a nyomán – megemlíteni dr. Oroszi Sándor DSc okl. erdőmérnök nevét azon 22 szerző közül, akik a magyar természetvédelem történetét átfogóan, általános érvényűen bemutató mű megalkotására törekedtek. (Persze, a halhatatlan Kaán Károlyt és magát Rakonczay Zoltánt sem mellőzve.)

Végül: egy szerény kritika

Mindent egybevetve, Rakonczay Zoltán monumentális könyve egy kronologikus vázra felépített hatalmas adathalmaz, amelyet a témában teljesen autentikus szerző főként a magyar természetvédelmi politika és az annak végrehajtására hivatott szakigazgatás szempontjából gyűjtött össze és gyúrt

a szerves összefüggések élő, mesélő rendszerévé.

Ha az elismerés hangja mellett egyáltalán szabad egy ilyen hatalmas munkával kapcsolatban bármiféle szerény kis kritikát is megkockáztatni, akkor talán éppen az lehet, hogy Rakonczay Zoltán egy államigazgatási főtisztviselő szemszögéből láttatja a történelmet. S bár tömémentlenül sok név is felmerül a könyvben, valamiféleképpen mégis kissé háttérbe szorul benne az a tény, hogy a természetvédelem mindig is elsősorban társadalmi mozgalom volt. Az érzelem, az emberek természet iránti csodálata és féltése éltette és ezt nem feledtetheti az a körülmény, hogy a fejlődésnek bizonyos fokára jutva már főként az állam erős keze vehette át a folytatását.

Kétségtelen, hogy a 30-31. oldalon a szerző ír a természetvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezetekről, egyesületekről is. Azonban ezeken a sorokon érződik, hogy Rakonczay nem „onnan”, a plebejus harcosok táborából érkezett a természetvédelem csatamezejére, hanem a vezérkarból. Nem tehet róla, nem róhatjuk fel neki, s így volt jó. Mert plebejus harcos akad minden időben bőven, de a hadititkokat is tudó veterán tábornok alig.

Ezzel nem állítjuk azt, hogy a könyvből hiányzik az ember, hiszen Rakonczay Zoltán maga is egy temperamentumos csupaszív ember. Ennek igazolása végett ajánljuk a T. Olvasónak, hogy a könyv olvasását a végén kezdje, a 406. oldalon elhelyezett Utószóval.

*

Ez a történet ezer szállal kapcsolódik szakmánk, a magyar erdészet történetéhez is. Ezért ajánlhatjuk mindazon kartársainknak, akik nem csak képzett, de szakmailag művelt emberek is kívánnak lenni.

(A könyv megjelent az első területi védelem alá helyezésének hetvenedik

Címképünk: Tavaszi erdő Somogyban; Detrich Miklós felvétele.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XX. évfolyam 1. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:

Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

évfordulójára 2009-ben, a Mezőgazda Kiadó gondozásában, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával.)

Király Pál

Székely humor

- Sógor, mi bajod van?
- Rettenetesen fáj a fogam.
- Miért nem húzatod ki? Ha enyém volna, már rég kihúztam volna.
- Hiszen, ha a tiéd volna, már én is rég kihúztam volna...

(Forrás: Hajdu István
Góbéságok c. könyve.)

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány 2010. évi pályázata

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány a szociálisan hátrányos helyzetű személyek részére üdülésük, pihenésük, rekreációjuk elősegítése érdekében az alábbi pályázatokat hirdeti meg:

Pályázat megnevezése	Támogatási keret
Ezüst nyár – Nyugdíjasok részére	1 500 millió Ft
Esély a pihenésre – Fogyatékkal élő személyek részére	300 millió Ft
Szolidaritás – Munkavállalók részére	1 300 millió Ft
Vakációs Program – Szakiskolai tanulók részére	100 millió Ft

A pályázat teljes szövege, valamint a kérelem benyújtásához szükséges „PÁLYÁZATI ADATLAP 2010” a www.udulesicsekk.hu alapítványi honlapról tölthető le.

A pályázatok benyújtásának határideje:
2009. december 1 – 2010. január 31.

	SZÁLLÁS ÉS HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ EGYEB SZOLGÁLTATÁSOK		EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, BETEGSÉGMEGELŐZÉS
	ÉTKEZÉS		FÜRDŐ ÉS USZODAI SZOLGÁLTATÁSOK
	UTAZÁSI SZOLGÁLTATÁSOK		SPORT ÉS SZABADIDŐ SZOLGÁLTATÁSOK
	VONATUTAK		ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTI BELEPŐK
	BUSZUTAK		KÖLCSONYKÉSZ
	HAJÓUTAK		BELFÖLDI UTASBIZTOSÍTÁS
	SÉTAREPÜLÉS		INTERNET ELŐFIZETÉS
	AUTÓPÁLYADÍJ		KERESSE A PLUSZ SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓ HELYEKET!
	KULTURÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK		
	MOZIJEGYEK		

MILYEN SZOLGÁLTATÁSOKÉRT FIZETHET ÜDÜLÉSI CSEKKEL?

Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvánnyal, illetve ennek háttérintézményével szerződésben lévő több mint 12 000 szolgáltatónál használható fel.

Az elfogadóhelyeket a helyszínen matrica jelzi, Üdülési Csekk ELFOGADÓHELY jelzéssel. Az elfogadóhelyek címlistája megtalálható a www.udulesicsekk.hu honlapon.

Erdészeti és faipari **HÍRADÓ**

XX. évfolyam 2. szám, 2010. május

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Széchenyi és az erdészet

*

Szakszervezeti élet
az Északerdő ZRt.-nél

*

„Óvd az erdőt –
előzd meg a tüzet!”

*

Húszéves a NyOK

*

Evés közben...

*

Sztárerdő

*

CEP Passzívház Expo

*

A 17. FeHoVa

*

Vadászatok Dámorszámban

*

Füzéri erdők

*

Klímacsúcs

Széchenyi és az erdészet

és felső-vidéki gróf Széchenyi István.

Ugyancsak többfelé megemlékeznek az I. világháborút Magyarország számára lezáró trianoni békeszerződés aláírásának 90. évfordulójáról is.

Ehhez a két nagy történelmi dátumhoz tegyük hozzá egy szerényebb szakmai évfordulót is: *hetven éve*, 1940. január 30-án halt meg a XX. század első felének legkiemelkedőbb, s egyben minden idők egyik legnagyobb magyar erdészeti politikusa, *Kaán Károly* erdőmérnök.

Hogyan jön össze, miként találkozik ez a három évforduló szakmánk életében?

1.

Nemzetünk XIX. századi felemelkedésének és modernizálódásának ténye elválaszthatatlan Széchenyi István nevétől. A korabeli politikai elitnek ahhoz a rétegéhez tartozott, amelyre mélyen hatott a felvilágosodás és a nagy francia forradalom utáni hatalmas európai változások szele. Ne feledjük: atyjának, Széchenyi Ferenc grófnak köszönhetjük a Magyar Nemzeti Múzeum létrehozását és mindazt, ami abból mindmáig következett (Országos Széchenyi Könyvtár, Magyar Természettudományi Múzeum stb.).

Fia, a snájdig huszártiszt, az öntudatos, okos, büszke fiatal nemes német- és franciaországi, de főleg angliai utazásai során kényszerült szembesülni a ténnyel, hogy Nyugat-Európában magyaroknak lenni – enyhén szólva – nem „büszke gyönyörűség” (egy mai történészünk könyvcímét idézve), hanem éppen ... „Magyarország nem sokat számít a nemzetek sorában” – örököltette meg keserű tapasztalatát naplójában.

Ismerjük a történelem alakulását, s azt, hogy grandiózus (helyenként kissé délibábos) elképzelések születtek dacos elméjében nemzetének anyagi és szellemi felemelésére; arra, hogy a bőgatyás-subás-furkósbotos, írástudatlan magyar parasztból európai polgárt csináljon. Mindezt egy hatalmas Széchenyi-irodalom keretében hónapokig tanulmányozhatja az érdeklődő.

2.

Ami bennünket, erdészeket közelebbről érdekel, az az *erdő és a fa Széchenyi elképzeléseiben*.

A gróf a nemzet gerincét a honfoglalás óta a Tisza-völgyben lakó alföldi magyarságban, a „keleti rajban” látta. Ezért *terveiben központi helyet foglalt el a Nagy Magyar Alföld problematikája*, a térség gazdasági-kulturális-szociális stb. fejlesztése, „a magyar faj legeredtibb fészkeinek boldogulása”.

Ezeknek a terveknek centrális eleme volt az ökológiai viszonyok rendezése, a mezőgazdálkodás és a vízgazdálkodás harmóniájának megteremtése, a természetpusztulás feltartóztatása többek között a Tisza vízgyűjtő területén levő erdők megóvásával, szakszerű művelésével, *erdőtelepítés* a szükséges helyeken és *sok-sok fásítás*. Tudjuk azt is, hogy az erdőtelepítések-fásítások dolgában voltak szellemi előfutárai és kortárs támogatói is, elsősorban a haladó gondolkodású mezőgazdák, valamint más értelmiségiek körében (Tessedik Sámuel, Nagyváti János, Vedres István, Vásárhelyi István stb.).

3.

Széchenyi figyelmét az erdők vonatkozásában főleg három szempont kötötte le. Az egyik, amint már említettük, a Tisza vízgyűjtő területén, a Kárpátokban folytatott erdőgazdálkodás volt, amelyet szakszerűnek, rendben levőnek kívánt látni azért, hogy ne zúdulhassanak nagy, hordalékot is terítő árvizek a lejjebb fekvő síksági területekre.

„Sokan a Tiszavölgy mindinkább elaljasodását az erdők általános elpusztításának tulajdonítják ... És ebben alkalmasint igazuk van! Tegyen tehát e tekintetben is minél előbb rendet a törvényhozás.” – írja *„Eszmetöredékek*

különösen a Tisza völgy rendezését illetően” című művében (27.p.), utalván ezzel egy *új, korszerű erdőtörvény* szükségességére már 1846-ban.

4.

A gróf másik szempontja a fásítás szükségessége volt. „Roppant legelőink, valamint tág gabonás mezeink igen nagy fogyatkozása a minden árnyék nélküli, s igen nyílt lét; fák ültetése tehát részint legelőink javítására, részint mezeink oltalmazására a nagy szelektül, – ha valahol, – valóban nálunk áll napirenden.” (*A selyemről*. Pest, 1841. 11.p.) Megjegyzi azonban: „Székes-földeken, homokbuckák közt csak anyai gond és szorgalom nevelhet fát.”

5.

Harmadik erdészeti szempontja Széchenyinek a térség még meglevő kevés erdejének megóvása volt. Mégpedig úgy, hogy tűzifaként történő kitermelésüket a széntüzelés elterjesztésével kívánta megelőzni. (Ma épp az ellenkezőjén fáradozunk.)

„... hadd éljenek a fák s hadd jöjjen napvilágra a köszén, mellyel az egész ország beéri ... Ekként tartósabb melegre hevül és barátságosabb egységbe forr majd össze a magyar nemzet, mintha tűzelőszérül fát pusztítva, anyaföldjét rontja; és mintha a föld díszét, a fákat vágja, hogy tűzelőanyagja legyen, mikor a föld alatt elég hőforrás áll rendelkezésre.” (*Eszmetöredékek...*, 127.p.)

„Égettéssék fa is azonban hol elég van; hanem csak azon előre gondolkozó kíméléssel, mely az erdők józan elrendelésén felül nem csupán a száraz hasznót, de még azon egykori erkölcsi kellemet is tartja szem előtt, mely megmentett agg fákkal függ össze.” (*Pesti por és sár*, 122-123.p.)

6.

Széchenyi ökológikus szemléletével kapcsolatban ez az utóbbi fél mondat teszi fel az i-re a pontot. Mert nem más ez, mint a *természetvédelem gondolatának megjelenése*.

Írásaiból arra következtethetünk, hogy mint annyi minden mással, úgy a természetvédelem gondolatával is Angliában „fertőződhetett meg”, ahol – az ő

kifejezésével élve – „a kinőtt egészséges vén fát ereiklye gyanánt tekintik”.

„... azért – számtalan egyebek közt – az is kötelessége a magyarnak, felruházni hazáját a növényvilág ékességével: ott pedig, hol százados lombosok zöldelnek még, meggondolni, s most, most míg nem késő, gondolni meg, hogy ... le-döntvén a százados csert, csak századok adhatják azt ismét tökéletes épségben vissza.” (*Pesti por és sár*, 125.p.)

7.

„Sem előtte, sem azóta nem volt ilyen tökéletes, ilyen sokoldalú és mégis egységes terv az Alföld rekonstrukciójára, a magyarság főfőszékének minden irányú kifejlesztésére, fellendítésére, anyagi és kulturális felvirágoztatására. És sem előtte, sem utána senki sem tudta és nem is törekedett a nép iránt való szeretetét az erkölcsiellen felül annak gazdasági fellendítésére irányuló egybehangzó alkotásokkal, anyagi reformokkal úgy és olyan mértékben elősegíteni, mint Széchenyi István ... nagy elgondolásában mélyeséges tudással a természet törvényeit követte, s azok logikáját sohasem tévesztette szem elől.” – írta róla egy évszázaddal később *Kaán Károly* „*A Magyar Alföld*” című művében 1927-ben (96-97.p.).

A mai korszak hatása alatt ezt a megállapítást akár úgy is értelmezhetjük, hogy Széchenyi már a XIX. század első felében a természettel harmóniában levő fenntartható fejlődés, a harmonikus gazdasági növekedés szószólója és cselekvő mozgatórugója volt.

8.

Széchenyi és az erdészet kapcsolatát taglalva, emlékeztetbe idézhetjük azt is, hogy a gróf 1825-ben uradalmi egy évi jövedelmének felajánlásával lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia létrehozását, s ez a fontos nemzeti intézményünk azóta is működik – 1949 óta Erdészeti Bizottsággal.

A tudós társaság fennállásának eddigi 185 éve alatt kimagasló szellemi teljesítményük alapján több erdészeti szakembert is tagjai sorába választott (Gáti István főerdőmester, Divald Adolf, Bedő Albert, Tuzson János, Fekete Lajos, Kaán Károly, Fekete Zoltán, Fehér Dániel, Magyar János, Keresztesi Béla, Solymos Rezső, Mátyás Csaba erdőmérnökök). Sopronköhidán túl, Sopronpusztán, az országhatár közelében erdészek létesítették az akadémiai

emlékerdőt. Ott, valamint az „erdészváros”, Sopron főterén, a Széchenyi téren, s olykor Nagycenken, Széchenyi nyughelyén a Magyar Tudomány Napja alkalmából évről évre megemlékeznek a nagy államférfiről, munkásságáról. A *Széchenyi Díjjal* is már több erdészeti és faipari szakembert tüntettek ki.

9.

Széchenyi nagyívű tervei megvalósításának egyik zálogát a civil társadalom – angol mintájú – megszervezésében és önszerveződésében, *társadalmi egyesületek* alapításában látta. „Mai világban már ki-ki átlátja, hogy egy magányos ember semmi, s csak egyesületnek van hosszú élete, s igaz súlya.” – írta 1830-ban „*Hitel*” című híres művében.

Egyesületalapító munkásságának is megvolt az erdészeti vetülete. 1825-ben hozta létre a Pesti Lófuttató Társaságot, ami 1835-ben Országos Magyar Gazdasági Egyesületre változtatta a nevét. Nem véletlenül, mert már nem csupán a lótenyésztés fejlesztését tartotta céljának (ami Széchenyi egyik kedvenc eszméje volt), hanem az agrárium minden ágának fellendítését. Korszerű szakosztályi rendszerben működött, s hat szakosztályának egyike volt az 1842-ben létrehozott Erdészeti Szakosztály. Ennek élén egy országos tekintélyű szakember, Greiner Lajos (1796-1882), a Coburg hercegi uradalom magyarországi erdőbirtokainak igazgatója állt. (A szakma kollektív emlékeztetében talán leginkább fatermési táblái révén maradt fenn neve az egyébként sokoldalú, de német nyelven írt munkásságából.)

A szakosztály már 1845-46-ban foglalkozott egy új erdőtörvény megalkotásának témájával. Az időpont nyilván nem véletlen, hiszen amint már említettük, ekkortájt vetette fel Széchenyi is az erdőügyek törvényes szabályozásának korszerűsítését.

Az országgyűlés 1848-ban a forradalmi törvénysorozat megalkotása során el is határozta ezt (a X.tc.-ben), de mint oly sok más mindent, a szabadságharc elbukása ezt a témát is elodázta harminc évvel. Az 1879. évi első polgári erdőtörvényünk azonban már nem Széchenyi nemzetépítő reformszellemiségében, hanem a klasszikus liberálkapitalizmus eszmevilágában fogant.

10.

Ismeretes, hogy történelmünk 1849 után nem a Széchenyi által megálmo-

dott és elindított úton haladt tovább. S tizenennyolc évvel a függetlenségi harcok után a gyöngye nemzet a Mátyás-templomban letérdelt zsarnok előtt. Azután jöttek a „boldog békeidők”, a kétfejű sas talmi glóriájától beragyogva. A független, erős, szabad polgári Magyarország helyébe 1850-ben csak a ferencjózsef-schwarzenbergi Habsburg-birodalom egyik nyomorult, osztrák főkormányzó által igazgatott magyar tartománya lépett. Az OMGE Erdészeti Szakosztálya helyébe az Österreichische Reichforstverein tagesegesületét jelentő Ungarischer Forstverein, a magyar erdőtörvény helyébe pedig az osztrák 1852. évi birodalmi erdőtörvény.

A háttérben ott morajlott a Cassandra-levelet sötét proféciaja: a dinasztikus birodalom bukása magával ragadja majd Magyarországot is a szakadékba. Nem hittek Kossuthnak. De jött a dermesztő ébredés: *Trianon*.

11.

A békediktátum, az ország példátlan mértékű területi-demográfiai megcsontítása élesen előtérbe hozta a megmaradt országrész potenciális lehetőségeinek maximális kihasználási szükségességét, így az *Alföld* kérdését is. A történelmi feladat pedig felszínre hozta azokat a személyiségeket, akik annak megoldásán munkálkodni tudtak.

Az erdészet területén ez a személyiség volt *Kaán Károly*, akinek (1945-ben megsemmisült) budai otthonában íróasztala fölött ott függött politikai eszményképének nagyméretű portréja: gróf Széchenyi István képe. Kaán letörölte Széchenyi munkáiról a feledésnek hét évtized alatt ráakódott porát, s hozzáfogott megvalósításukhoz.

Miként tanítómestere, úgy Kaán is elbukott a közelet küzdőporondján, de az eszmék zászlaját az új, fiatal generációk vitték tovább napjainkig. Széchenyi eszméje a mai magyar erdészeti politikának is egyik főgyökerét alkotja: az erdők szakszerű kezelésével, védelmével, a Nagy Magyar Alföld további erdősítésével – fásításával, a közcélú erdőgazdálkodás fejlesztésével a magyar nemzet jólétének, boldogulásának szolgálata.

Széchenyi – fizikai halála után 150 évvel is – ma is közöttünk él.

Király Pál

Szakszervezeti élet az ÉSZAKERDŐ ZRt.-nél

Röviden szeretném bemutatni az ÉSZAKERDŐ Zrt. Szakszervezeti Bizottságát.

Szakszervezetünk önálló jogi személyként működik és tagja az EFDSZ-nek. *Szinte mindegyik erdészeti, illetve üzemigazgatóságunknál működik alapszervezet* (egy erdészeti igazgatóság kivételével), így 17 alapszervezetünk van. Ezek az alapszervezetek az ÉSZAKERDŐ ZRt. Dolgozóinak Szakszervezete alapszabálya szerint működnek. *Ügyvivő testületünk hat főből áll.*

Évente három alkalommal hívjuk össze a Szakszervezeti Bizottságot, amely az alapszervezeti titkárokból és az ügyvivő testületből áll. A három alkalomból egyet az Üzemi Tanács tagjaival közösen tartunk, és valamelyik erdészeti alapszervezetünkénél.

Ezek az összejöveteleken Cserép János részvénytársasági vezérigazgató, valamint az Üzemi Tanács elnöke, Földesi Antal munkaügyi osztályvezető mindig jelen van. Titkáraink itt kapnak tájékoztatást a Vezérigazgató úrtól a részvénytársaság aktuális gazdasági mutatóiról. Ezeken az értekezleteken módosítjuk a Kollektív Szerződést és megbeszéljük az időszerű feladatokat és a problémákat. Itt kapnak a jelenlevők

tájékoztatást az EFDSZ értekezletein elhangzottakról is. Az év végi értekezleten a tisztségviselők beszámolnak éves munkájukról, s az SzB titkára is megtartja éves beszámolóját.

Alapszervezeteinknél is aktív szakszervezeti élet folyik: közös kirándulások, majálist, színházlátogatást szerveznek, az év végén vidám mulatságot rendeznek.

A következőkben röviden összefoglalom a múlt év eseményeit.

– Februárban a szakszervezet rendezésében és a ZRt. támogatásával megrendeztük a 22. erdészbálunkat Lillafüreden a Hotel Palotában, 262 résztvevővel.

– A márciusi SzB-ülésen a Kollektív Szerződés módosítása történt meg.

– Június elején egy nagyon jó hangulatú házi sportversenynek adott otthont Hegyközi Erdészeti Igazgatóságunk. Kb. 110 dolgozónk mérhette össze képességeit korong- és légpuskalövészet, sakk, asztalitenisz és kispályás labdarúgás sportszámokban.

– Szeptemberben egy kihelyezett SzB + ÜT közös értekezletünk volt a Csanyiki Erdei Iskolában. Ide az EFDSZ új főtitkárát, Dudás Pétert is meghívtuk, aki egy rövid beszámolót tartott a szak-

szervezetnek a márciusi kongresszusa óta végzett munkájáról.

– Novemberben a központi alapszervezeti titkárnak, mint fő Mikulás-vonat szervezőnek köszönhetően 110 gyermek vett részt a Mikulásvonatozáson. Csak azért nem többen, mert a férőhelyek korlátozottan álltak rendelkezésünkre. Ez egy nagyon népszerű program; a feldíszített kisvonat Lillafüredre viszi a gyerekeket, ahol a Mikulás és segítői játékos ötletekkel szórakoztatják a kicsiket és nagyokat egyaránt. A játék és éneklés már a vonaton elkezdődik. Itt a szakszervezeti tagok gyermekeinek a Mikuláscsomagot a szakszervezet ajánlódokta.

– Decemberben az évzáró SzB-értekezleten vendégül láttuk az alapszervezeti titkárokat, az ÜT elnökét és Vezérigazgató urat.

Összességében elmondhatjuk, hogy az ÉSZAKERDŐ ZRt.-nél a szakszervezet és a ZRt. vezetése közötti kapcsolat igen jó.

Ecsegi Istvánné
a ZRt. SzB. titkára
Miskolc.

Harci repülő a bútorgyárból, avagy fűrészporral a radar ellen

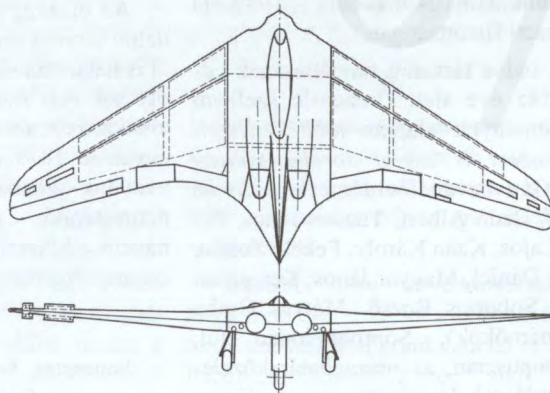
A „Haditechnika” című folyóirat 2010/1. számának Hadi-technika-történet rovatában Hajdú Ferenc és Sárhidai Gyula ismerteti a német Horten-fivérek által 1935-1945 között kifejlesztett „Ho” típusjelzésű kísérleti repülőgép-sorozatot. A sorozat gépeinek közös jellemzője, hogy törzs- és vezérsíkok nélküli ún. csupaszárnyú gépek voltak és a Minden városában levő Peschke-féle bútorgyárban készültek réteges farostlemezéből. A lemezek közé fűrészpör és faszén keverékét préselték. (A 2 db. gázturbinás hajtóművel ellátott típusok esetében a hajtóműveket körülvevő szárnyrész fémből készült.)

Az USA-ban egy 1945-ben zsákmányolt Horten-229 típus alapján nemrég elkészítették a gép repülőképes másolatát (replika) és radarmérési vizsgálatoknak vetették alá. Megállapították, hogy alakjánál és anyagánál fogva a gép radarhullám-visszaverő képessége 20 %-kal rosszabb volt a hagyományos alakú és fémből készült repülőgépekénél.

Ez a gyakorlatban azt jelentette volna, hogy a II. világháborús angol radarrendszer 160 km helyett csak 129 km tá-

volságról tudta volna észlelni a 900 - 1050 km/óra sebességgel közeledő német vadász- vagy vadászbombázó gépeket. A németek azonban csak a típus berepüléséig jutottak 1945 tavaszán, amiről filmfelvétel is készült. Anyagiak és főleg az idő hiánya miatt szériagyártására és harci bevetésére már nem kerülhetett sor.

k. p.

„Óvd az erdőt – előzd meg a tüzet!”

Eme mottó jegyében rendezett közös tájékoztatót az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (Megelőzési Főosztálya), valamint a Pilisi Parkerdő ZRt. (és annak Budapesti Erdészete) a budapesti Erdészeti Információs Központban, a Budakeszi-úton.

A tájékoztató időpontja – a lombfakadás előtti száraz tavaszi időszak – nem volt véletlen, mutatott rá megnyitójában Lajkó Ákos, az MgSzH természet- és genetikai erőforrásokért felelős elnökhelyettese. Hazánk éghajlata alatt március-április, valamint július-augusztus a legtűzveszélyesebb időszak az erdőben.

Legjobb védekezés a megelőzés

Azt már Wisnovszky Károly, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának vezetője állapította meg bevezető előadásának elején, hogy ebben az évben az érdekeltek időben kezdtek együttműködni: az erdészeti szakhatóság, a katasztrófavédelem és a termelő gyakorlat. Az igazgató elmondta: Magyarországon nem fordulnak elő a mediterráneumban vagy a boreális fenyvesekben keletkező hatalmas, félelmetes erdőtüzek, csupán 1-50 hektár kiterjedésű tüzesetek. Mégis fájdalmas veszteségek ezek, mert az erdei ökoszisztéma regenerálódása évtizedekig is eltarthat és a megsemmisülő faanyag is nagy értéket képvisel.

A legjobb védekezés a megelőzés. Az erdőgazdálkodók részére jogszabályok írják elő a tüzmelegítési feladatokat, amelyek végrehajtását mind az erdészeti, mind a katasztrófavédelmi hatóság ellenőrzi. (Például: tűzvédelmi pásták kialakítása és tisztán tartása, erdei tűzrakóhelyek kijelölése és karbantartása, figyelmeztető táblák kihelyezése stb.)

Hatékonyan segíti a prevenciót az erdészet által 1993-ban létrehozott és folyamatosan aktualizált Országos Erdőtűz Adattár is, amelybe pl. gazdálkodóként bevezették az ország összes erdőterületét erdőtüz-veszélyességi kategóriába sorolva. Rendszerünk jól harmonizál az EU azonos rendszerével (EFFIS), amelynek hazánk ilyen jelle-

gű adatait szolgáltatjuk. Kutatások stb. vonatkozásában is alakul, fejlődik uniós együttműködésünk.

A magyar szabályozás EU-s keretekre épül

Debreceni Péter, az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának főerdőfelügyelője vetített képernyőn előadásában lényegében részleteiben tovább bővítette az igazgató által megkezdetteket. Érdekes és részletes előadása külön terjedelmes cikket érdemelne. (Például: az erdőtüzek kedvezőtlen és kedvező hatása az ökológiai rendszerre; erdő- és vegetációtüzek 1991-2008 között számokban; statikus és dinamikus kockázatok stb.)

Horváth Lajos tűzoltó alezredes, főosztályvezető-helyettes (OKF) előadásában főként az erdőtüzekkel kapcsolatos jogszabályok áttekintésére és részletesebb megismertetésére helyezte a hangsúlyt. Ő is elmondta: a magyar szabályozási rendszer a tüzesetek megelőzésére törekszik és EU-s keretekre épül. Aláhúzta az országos, a megyei és a helyi, gazdálkodói tűzvédelmi tervek meglétének fontosságát. Emlékeztetbe idézte az erdőgazdasági önkéntes tűzoltó egyesületek működésének hasznosságát (amelyekből megítélésünk szerint napjainkban már lényegesen kevesebb van, mint néhány évtizeddel ezelőtt) és továbbképzésük szükségességét.

Szakszerűtlen tábortüzek, hajléktalanok ...

Lomniczi Gergely erdőmérnök, a Pilisi Parkerdő ZRt. szóvivője, kommunikációs vezető olyan szakemberként mondta el a témával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatait, mint aki már huzamos idő óta az ország legsűrűbben lakott területén tevékenykedik. (A P.P. területe 65 ezer hektár, ebből 5.000 hektár a parkerdő) Erre a területre éves szinten mintegy 10 millió látogató megy ki, egy-egy hétvégén több százezer ember. A kirándulók nagy része tüzet is rak vagy kijelölt, vagy illegális tűzrakóhelyen. Az erdőtüzek zöme azután ezekből a szak-

szerűtlenül megrakott és/vagy el nem oltott tábortüzekből indul ki.

Az avartüzek fenyesek esetében hamar koronátüzzé tudnak fejlődni. Így égett le például 2007-ben a Budapest XV. kerületi Páskom-ligetben 60 hektár erdő.

A főváros agglomerációjában gyakoriak a szándékos gyújtogatások is, egyes helyeken rendszeresen évről évre visszatérően. Egyre nagyobb problémát jelentenek erdőtüz okozás szempontjából (is) az erdőbe mind nagyobb számban betelepülő hajléktalanok.

Avar- és vegetációtüzek esetében kis területen is nagy, több százezer forintos károk keletkezhetnek, ha a gyepszintben természetvédelmi oltalom alatt álló értékes védett növények tenyésznek.

Gyakorlati bemutató

Az előadások után gyakorlati terepi bemutató következett, amelynek a helyszíne a MÁV ZRt. Széchenyi-hegyi Gyermekvasútjának Szép

Juhászné elnevezésű megállója közelében levő erdei tisztás volt (a fővárosiak egyik legkedveltebb, legforgalmasabb kiránduló-, és egyben tűzrakóhelye).

Itt először Jorzsits Miklós, a P.P. Budapesti Erdészetének kerületvezető erdésze mutatta be a helyes, biztonságos tábortűzrakás módját, Lomniczi Gergely és Kovács Zoltán tűzoltó őrnagy kiegészítő magyarázatával kísérvé. Majd az OKF szóvivője azt demonstrálta, hogy távozáskor miként kell a tábortüzet szakszerűen eloltani, a tűzrakóhelyet hátrahagyni.

Tudósításunk befejezéséeként megemlíti, hogy a téma iránt érdeklődőknek rendelkezésre áll egy DVD-lemez is, amelyet a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság készítettett és adott közre „Erdőtüzek megelőzése” címmel.

K. P.

Húszéves a NyOK

Budapesten a Római-fürdőn lévő Hotel Lido konferenciatermében lebonyolított bensőséges hangulatú emlékülés keretében emlékezett meg a *Nyugdíjasok Országos Képviselőte* (NyOK) alapításának- fennállásának húszéves évfordulójáról. A rendezvényen a szervezet vezető tisztségviselőinek, területi szervezeteinek és szakbizottságainak vezetői mellett számos együttműködő és támogató szervezet képviselője is részt vett meghívottként. Közöttük volt *Dudás Péter*, Szakszervezetünk főtitkára, *Varga György*, Nyugdíjas Bizottságunk elnöke (a NyOK Elnökségének tagja) és a tudósító is. Továbbá a közélet több prominens személyisége, így például *dr. Katona Béla*, az Országgyűlés elnöke, *dr. Kiss Péter*, a Miniszterelnöki Hivatal társadalompolitikai minisztere, *Korózs Lajos*, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtitkára, *dr. Barát Gábor*, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság vezetője. *Dr. Bajnai Gordon* miniszterelnök, a rendezvény fővédnöke, az Időügyi Tanács elnöke levélben üdvözölte a jubiláló szervezetet, amit *Kiss Péter* miniszter közvetített (A névsorból is kikövetkeztetheti a T. Olvasó, hogy az emlékülés még az országgyűlési képviselőválasztások és az új kormány megalakulása előtt volt.)

A rendezvény kiemelt támogatója a *CIG Pannónia Életbiztosító ZRt.* volt, képviselőjében felügyelő-bizottságának elnöke, *Járai Zsigmond* volt jelen. Az emlékülés moderátora *Detre Annamária* színművész volt.

Hangulatos kis kultúrműsor vezette be a programot (Kovács Zoltán tárogatószámai, Dorka József szép szavatai, a Szentendrei Helyőrségi Citera Klub citeraszámái).

Mihalovits Ervin elnöki beszéde

A Himnusz elhangzása után a megjelentek üdvözlése következett, majd *Mihalovits Ervin*, a NyOK elnöke mondott ünnepi beszédet „*A Nyugdíjasok Országos Képviselőte 20 éve az időskorúak és a nyugdíjasok szolgálatában*” címmel.

Mihalovits Ervin beszédének elején rámutatott, hogy az idősödés jelensége világméretű. Hazánkban is az össznépesség jelentős részét alkotják az idősek és a nyugdíjasok. A jelenség nagy kihívást jelent a világ, az ENSZ, a nemzeti kormányok és az időskorúak szervezetei számára egyaránt.

Az ENSZ kiáltványt fogalmazott meg a társadalom és a kormányok idősekkel szembeni kötelezettségeivel és feladataival kapcsolatban. Erre alapozva készült el hazánkban a *Nemzeti Időügyi Stratégia*, amelyet az Országgyűlés a múlt év őszén elfogadott, s amelynek társadalmi feldolgozása az Idősek Akadémiája keretében sikerrel folyik. A vélemények és javaslatok alapján készül a *Nemzeti Cselekvési Terv*, amely már részletesen megszabja a feladatokat és határidőket.

Az elnök őszintén kimondta azt is, hogy hazánkban a rendszerváltás és napjaink gazdasági válságának terheit – egyre gyengülő vállakkal – nagymértékben az idős korosztályok cipelik. Az elmúlt években számos életminőséget javító intézkedés történt ugyan, ám az utóbbi időben aggasztó romlás, visszaesés következett be. Különösen nehéz terheket

viselnek a nagyon idősök, az egészségükben megrendültek és az alacsony jövedelműek.

Mindezek együttesen igénylik az idősekkel való törődést, gondoskodást, a hatásos érdekképviselést és érdekvédelmet.

Eredményes húsz év; újabb kihívások

Ezt követően *Mihalovits Ervin* felidézte a kezdeteket: *1990-ben 14 nyugdíjas szervezet közös elhatározása hozta létre akciószövetségként a NyOK-ot* (akkor még mint Kamarát). A megalakulást az a felismerés motiválta, hogy azokkal a kihívásokkal szemben, amelyek naponta érik az időseket, csak a hatékony együttműködés, az összefogás, a szervezkedés jelenthet esélyt a hatásos védelemre. Az idő igazolta az elhatározás helyességét. Az elmúlt húsz év alatt a NyOK megerősödött, fejlődött és számos támogató, együttműködő csatlakozott hozzá.

Azt, hogy mi minden történt a NyOK-ban fennállásának elmúlt két évtizede alatt, hűen tükrözi az a 120 oldalas kis kötet, amelyet a szervezet az évforduló alkalmából megjelentetett *Kárpáti Sándor* gondos szerkesztésében.

A jövőről szólva, *Mihalovits Ervin* azt tömören egy szóval prognosztizálta: *reményteli!* Mégpedig azért, mert társadalmunkban egyre inkább felértékelődik a civil szervezetek szerepe. Mindjárt hozzátette azonban: nehéz idők következnek. Mert folytatódik a társadalom idősödése, újabb kihívások várják a szépkorúakat. Ezért a Képviselőtnek tovább kell munkálkodnia az időskorúak és nyugdíjasok életminőségének javításán, szociális helyzetének, jog- és közbiztonságának erősítésén.

Végül az elnök köszönetet mondott a munkában résztvevő aktivistáknak, a támogatóknak és együttműködőknek, s együttműködésre hívott fel minden jó szándékú önkéntest, majd boldog születésnapot kívánt.

A nagy tapssal honorált elnöki beszéd után az emlékülés résztvevői jubileumi állásfoglalást fogadtak el, ami az eddigi út tömör összegzése után 14 pontba foglalva fogalmazza meg a közeljövő legfontosabb feladatait.

Közéleti üdvözlések

A továbbiakban öt köszöntő jellegű felszólalásra került sor; ezekből csupán egy-egy kiragadott gondolatot idézünk.

Dr. Barát Gábor főigazgató azt mondta: a nyugdíjasok ügyének alakulása egyben egy társadalom korrajza is. A szakmai kérdések zömében jól együttműködött a nyugdíjbiztosítás és a NyOK.

Járai Zsigmond arra emlékeztetett, hogy a jelenlegi három millióval szemben 2030-ban négy millió nyugdíjasunk lesz, de csak 3,6 millió aktív munkavállaló. Ezért mindenképpen növelnünk kell a foglalkoztatottak számát, legalább az EU átlagát jelentő 70 %-ra, a magyar gazdaságot pedig versenyképessé kell tenni.

Czerván Mártonné dr. az egyik alapító tagszervezet képviselőjeként idézte fel az egykori Ruhaipari Dolgozók Szakszervezetének székházában húsz éve lezajlott eseményeket és megállapította: a NyOK következetes munkájával elérte, hogy ma már számolnak vele, mint komoly közéleti tényezővel. „Tettük, amit tennünk kellett, tesszük, amit tennünk kell!” – mondta korát meghazudtoló frissességgel a 81 éves hölgy.

Kiss Péter, a szociális érzékenységről közismert miniszter elmondta, hogy a kormány éppen az emlékülés napjának délelőttjén tartott ülésén hozott döntést a Nemzeti Időügyi Stratégia első két évének teendőiről. A korrekt politika mindig a szeretet politikája, mondotta. Majd átadta a miniszterelnök már említett üdvözlő levelét Mihalovits Ervinnek.

Korözs Lajos államtitkár hangsúlyozta, hogy ő most ünnepelni jött, jelezve ezzel, hogy nem kíván az ünnepi alkalommal napi politikai aktualitásokba bocsátkozni. S kijelentette: ő biztosan ott lesz a NyOK 40. születésnapján is.

A végzett munka elismerései

Az üdvözlések elhangzása után ünnepélyes jelenetekre, kitüntetések átadására került sor.

A köztársasági elnök Mihalovits Ervin részére az évforduló alkalmából a Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét adományozta, amit Kiss Péter nyújtott át a kitüntetettnek. Egyidejűleg átadta társadalompolitikai miniszter minőségében adományozott kitüntetését is öt aktivistának.

A NyOK húszéves jubileumi aranygyűrűjét heten kapták meg. Több alapító tag kapott NyOK emlékérmét és díszoklevelet, közöttük Varga György kollégánk, Nyugdíjas Bizottságunk elnöke is, amit számára még megtetézett a szociális és munkaügyi miniszter által adományozott dicsőítő oklevél. Ezen túlmenően Nyugdíjas Bizottságunkat is díszoklevéllel tüntette ki a NyOK Elnöksége, ami szintén Varga György ezen a téren huzamos időn át kifejtett eredményes vezetői munkásságának személyes elismerését is jelenti.

Az emlékülés Mihalovits Ervin zárszavával és a Szózat hangjaival ért véget.

Dr. Király Pál

Gyökerek és lombok. VII.

Újabb tíz nevet tartalmaz a szakmában immár jól ismert életrajz-sorozat, amelynek szerkesztője és egyben riport-szerzője Pápai Gábor erdőmérnök, az „Erdészeti Lapok” főszerkesztője.

Az interjúalanyok képzettség szerinti struktúrája most is változatos. Hat erdőmérnök mellett szerepel két erdésztechnikus, egy idős erdész és egy erdei munkás is. Mégpedig név szerint a következők (em.= erdőmérnök; et.= erdésztechnikus): Fröhlich András em. (1936-), Futó Elemér (1939-), Jablanczy Sándor em. (1908-1999), Hédi István erdész (1922-), Répászky Miklós et. (1938-), Pechtol István em. (1918-2003), Katrin Béla em. (1930-), Solymos Rezső em. (1929-), Mészáros Károly erdei munkás (1934-) és Hábel György em. (1922-).

A születési évszámokból látható, hogy a sorsukat, szakmai pályafutásukat elmesélő szaktársaink élete gyakorlatilag az egész „csodálatos és rettenetes” XX. század, s azon belül a magyar erdészeti történetét lefedi. Az egyéni sorsok árnyaltabbá teszik ezt a monumentális és drámai képet, s itt-ott olyan színpontokkal is kiegészítik, amelyek eddig vagy ismeretlenek voltak a szélesebb közvélemény előtt, vagy a történészek általában elsiklanak felettük.

Érdeklődéssel olvastuk például az 1956-ban Kanadába emigrált Jablanczy Sándor professzor önvallomását, akit életében többen is elutasítóan kezeltek 1949-50-es szerepvállalásai és „cseh jáger” volta miatt. Aki azonban már 1953-ban „A szálalóerdő jelentősége

Magyarországon” témakörben védte meg kandidátusi értekezését. Katrin Béla pedig a mai Ukrajnában, az egykor kárpátaljai Técsőn él, visszaemlékezései az ottani viszonyokba nyújtanak bepillantást.

*

Érdekes az is, hogy miként látja a szakmát Mészáros Károly, a 70-es éveit taposó egykori erdei munkás is. De kivétel nélkül érdekesítő és tanulságos valamennyi memoár. Ezért mi is érdeklődéssel várjuk a folytatást, a következő kötet megjelenését, ami valószínűleg csak a kiadó Országos Erdészeti Egyesület elhatározásán, pénzügyi teherbíró képességén múlik. Úgy tudjuk, a szerkesztő tarsolyában még van puskaapor bőven.

K. P.

Kecskét vezet a kislány az úton. Meglátja a pap, s megkérdezi:

- Hát te lányom, hová viszed azt a kecskét?

- Viszem a bakhoz, hágatni.

A tiszteletes úr megbotránkozik:

- Ejnye, lányom, hát nincs neked bátyád?

- Van, de az nem hág kecskét

- Képzeld, a feleségem leesett egy tíz méteres létráról

- Szent ég! Keze-lába kitört szegénynek?

- Nem történt az égvilágon semmi baja.

- Az meg hogy lehet?

- Úgy, hogy a legalsó fokáról esett le.

(Forrás Hajdu István: Góbéságok)

Evés közben ...

... jön meg az étvágy, tartja a régi közmondás. Azért jutott ez eszembe, mert a Kossuth Rádió egyik április délelőtti „Napközben” című műsorában az erdei vasutak jelene és jövője került terítékre, többek közreműködésével.

Az igen határozott műsorvezető, nem tudni, hogy saját kútforrásból kipatánóan-e, de érezhetően már jó előre megfogalmazott mondanóját abban foglalta össze: *nem jó dolog ez, hogy a kisvasutak zömét az állami erdőgazdasági részvénytársaságok üzemeltetik.* Mert ezek a vasutak ma már csak elvéve, egy-két helyen szolgálnak gazdasági célokat (is). Sokkal inkább a turizmus céljait. Következésképpen *irányítási és felügyeleti szempontból ott lenne a helyük, ahonnan a turizmus ügyeit országosan igazgatják.*

*

A közreműködők (volt kisvasúti üzemvezető, miniszteriális ügyintéző) nem voltak ugyan ennyire „kerek pereg” határozottak az állásfoglalás dolgában, mint a rádiós újságíró, de nem is igen mondtak ellen a felvetésnek. (Alkalmassint nem is ezért citálták őket a stúdióba.) A megszólaló miniszteriális hölgy szerint már valamiféle koncepció született is ebben a témában még 2007-ben.

Elhangzott az is, hogy *nem áll rendelkezésre elegendő csatlakozó létesítmény a kisvasutak mentén a nagyérdemű közönség rendelkezésére; úgymint: vendéglátóhely, játszótér, erdei tornapálya, biciklimegőrző stb.* (Az erdő csöndje, nyugalma, mint közönségigény, nem merült fel.) Ez is indokolná, hogy *minden egy kézben legyen, ami a turizmus céljait szolgálja.*

Kritikusan hangzott el az is (már megszokhattuk), hogy sok helyen bizony lesújtó látványt nyújtanak az erdei játszó- és pihenőhelyek tönkretett, szétrombolt berendezései, szemétkupaikkal. A megoldás: ugyanaz, mint az imént. (Azt nem tudni, hogy akár jelenleg is kicsoda-micsoda tartja vissza az erdők tisztaságáért, rendjéért háborgókat annak önkéntes rendbetételétől?)

*

Én nem tudom, hogy részvénytársaságaink vezetői miként viszonyulnak

az üzemeltetésükben álló erdei vasutak ügyéhez. Azért nem tudom, mert az ezzel kapcsolatos megnyilatkozások némileg eltérőek, éppúgy, mint az egész jóléti erdőgazdálkodással kapcsolatban. A többség úgy nyilatkozik, hogy ez a kor szava, a társadalom igénye, ez a jövő – és készséggel, becsülettel csinálja. Amiben az eltérés mutatkozik, az, hogy a nagyérdemű a bakonyszentlászlói favágók, vagy a mátraszentimrei erdőszítők asszonyok kereseténél, munkájának terhére kell-e szórakoztatni? S hol a határ egyrésről a bakancsos erdőjárás, a szolid családi kikapcsolódás, másrésről a crossozás, kvadozás, erdei autózás, lovaslás, terepkerékpározás, törés-zúzás, gyújtogatás, randalírozás, lemezjátszó-bömböltetés, kutyakeresés, esztelen „vadvirággyűjtés” stb. között?

*

Erdőgazdaságaink a rendszerváltás óta (is) sokat tettek az un. jóléti célú erdőgazdálkodás fejlesztéséért. Sok munkát, sok pénzt, sok szakértelmet és lelkesedést fektettek az erdei vasutakba is. *Kár, hogy akkoriban nem kaparkodtak a munka után is azok, akik ma szívesen vennék le a sápot annak eredményéből.* Ámbár ezen a téren érheti meglepetés azokat, akik szeretnek előre inni a medve bőrére. Olvasom például a Zalaerdő ZRt. üzemi lapjának idei első negyedévi számában, hogy az erdei vasútjukon végzett személyszállításra a múlt évben 23 millió forintot kellett fordítaniuk; ezzel szemben az eladott jegyekből mindössze 7 millió forint árbevétel származott.

*

Ami az „egy gazda” elméletet illeti, nem hangzott el a műsorban olyan javaslat, hogy minden olyan létesítményt, ami a turizmus érdekét (hasznát) szolgálja, úgymint állami és önkormányzati múzeum, természetvédelmi érték, műemlék, vendéglátó-ipari létesítmény (szálloda, étterem, gépkocsiparkoló) és ki tudná felsorolni, hogy még mi minden –ennek az egyetlen turisztikai főgazdának a kezébe kellene adni a hazai turizmusnak, úgymond, ésszerűbb szervezhetősége, az átgondoltabb, összehangoltabb fejlesztés és a jobb kihasználás érdekében.

Ezt a hatáskört talán még némely egyházra és magányújteményre is ki lehetne terjeszteni. A műsorban megjelent logika alapján mindez teljesen indokolt lehetne. De nem, ilyesmi nem hangzott el. Az éles szemű rádiós tekintete, ki tudja, miért, miért nem, éppen csak az erdei vasutakon akadt meg.

*

Nem egyszer tettem már szóvá szakköreinkben, hogy a szakma olykor mily hanyag könnyedséggel engedi át szakmán kívülállók kezére olyan lehetőségek kihasználását, amelyeket az erdővel együtt az erdőgazda kapott. Szeretném remélni, hogy nagy múltú erdei vasútjaink nem fognak erre a sorsra jutni. Bízom ebben úgy is, mint egykori erdei vasútüzemvezető.

K. P.

A legvédtelenebbek éve

Szakszervezeti mozgalmunk egyik legfontosabb alapelve az emberek közötti szolidaritás. Ezért is érdemel figyelmet, hogy az Európai Unióban a 2010-es esztendő a szegénység és a társadalmi kirekesztettség évének nyilvánították. A kezdeményezés négy célja a következő.

1. El kell ismerni a szegények és kirekesztettek jogát ahhoz, hogy emberhez méltó életet éljenek és tevékenyen vegyenek részt a társadalomban.

2. A szegénység elleni stratégiákban, a közös felelősségben osztozva, működjenek együtt a köz- és magáncégek.

3. Fokozni kell a társadalmi összetartó erőt, tudatosítva, hogy a szegénység kiküszöbölése mindenki számára előnyökkel jár.

4. Meg kell újítani az Európai Unió és a tagállamok elkötelezettségét, valamint konkrét cselekvését, amely a társadalmi befogadásra irányul.

Egy felmérés szerint az EU-ban mintegy 80 millióan élnek a szegénységi küszöb alatt, ez a lakosság 16 %-a.

(Forrás: „Karitás”, 2009/4. sz.)

Sztárerdő

Első átlapozásra meglehetősen eklektikusnak tűnik ez a szokatlan címet viselő könyv, amelyet 2009 végén jelentetett meg a budapesti Bookmarket Kft. a Rivalda Kiskönyvtár sorozatában. A címben szereplő „sztár” jelző onnan adódik, hogy a sorozat többi darabjainak címében is szerepel.

A szép színes keménytáblás borítón dr. Csapó Katalin és dr. Király Pál van szerzőként feltüntetve, sőt a belső kolumnoldalon utóbbi egyenesen a könyv írójaként. Valójában azonban ez a kötet dr. Raffai Zsuzsa főszerkesztőnek, ennek a dinamikus, viharos munkatempóban dolgozó, ízig-veéig üzletasszonynak köszönhető.

*

A könyv kilenc állami erdőgazdasági részvénytársaság életébe, munkásságába történő bepillantás révén érzékelteti, hogy miként is dolgozik a mai magyar állami erdőgazdaság. Közülük örvendetes módon az első között vonul fel a Honvédelmi Minisztérium három erdőgazdasága (Budapest, Veszprém, Kaszói). Azért örvendetes ez, mert – valljuk be – ezek a társaságok egy kicsit mindig rejtett életet éltek. Most viszont száz évre visszamenően ismerhetjük meg történetüket.

Elégge ismeretes, hogy időről időre innen-onnan felröppen a kérdés: miért különítik el a három erdőgazdaságot a HM ágazati fennhatósága alá? A könyvből megtudhatjuk, hogy a NATO tagállamok jellemzően rendelkeznek kincstári erdőterületekkel.

Például az USA 566.560 hektárral, de még a kis Dániának is van 32 ezer hektár katonai-védelmi rendeltetésű erdeje.

*

Áttekintve a kilenc erdőgazdaság tevékenységi ismertetéseit, megállapíthatjuk, hogy kivétel nélkül az ún. közcélú, jóléti munkásságuk bemutatására törekedtek (beleértve a vadgazdálkodást, vadászatot is.). És ez így jó, így hasznos az erdőszet szempontjából, hiszen a könyv elsősorban a laikus közönség tájékoztatására készült. Azok számára, akiknek a részéről meghökkenő módon ma is elhangzik a felületes vád,

miszerint „az erdészek irtják az erdőt”. Nem is kell különösebben elmélyedni a szövegben, hogy ennek ellenkezőjéről meggyőzze a T. Olvasót az állításnak ellentmondó tények tömege.

*

Dr. Raffai Zsuzsa gondoskodott arról is, hogy a könyv ne legyen egyoldalúan állami-centrikus és elhelyezte benne dr. Sárvári Jánosnak, a MEGOSZ üv. elnökének „Magánerdő-gazdálkodás Magyarországon” című írását. Pechtol János, az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnöke pedig „Vad nélkül nincsen erdő” című fejezetében a vadgazdálkodás és vadászat társadalmi és gazdasági jelentőségét mutatja be, bizonyára helyére téve ezzel a szintén tapasztalható, vadászattal kapcsolatos téveszméket, a felületes, olykor vadászatellenes kritikát.

A könyv leghosszabb főfejezete – ez vezeti be a kötetet – „A magyar erdőszet története”, amit (valóban) dr. Király Pál írt. Terjedelmi korlátok miatt ez a történet csak a magyar újkorral, a Mohács utáni időekkel, az 1550-es évekkel volt indítható. Viszont elvezet napjainkig, a történelmi jelen időig, a 2009. évi erdő-törvény megalkotásáig.

*

Ezek a főfejezetek alkotják a könyv tartalmi gerincét. Lazításként azonban a főszerkesztő beiktatott néhány portrét, interjút is, ami emberközelsébe hozza a szakma intézményrendszerét (Lovasi András, Halápi Nándor, Vasas Joachim, Balsay Endre, Faragó Sándor). Szerepel néhány szép erdőgazdasági tájleírás is: a Mátra és a Bükk, Szigetköz, Rábaköz és a Hanság, Göcsej stb. Ezekben olyan részletekkel találkozhatunk, amelyekkel más szakirodalmi könyvekben ritkán, hálá az alapos helyismerettel rendelkező szerzőknek.

Ezen a ponton meg kell állnunk egy pillanatra könyvismertetőnkkel. Mert ha az érdekesítő és szép művel kapcsolatban egy szerény kritikát megköszönhetünk, az éppen ez: a könyv készítői alig egy-két helyen tüntették fel az egyes fejezetek szerzőit, az interjúkészítők nevét pedig sehol. Lehetséges, hogy ennek

van valami nyomós oka, de ezt nem ismerjük.

*

Befejezésül megismételjük: ez a könyv nemcsak érdekesítő, de szép, látványos alkotás. Alig van olyan oldal, amelyre ne jutott volna legalább egy, de inkább két-három színes fénykép, amelyek a finom műnyomópapíron jól érvényesülnek.

Mivel a masszív kötésű, 112 oldalas könyv ára mindössze 2.800 forint, beszerzését bizvást ajánlhatjuk szaktársainknak. Azoknak, akik a leírásokban érintve vannak ezért; azoknak pedig, nincsenek benne, ezért. Nem árt időnként átnézni a szomszéd réjtjére is. Mert a megbecsülés alapja a megismerés.

k. p.

Hírek

Természetvédelmi főosztály kezdte meg működését 60 évvel ezelőtt az 1949-ben létre hozott Erdőközpont keretén belül. adta hírül az „Erdőgazdaság” című folyóirat 1950. évi 1. száma. A híradás szerint a IX. főosztály feladatai a következők: az erdőgazdasági nemzeti vállalatok természetvédelmi munkájának irányítása és ellenőrzése; az újjászervezett Országos Természetvédelmi Tanács ügyviteli tennivalóinak ellátása. Továbbá a természetvédelmi szempontból védetté nyilvánításra javasolt területek pontos kijelölése, feltérképezése és a fokozott védelem megszervezése, a különleges állat- és/vagy növényvilág természetes állapotban való fenntartása. (Talán már 60 éve is látták az erdészek a fától az erdőt?)

*

Dráma. A XXVII. Magyar Sajtó-fotó Kiállítás közönségdíját Kerekes M. István szabadfoglalkozású fotóriporter „A favágó és gyermekei” című képe nyerte el. A fénykép az erdélyi, Hargita megyei Zetelakán készült a keserves körülmények között élt Benedek Béla favágóról és családjáról egy részéről. Nem sokkal a fénykép elkészülte után a favágó szerény kis házának padlásán felakasztotta magát.

CEP Passzívház Expo

Tudja a T. Olvasó, hogy *mi a passzívház?* Talán tudja, talán nem – ezért legott eláruljuk: *egy olyan épület, amelyben a bentartózkodáshoz szükséges kellemes hőmérsékletet a hagyományos fűtő- (vagy hűtő-) berendezések nélkül, csupán a beáramló napenergiára és a bentartózkodók testhőmérsékletére hagyatkozva biztosítják* (esetleg minimális rásegítéssel megújuló energiaforrásból). Csak azok az épületek nevezhetők passzívháznak, amelyek megfelelnek a darmstadti Passivhaus Institut hivatalos minősítési rendszerének. Magyarországon 2009 februárjában adták át az első olyan épületet, amely megkapta ezt a tanúsítványt.

*

A témáról sokat megtudhatott az, aki felkereste a „Nemzetközi Passzívház Kiállítás és Konferencia – Közép-Európa” című rendezvényt, amelyet a REECO Hungary Kft. rendezett Budán, a Pálos-utcai Európa Hotels & Congress Centerben, imponáló igényességgel. A rendező társaság munkáját tíz hazai és külföldi támogató segítette (Magyar Passzívház Szövetség, Passzívház Akadémia, Szent István Egyetem, IG Passivhaus Österreich stb.), s több tucat médiapartner.

A rendező társaság neve nem ismeretlen lapunk rendszeres olvasói előtt. A REECO Hungary Kft. rendezte meg a múlt nyáron a RENEXPO Central Europe című kiállítást és konferenciát is a megújuló energiák termelése és hasznosítása témakörben. Ennek főbb tanulságait erdészeti szempontból lapunk 2009/2. és 3. számában foglaltuk össze kétrészes cikksorozatunkban. Most alkalmunk volt erdész szemmel szétnézni a Passzívház Expo-n is.

*

Amíg a RENEXPO elsősorban az energia megtermelésével foglalkozott, addig a Passzívház Expo az energia megtartásával. Mindkettő a környezetudatos energiagazdálkodás része, annak egy-egy fejezete. Utóbbinak a jelszava: „A legolcsóbb energia – a fel nem használt energia!”.

Azt már talán a passzívház fogalmának a meghatározásából is kikövetke-

tethette a T. Olvasó, hogy itt *egy olyan energiatudatos építési rendszerről van szó, amelyben a főszerepet a hőenergia-vesztés minden eddigénél nagyobb mértékű minimalizálása játsza.* Ennek alapvető módja az épület ugyancsak minden eddigénél alaposabb és hatósabb hőszigetelése. Továbbá a levegőcsere (szellőztetés) során az elhasznált levegőben levő hőmennyiségből annyinak a kivonása és visszatáplálása az épület légterébe, amennyi csak technikailag lehetséges.

Ebből következett, hogy *a kiállítás anyagának nagyobb részét különböző épületszigetelési módszerek és anyagok tették ki; kisebb részét pedig légtechnika és hőszivattyúk.*

*

Érdemes mindjárt az elején egy egyszerű energetikai képletet megjegyezni, mert a következő időkben egyre többször találkozunk majd vele. Ez az úgynevezett *U-érték*, ami az *egységnyi falfelületen (négyzetméteren) egységnyi hőmérséklet-különbség hatására létrejövő hővesztés*. Képletben: $U = \dots W/m^2K$ (ahol a „K” a hőmérséklet-különbség). Minél kisebb az U-érték, annál jobban hőszigetelt a szerkezet. Viszonylag rossz hőszigetelt falazatok esetében az U-érték 1,0-1,2; ez alatt az érték alatt egyre jobb. A Bauland Kft. – az első magyar passzívház készítője (126 m²) – például az általa Neopor szigetelésű falakra $U=0,24-0,008$ (!) W/m^2K közötti értékeket propagál, falvastagságtól és természetesen a hőingadozástól függően.

*

Az épület hőszigetelése már az aljzat gondos hőszigetelésével kezdődik, mert enélkül a magyarországi klímában passzívház eredményesen nem építhető – figyelmeztet az imént említett Bauland Kft. Fontos továbbá az aljzat és a felmenő falak csatlakozásának gondos kialakítása.

A felmenő falak anyaga lehet hagyományos is, téglá vagy akár fa. Lehet azonban – és egyre inkább – újabban kialakított falazóelem is: Ytong pórusbeton, grafit szemcsés kerámia stb. A pórusbeton az alapanyag-masszában a

gyártás során fejlesztett milliónyi porányi légbuborékkal telített beton. Van már teherbíró-teherhordó változata is ennek az eredetileg szigetelőnek készült anyagnak, ez az „Ytong A+”.

A szigetelés lényege: *a többrétegűség.* Maga a falszerkezet is lehet réteges; például külső-belső téglafal fog közre vastag, szálas – üvegyapot, kőzetgyapot – szigetelőréteget. S erre jöhetnek kívül-belül további szigetelőhatású rétegek: speciális vakolatok, alapozóval vagy szerelt burkolat, üvegszövet, polisztirol lemez, gipszkarton, hőszigetelő tapéta stb.

Mind az aljzatfelület, mind a falak esetében már számolni lehet megújuló energiával, pl. szolár- vagy talajhőberendezés alkalmazásával megvalósított rásegítő fűtéssel, padló-, illetve falfűtéssel is. Számításba kell venni továbbá az ún. hőhidak elkerülését, ami eltérő anyagú épületelemek érintkezési felületein szokott kialakulni. Potenciális hőhidak a falcsatlakozások, falsarkok, földemek.

*

Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a nyílászárók megválasztására. A szakértők szerint a passzívházakban az ablak a leggyengébb láncszem. Ezért a háromrétegű ablakok alkalmazását ajánlják.

Egyik jó iskolapéldája az ilyen korszerű kiképzésű ablakoknak az ACTUAL Profil- és Ablakgyártó Kft. „Energia Zseni Díjjal” kitüntetett „Matrix hibrid” típuselnevezésű ablakszerkezete, amely akár $U=0,63$ W/m^2K értéket is elérhet. Ezt nemcsak a három üvegrétegnek köszönheti, hanem annak is, hogy *a tokba porenit, a szárnyba pedig Neopor szigetelőanyagból készült betét van beépítve.*

*

A legnagyobb hővesztés talán a földemen és a tetőszerkezeten keresztül keletkezik. Ezért az átlagosnál is alaposabb szigetelő munkának ezekre a szerkezetekre is ki kell terjednie.

A földémszigetelés anyagai és módszerei általában ismertek (kőzetgyapot- vagy polisztirol-lemezek vastag

könnyített beton járófelülettel stb.). A tetőszerkezet szigetelése műfalapok, közetgyapot, fóliák többrétegű alkalmazásával azonban még nem általános. Passzívháznál ez is elengedhetetlen. Gondolni kell ennek során a vízzel szembeni védelemre, a párasodás, gombásodás megelőzésére is.

*

Megjegyezzük, hogy az egyik kedvelt hőszigetelő anyag az osztrák gyártmányú ISOCELL, amit hulladékpapírból újrahasznosítással állítanak elő. Vagyis fő alkotóeleme az első menetben fából gyártott cellulóz. A felaprított újságpapírt először bórsavval keverik össze, s így örlik finom halmazállapotúvá. A bórsav védi meg a szigetelést a gomba- és rovarkárosítástól. Mivel a pépes massa géppel fújható, nemcsak aljzat- és fűdém-szigetelésre, hanem függőleges falfelületek vakolatszerű bevonására, sőt üregek befűtésére, hézagmentes kitöltésére is alkalmazható.

Gondolni kell arra is, hogy nem csak a hőenergiát kell visszatartani az épületben, hanem nagy melegben éppen ellenkezőleg: *hűteni is kell*, mégpedig ezt is passzív módon. Itt lép be a rendszerbe az árnyékolástechnika, összhangban mozgatva a Nap járásával. Továbbá a fal szerkezetének és anyagának gondos megtervezésével a felületre eső napenergia áthatolásának méretezett fékezése. Ez a hőfokcsillapítás.

*

Kiemelkedően jónak minősítik a világ egyik legnagyobb vegyipari nagyvállalata, a BASF által kifejlesztett Neopor szigetelő-anyagot, amit falszerkezetekben éppúgy alkalmaznak, mint – ahogy már említettük – ablaktokokban és ablak-szárnyakban.

Erdészeti szempontból is figyelemre-méltó volt, hogy az osztrák Thoma-cég és hazai képviselője, a szántódi Holdfa Kft. egyenesen a 100%-ban természetes tömörfával történő építkezést propagálta: a Thoma Holz 100 rendszert. Ennek energetikai érvei között az szerepelt, hogy minden létező építőanyag közül a tömörfa fal U-értéke a legkedvezőbb: 0,078. Emellett a legnagyobb hőmérséklet kiegyenlítő tulajdonsággal rendelkezik. Ugyanolyan U-érték mellett egy 36-os Holz 100 fal ötször lassabban hűl ki, mint a hagyományos más falazatok.

Ezért klímaberendezésre gyakorlatilag nincs is szükség az ilyen házban, mert a fal nehezen engedi át a meleget nyáron kívülről, télen belülről. (Ha pedig a házat lebontják, nincs „sitt”).

*

A passzívház másik meghatározó eleme a *hővisszanyeréssel kombinált szellőztetés*. A rendszer lényege: van egy befűvő és van egy kifűvő légvezeték, mindegyik saját radiálventillátor működtetéssel. A két vezeték egy nagyfelületű, lemezes *hőcserélőben* keresztezi egymást. A *hőcserélő a melegebb belső levegő hőtartalmának kb. 70%-át kivonja és ezzel a befelé áramló friss levegőt előmelegíti*. (A légszűrés, fagyvédelem, teljesítményszabályozás, programozás ismertetését mellőzzük.) Ha korszerű a rendszer vezérlőberendezése (pl. Schako-gyártmány), akkor érzékelőivel „lekérdezi” mind a külső, mind a belső léghőmérsékletet, s ha nem szükséges a befűtő friss levegőt előmelegíteni – nyáron +24 fölé –, akkor a friss levegő megkerüli a hőcserélőt.

A csőrendszert a ház építésekor kell kialakítani a hasonló légtechnikai csővezetékekre vonatkozó tűzvédelmi előírásoknak megfelelően és szintén gondosan szigetelve, különösen a fali átvezetésekénél, illetve a tetőkivezetésénél. Üzemen kívüli állapotban elektromosan vezérelt zárózsuk légmentesen lezárják a külső nyílásokat.

*

A hővisszanyeréssel kombinált szellőztető berendezések gazdag választékát propagálta például a Kamleithner Budapest Kft. Ezek közül az EcoVent típus régi épületek felújításánál is alkalmazható. Van központi, az egész épületet ellátó és van egyes helyiségeket egyedileg ellátó berendezés is. A friss levegő előmelegítésére a SEWT típusjelű talajkollektoros berendezéseket kínálják. Légszállító kapacitás 60-650 m³/h között. Páratartalom-szabályozás, CO₂ ellenőrzés, csendes és energiatakarékos ventilátorok, programozhatóság és még számos tartozék szerepel a cég kínálatában.

*

A kiállításon látottakból főként *három tanulságot* tudtunk leszűrni.

Az első: a passzívház már-már megközelíti a külső energiaszolgáltatóktól független autonómház fogalmát, mert csak a szellőztető berendezés, a ventilátorok működtetése igényel benne számottevőbb villamos energiát. (Feltevése, ha alkalmazzák a cikkben megemlített rásegítő szolár-, vagy talajhőberendezéseket.)

A teljesség kedvéért megemlítjük, hogy az *autonómház* és a *passzívház* mellett él az *aktívház* fogalma is. Ez olyan épület, amely a megújuló energiaforrásoknak köszönhetően több energiát termel, mint amennyit fogyaszt. S ha ez a többlet villamos áram formájában jelentkezik, azt hálózati felhasználásra értékesíti.

A passzívház fogalmát szokták érzékletesen úgy is definiálni, hogy az ilyen épületnek az említett kellemes tartózkodási hőmérséklet biztosításához nem több mint *évente és négyzetméterenként max. 1,5 liter fűtőolajnak, vagy 1,5 m² földgáznak megfelelő energiára van szüksége*.

*

Másik tanulság, hogy a passzívház a jövő háza, ami azt is jelenti, hogy *első-sorban új épületek esetében van esélye építésének*. Elvileg nem kizárt, hogy meglevő, hagyományos kivitelezésű épületeket átalakítsanak passzívházzá. A sikerre azonban akkor van nagyobb esély, ha már a tervezés első percétől kezdve passzívházban gondolkodunk: az épület helyének kiválasztása, tájolása, a felhasználásra kerülő anyagok és építési eljárások, a megújuló energiák betervezése stb. dolgában. Például: a nagy ablakok – az ablakok 70%-a – és a huzamosabb tartózkodásra szolgáló helyiségek a napos déli oldalon legyenek, a kevésbé fényigényes, kis ablakú helyiségek pedig az északon. (Az üvegfelület azonban ne legyen nagyobb az alapterület 40%-ánál.)

*

Harmadik tanulság: bizonyos, hogy a passzívház építése kb. 20%-kal többbe kerül, mint egy hagyományos szerkezetű épületé. Ezzel azonban az üzemeltetés alacsonyabb költségeit, a fűtési/hűtési költségek 70-80%-ának megtakarítását szokták szembeállítani. Továbbá a szolgáltatóktól való viszonylagos függetlenséget (például földgázellátási zavarok esetén). A szakértők nyugat-európai

tapasztalatokra hivatkozva azt állítják, hogy a passzívház esetében ez a beruházási költségtöbblet 10-15 éven belül megtérülhet. Persze, tökehiánnyal küszködő, netalán eladósodott, a bank által szorongatott, esetleg a munkanélküliség rémével is fenyegetett honfitársaink szemében mindez sovány vigasz.

Az ökonomiai mérlegelésnél figyelembe lehet venni azt is, hogy *eddig lehetett támogatásra is számítani pályázatok révén*, például a Környezet és Egészség Operatív Programtól (KEOP). Majd elválik, hogy a jövőben hogyan alakulnak a támogatási lehetőségek, a költségvetés és az EU-s támogatások függvényében. Az érezhető, hogy az EU nagy gondot fordít az energiatakarékosságra és a megújítható, környezetbarát energiák termelésének fejlesztésére. Az e téren 2020-ig kitűzött célok ismereté-

ben *szinte biztosra vehető a passzívház építési rendszer elterjesztésének támogatása.*

*

Tudósításunk végén felhívjuk még a figyelmet Anton Graf nürnbergi építész „*Passzívházak*” című könyvére is (eredeti német címe „*Neue Passivhauser*”), amelyet a Terc Kft. jelentetett meg 2008-ban. (Ára jelenleg 4.800 Ft.) A könyv Ausztriában, Németországban és Svájcban megvalósult 24 passzívház részletes műszaki és ökonomiai ismertetését tartalmazza, színes fényképekkel és műszaki rajzokkal illusztrálva. (Napjainkig mintegy 18 ezer passzívház lakóegység készült világviszonylatban; a legtöbb Németországban – a gondolat szülőhazájában – és Ausztriában.)

*

Befejezésül idézünk Debreczy Zoltán úrnak, a Magyar Passzívház Szövetség elnökének a kiállítási katalógusban a passzívházak jelentőségéről írt rövid, de tartalmas előszavából.

Az Európa Parlament 2008. január 31-i állásfoglalásában javasolta, hogy *2011-től minden, fűtést és/vagy hűtést igénylő új épület a passzívházra vagy az annak megfelelő nem-lakóépületekre vonatkozó normák szerint épüljön.* A passzívházépítések kora érkezett!

Nekünk, erdészeknek-faiparosoknak sem árt hosszú távú terveink latolgatása során figyelembe venni ezt a jelentős állásfoglalást.

Király Pál

Az ökológiai lábnyom

Az utóbbi időkben a környezetvédelemmel foglalkozó írásokban egyre gyakrabban találkozhatunk az „ökológiai lábnyom” kifejezéssel.

Arra nézve, hogy mit értsünk ez alatt a kifejezés alatt, egyszerű, világos, közérthető magyarázatot találtunk a „WWF Magazin” című kiadvány 2005. évi 1., februári számában, az 1. oldalon. A magazin a közismert legnagyobb hazai környezetvédő társadalmi szervezetnek, a WWF Magyarországnak a kiadványa. Fogalom-magyarázatunkat ebből az írásból merítjük, a következők szerint.

*

Egy ember vagy egy adott terület népességének a természetre gyakorolt hatását egy hektárban kifejezett mutatószámmal, az ökológiai lábnyommal lehet leírni.

Az ökológiai lábnyom hat elemből áll össze. 1. Az a terület, amelyen a táplálkozáshoz szükséges élelem megtermelhető. 2. Annak a termőföldnek a nagysága, amely az elfogyasztott vágóállatok tartásához kell. 3. A fa-, rost- és papírszükségletek kielégítéséhez szükséges erdő területe. 4. A hal, rák, kagyló stb. fogyasztásával arányos tenger területe, illetve felülete. 5. A népesség lakásaihoz szükséges földterület. 6. Annak az erdőterületnek a nagysága, amely az egyéni energiafogyasztással arányos

menyiségű széndioxid megkötéséhez szükséges.

*

Amikor Márkus Ferenc, a cikk írója (a WWF Magyarország akkori igazgatója) írását papírra vetette, az átlagos, egy főre eső ökológiai lábnyom 2,2 hektár volt, a rendelkezésre álló 1,8 hektárral szemben. (Az utóbbi szám a Föld 11,3 milliárd hektár biológiailag aktív föld- és tengerfelületének és az akkor élt 6,1 milliárd embernek a hányadosa.)

*

A világ különböző részein élő emberek különböző hatással vannak bolygónkra. Míg egy átlagos afrikai vagy ázsiai fogyasztó ökológiai lábnyoma 1,4 hektár, addig egy nyugat-európaié 5,0 egy észak-amerikaié 9,6. Az egy főre eső ökológiai lábnyom nagyságának tekintetében a világ élmezőnyében az Egyesült Arab Emírátságok, az Egyesült Államok és Kuwait állnak 9,5 - 9,8 közötti értékekkel. Hazánk a középmezőnyben áll 3,8-cal.

*

Márkus Ferenc írása szerint az ökológiai lábnyom összetevői közül különösen az energialábnyomunk ad okot aggodalomra. Ez elsősorban a fosszilis energiahordozók elégetésének számlájára írható. Aggodalommal említette meg

a szerző Kína gazdasági növekedésének esetleges következményeit is (amit az írás megjelenése óta bekövetkezett fejlemények igazolni látszanak). Nyugtalanítóak a vízfelhasználás mutatói is. 1960 óta ez a Földön a duplájára nőtt!

(Ref.: k.p.)

Az új miniszter

Lapzáratnk idején még csak bejelentett vidékfejlesztési miniszter jelölt volt dr. Fazekas Sándor. Karcagon született 1963. május 3-án, jogi diplomáját Szegeden szerezte meg 1987-ben. Ezután vállalati szférában dolgozott jogi előadóként, illetve jogtanácsosként. A polgári rendszerváltást követően 1990-től Karcag város polgármestere. A Fidesznek 1989-től tagja, 1998-2002 között frakcióvezető-helyettese is volt. Az ellenzék legott kifejezte aggályát a jelölés hallatán, hogy nem szakmabeli kerül az élelmiszergazdasági és vidékfejlesztési tárca élére, hanem – miként 1998-2002 között – sok konfliktust okozott jogászember, dr. Torgyán József. Mások viszont emlékeztettek arra, hogy a magyar földművelésügy eddig legnagyobb minisztere szintén jogász volt, egy budapesti ügyvéd: dr. Darányi Ignác.

A 17. FeHoVa

Mint minden évben, úgy az idén is a vadász-horgász társadalom ünnepe és nagy találkozója volt a 17. FeHoVa, Fegyver, Horgászat, Vadászat Nemzetközi Kiállítás, amit ismét Budapesten, a HUNGEXPO Vásárcsopontban bonyolítottak le.

Nem állnak rendelkezésünkre összehasonlító statisztikai adatok, de az volt az érzésünk, mintha a nemzetközi gazdasági válság ezen a területen is éreztette volna a hatását és némileg kevesebb kiállító vonult volna fel a nagy seregszemlére, főleg a vadászat vonatkozásában.

Mindenesetre ez a létszámszűkülés nem ment a minőség rovására, mert így is volt látnivaló bőven.

Az erdészet kitett magáért

A vadászati kiállításnak lényegében két fő centruma volt. Az egyik a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, s a közelébe települt állami erdőgazdasági részvénytársaságok gondosan, szépen kidolgozott standjai voltak. Csaknem valamennyi erdőgazdaság felvonult a FeHoVa-ra, beleértve a HM-erdőgazdaságokat is. Kiállítóhelyeik tükrözték azt a magas szintű vadászati kultúrát, ami erdőgazdaságaink vadgazdálkodását jellemzi. S tükrözték azt is, hogy a fenntartható vadgazdálkodás ma már szerves és fontos része a fenntartható erdőgazdálkodásnak, s jelentősége állandóan növekszik a vállalati életben. (Bár tudjuk, hogy a nemzetközi gazdasági válság átrendezte a külföldi vadászvendégek, bérvadászok sorait is.)

„Európa Vadvilág Örökség”

A rendezvény másik centruma az a pompás kiállítás volt, amelyet a „Nimród Vadászújság” Szerkesztősége szervezett „Európa Vadvilág Örökség” címmel. Hasonló volt ez a múlt évi FeHoVa „Harminc trófea - harminc festmény” kiállításához. Hét országból kilenc világrekord trófeát hoztak Budapestre, s mellettük kiállították a 2008/2009. vadászidény legjobb magyar nagyvadtrófeáit, összesen 25-öt. Mellettük szép festményeken voltak megismerhetők – természetesen környezetükbe helyezve

– azok az állatok, amelyek életükben ezeket a trófeákat hordozták.

Roppant fáradságos és kényes szervezőmunkát jelenthetett dr. Zoltán Attila főszerkesztő és csapata részére, hiszen komoly bizalmi kérdés pl. a spanyol király által elejtett világrekord kőszáli kecske trófeájának oda-vissza szállítása és itteni kezelése. (Ennek a kiállításnak az anyaga kötetben is megjelent.)

Ezzel a kiállítással tisztelegtek a lap egykori főszerkesztője, Nadler Herbert (1983-1951), a jeles vadász és vadászati szakíró emléke előtt is. Reá a kiállítás egyik önálló falfelületén elhelyezett, portréfotóval is ellátott külön tábló emlékeztetett. Nadler volt az, aki rendszeresen, minden évben ismertette a „Nimród”-ban az idényben zsákmányolt legjobb trófeákat.

Még volt egy értékes kiállítás a FeHoVa-n belül, bár érzésünk szerint ez sok látogató figyelmét elkerülte. Az Országos Magyar Vadászklub és az Országos Magyar Vadászati Védegyelet közös fénykéпкиállítás rendezett 14 fotóművész alkotásaiból „Természet – Vad – Vadászat” címmel. Bámulatos szépségeket lehetett itt is felfedezni.

Megnyitók, kitüntetések

A FeHoVa kiállítást Dieter Schramm, a C.I.C. elnöke nyitotta meg, a korszellemnek megfelelően hangsúlyozva a fenntarthatóság megteremtésének szükségességét a vadászatban. Az „Európa Vadvilág Örökség” kiállítást pedig annak védnöke, Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg nyitotta meg, kifogástalan magyarsággal, s felidézve családja köréből olyan kimagasló, nagy vadász emléket, mint amilyen nagyatyja, Habsburg József főherceg volt.

Szólt a jelenlevőkhöz Pechtol István, az OMVK elnöke is, aki azután kitüntetésekkel nyújtott át a vadászat területén, a vadászati kultúra fejlesztésén huzamos időn át kimagasló eredményességgel tevékenykedő személyeknek. Ezek közül a legmagasabb rangú elismerést, a Nimród Díjat ketten vehették át: Fácányi Ödön szakíró, az OMVK Vadászati Hagyományokat Őrző és Kulturális Bizottságának mb. elnöke, valamint Simon Pál, a Somogy Megyei Mezőgazdasági

Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatósága Vadászati és Halászati Osztályának ny. osztályvezetője.

A protokolláris események lezajlása után a T. Nagyerőmű belevethette magát a kiállítás és vásár forgatagába. 18 árucsoportba osztva volt itt minden, mi szem- s szájnak ingere: puskák és pisztolyok, löszerek, díszfegyverek, távcsövek és éjjellátók, vadászkések és bicskák, vadászöltözékek, kalapok és lábbelik, vadászias ékszerek és képzőművészeti alkotások, antik és újabb vadászkönyvek, folyóiratok, GPS helymeghatározók, tábori felszerelések és még rengeteg más minden, még vadászborok és tömény italok is. A látogatók éltek is azzal a lehetőséggel, hogy számos kereskedő vásári kedvezményt adott az árból.

Király Pál

Hírek

Kiállítások. Az Új Müncheni Várterületen július 14-18-án bonyolítják le a II. INTERFORST Nemzetközi Erdőgazdasági és Erdészeti Technológiai Szakvásárt.

Sopronban az MKB Arénában szeptember 9-11-én rendezik meg immár a harmadik alkalommal az innoLignum Sopron Erdészeti és Faipari Szakvásárt.

A BNV Budapesti Nemzetközi Vásár szeptember 8-12-én lesz hagyományos helyszínén, a HUNGEXPO Vásárcsopontban, miként a Ligno Novum - Woodtech Asztalos, Faipari és Erdészeti Szakkiállítás is október 6-9-én (utóbbi HUNGEXPO – X-Meditor Kft. közös szervezésben).

*

Kittenberger Kálmán (1881-1958), a neves Afrika-vadász és kutató, természetrajzi gyűjtő és zoológus, a „Nimród” folyóirat egykori főszerkesztője, vadászíró tiszteletére emléktáblát állítottak szlovák és magyar vadászati szervek, s a Reviczky Társaság szülővárosában, Léván (Levice) az ottani erdészet Koháry-utcai épületének falán. A Kittenbergerről elnevezett vándorserleget ötven éve, 1960-ban alapították.

k.p.

Vadászatok Dámországban

Javasoljuk mindazoknak, akik megtekinteni óhajtják a „Vadászatok Dámországban” című dupla DVD-t, hogy előtte készítsék kezük ügyébe mindazt, amit esetleg a hosszabb tv-műsorok megnézésékor előkészíteni szoktak: egy kis harapnivalót, itókát stb., mert körülbelül két óra időtartamú elfoglaltság fog következni. (Ámbár a DVD kétségtelen előnye a televízióval szemben, hogy futását tetszésünk szerint bármikor megszakíthatjuk.) Ugyanis ennyi időt vesz igénybe dr. Ignác Magdolna szerkesztő-rendező filmalkotásának megnézése, amelynek tárgya: a Nagykunsági Erdészeti és Faipari ZRt. két kiemelkedő vadászterületén, Pusztavacs, valamint a Karcag közelében fekvő Apavára erdőiben-mezőin lebonyolított vadászatok.

Pusztavacs gazdag történelmi múltja

A nyitókép az a kis építmény, amely jelzi Pusztavacs határában, hogy itt van Magyarország földrajzi középpontja. Néhány történelmi adat megemlézése után a film rátér a terület újkori vadászattörténeti múltjának felidézésére. Arra, hogy a török kiűzése után a Koháry-Coburg hercegi család tulajdonát képezte 1945 -ig., amelynek tagjai a XIX. század elejétől kezdve nemzetközi színvonalú, de talán európai viszonylatban is kiemelkedő vadászati kultúrát teremtettek a turisztikai-idegenforgalmi szempontból amúgy nem különösebben jelentős tájon. Ennek a kultúrának a dámvad adta meg a specialitását, amit még az 1810-es években telepített be Ferdinánd herceg. Tenyésztését azután oly eredményesen folytatták, hogy egy évszázaddal később az 1910-es bécsi vadászati világkiállítás egyik fődíját már egy 1906-ban ejtett vacsi dambika lapátja nyerte el.

A film felvillantja azt is, hogy az egykori pusztavacsi vadászatok legtöbb emléke ma a szlovákiai Antolban, az egykori szentantali Koháry-Coburg kastélyban tekinthető meg. (Meg is tették ezt kollégáink közül számosan, akik a múlt évben részt vettek az Országos Erdészeti Egyesület selmecbányai vándorgyűlésén, amelynek baráti találkozóját éppen e kastély falai mentén, parkjában bonyolították le.)

Imponáló barcogási jelenetek

A film eme rövid múltba tekintés után gyorsan átvált a jelenbe, mégpedig a lényeg középebe és ez: októberi-novemberi dambika vadászat a barcogás idején. Nem kell ahhoz vadásznak sem lenni, hogy megdöbbenjen a szívünk a kamera előtt tucatszám nyüzsgő, sajátos hangjukat hallató, össze-összecsapó, csodálatosan szép, kecses, bámulatos agancslapátjaikkal feldíszített állatok láttán.

Legyen szabad ezen a ponton egy szerény kis kritikai megjegyzést tenni. Talán nem ártott volna megmondani a laikusok kedvéért, hogy ez a nyüzsgés természetes jelenség. A gímszarvassal ellentétben a dám esetében nem a bika keresi fel ivarzás idején a teheneket, hanem a bikák gyűlnek össze egy tágasabb körzetből, az ún. barcogóhelyekre, s a tehenek keresik fel őket ezeken a tereppontokon.

Becsés érdekes trófeák

Persze, a legszebb trófeájú, érmes bikákat a filmben is elsősorban vastagabb pénztárcájú külföldi vadászvendégek ejtik el, hiszen az erdőgazdasági részvénytársaságnak szüksége van a vadászati ágazatból származó árbevételre is, mivel itt, a Nagykunságban a faállományok minősége dolgában nem a legjobban van eleresztve.

A film egyik erénye azonban az, hogy bemutatja: lelővési lehetőséghez juthatnak a szerényebb anyagi lehetőséggel rendelkező vadászok is. De nemcsak ők, hanem gyakran az említett külföldi bérvadászok is nagy becsben tartják a nem kapitális, de érdekes, speciális, olykor abnormálisan fejlett agancsokat is, például az ún. hasadt lapátokat, gombos agancsokat stb.

A helyi vadászati szakembereket azonban a trófeabírálat alkalmával éppen ezek a különös képződmények állítják gyakran nehéz feladat elé. Bíráló legyen a talpán, aki az ágak-bogak, lapátdudorok-kinövések szövevényében tudja a helyes bírálati megoldást. Ezekben az esetekben rendszerint a kollektív, a bizottsági bölcsesség dönt.

Téli terelővadászatok

Az egyéni keresővadászatok, a cserkészés mellett a film ízelítőt ad a társasvadászatokból, a téli terelővadászatokból is, amelyek dámvad, vaddisznó vagy mindkettő elejtésére irányulnak.

Ezen mutatkozik meg igazán a vadász löképessege, mert a vad csoportokban szélsébesen fut ide-oda az erdő fái között, villámgyorsan vált át a nyiladékon, nem sok idő van a célozgatásra. Láthatjuk a filmben, hogy egyes vadászok még ilyenkor is használják a löbötöt a fegyver megtámasztására, ami azonban ekkor nem igazán előnyös.

A nagyvad-vadászatok bemutatását a májusi őzbakvadászat jelenetei zárják le.

Apróvad vadászatok Apavárán

A Karcag-apavárai üzemi vadászterület elsősorban apró-, illetve szárnyasvadjáról híres, bár az őz itt is jelen van. A film vadkacsa (vadréce), fácánkakas és mezei nyúl társasvadászatokat mutat be.

Sajnos, ezen a ponton ismét és már komolyabb aggályunknak kell hangot adnunk. A vadászattal kapcsolatos mai közvélekedés mellett a nagy terítékű röptetett vadkacsa-vadászat bemutatását nem tartjuk a legszerencsésebbnek úgy, ahogyan az a filmben történik. A hosszan elnyújtott vadászjelenetek, a madarak halomra lövése alkalmas lehet arra, hogy egy idő után a vadmérszárlás fogalmát ébressze fel az arra hajlamos nézőben. S amint tudjuk, ilyen néző manapság bőven akad a természet- és állatvédők körében. (802 darab vadrécét hoztak terítékre ennek a filmezésnek az alkalmával.) Ennek a témának a lerövidítettebb bemutatása időmegtakarítást is jelenthet.

tett volna, miként a dāmvasdászatok *ismétlődő* jeleneteinek, átfedéseinek kiküszöbölése is.

Ha már a kritikánál tartunk, fejezzük is be gyorsan még egy kis észrevétellel. Úgy érezzük, hogy a név szerint megemlített eredményes nagyvad-vadászok mellett a *helyi* vadgazdálkodási személyzet több tagja is megérdemelte volna a név szerinti bemutatást.

Szórakoztat, gyönyörködtet és tanít

Összességében: dr. Ignác Magdolna nagyszerű filmet alkotott, amely szép, sőt számos részletében gyönyörű, s a természet ritka pillanatait tárja a néző elé, amiben hervadhatatlan érdeme van Durkó Zsolt kiváló operatőri munkájának. Ugyanígy szerepe van a sikerben a narrátor, Melis Gábor kellemes tónusú hangjának, jól tagolt, tiszta szövegkiejtésének.

De nem csak szórakozásra és gyönyörködtetésre alkalmas a film, hanem tanulásra és oktatási célra is. Bemutatja továbbá a vadászat izgalmait, nehézségeit, de örömeit és vidámságait is. *Tükrözi – különösen Pusztavacs esetében – az ottani magas színvonalú vadászati kultúrát*, amit azért tartunk jelentősnek, mert Pusztavacs történelmi hírneve a II. világháború után mintha kissé háttérbe szorult volna némely más neves vadászterületünkkel szemben; méltánytalanul!

A nézőben önkéntelenül is felmerül az érzés a szépen elrendezett terítékek, az ízléses kiállítású szezon utáni trófeabemutatók és az elejtő vadászoknak erre az alkalomra történt összehívása láttán: *ezen a területen jó dolog hivatásos vadásznak is és vadászvendégnek is lenni.*

Kis filmismertetésünket egy találós kérdéssel fejezzük be: vajon mit szólnak ahhoz a gyulai hivatásos vadászok, hogy Magyarországon belül Pusztavacs nyerte el a „Dámország” címet?

K. P.

Füzéri erdők

Dr. Járasi Lőrinc Bedő-díjas aranyokleveles erdőmérnök nevével már nem egyszer találkozhattak lapunk rendszeres olvasói, íásaival is, írásainak ismertetésével is. Legutóbb például a múlt évi decemberi lapszámban, amikor is „Háromhuta” című remek kis helytörténeti monográfiáját ismertettük.

Szinte még meg sem száradt a nyomdafesték akkori recenziókon, amikor máris kézbe vehettük újabb pompás alkotását, a „Füzéri erdők” című 151 oldalas kötetet.

Érdekes könyv érdekes vidékről

A szerző már huzamos idő óta Miskolc köreinek lakik, de Zemplén szülőtte, szakmai pályafutásának jó része is oda köti, és akit egyszer megfogott a csodálatos zempléni táj, azt többé nem ereszt el. A „csodálatos” jelző nem valamiféle írói szépelgés; bizonyítja a kemény kötésű könyv külső színes borítóképe is, ami fotográfiai mestermű, a füzéri várrom perspektivikus lát képe, amit még a sajnálatosan korán elhunyt Zsilvölgyi László erdőmérnök kollégánk készített.

Megszoktuk Járasi Lőrincet, hogy mindig érdekes történeti tárgyú könyveket ír. Valljuk be, hogy mostani témaválasztása esetében nehéz lett volna nem érdekes könyvet írnia. *A vidék, az egykori királyi, majd főúri füzéri uradalom története oly gazdag, hogy szinte kínálta magát feldolgozásra* a hozzáértő tollforgató számára.

Persze, könnyű azt mondani, hogy Michelangelónak sem volt más dolga, mint lefaragni a fölösleges márványmennyiséget a kötömbörről és máris ott állt Dávid szobra. Járásinak is „csak” fel kellett kutatnia a múlt sok-sok dokumentumát, rendeznie és azután már csak írnia kellett.

Az egykori uradalmi gazdálkodás

A könyv említett kb. 150 oldalnyi terjedelme tartalmi szempontból nagyjából két egyenlő részre oszlik. Az első fele

az 1945 előtti történeteket, az uradalmi időköt idézi fel. *A második az állami erdőgazdálkodás tényeit, zömmel a 60-as évek végéig.*

Az uradalmi földbirtoklás korszakából a legfigyelemreméltóbb a gróf Károlyi család gazdálkodásának leírása. Főleg két okból. Egyrészt ez tartott a leghosszabb ideig, 1686-tól 1946-ig. Másrészt a Károlyi-birtokok mondhatni mintabirtokok voltak, amelyeken *józan racionalitással, ugyanakkor innovatív módon, mindig a lehetőségek okos kihasználására törekedve és a holnapra is gondolva irányították a gazdálkodást.* S nem sajnálták a pénzt a legjobb szakemberek alkalmazására. Ezek azok az életből merített esettanulmányok, amelyek tanulságul szolgálhatnak a jelen és a jövő számára. Az erdőzet lemaradásban van a mezőgazdasághoz képest az egykori nagy uradalmak életének feldolgozása tekintetében. Járasi Lőrinc jelenlegi munkája (is) egy kis lefaragást jelent ebből a restanciából.

Az erdők felmérését, gazdasági beosztását és az erdőhasználatok utasítás keretében történő szabályozását a Károlyiak már a XIX. század elején bevezették, s számos fennmaradt gazdasági feljegyzést idézve nyújt a szerző betekintést az egykori nagybirtok mindennapjaiba. Például a füzéri erdők területe 1827-ben 5.640 kat. hold volt, értékét 29.292 forintba becsülték és 1.757 forint évi jövedelmet hozott (ami kb. 6 %-os tőkehozamnak felel meg).

Vadászat és viperagyűjtés

Nehéz abbahagyni a könyv olvasását (s még nehezebb ismertetni), amikor a vadgazdálkodásról, vadásatról szóló részekhez érkezik az olvasó. *Ezer éven át sokféle vadfajra sokan és sokféle módon vadásztak ezen a tájon.* 1917-ben még *medvét* is lőttek a radványi erdőben, a Marókában. Füzeradvány, Lászlótanya, Kökapu, Senyő fogalommmá vált a két világháború közötti évtizedekben, ahol megfordult Horthy Miklós kormányzó is, Lichtenstein „Jacky” nagyherceg

is, és Nadler Herbert, Kittenberger Kálmán, dr. Lumniczer Sándor is.

Az egyéb erdei haszonvételekről szóló alfejezetben olyan csemegékről szerezhettünk tudomást, mint a savanyított káposztában érlelt vadalma, vagy a szénában aszalt vadkörte, amit köbölszám gyűjtöttek. De gyűjtöttek itt a keresztes vipérát is. Az 1930-as években például az egyik erdőőr, Pilvein Ciprián évente 100-200 darabot (!) is befogott a ma már féltve óvott, a kihalás szélére sodródott állatból. Darabjáért egy pengőt kapott, ami megfelelt egy napi napszámbernek. Hasonló volt az évi vipera „termés” még az 1960-as években is.

Adatok a szocialista korszakból

Az utóbbi évszám említése már átvezeti az olvasót az állami erdőtulajdonlás és gazdálkodás korszakába. Ennek az anyagrésznek talán az 1945-ös rendszerváltást közvetlenül követő évek leírása a legizgalmasabb része, mert a mai átlagolvasó számára – a források gyér volta miatt – ezek a legkevésbé ismertek.

Szakszervezeti lap lévén, egyetlen kis adatot idézünk ennek illusztrálására. 1946-ban már létezett a Magyar Erdészek Országos Szabad Szakszervezete, amelybe a füzérkomlói erdészek is beléptek. Mivel augusztus 1-től már volt időálló pénze, forintja az országnak, az erdőhivatal vezetője, Buchalla Jenő erdőmérnök 2,40 forint havi tagdíjat fizetett; Laczkó András erdőőr valamint Horváth Jenő erdőőr (egy év múlva már vadőr) pedig egyaránt 1,30-1,30 forintot.

Ha a szocialista korszak ismertetését röviden óhajtanánk jellemezni, akkor talán elsősorban a műszaki innovációt tudnánk kiemelni. Mindig kezdeményező és kísérletező kedvű, alapos műszaki felkészültségű kollégák dolgoztak a Zemp-

lénben, amely a műszaki fejlesztés, azon belül a gépesítés és erdőfeltárás egyik hazai fellegvárává vált. Itt találta fel pl. Papp István erdőmérnök a ZELOP (zempléni lópótló) elnevezésű egytengelyes közelítő pótkocsit. De dolgoztak itt a KT 12 tip. szovjet gyártmányú fagázmotoros láncfalpas közelítő traktorral, kötélpályával, csúszdával is.

A vadászat alakulását talán jellemzi a következő néhány teritékadat, két egymást negyven évvel követő évből.

Vadfajta	1961/62.	2000.
Szarvasbika	2	28
Őzbak	11	3
Muflon össz.	6	33
Vaddisznó össz.	47	146
Kifizetett vadkár, Ft.	7.993	74.465

Sok értékes dokumentum

A kötet nagy értéke – amit Járasi Lőrinc műveinek esetében már megszokhattunk – a nagyszámú dokumentum-értékű régi fénykép és régi okmány másolata. Egy kis érdekesség például az utóbbiak köréből: a Laczkó András ker.vez. erdész részére 1956. november 1-én kiadott ideiglenes fegyvertartási engedély egyik aláírója a „Munkás paraszt Nemzeti Bizottság” elnöke.

A fényképeken tanulmányozhatók pl. az uradalmi erdész egyenruhák különböző korokból. Érdekes olvasmány a csaknem két oldalra rugó, gazdag irodalomjegyzék is.

A könyvet a Füzérérét Alapítvány adta ki, további hét szerv támogatásával.

Király Pál

Zöld könyv az erdővédelemről

Az Európai Bizottság nyilvános konzultációt kezdeményezett Európa erdeinek az éghajlatváltozás hatásaival szembeni védelméről. A bizottság célja, hogy megvizsgálja: „milyen értékkel tudna hozzájárulni az európai szintű fellépés az erdők megóvásához, valamint a rájuk vonatkozó, megbízható, koherens és naprakész információk kezelésére irányuló nemzeti erőfeszítésekhez”. A 2010. március 1-én indított nyilvános konzultáció keretében az érdekelt felek július 31-ig küldhetik el észrevételeiket, javaslatukat a bizottság számára.

A bizottsági zöld könyv elérhető angol nyelven:

http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/green_paper.pdf

A nyilvános konzultációban az alábbi oldalon lehet részt venni:

http://ec.europa.eu/environment/consultations/forest_en.htm

Vadászévkönyv 2010

Az Országos Magyar Vadászkamara (OMVK) ebben az évben is megjelentette évkönyvét Pechtol János üv. elnök szerkesztésében. A 208 oldalas kötet a szokásos naptárreisszel kezdődik, amelyet pompás vadfotók mellett Simon Ferenc derűt keltő grafikái díszítenek. A könyv szakmai középpontjában az idén a vaddisznó áll; mégpedig nemcsak a hazai vadsértés, hanem a világon fellelhető valamennyi lényegesebb vaddisznófaj.

A kötet terjedelmének nagyobbik részét az OMVK 2009-ben megválasztott megyei szervezeteinek bemutatása teszi ki, az egyes alfejezetek élén az új tisztségviselők bemutatásával (csaknem mindegyik szervezet esetében színes csoportfényképen is).

A gazdag tartalomtól még két ki-sebb fejezetet emelünk ki. Az egyik az „Évfordulósok”, amelyben különböző kerek számú évforduló alkalmából

hat neves vadászszemélyiségről törté-nik megemlékezés (Fekete István író, Szabolcs József erdőmérnök, Holtzer Lóránt solymász stb.). A másik a „Négyen”, amelyben a Diana Vadászholgy Klub négy alkotóját mutatja be a szer-kesztő.

Nemcsak a naptári részt, hanem az egész kötetet számos érdekes vad-, illetve természetfotó teszi látványossá. Külön figyelmet érdemel a hátsó külső borítóoldal, amelyen egy olyan fensé-ges, már-már ijesztő gímszarvasagancs látható Zalából, amilyent valóban nem minden nap láthat a vadász.

A kötet a Dénes Natur Műhely Ki-adó gondozásában jelent meg 58.000 példányban. Ára 1.500 forint; az OMVK tagjai számára térítésmentes.

k. p.

Klímacsúcs

Múlt év decemberében szinte naponta adott hírt a média arról a nagyszabású nemzetközi környezetvédelmi tanácskozásról, amelyet *Koppenhágában* bonyolított le az ENSZ a világ számos vezető politikusának és szakértőjének a bekapcsolódásával, és amelyet röviden csak klímacsúcsként emlegettek. Mintegy 15 ezer résztvevőről szóltak a tudósítások, s közöttük voltak a magyarok is.

A tanácskozás tárgya köztudottan az volt, hogy milyen további intézkedéseket kellene bevezetni világviszonylatban a légkört szennyező káros anyagok kibocsátásának csökkentése érdekében. A szennyezés (?) következtében a Föld légköre folyamatosan melegszik és ennek következményei már látványosan észlelhetők a bioszféra kedvezőtlen változásaiban. A koppenhágai nemzetközi egyezmény célja volt felváltani az ebben a témában korábban kötött megállapodást, az un. Kiotói jegyzőkönyvet, amelynek hatálya 2012-ben lejár.

Mi volt a cél?

A koppenhágai csúcs nem ötletszerűen született, hanem része volt annak a 192 ország által 2007-ben aláírt megállapodás szerinti cselekvéssornak, amely a világot a fenntartható fejlődés pályájára kívánja állítani.

A „Népszabadság” című napilapunk 2009. december 7-i számában – vagyis a csúcserkeztet megnyitásának napján – megjelent Connie Hedergaard asszonynak, a klímakonferenciáért felelős dán miniszternek „Itt az idő – Koppenhága” című cikke.

(A konferenciának is ő volt az elnöke, míg nem a finisben már nem bírta az őrldést és december 16-án lemondott erről a tisztségéről, amit azután maga Rasmussen dán miniszterelnök vett át.) Többek között a következőket írta.

A megállapodásnak alapvetően *négy kihívásra* kell válaszolnia. Tartalmaznia kell kötelező érvényű közép- és hosszú távú kibocsátás-csökkentési célokat a fejlett országok számára. A gyorsan fejlődő gazdaságok számára ki kell jelölnie a fejlődés tisztább és zölddebb útját. Segítséget kell nyújtania a legsérülékenyebb országoknak, mely-

ket a klímaváltozás következményei a leghamarabb és a legsúlyosabban érintenek. Az egyezménynek új, pótlólagos pénzforrásokat kell biztosítania, s ezek egy részének a fejlődő országok alkalmazkodóképességét kell erősítenie. Foglalkoznia kell azzal is, hogy miként tudunk együttműködni a tudásanyag és a technológiák fejlesztésében és elterjesztésében.

Ez a négy sarokpont, amelyre a koppenhágai egyezménynek épülnie kell – írta Hedergaard miniszter asszony a magyar olvasóknak. *A célok* tehát, amint olvashatjuk, *világosak voltak*.

Látványosak voltak a koppenhágai értekezlet külsőségei is, mégpedig elsősorban nem protokolláris szempontból. Hanem olyan értelemben, hogy az utcán heves tüntetések kísérték különböző érdekcsoportok részéről, időnként randalírozásokkal és nagy rendőrségi összecsapásokkal színesítve. Átvitt, szellemi értelemben olykor „nagy bunyók” voltak a tanácskozótermekben is.

A környezetvédelem: pénz- és hatalmi kérdés

Végül, amint mondani szokás: „a hegyek egeret szültek”, amit egyesek szerény eredményként kommentáltak, a szókimondó tudósítók többsége azonban inkább nyíltan *kudarcnak* nevezett.

Ismét igazolódott, ami az 1992-es Riói Föld-csúcs óta már többször is bebizonyosodott. Nevezetesen az, hogy a környezetvédelem: *pénz- és hatalmi kérdés!* Kettős értelemben is. Egyrészt a szegény országok szempontjából luxus, mert nem tudják megengedni maguknak sem a környezetkímélő technikák és technológiák megvásárlását, bevezetését, elterjesztését és a termelés esetleges visszafogását. Másrészt a gazdag országok a világ gazdasági hatalomért és profitért folytatott kíméletlen versenyben nem is akarják látványosan csökkenteni termelésüket, s az erőforrások fölötti uralom miatt nem is akarnak igazában változtatni a világ kettéosztottságán. A profit-pumpa is olyan, mint a hőcserélő: csak akkor működik, ha léteznek különbségek. Ha vannak kizsákmányolható szegények és vannak a kizsákmá-

nyoláshoz szükséges erővel rendelkező gazdagok.

A környezeti szempontokra legfeljebb kozmetikai szempontok miatt némileg tekintettel lévő gazdasági-hatalmi verseny tehát tovább folyik. Folyik annak ellenére, hogy a 2008-ban kirobbant nemzetközi pénzügyi válságot még éppen csak, hogy sikerült úgy-ahogy megfékezni irtózatoss pénzügyi áldozatok árán (aminek megint csak a bankok látták elsősorban hasznát). Januárban Barack Obama, az USA elnöke a 2009-es esztendőértékelő beszédében kijelentette: Kína, India vagy Németország mellett ő sem hajlandó a második helyet megcélozni a világelső ranglistáján az Amerikai Egyesült Államok számára.

Üzletnek sem utolsó

Persze, mint az ilyen nagy ügyek esetében általában, úgy ebben az esetben sem teljesen egyértelműen fehér-fekete az ábra. *Az Európai Unió már 2008-ban letette az asztalra a vállalását, ami szerint 2020-ig 20 %-kal csökkenti a károsanyag-kibocsátását az 1990-es szinthez képest, miközben ugyanilyen arányban emeli a megújuló erőforrások bevonását az energiatermelésbe.* (Erről lapunkban is írtunk.) E mellett milliárdos nagyságrendű euró-segélyekkel támogatná a fejlődő országokat a klímavédelmi intézkedések megvalósításában.

A számháború azután gyorsan kitört Koppenhágában. Ki mit, mennyivel és mihez képest csökkentene? És ki a „fejlődő”? Az egyik legnagyobb légszennyező, Kína is annak tekinti magát (legalább is ilyen kérdésekben). A valóban fejlődő afrikai, délkelet-ázsiai stb. országok legott kevesellték mind az EU által bejelentett csökkentést, mind a beígért támogatást.

Mi most nem bocsátkozhatunk ennek a számháborúnak a részleteibe. Mindenesetre Koppenhágában arra is rámutattak, hogy *a környezetvédelem nem csak áldozathozatal, hanem van jó üzleti oldala is.* S itt nem csak a széndioxid-kibocsátási kvótával történő üzletelésre gondoltak, Hanem arra is, hogy *az ökológia kiépítése, az energiaipar átalakítása, kibővítése egyre busásabb*

vállalkozási területté dagad. Például Kínában és Indiában a szélturbinák gyártása már most is több embernek ad munkát, mint az autóipar. Németországban a szélenergia-ipar már az ezredfordulón 40 ezer embernek jelentett munkahelyet, többet, mint az atomenergia-szektor 38 ezer munkahelye. Az energiarendszer „kizöldítése” akkor is indokolt és fölöttébb hasznos lenne – a szénhidrogének egyidejű visszaszorítása mellett –, ha az egész globális felmelegedés-elmélet hamisnak bizonyulna, mert nem csak a légkört károsító széndioxid-kibocsátás létezik, hanem ezzel együtt ugyancsak egészségkárosító füstkibocsátás is.

Az erdészet közvetlenül érdekelt

Nem tudunk tovább foglalkozni a nagy és mozgalmas nemzetközi konferencia részleteivel, amely azonban lapunk oldalaira is rákiváncsolt, mert a téma közvetlenül érinti az erdészetet és annak lehetőségein keresztül a faipart is. Negatív értelemben a légkör melegedése, a csapadék- és talajvíz-viszonyok megváltozása helyenként – főleg a Nagy-Alföldön, de már a Dél-Dunántúlon is – érzékenyen érinti egyes fajok, főleg a bükk tenyészeti viszonyait, az erdőzóna alsó és felső határának alaku-

lását. Pozitív értelemben pedig az erdők kiegyenlítő szerepe és szénmegkötő képessége aktív fegyver az emberiség kezében a klímaváltozási küzdelemben.

Reméljük, hogy mindez megmutatkozik majd az erdőtelepítések-fásítások közösségi támogatásában, valamint az erdészetnek a széndioxid-kvótakereskedelem hasznából való részesedésében is.

A témakör egyre bővülő irodalmából ajánlhatjuk Carolyn Flynn „A klímaváltozás. A XXI. század legnagyobb kihívása” című könyvét.

K. P.

A Kutyaszorító

Mint az egykori Zemplén-hegységi Áll. Erdőgazdaság műszaki csoportjának akkori vezetője, 1968 tavaszán a telkibányai Ósvavölgyben útfelújítást terveztem.

A régi út többször keresztezte a patakot. Az elején a régi aranytörő, malmok, vízduzzasztógát, malomárok maradványai, feljebb pedig riolittufa kibúvások, perlitörmézsök nehezítették a munkát. A patak vagy az út áthelyezése, az aranybányászati emlékek és a természeti értékek védelme egyaránt fontos volt.

Öreg telkibányai figuránsaim, mint „utolsó aranyásók” részt vettek az 1950-es évek nemesérc kutatásaiban és gyakorlatuk alapján kritikus szemmel figyelték: hol lesz az új út, mi lesz a gátal, melyik sziklát robbantjuk stb.

A Kutyaszorítónak nevezett kanyarban különösen szép perlitszikla szűkítette az utat, ezért a patakot át kellett helyezni. A szikla tövében leverték az íráskarót, a füzetben felskicceltem a keresztaszelvényt, az új meder jellemzőit és mentünk tovább.

Másnap reggel látom, hogy nincs íráskaró. Azt hittem, valamelyik tűzfát szállító fogatos vitte el. Ezért egy új karóra felírtam a szelvényszámot, motoron visszamentem és levertem a szikla tövébe. Folytattuk a munkát, de harmadnapra megint eltűnt az íráskaró. Dühösen kifakadtam, mire az egyik öreg elővette mindkét karót; ők tették el, mert nem akarják, hogy a sziklát le-robbantsuk, tervezzem az utat másként. Megnyugodtak, amikor a füzetben meg-

mutattam a rajzot, hogy a szikla marad, a patakot tesszük át.

A Kutyaszorító ma is áll. Az útépítés során előkerült malomköveket a telkibányai múzeum őrzi. Én pedig sokszor felidézem, hogy a két „aranyásó” hogyan védte a természeti értékeket.

Dr. Járasi Lőrinc
Miskolc

*

Néhány évforduló

1770-ben emelte akadémia rangjára Mária Terézia királynő a Selmechányán 1735 óta működő bányatisztképző iskolát (Bergschule). Az akadémia harmadik tanszékén a királynő személyes rendelkezése alapján, a bányaműveléstan tárgyban belül megkezdtek az erdészeti ismeretek oktatását is.

1900-ban alkotta meg az Országgyűlés a XXVIII. törvénycikket az erdőmunkásokról. Ennek előkészítése a legnagyobb magyar földművelésügyi miniszter, Darányi Ignác nevéhez fűződik. Ez volt az első és egyben egyetlen törvény az erdei munkásokról. (Centenáriumunk alkalmából, 2000-ben Szakszervezetünk emlékkonferenciát szervezett.)

1900-ban született és 1970-ben halt meg Fekete István, képzettségét tekintve okl. gazda, akit azonban Jókai Mór mellett ma a legnépszerűbb írónak tartanak. Mintegy 45 könyve mellett rengeteg kisebb írása jelent meg különböző lapokban, folyóiratokban. Gyakran volt írásainak tárgya a szabad természet, az erdő, a vad, az erdei emberek.

1920-ban írták alá a versaillesi kastélyegyüttes Kis-Trianon palotájában az I. világháborút Magyarország szempontjából lezáró békeszerződést, amelynek következtében többek között elvesztettük erdeink 84,1%-át. Az anyagiak mellett nagyok voltak az erdészet szellemi veszteségei is.

1940-ben az un. második bécsi döntéssel folytatódott a trianoni békeszerződés nyomán más országok fennhatósága alá került országrészek egyes kisebb területeinek visszacsatolása Magyarországhoz és velük együtt jelentős erdőterületek is. Ebben az évben Észak-Erdély visszacsatolására került sor.

1950-ben indult a rossz emlékű I. ötéves terv, az erről szóló tvrtörvény végrehajtása. Vele együtt megkezdődtek a nagyarányú erdőtelepítések és fásítások, amelyek később ugyan folyamatosan csökkenő iránnyal, de napjainkig tartanak. Eredményként országunk 1945. évi 11,8%-os erdőszűrsége máig csaknem 21%-ra emelkedett. Ugyancsak 1950-ben kezdték meg az állami erdőrendezőségek az akkor korszerű tíz évre szóló erdőgazdasági üzemtervek készítését.

1970-ben befejeződött az erdészet és az elsődleges faipar előző év őszén elkezdett országos átszervezése, létrejöttek az erdő- és fafeldolgozó gazdaságok. Az efag-ok azután csak a polgári rendszerváltás után, az 1990-es években alakultak át 100%-ig állami tulajdonban levő, zártkörűen működő részvénytársaságokká.

k.p.

Halálozások

Celldömölkön hosszú, súlyos betegeskedés után 79 éves korában elhunyt *Harkai Lajos* aranyokleveles erdőmérnök. Nagykörösön született 1930-ban, oklevelét 1954-ben szerezte meg Sopronban. 1957-től 1989-ben történt nyugállományba vonulásáig az *Erdészeti Tudományos Intézet Sárvári Kísérleti Állomásán dolgozott* tudományos munkatársként, majd főmunkatársként. *Munkássága* elsősorban a gyorsan növvő fajok, mindenekelőtt az akác és az erdeifenyő, továbbá az egzotafenyők (cédrusok, de főleg a douglasfenyő) termesztésének kérdéseire irányult. A témakörből több publikációja is megjelent. Széles körű részvétől kísérve a celldömölki temetőben helyezték végső nyugalomra a református egyház szertartása szerint.

*

Szakszervezeti mozgalmunk régi aktivistája távozott az élők sorából Salgótarjánban Szabó Ferenc erdőmérnök személyében, aki Balassagyarmaton született 1940-ben, oklevelét pedig 1965-ben szerezte meg Sopronban. Egész szakmai pályafutása az Ipoly Erdő ZRt-hez, illetve annak jogelődjéhez fűződött. Az első 15 évben a vállalat központjában dolgozott magas- és mélyépítési előadóként, 1980-tól 2003 végén történt nyugállományba vonulásáig pedig a Salgótarjáni Erdészetet vezette. A társadalmi munkából is kivette a részét. Hosszú időn át tevékeny tagja volt az egykori MEDOSZ Erdészeti Szakosztályának, továbbá két választási cikluson keresztül az Országos Erdészeti Egyesület Balassagyarmati Helyi Csoportjának elnöke volt. Salgó-

tarjánban temették el, amikor is Barton Gábor, az Ipoly Erdő ZRt-nél működő szakszervezeti titkárunk búcsúztatta.

*

Miskolcon 83 éves korában csöndesen elhunyt Beély Miklós gyémátokleveles erdőmérnök. A Mindszenti-temetőben helyezték végső nyugalomra.

k.p.

Hírek

Személyi hírek. Horváth Ferenc erdőmérnök, a Zalaerdő ZRt. vezérigazgató-helyettese és egyben termelési igazgatója nyugállományba vonult, mivel öregségi nyugdíjkorhatárát elérte. Utóda Keszi László erdőmérnök, aki eddig a részvénytársaság Lenti Erdészetének volt az igazgatója. Fejlesztő Ottó, a Zalaerdő ZRt. vezérigazgatóját az Országos Magyar Vadászkamara elnökévé újabb négy évre megválasztotta az OMVK tatabányai országos küldöttközgyűlése.

*

Sztrájkoltak – megtorolták. A Kézbesítők Szakszervezete még 2009 decemberében sztrájkot szervezett, mert így akarta kikényszeríteni, hogy valamennyi postás részesüljön a Magyar Posta Zrt. eladott ingatlanjainak bevételeiből. A munkabeszüntetés első napján 150, a második napján 100 dolgozó nem vette fel a munkát. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság végzésében jogellenesnek mondta ki a sztrájkot. Ennek alapján a Magyar Posta Zrt. a sztrájkot szervező és abban aktívan közreműködő 29 dolgozó munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntette, további száz dolgozót írásbeli figyelmeztetésben részesített, a szakszervezettől pedig a kimutatható kár megtérítését követeli.

Címképünk: tavaszi bükkös; Detrich Miklós felvétele.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XX. évfolyam 2. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapáriusi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

A Gemenci Erdő- és Vadgazdaság ZRt. a „Minden születendő gyermeknek ültessünk fát!” mozgalmával egy részt kapcsolódni kíván a Klíma Klub faültetési akciójához. Másrészt szeretné elérni, hogy ennek révén a felnövekvő új nemzedék érzelmileg jobban kötődjön az erdőhöz-fákhoz, a természeti környezet védelméhez, valamint erősödjön a szülőhely megbecsülése, a lokálpatriotizmus, nemzettudat. A mozgalomhoz már hat megye 45 települése kapcsolódott.

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

a mi munkánk, a mi pihenésünk

Mi, munkavállalók a szakszervezetekkel együtt keltettük életre az Üdülési Csekket. Közös erőfeszítésünk, közös munkánk eredménye, hogy egyre több munkavállaló rendszeresen élhet a jól megérdemelt pihenés, kikapcsolódás, feltöltődés lehetőségével. Az Üdülési Csekk a mi munkánk gyümölcse, a mi pihenésünk biztosítéka.

Erdészeti és faipari HÍRADÓ

XX. évfolyam 3. szám, 2010. szeptember

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Mi a szakszervezet?

*

Van új a Nap alatt?

*

Román-magyar szakszervezi
megállapodás

*

Soproni fejlemények

*

Kirándulás Baranyában

*

XIV. Országos Erdészeti és
Faipari Sportnapok

*

Nyugdíjasoknak -
nyugdíjasokról

*

Miért vadászunk?

*

Az arany ...

*

Hírek

Mi a szakszervezet?

A szakszervezet olyan szervezet, amelynek az elsődleges célja a munkavállalók munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek védelme, és a foglalkoztatás feltételeinek, a munkakörülmények javítása, továbbá meghatározott körben a munkáltatók döntéseinek felügyelete.

A szakszervezeti jogokat törvények és nemzetközi szerződések határozzák meg. A szakszervezet jogaival élve adott esetben tiltakozik (lásd: sztrájkjog); alkufeltételeket szab vagy egyetértési jogával él; képviseli a munkavállalókat gazdasági, szociális és munka-érdekegyeztetés során; *kollektív szerződést* köt.

A szakszervezetek belső szervezeti rendjét, működését, a tagság és a részvétel feltételeit belső szabályok tartalmazzák.

A szakszervezet szerepe, politikai súlya történelmi időszakonként, országonként különbözik. Országos szinten a szakszervezetek foglalkozási (szakmai), illetve ágazati szervezetekbe tömörülnek. A szakszervezetek és a munkaadók közötti együttműködésnek ott van a legnagyobb esélye, ahol ágazati, vállalati/intézményi keretek között jönnek létre.

Magyarországon a szakszervezetekkel kapcsolatos részletes szabályokat és a szakszervezeti jogokat a Munka Törvénykönyve tartalmazza. (A közalkalmazottakra vonatkozóakat a közalkalmazottak jogállásáról szóló, a köztisztviselőkre vonatkozóakat a köztisztviselők jogállásáról szóló törvények szabályozzák.) A munkavállalók jogosultak a munkaszervezeten belül szakszervezetet létrehozni. Az állami szervek, helyi önkormányzatok, munkáltatók kötelesek a szakszervezeteket az érdekképviselési tevékenységükhöz szükséges információkkal ellátni, észrevételeiket, javaslataikat meghallgatni, megválaszolni.

A munkáltatók kötelesek azokat az intézkedéseket a szakszervezettel véleményeztetni, amelyek a munkavállalók nagyobb csoportját érintik.

A szakszervezet jogosult a munkavállalókat anyagi, szociális és kulturális, valamint a munka- és életkörülményeiket érintő jogokról, kötelezettségeikről tájékoztatni, tagjait a munkáltatóval szemben, illetve az állami/önkormány-

A címben feltett kérdésre és mozgalmunkkal kapcsolatban sok egyéb tudnivalóra ad választ, illetve felvilágosítást az a látszólag rövid, ám annál tartalmasabb 33 oldalas kis broszúra, amit dr. Bánk Gábor, az Agrároktatási és Kutatási Dolgozók Szakszervezetének főtítkára bocsátott útjára még 2008-ban „Amit a szakszervezetről tudni kell” címmel, s a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány anyagi támogatásával.

„A szakszervezeti munka összetett, sok ismeretet igénylő, önként vállalt, társaiért folytatott, sokszor meg nem becsült tevékenység. E munkát vállalók – a teljesség igénye nélkül – vezetési, jogi, közgazdasági, pénzügyi, adózási, munkavédelmi, szociális, oktatási, képzési, üdültetési, segélyezési és sok egyéb ismeretekkel kell, hogy rendelkezzenek annak érdekében, hogy partnerei lehessenek az adott vállalat/intézmény szakértői vezetésének.” – írja kis művének előszavában a szerző, s ennek a szándékának a valóra váltása érdekében közlünk szemelvényeket magából a műből. Ha T. Olvasóink is igénylik, és lesz rá lehetőségünk, akkor a továbbiakban is folytatjuk majd a szemlézést, a közérdekű részletek ismertetését dr. Bánk Gábor értékes kis munkájából – szakszervezeti tagokhoz és tisztségviselőkhez, és a még nem szervezett munkavállalókhoz szólóan egyaránt.

zati szervek előtt képviselni. A munkavállalók munkaviszonnyal összefüggő gazdasági, szociális érdekeivel kapcsolatban tájékozódni, a munkakörülményekre vonatkozó szabályok megtartását ellenőrizni, a munkavállalókat jogellenesen érintő munkáltatói intézkedéseket kifogásolni.

A szakszervezetek kialakulása

A szakszervezetek létrejötte és fejlődése együtt halad a kapitalizmus fejlődésével. Az első szakszervezetek a XIX. században alakultak meg, de egyes jogsegélyi célok már korábbi eredetűek. Magyarországon az első „beteg- és jog-

segélyező egyleteket” a nyomdászok hozták létre. Alapszabályukat 1862-ben nyújtották be a helytartóhoz, amelyben már azt is leírták, hogy minden Pest-Budán dolgozó egyén köteleztetik az egyletbe lépni” és „beíratási illetéket, valamint hetente egy meghatározott összeget befizetni”.

A pénz beszédését a művezető végezte, arról nyilvántartást vezettek. A nyomdatulajdonosok vállalták, hogy a segélyegyleti tagok után járulékot fizetnek!

Mindezek mutatják, hogy már a kezdetekkor erős volt a munkásszolidaritás és a nyomdatulajdonosok vállalása is egy elemét mutatja a mai kollektív szerződésekbe foglalhatóknak.

Az 1880-as években alakultak meg az első, már nevükben is így nevezett szakszervezetek, amelyeket követtek a többiek. A harmadik magyarországi szakszervezeti kongresszuson – 1904-ben – már 14 országos szervezet vett részt. A XX. század elején az ágazati szakszervezetek döntően az azonos szakmában foglalkoztatottak szervezetei voltak. Így volt ez Magyarországon 1945-ig. 1945-46-ban – kevés kivétellel – nem a korábbi alapokon újultak meg a szakszervezetek, hanem új alapokon 19 ágazati szakszervezet jött létre. Ezek között voltak nagy hagyománnyal rendelkezők, pl. a vasasok, a bőrösök, de a többségük teljesen új formáció volt. Az akkor megalakult 19 ágazati szakszervezet egy szövetségbe, a Szakszervezetek Országos Tanácsába tömörült (SzOT).

Ez a felállás tartott 1987-88-ig, amikor a 19 ágazati szakszervezeten kívül alakultak újabbak is. Az újként alakultak egy része SzOT tag lett, de többségük szakszervezeti tömörülésen kívül maradt. A SzOT-on kívüliek keresték a szövetségeseiket, így alakultak ki az újabb konföderációk. Elsőnek a Liga Szakszervezetek, majd az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés, mindketten 1989-ben. A SzOT utolsó kongresszusa 1991-ben volt, ami megalakulását is jelentette a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének (MSzOSz). Ebben az időszakban még három szövetség alakult: a Munkástanácsok, az Autonóm Szakszervezetek Szövetsége és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma.

A hazai szakszervezetek alapszervezetekből, ágazati szakszervezetekből (ezt hívhatjuk föderációnak is) és konföderációkból állnak.

Ágazati szakszervezetek kialakulása

Az ágazati szakszervezetek egy-egy jellemző foglalkoztatási körhöz tartozó munkavállalókat gyűjtik saját soraikba. Úgy is mondhatjuk, hogy az azonos érdekeltségi körben, az azonos célokért dolgozó alapszervezetek hozzák létre a saját szakmai szakszervezetüket (föderációjukat). Ezért általános az, hogy a szakszervezetek alapszervezetekből állnak. Képviselési struktúrájuk változatos, attól függően, hogy egy alágazatból vagy ágazatból, esetleg több ágazatból gyűjtöttek alapszervezeteket. Általában

- elnökséget,
- választmányt, titkárok tanácsát,
- küldöttgyűlést, kongresszust működtetnek.

A konföderáció fogalma, hazai konföderációk

A szakszervezetek irányultságuknak megfelelően – ez lehet politikai vagy/és szakmai – szövetségeseket keresnek. Ezeket a szövetségeket konföderációknak nevezzük. Ma /2008/ Magyarországon hat konföderáció van:

- Autonóm Szakszervezetek Szövetsége,
- Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSzt),
- Liga Szakszervezetek,
- Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSzOSz),
- Munkástanácsok Országos Szövetsége,
- Szakszervezetek Együttműködési Fóruma.

A hat konföderációból kettő – az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma – unióra lépett egymással, ami azt jelenti, hogy ők közös érdekelt-ségű ügyekben egységes álláspontot kívánnak kialakítani, együtt kívánnak fellépni és ennek szabályozására uniós szerződést kötöttek egymással. Az unió feladatainak ellátására tisztségviselőket választottak, akiket e két szervezet egy-egy társelnöke irányít.

Ágazati szakszervezetek és konföderációk nemzetközi kapcsolatai

A szakszervezeteknek a XX. század elejétől vannak nemzetközi kapcsolataik. Ez ma is töretlenül így van. Az ágazati szakszervezeteknek nemzetközi szakmai szakszervezeti kapcsolataik vannak, illetve lehetnek. A konföderációk egy vagy több nemzetközi szakszervezeti szövetséghez tartoznak.

Az Európai Unióban a nemzetközi kapcsolatok még fontosabbak, mert ez biztosítja a gyors információcserét, a folyamatos konzultációs lehetőséget, a nemzetközi tőke közös ellenőrzését, a szükséges akcióegységet.

A termelők nem csak hazánkban, hanem nemzetközi téren is egymás konkurensei. Ez érződik a munkavállalók körében is. Nagy hiba lenne, ha globalizálódó világunkban csak azért, mert nem ismerik a szakszervezetek a nemzetközi tendenciákat, nem tudnák kialakítani a legjobb módszereket, nem ismernék meg a potenciális szövetségeket és az ellenérdekelteket.

Ma mindig felmerül, hogy mit ad a szakszervezet? A nemzetközivé vált tőke világában, az Európai Unió nagy családjában már nem ez a kérdés, hanem az, hogy

- meg tudjuk-e védeni a hazai munkahelyeket,
- tud-e segíteni a munkavállalói érdekek védelmében a szakszervezet,
- tud-e segíteni abban, hogy ne legyenek kiszolgáltatottak, kizsákmányoltak?

A nemzetközi szakszervezetek nem azt kérdezik, hogy mik a magyar szakszervezetek céljai, milyenek a hazai eredményei, hanem azt, hogy van-e olyan erős tagság, amely igen kemény feltételű, a tőkések érdekeit korlátozó megállapodásokat tud kötni és azokat be tudja-e tartatni. Ezt csak erős, szervezett, másokkal is szolidáris szakszervezetek tudják vállalni. Itt kerül előtérbe a szervezethez, ami azt jelenti, hogy a munkavállalók hány százaléka szakszervezeti tag.

A konföderációk tevékenysége láthatóbb, mert olyan területeken működnek, amelyek tevékenysége látványosabb, ismertebb! A konföderációk tevékenységének főbb területei a következők.

Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO). Az ILO háromoldalú szervezet, amely céljai szerint a világ békéjét és harmóniáját, a szociális igazságosságot biztosítja. A munkaadók, munkavállalók és a kormányok részvételét biztosítja 25:25:50 %-ban az évente egyszer Genfben megrendezett plenáris ülésen, ahol a kormányok terjesztik elő a hivatalos álláspontjukat az éves munkáról és amelyről a másik két oldal kifejti a saját álláspontját. Ebből adódóan az adott ország küldöttei egymás ellen szavazhatnak.

Az ILO Közép- és Dél-Európa térségeinek központja Budapesten van. Az ILO éves üléseinek munkájában, egymással egyeztetett állásponttal a hat szakszervezeti konföderációnk részt vesz.

Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége (SzSzNSz). 1949-ben alakult. Ma 143 országból 213 tagszervezete van. Tevékenységét ötéves programok alapján végzi. Magyarországról tagja: az Autonóm Szakszervezetek Szövetsége, az MSzOSz és a Liga Szakszervezetek.

Európai Szakszervezetek Szövetsége (ETUC). 1973-ban alakult abból a célból, hogy válaszoljanak az európai integráció kihívásaira. Tevékenysége arra irányul, hogy az európai gazdaságpolitikát a foglalkoztatottak érdekében befolyásolja. A globalizáció kényszerítette ki, hogy az európai szakszervezetek is létrehozzák szövetségüket. Központja Brüsszelben van. Partnerei és tevékenységi területe az Európai Bizottság, az Európa Parlament, a Gazdasági és Szociális Bizottság, a Minisztertanács, az Európa Tanács, valamint a Munka- és Foglalkoztatási Kérdések Állandó Bizottsága.

A szakszervezetek tevékenysége ezeken túl is szerteágazó, mert számos olyan nemzetközi szerződés született, amelyek hazai hatályában érdekeltek a munkavállalók. Ilyen az Európai Szociális Karta, amely az Európai Tanács 1961-ben aláírásra megnyitott egyezménye. A Karta része azoknak az egyetemes okmányoknak, amelyek a gazdasági és szociális jogokat együttesen kezelik. A Kartához 1961 óta négy további nemzetközi egyezmény tartozik. Magyarország 1999. június 1-el csatlakozott a Kartához, Az egyezmény 19 cikkelyből áll, de hazánk nem ratifikálta mindegyiket.

Referálta: Király Pál

Van új a Nap alatt?

Szakszervezetünk Elnökségének állásfoglalása az erdőgazdasági vezetőcserékkel kapcsolatban

Az 1945-ös rendszerváltás óta a mindenkor aktuális hatalom személyzeti politikája néhányszor már alaposan beletenyített szakmánk életébe is.

A folyamat mindjárt 1944/45-ben elkezdődött az ún. igazolásokkal, amikor is köztisztviselő vagy az állami szféra más dolgozója csak akkor kaphatott ott (ismét) munkát, ha a sebtében felállított helyi hatalmi szervek által kiadott igazolás szerint politikai szempontból erre alkalmasnak találtatott. Ehhez a viszonyítási alap az 1918/19-es őszirózsás forradalom és a kommün, majd a Horthy-, illetve Szálasi-rendszer idején tanúsított magatartás volt. Nem sok kellett ahhoz, hogy valaki rossz (vagy semmilyen) igazolást kapjon. Elég volt ehhez – mondjuk – helyi leventeparancsnoknak, vagy a Vitézi Rend tagjának, esetleg a kiűritési parancsnak engedelmességedően Nyugatra távozottnak és onnan visszatértnak lenni. S az igazolási eljárást számos helyen fűszerezte helyi önkényeskedés, aminek „köszönhetően” az eljárás alá vont személy állami állás helyett akár rendőrhatalmi felügyelet alatt, érthetőbb módon: egy internálótáborban is találhatta magát fél- vagy egy évre. Munkahelyére pedig politikailag alkalmasabb személy került.

E kezdetektől – amelyek azonban már az „új idők új dalai” voltak – lépünk egyet a mai kor erdészéhez némileg közelebb álló történelmi fejlemények irányába.

Két régi história

Emlékezetes eset volt 1949-ben az akkor már harmadik éve eredményesen működő Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD), mint az erdőgazdálkodás állami szektora középirányító szervének átalakítása Erdőközponttá, a termelő egységeit jelentő erdőigazgatóságoknak pedig nemzeti vállalatokká.

Az állampárt (Magyar Dolgozók Pártja) 1948 júniusában történt létrejötte utáni hónapokban tömegesen áramlottak be szakmánkba is az ún. munkáskáderek az állásukból kurtán kirúgott erdészek, de főleg erdőmérnökök helyébe. Jogállamiságot akkoriban senki nem emlegetett; annál többet a proletárdiktatúrát, a munkásosztály vezető szerepét. S gyakran idézték ezzel kapcsolatban V.I. Lenin mondását is, ami szerint „a diktatúra erőn és nem jogen alapul”.

Ezt követően azután 1955-ig az egyik átszervezés a másikat követte az erdőgazdaságban is, persze, ezeket az alkalmazásokat is felhasználva újabb személycserékre.

Fájdalmas és igazságtalan események voltak ezek, de az emberek mégis úgy-ahogy beletörődtek a helyzetbe, mert tudták, hogy miről van szó.

Ugyancsak széles körű izgalmat keltő és az elkerülhetetlenül jóval több lelki sebet osztó eset volt például 1969/70 telén a fagazdaság országos átszervezése, amikor is az erdőgazdaságok és elsődleges faipari vállalatok összevonása révén általában megyénként alakítottak ki egy erdő- és fafeldolgozó gazdaságot, elvileg az ún. új gazdasági mechanizmus

ágazati kiteljesítése jegyében, a területi tökekkonzentráció révén. Ekkor a központi „így akarom”-ot jócskán megtették a helyi pozícióharcok is (alaposan rácsafolva a híres kollektívális selmeci-soproni szellemiségre, amelyről egyébként mi, erdészek oly előszeretettel zengedezünk).

Az asszisztencia

Az 1940-es, 50-es évek szervezeti-személyi változtatásai esetében is lehetnek a hatalomnak kollaboránsai a szakma köreiből. Ámbár a hatalom akkoriban nemigen szorult rá. A „munkát” az ismeretlenségből előtűnt párttitkárok és személyzetek kapott irányelveik birtokában e nélkül is elvégezték. „Több mint ezer elbocsátás” jelzi már az utat, amit megtettünk az erdészet dohos fellegvárának kiszellőztetése érdekében.” – írta elégedetten a MÁLLERD apparátusának „demokratizálásával” kapcsolatban Osváth István, a szervezet párttitkára az „Erdőgazdaság” című korabeli folyóirat 1949. január 15-i számának 3. oldalán. (S ez még csak a kezdet volt.)

Iménti másikk példánk, az 1969-es átszervezés esetében az „oral history” már megőrizte három-négy, akkoriban vezető állásban volt derék kollégánk nevét, akik a hatalom bizalmas tanácsadóiként asszisztáltak a mérsárosmunkához és szakmán belüli ismereteik birtokában „osztották a lapot” a ki megy, ki marad kérdésében. Úgy érezték, hogy bírakká emelkedhetnek azok fölé, akikkel tegnap még együtt meneteltek. Erről persze bizonylat nem készült, ámbár úgy hírlett, hogy szép jutalmat kaptak szaktanácsadói munkájukért. Bizonyos idő után azután nekik is menniük kellett, akár csak megbízóiknak. A mór megtette...

Két évtized múltán jött a polgári rendszerváltás, a maga személyi konzekvenciáival. A többség ezt éppúgy tudomásul vette, mint az 1948/49-es paradigmaváltást. A hamba betörni nem akaró próbálkozó persze akadt most is. Az egyik leváltott erdőigazgató elmesélte, hogy amikor behívták a Kossuth Lajos tér 11. szám alatti intézménybe és a szakma éppen ügyeletes országos ágazatvezetője felszólította a munkaviszonyának kölcsönös megegyezéssel történő megszüntetésére, megkérdezte: s mi történik, ha nem mond fel „önként”? „Akkor jönnek a revizorok” – hangzott a válasz. (Ezt ma „átvilágításnak” titulálják.) Tízíg számolt magában – és felmondott.

A társasági vezetés megújítása

Úgy tűnik, örök érvényű az antik közmondás, ami szerint *semmi sem új a Nap alatt*.

A közvélemény és benne a szakma a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. 2010. július 14-én kibocsátott közleményéből értesülhetett arról, hogy a bank tulajdonosi joggyakorlása alatt álló 22 állami erdőgazdasági részvénytársaság vezetését (is) megújította, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 247.§-a szerint átalakította, a kormányprogramban

meghatározott hatékony és takarékos működés céljából. A társaságok igazgatóságait megszüntette, annak tagjait viszsza-hívta. Az igazgatóságok jogkörét ettől fogva mindenhol egyetlen felelős vezető: a vezérigazgató (vagy ügyvezető) gyakorolja.

A közlemény ezt követően felsorolja, hogy a továbbiakban az egyes erdőgazdasági részvénytársaságoknál mely egyetlen felelős személy látja el a vezetői feladatokat.

A közlemény arról már diplomatikusan hallgatott, hogy *ez a megújítás az erdészet esetében a 22 erdőgazdasági vezérigazgató közül 14 vezető azonnali felmentését és többségük munkaviszonyának kölcsönös megegyezésen alapuló megszüntetését jelentette két óra leforgása alatt július 14-én az MFB ZRt. Nádor utca 31. szám alatti székházában. Ez ennek a munkavállalói körnek a 64 %-a!*

Az esemény, mint derült égből a villámcsapás érte és sokkolta a szakmát. Annál is inkább, mert nemsokára részletek is kiszivárogtak arról, hogy *a leváltott vezérigazgatókkal milyen kurtán-furcsán, közönséges stílusban közölték vezetői pályafutásuk végét.*

Szakszervezetünk Elnökségének állásfoglalása

Ezek után Elnökségünk indokoltan látta, hogy mielőbb, augusztus 3-i ülésén napirendre tűzze és megtárgyalja az ügyet, mivel akkor már látható volt, hogy a szakma területén tevékenykedő és egyéb alkalmakkor szakmai érdekképviselői szerepüket hangsúlyozó más szervezetek nem szándékoznak lépni ebben az ügyben.

Az Elnökség állásfoglalást alakított ki és azt levélbe foglalva megküldte Baranyay László elnök-vezérigazgatónak, az MFB ZRt. vezetőjének. Az Elnökség meglepetését, megdöbbenését és sajnálatát fejezte ki a történetek miatt. Annál is inkább, mert ezt megelőzően, július 6-án Dudás Péter főtítkárunk bemutatkozó levelet intézett az elnök-vezérigazgatóhoz, javasolva a kapcsolatfelvételt a két szervezet között. Az MFB vezetése tehát tudomással bírhatott szakszervezetünk létezéséről és tevékenységéről, de ennek ellenére egy ilyen nagy horderejű, szakmatörténeti mércével mérve is súlyos, mértékét tekintve pedig szinte pártját ritkító intézkedéssel kapcsolatban teljesen mellőzte az ágazati munkaügyekben illetékes érdekképviselői szervezetünkkel az előzetes eszmecserét.

Levelünkben felvetette az Elnökség azt is, hogy ha nem un. politikai tisztogatásról van szó, hanem szigorúan szakmai alkalmasság mérlegelése alapján történtek az elbocsátások – vajon az MFB-nek a tulajdonosi joggyakorlással történt megbízatása és a vezetők elbocsátása közötti rövid idő alatt miként volt lehetősége az erdőgazdálkodás állami szektorában (több mint egy millió hektáron) folytatott munkát olyan alaposan megvizsgálni és értékelni, hogy ez megbízható alapot nyújthasson a vállalatok vezetőinek azonnali leváltásához is. Hivatkozott arra, hogy *az elbocsátott vezérigazgatók nagy többsége szakmai közmegegyezés szerint köztisztviselőként álló, jó szakmai hírnévnek örvendő, vezetői képességeit bebizonyított, innovatív és kreatív személyiség, akik eredményesen vezették (a gyakran nehéz külső feltételek között is) a gondjaikra bízott vállalatokat.*

Az elnökségi állásfoglalás ugyanakkor nem mulasztotta el megjegyezni azt is: hasonló pozitív véleménye van a kinevezett új vezetők nagy többségével kapcsolatban is és szakszervezetünk együttműködésre törekszik valamennyiükkel, bár vezetői képességeiket természetesen a további gyakorlat fogja visszaigazolni.

Rámutatott az elnökségi állásfoglalás arra is, hogy a szakmának egyre növekvő feladatokat kell ellátnia egyre nehezebbé váló feltételek között. Ez csak úgy lehetséges, ha vezetők és beosztottak egyaránt politikai támogatást, a tulajdonos védelmét tudhatják maguk mögött, *s nyugodt légkörben, egyszemélyes félelem nélkül dolgozhatnak.*

Az Elnökség kifejezte azt a reményét, hogy a továbbiakban a részvénytársaságok alsóbb szervezeti szintjei nem fognak hasonló módon sorra kerülni.

Nyugodt légkört és együttműködést szeretnénk

Végül az Elnökség kifejezte azt a reményét is, hogy a továbbiakban kölcsönös és folyamatos munkakapcsolat, párbeszéd fog kialakulni az MFB ZRt. és Szakszervezetünk között, s nem születnek a munkavállalókat súlyosan és tömegesen érintő döntések az érdekképviselői szervek bevonása nélkül.

Lapzártánkig egyik levelünkre sem érkezett válasz.

Meghívtuk az MFB ZRt.-t a XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokra is Győrbe, mert úgy véltük, hogy egy ilyen nagyon közvetlen, kollegiális légkörű szakmai tömegrendezvény jó alkalom lehet az állami erdők tulajdonosi képviselője és a szakmában a legkülönbözőbb beosztási szinteken dolgozó kollégáink közötti találkozásra, ismerkedésre.

Meghívásunkra senki nem reagált.

Befejezésül melléketlen közöljük az erdészeti részvénytársaságok jelenlegi vezérigazgatóinak névsorát, mellettük feltüntetve az előző vezető nevét is.

Részvénytársaság	Vezérigazgató	
	jelenlegi	előző
Bakonyerdő	Varga László	Uzsoki András
DALERD Délalföldi	Vass Sándor	ua.
Északerdő	Zay Adorján	Cserép János
Gemenci EVG	Csonka Tibor	ua.
Gyulaj EV	Göbölös Péter	Fehér István
Ipoly Erdő	Kiss László	ua.
KAEG Kisalföld	Orbán Tibor	ua.
KEFAG Kiskunság	Sulyok Ferenc	Kiss Béla
Egererdő	Jung László dr.	Pallagi László
Mecsekerdő	Keszi László	Káldy József
NEFAG Nagyunság	Dégi Zoltán	Bikkiné Tóth Ágnes
Nyírerdő	Szalacsi Árpád	Kaknics Lajos
Pilisi Parkerdő	Zambó Péter	ua.
SEFAG Somogverdő	Barkóczy István	ua.
Szombathelyi Erdészet	Bugán József	Kronecker József
TÁEG Tanulmányi Erdő	Jámbor László dr.	ua.
Vadex Mezőföld	Kisteleki Péter	ua.
Vértesserdő	Kocsis Mihály	Széles Attila dr.
Zalaerdő	Rosta Gyula	Feiszt Ottó
HM Budapest	Horváth Dénes	Lukács Sándor
HM Kaszói	Gálamb Gábor	Tamás János
HM VERGA	Tengerdi Győző	Kulcsár Zsolt

Román-magyar szakszervezeti megállapodás

A közel-múltban látogatást tett szakszervezetünknel Dipl. eng. Marian Stoicescu erdőmérnök úr, a bukaresti székhellyel működő CONSILVA Trade Union Confederation elnöke, és Dipl. eng. Eugen Szilagyi erdőmérnök úr, a szervezet választmányi tagja.

(A CONSILVA: a romániai erdészeti szakszervezetek konföderációja, teljes román nevén *Federatia Sindicatelor Din Silvicultura*).

A két fél közötti megbeszélésen szakszervezetünket Ivádi László alelnök és Dudás Péter főtitkár képviselte (dr. Halmágyi János elnökünk akadályozva volt a részvételben). Részt vett továbbá Benei Béla kollégánk is, a *Nagykunsági Erdészeti ZRt.-nél* működő szakszervezeti bizottságunk titkára, mivel a tárgyalások technikai feltételeit a részvénytársaság biztosította Monori Erdészetének a területén, amiért e helyen is őszinte köszönetünket fejezzük ki.

A találkozó a román fél kezdeményezése nyomán jött létre és deklarált célja volt a kapcsolatfelvétel szervezeteink között, valamint egy lehetséges együttműködés alapjainak megvetése, illetve megkezdése.

*

A megbeszélés eredményeként Marian Stoicescu és Dudás Péter *együttműködési szándéknyilatkozatot irt alá* a két szervezet 2010. évi közös tevékenységeiről, a következők szerint.

- Közös részvétel a két szakszervezet szakmai, kulturális és sporteseményein.
- Tapasztalatcserék szervezése a szervezetek tagjai számára.
- Kölcsönös támogatás a nemzetközi szakszervezeti és szakmai eseményeken.
- Szakszervezeti vagy szakmai események közös szervezése megegyezés alapján.

Úgy véljük, hogy a román delegáció hazautazásakor tett nyilatkozatai alapján mindkét fél nevében állapíthatjuk meg: *a szívélyes légkörű, kollegiális megbeszélések sikeresek voltak, s jól szolgálták a magyar és a román szakszervezet(ek) közötti együttműködés ügyét.*

Az iménti tudósításhoz a magunk részéről a következő kommentárt fűzhetjük.

Románia mind az ország, mind erdőgazdaságának és faiparának mérete tekintetében *jóval nagyobb, mint Magyarország. Érdeklünkben állna az együttműködés fokozása szakmai téren is.* Sajnos, a szocializmus éveiben, de különösen a Ceausescu-hatalom idején a román-magyar erdészeti-faipari kapcsolatok (is) a mélypontra kerültek. Amíg a volt KGST-országok állami és társadalmi szakmai intézményei között elég rendszeres kapcsolat alakult ki, addig Románia ettől távol tartotta magát.

Az 1989-es polgári rendszerváltást követően az enyhülés bizonyos jelei mutatkoztak a kapcsolatok terén. *Az egyik ilyen megnyilvánulás a soproni Erdőmérnöki Karunk által Csíkszeredában megszervezett távoktatás, erdőmérnök-képzés volt, amely éppen mostanában zárult le. A másik az a hosszú távú együttműködési megállapodás volt, amelyet egyrésről az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztálya (EMT-ESZO), másrésről szakszervezetünk és annak a volt Állami Erdészeti Szolgálatnál működött szakszervezeti bizottsága, továbbá az ERTI és a NyME Erdőmérnöki Kara kötött Csíksomlyón 2001. október 21-én.*

Talán az említettekhez kapcsolhatjuk most már az Országos Erdészeti Egyesület közelmúltban megalakult Erdélyi Helyi Csoportját is (amelynek ugyanaz a *Szakács Sándor* erdőmérnök az elnöke, aki 2001-ben az imént említett megállapodást is aláírta az EMT-ESZO elnökeként).

*

Reméljük, hogy ezek a szándéknyilatkozatok, megállapodások nem fognak pillanatnyi felbuzdulásnak bizonyulni és a meddő óhaj szintjén megra-

gadni, hanem gyümölcsöző gyakorlattá válnak mindkét ország erdészetének az életében.

Annál is inkább merünk ennek a reményünknek kifejezést adni, mert a monori megbeszélés során az a benyomásunk támadt, hogy *Stoicescu elnök úr talán egy nagyobb léptékű erdész-együttműködés megvalósításán is fáradozik* (és ennek érdekében már kapcsolatfelvételt végzett, illetve megbeszéléseket folytatott több más közeli országban is). Gondolatai közül kifejezetten figyelmet érdemelt például, hogy indokoltnak, *szükségesnek tartaná az Európai Unió apparátusán belül egy erdészeti igazgatóság létrehozását.* Saját tapasztalatainkból is tudjuk, hogy egy szakma fejlődési lehetőségei annál nagyobbak, minél nagyobb önállóságot élvez a nemzetgazdaság más ágazatai között. (Példának lásd az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1954-1967 közötti korszakát, a magyar erdészet második aranykorát.) Az erdészeti tudomány és kultúra bölcsője nemzetközi viszonylatban is Európa; ezért is megfontolásra méltó az elnök úr gondolata, az egész kontinens erdőgazdálkodása érdekében. A szakmai összefogás erősítésével ehhez szakszervezetünk is hozzájárulhat, erejéhez mérten.

*

A megállapodás máris működik a gyakorlatban, mert augusztusban szakszervezetünk 13 fős csapata dr. Halmágyi János elnökünk és Dudás Péter főtitkárunk vezetésével részt vett az erdélyi Targu Jiu helységben (Zsilvásárhelyen) lebonyolított CONSILVA Kupa Nemzetközi Sportversenyen. Ezt viszonozta román kollégáink delegációja Marian Stoicescu elnök úr vezetésével, amely a Győrben lebonyolított XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapokon vett részt, mégpedig eredményesen.

K. P.

Soproni fejlemények

Az „erdészvárosban”, Sopronban mindig történik valami, ami számot tarthat a szakmai közérdeklődésre. Ezeknek a középpontja többnyire a Nyugat-Magyarországi Egyetem, annak Erdőmérnöki Kara, Faipari Mérnöki Kara, de egyre többször jelenik meg a Közgazdaságtudományi Kar is.

Ilyen esemény például a *tanévnyitó és a tanévzáró ünnepség*, amelyek minden évben több száz hallgatót, rajtuk keresztül pedig több száz családot érintenek közvetlenül.

Lapunk átlagosan negyedévenkénti megjelenéséből adódik az a helyzet, hogy az idén ez a június 25-én, illetve szeptember 7-én lezajlott két esemény időben úgy összecsuészott, hogy csak egyazon lapszámban tudunk róluk hírt adni egy közös kis tudósítás keretében.

*

Mindkét ünnepség közös jellemzője volt, hogy a Közgazdaságtudományi Kar Erzsébet utcai épületének aulájában bonyolították le őket. S mindkettőn részt vett Prof.Dr.h.c.Dr. Faragó Sándor DSc intézetigazgató egyetemi tanár, a NyMB rektora is.

Faragó professzor mindkét alkalommal mondott beszédét, *ünnepi köszöntőjét jórészt gróf Széchenyi Istvánra, az ő szellemiségére, nemzetépítő-nemzetnevelő gondolataira alapozta*, lévén az idei év Széchenyi-émlékév, a „legnagyobb magyar” tragikus halálának 150. évfordulója. Nemes gondolat volt a rektor részéről, hogy erről nem feledkezett meg. Egyrészt azért, mert a gróf élete szorosan kapcsolódott Sopronhoz és környékéhez. Másrészt azért, mert Széchenyi neve és a magyar tudomány két egymástól elválaszthatatlan fogalom. Márpedig a városnak és környékének – immár 90 év óta – a legjelentősebb tudományos intézménye: egyetemünk.

*

Az új tanév kezdete egybeesik egy új korszak kezdetével – mondta tanévnyitó köszöntőjében a rektor. A további

biakban *a múltat összekapcsolta a jelenel*, olyan értelemben, hogy rámutatott: miként Széchenyi eszmerendszerében, úgy a mai kormányzati programban is alapvető szerepet kap a tiszteleggel-becsülettel végzett munka.

Szabadságra, békére, rendre, egyetértésre van szükség az egyetemi munkában is. A Nemzeti Együttműködési Nyilatkozat, valamint az új kormányprogram oktatási és nevelési irányvonalat is jelent, ami szintén harmonizál Széchenyi István szellemiségével és saját selmeci hagyományainkkal is egybecseng. Helyre kell hozni annak az elhibázott köz- és oktatási politikának a következményeit is, amit az un. bolognai rendszer erőltetése jelentett a felsőoktatásban. Végül Széchenyinek a mai korra aktualizált gondolatával („A kiművelt emberfők sokasága...”) fejezte be beszédét a rektor: *a „szürkeállomány” teszi versenyképessé és emeli fel a nemzetet*.

*

Természetesen mindkét ünnepélyes eseménynek közös vonása volt, hogy azokat az Erdőmérnöki Kar dékánja, Prof.Dr. Náhlik András vezette és ünnepi beszédet mondott.

A következőkben igyekszünk röviden összefoglalni az utóbbi hónapok fontosabb soproni fejleményeit.

Személyes tudományos siker, és a tanári kar sikere is volt, hogy a Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése Prof.Dr. Mátyás Csaba intézetigazgató egyetemi tanárt, akademikust az MTA rendes tagjai közé választotta. A Miskolci Egyetem pedig Faragó professzort a „*doctor honoris causa*” tiszteletbeli doktor (h.c.) címmel tüntette ki.

A NyME Doktori Tanácsának döntése alapján Ph.D. doktori címet kapott: Már földi Anna és ifj. Návák Attila okl. környezetmérnök, Szép Tibor és Varga Tamás okl. erdőmérnök, Petrovics István okl. agrármérnök. *Honosított Ph.D. oklevelet* vett át dr. Kohán István okl. erdőmérnök.

Habilitált doktori címet kapott két agrármérnök mellett dr. Führer Ernő okl. erdőmérnök.

Professor emeritus címet kapott: Prof.Dr. Kosztka Miklós ny. intézetigazgató egyetemi tanár.

Címzetes egyetemi tanár címet kapott: dr. Rédei Károly okl. erdőmérnök, az ERTI osztályvezetője, valamint dr. Fenyvesi László, a VM Mezőgazdasági Gépesítési Intézet főigazgatója.

A négy *címzetes egyetemi docens* között van Duska József okl. erdőmérnök, a Bükki Nemzeti Park igazgatója is.

Pro Silvicultura Natura et Venatoria Kari Disztör kitüntetést kapott: Kiss László okl. erdőmérnök, az Ipoly Erdő ZRt. vezérigazgatója.

*

Az Erdőmérnöki Kar 203. tanévének ünnepélyes megnyitása alkalmával a következő kitüntetéseket adta át a rektor.

A Nyugat-Magyarországi Egyetemért Emlékérmét 80. születésnapja alkalmából dr.h.c.dr. Szodfridt István ny. tanszékvez. egyetemi tanár és dr.h.c.dr. Kovács Jenő c. egyetemi tanár kapta. (Kovács Jenő tisztelgő köszöntésének jegyében bonyolították le a tanévnyitó után két nappal ugyancsak Sopronban a IV. Országos Erdészeti Gépesítési Konferenciát.)

A NyME Díszpolgára címet kapta Rakonczay Zoltán okl. erdőmérnök, ny. miniszterhelyettes.

Mindkét alkalommal jelen volt egy-egy főhatósági vendég is, dr. Rádli Katalin osztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium), valamint Vajai László főosztályvezető (Vidékfejlesztési Minisztérium) személyében.

A tanévnyitó alkalmával köszöntött mondott Zambó Péter, az Országos Erdészeti Egyesület májusban megválasztott új elnöke is. *Az elnök az Alma Mater és az OEE évszázados kapcsolatára és a két intézmény további közös feladataira irányította a figyelmet*. Utóbbiak közül kiemelte s szakma rangjának és érdekérvényesítő képességének az erősítését. Elmondta, hogy az erdőmérnök-képzés dolgában az OEE Sopron kizárólagosságát támogatja (nyilván arra célozva, hogy más városokban is felbukkantak az utóbbi időkben erre irányuló szándékok).

K. P.

Kirándulás Baranyában

Az Országos Erdészeti Egyesület Székesfehérvári helyi csoportja - a VADEX Mezőföldi ZRt. 25 fős munkatársi kollektívája - jó időt vitt ajánlékba, mivel a kirándulásunk idején az utóbbi időszak esős napjaival ellentétben kimondottan meleg, száraz időjárás fogadta a *Mecseki Erdészeti ZRt.* területén. Az oda vezető úton több helyen lehetett látni belvizes területeket, de ezek nagysága már jelentősen kevesebb volt, a vándorgyűlés időpontjában tapasztalathoz képest. A szakmai úton pénteken a *Sásdi Erdészeti* vendégeskedtünk, ahol a szerkezetátalakítások tölgy makkvetéses felújításait, a bükkös természetes felújításokat jártuk be, illetve a vadkár monitoring rendszert, és a mobil apríték termelési technológia részleteit ismerhettük meg. Ebéd előtt az erdészet közjóléti tevékenységéből is kaptunk ízelítőt a nagymátéi Fekete István Fűvészkertben.

*

Délután a *Mecsextrem Parkban* sikerült egy tartalmas kirándulást tenni.

Az erdei bob lett a csoport kedvence, de a tiroli csúszda és a láthatatlan kiállítás, valamint a többi program is maradandó nyomokat hagyott bennünk. Ugyanott *Árpádtetőn* a Mókussuli Erdészeti Erdei Iskolát is megtekintettük. Megtapasztaltuk, hogy a Mecsekben nagyon komoly hagyományai vannak a közjóléti tevékenységnek, ami már a rövid látogatásból is leszűrhető volt. Mindamelllett azt is sikerült megállapítani, hogy mindez komoly forrásokat és odaadó munkát igényel a társaság vezetőitől és az érintett munkavállalóitól.

*

Nincs baranyai időtöltés *villányi borkóstoló* nélkül, így volt ez most is. A Vylyan szőlőbirtok nyolc fajta borának kóstolgatásával és baráti beszélgetéssel telt az este, amely egy tartalmas és bizonyos mértékben fárasztó nap lezárását jelentette. A kiránduló csoport egy beremendi szálláson pihente ki magát, hogy másnap *Pécs* nevezetességeivel ismerkedjen. A szombati napon 10 órától idegenvezető Pécs ókeresztény emlékei

között kalauzolta a csoportot, a Cella Septichora-t és a sírkamrákat is megtekintettük, amely kánikula idején az egyik legkellemesebb hely a városnéző turista számára. A városnézés zárásaként sikerült megtekinteni a felújítás és átépítés utáni teljes pompájában a város központját, a Széchenyi teret. Kedvező élményekkel és emlékekkel feltöltődve indultunk vissza.

*

Ezúton is megköszönjük a gondos szervező munkát, a színvonalas terepi rendezvényeket és a szakszerű városnéző programot vendéglátóinknak, *Nádasdi Petra* erdőgondnok, *Partos Kálmán* kerületvezető erdész, *Pintér Ottó* erdőgondnok, *Várady József* erdészeti igazgató - Baranya m. HCS elnök és *Horváth Péter* Brúnó Baranya m. HCS titkárnak.

Górász László
VADEX SzB. titkár

Minisztériumi változások

Amint már közismert tény, az államigazgatás átszervezése során a volt FVM neve *Vidékfejlesztési Minisztérium* lett és átvette a megszüntetett Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium feladatait is. Vezetője *dr. Fazekas Sándor* jogász (szül.: 1963. Karcag), aki szülővárosának polgármestere volt 1990-től miniszteri kinevezéséig. A *közigazgatási államtitkár* Farkas Imre. *Államtitkárok*: Ángyán József, Czerván György, Illés Zoltán, Kardeván Endre és V. Németh Zsolt.

Az erdészeti ügyeket is intéző korábbi Természeti Erőforrások Főosztálya is nevet változtatott: *Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztály* lett; vezetője *Vajai László* okl. agrármérnök, vadgazdálkodási szakmérnök. A korábbi főosztályvezető, *dr. Nagy Dániel* Ph.D. erdőmérnök az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóságának főosztályvezetőjeként dolgozik tovább.

Az EHV Főosztály a VM Élelmiszerlánc-felügyeleti és Agrárigazgatási Államtitkárság irányítása alatt végzi munkáját, amelynek államtitkára *dr. Kardeván Endre*, a helyettes államtitkár pedig *dr. Bognár Lajos*, aki jelenleg egyben az MgSzH főigazgatója is. Az EHV Főo. *Erdészeti Osztályának* vezetője változatlanul *Lapos Tamás* erdőmérnök. A Vadászati Osztály korábbi vezetője, *Pintér István* erdőmérnök el távozott a minisztériumi szolgálatból; utóda *Szabó Ferenc*. A Halászati Osztály vezetője ugyancsak változatlanul *dr. Pintér Károly*.

*

Eltűnőben a fecskék

A Magyarországon fészkelő három valódi fecskefaj közül az elmúlt tíz év alatt a *molnárfecske* állománya 65 %-kal, a *füsti fecskéé* 44 %-kal, a *partifecskéé* 30 %-kal csökkent!

k.p.

Nagy számok ezek. Ha így megy tovább, újabb tíz év múlva mutatóban is alig látunk majd a vidáman fecsegőcsivitelő, villámgyors, kedves és hasznos kis madarakból, amelyeket már annyira magunkénak érzünk, hogy még a magyar dal motívumvilágába is bekerültek.

A *Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület* (MME) „Az év madarának” nyilvánította a fecskéket 2010-ben. (Vagy, ha úgy tetszik: „2010 a fecskék éve”), hogy ezzel is felhívja a figyelmet a madarak drámaivá forduló súlyos helyzetére. Továbbá *programot indított*, hogy ismét élhetőbb környezetet teremtsen számukra. A program megvalósításához 1.000 Ft, 2.000 Ft és 5.000 Ft összegű *adományokat gyűjt*, amelynek befizetéséhez – kívánságra – készpénzátutalási csekket küld az adományozni szándékozó címére. Az MME címe: 1526 Budapest. Pf.: 99.

k.p.

XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok, Győr, 2010. augusztus 27-29.

Borús-csepergős-esős időjárás (dél-tájban jókora zuhéval), de felhőtlen jókedv; nagy versenyzői létszámban megnyilvánult élénk érdeklődés (371 fő); izgalmas versenyszellem; gondos előkészítés és példás lebonyolítás; a határokon is átnyúló nemzetközi erdész szakszervezeti szolidaritás – körülbelül ezekkel a kulcsszavakkal jellemezhető a XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok, amit ebben az évben Győrben szervezett Szakszervezetünk, a Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt. (röviden: KAEG) operatív lebonyolítói közreműködésével.

Példás volt a szervezés

Erre az operatív lebonyolítói közreműködésre vonatkoznak a körültekintő, gondos, a kis részletekre is odafigyelő, példás, vendégszerető jelzők, amiért mindjárt tudósításunk elején ismételten köszönetünket fejezzük ki Orbán Tibor vezérigazgató úrnak és helyettesének, a főszervezői (éppenséggel nem mindig hálás) feladatokat elvégzett Kóródi Sándor kolléga úrnak; továbbá a részvénytársaságnál működő szakszervezeti bizottságunk titkárának és egyben elnökségi tagunknak, Sipos Imrének. S végül, de természetesen nem utolsósorban a KAEG dolgozó kollektívájának, mindazoknak, akik a munkában ilyen vagy olyan formában részt vettek.

Nemzetközi jellegű volt

Külön örömeinkre szolgált, hogy népes csapattal részt vett a versenyeken román és lengyel társszervezetünk is,

előbbi Marian Stoicescu, a CONSILVA erdészeti szakszervezeti konföderáció elnöke, utóbbi pedig Jerzy Przybylski, a lengyel erdészeti szakszervezet elnöke vezetésével. Ez a tény valóban nemzetközi jelleget adott a versenyeknek.

Örömmel említjük meg azt is, hogy ha nem is versenyzőként, de részt vett a rendezvényen Prof.Dr. Kuti László úr, szakszervezeti konföderációnk, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés elnöke is, továbbá Balogh Sándor úr, a ROMSILVA Román Erdészeti Hivatal igazgatóhelyettese is kedves feleségével.

Az erdészeti ügyekben illetékes magyar állami szervek közül senki sem képviseltette magát, a meghívás ellenére.

Győr: a vizek és a sportok városa

A versenyek központja lényegében a Barátság Parkban levő Adyvárosi Sportcentrum volt. Az érdekes építészeti megoldású, hatalmas sátorzerű sportcsarnokban volt az ünnepélyes megnyitó és a díjátadás is, valamint a baráti találkozók.

A megnyitó rövid és frappáns volt. A versenyzőket és kísérőiket elsőként a házigazda szerepét betöltő Orbán Tibor, a KAEG vezérigazgatója köszöntötte. Őt követte Borkai Zsolt városi polgármester, maga is nagy sportember, egykori olimpiai bajnok. Rámutatott az országosan is ismert tényre, miszerint Győr nem csak a folyók, vizek, hanem a sportok városa is; számos korszerű, szép sportlétesítmény van városzerte. Évente mintegy 400 millió forintot költenek ezekre a létesítményekre. Győrben virágzik a sportélet. Beszéde végén a polgármester a rendezvényhez méltó, nemes küzdelmet kívánt a versenyzőknek és azt az elvet hangoztatta, amelyet Szakszervezetünk is mindig vallott a Sportnapokkal kapcsolatban: *nem a győzelem a legfontosabb, hanem a részvétel.*

Üdvözölte a megjelenteket dr. Halmágyi János, Szakszervezetünk elnöke, továbbá Balogh Sándor, valamint a két külföldi csapat vezetője, s végül a főszervező Kóródi Sándor is.

Az üdvözlések elhangzása után a versenyzők az egyes sportágak helyszíneire vonultak és haladéktalanul megkezdődtek a küzdelmek. (A részletes tudnivalók az előző esti technikai megbeszélésen már tisztázva lettek.)

A versenyszámok

A program labdajátékokat, technikai és szellemi sportokat egyaránt tartalmazott, a következők szerint (zárójelben az irányító KAEG- felelős neve).

- *Kispályás labdarúgás* (Magyar Zoltán), a Sportcentrumban levő két lelátós pályán; négy csoportban körmerkőzések 15 csoport között.
- *Streetball*, vagyis egy kosárra játszott un. utcai kosárlabda (Bacsi Zoltán), szintén a Sportcentrumban, a futballpályák melletti pályán.
- *Sakk*, női és férfi egyéni (Bors Sándor), ugyancsak a Sportcentrumban, a kezelői épület teraszán, illetve magában az épületben.

- *Lövészet*, csapat és egyéni, női és férfi (Majtényi László). Erre az Erdész-Vadász Lövészklub lőterén került sor egy másik városrészben.

- *Teke*, csapat és egyéni, női és férfi (Vitéz Tamás). Helyszíne az un. „Gurító” volt, annak két automata pályája.
- *Tarokk* (Sipos Imre) a Sportcentrumhoz nem messze eső szállodai étteremben zajlott le.

A versenyek

A lebonyolítás helyszíneinek topográfiai különbözősége és bizonyára a kedvezőtlen időjárás miatt is nem verbuválódott össze a hasonló alkalmakkor megszokott nagyságú közönség. Mindazonáltal érdeklődőkben nem volt hiány.

Persze, a legtöbbben a foci- és a streetball-pályák környékén verődtek össze, ahol azután a drukkerok harsány biztatásai mellett az élces bekiabálások már inkább a bírora zúdultak, de a meccseknek mindig ezek a hol vidám, hol indulatos szurkolói megnyilatkozások adják meg a savát-borsát. Sajnos, a vízes streetball-pályán két, mentőautó segítségét is igénylő baleset, térd- és vállsérülés is megzavarta, de nem tartóztatta fel a verseny folyását. Délben pedig a már említett heves zápor kényszerített mindenkit a központi sportsarnokba a pályákról, de ott a megebédelésre használták ki a kényszerszünetet a résztvevők.

Hála a jó előkészítésnek és az Iványi Ákos által vezetett értékelő stáb szakemberű, gyors munkájának, délután hat óra tájra elkészült az eredményjegyzék és a központi sportsarnokban Orbán Tibor vezérigazgató átadhatta a győzelmi trófeákat (serlegeket, okleveleket) a nyerteseknek, a fáradt, de a versenydrukk alól már felszabadult versenyzőknek.

Ugyanott került sor azután a kellemes vacsorával egybekötött hagyományos baráti találkozóra.

Az eredmények

Mellékelten feltüntetjük az egyes versenyszámokban az első három helyre befutott csapat, illetve versenyző nevét, továbbá az összesített pontszámok alapján a csapatok között kialakult helyezési sorrendet.

Annak érdekében, hogy az össze-tett pontverseny számai alapján otthon

ki-ki bizonyos értékelést tudjon végezni az egyes csapatok teljesítményével kapcsolatban, a jelenlegi sorrendet feltüntetjük a legutóbbi, 2008-as versenyek alkalmával ugyanazon csapat által elért helyezést is.

Nyomatékosan megjegyezzük azonban, hogy az elemzéssel csínján kell bánni, mivel 2008-ban több volt a versenyző (454 fő), több volt a csapat (26) és több volt a versenyszám is. Mindazonáltal néhány szembetűnő adattal kapcsolatban ugyancsak néhány rövid, szubjektív megjegyzést mi is megkockáztatunk.

A sportszerencse is forgandó

Az összetett pontversenyben az Északerdő ZRt. csapata ismét fölényes biztonsággal szerezte meg az első helyet. Az öt 20 pont különbséggel követő mecseki csapat szintén biztonsággal uralta ugyan a második helyet most is, de keményen meg kellett küzdenie a másik dunántúli csapattal, a zalaikkal. A Somogyerdő ZRt. a 2008. évi 3. helyéről látványosan a 9. helyre csúszott le.

Előre tört viszont a VADEX (nem hiába öltötte magára a mezt a streetball küzdelmekben a herkulesi termetű, 62 éves Kisteleki Péter vezérigazgató, akinek a versenykedvét talán feldobta, hogy szerencsésen túljutott július 14-én). Ugyancsak látványosan visszaesett korábbi önmagához képest az Ipoly Erdő ZRt. csapata, meg lehet, hogy erőssége, az asztalitenisz versenyszám hiánya miatt.

Román kollégáink csak a kispályás labdarúgásban léptek a gyepre, de abban azután ugyancsak megszorongatták a mecsekieket és mindössze két pont különbséggel végeztek mögöttük. A lengyelek pedig a sakk férfi egyéni versenyben voltak verhetetlenek, bár zalai kollégáink sem vallottak szégyent, nem adták fel a frontot északi kollégáikkal szemben. A női sakkversenyben a két szomszédvár, Zala és Somogy hölgyei küzdöttek keményen egymással, de nem rossz eredménnyel egyik fél szempontjából sem.

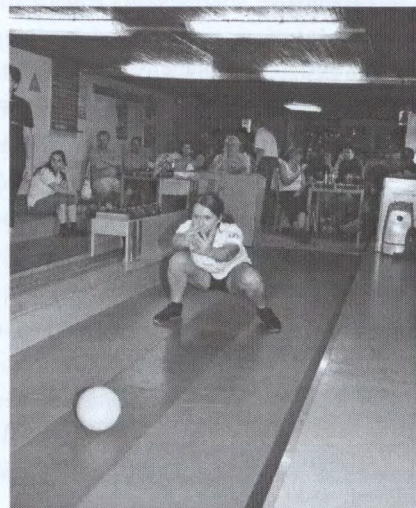
Úgy tűnik, hogy a hazai pálya előnyéről elkönyvelt nézetben van valami, ha nem is mindig. Amint a ponttáblázatból látható, a Kisalföldi Erdőgazdaság

ZRt. hatalmasat lépett előre a 2008. évi helyezéséhez képest, de ugyanígy a HM Veszprémi Erdészeti ZRt. is.

Minden jó, ha jó a vége

A díjátadás után a hagyományoknak megfelelően most is fehér asztal mellett baráti találkozóval ért véget a nagy vetélkedő a nagy csarnokban (egyesek számára már csak másnap hajnaltájt).

Volt alkalom felidézni a nap izgalmas eseményeit, a sikereket és a fiaszkókat, emlékeztet mozzanatokra, s régebbi versenyek emlékeit is. Akik jól szerepeltek, elégedetten örültek a sikernek, a szép trófeáknak. A kevésbé sikeresek sem eresztették nagyon bűnük a fejüket (legfeljebb valami jóféle sörnek), mert tudták: a remény nem veszett el, ezt a játékot újra lehet kezdeni, lehet javítani az idei bizonyítványon. (Talán már jövőre? S hol?)

Köszönjük, győriek!

Amint már tudósításunk elején is utaltunk rá, a házigazda Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt. vezetősége és kollektívája minden elismerést és köszönetet megérdemel, amiért elvállalta a Sportnapok sok munkával-gonddal (és költségekkel is) járó megrendezését. Maradandó, szép emlékekkel térhetett haza Győrből minden résztvevő.

A XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok jól szolgálták a szak szervezeti szolidaritást, a kollegiális, baráti összetartozás erősítését. Köszönjük, győriek!

Király Pál

Eredmények

Labdarúgás: 1. Mecseki Erd. ZRt.;
2. Románia; 3. Szombathelyi Erd. ZRt.

Streetball: 1. VADEX ZRt.; 2. Kisalföldi Erd. ZRt.; 3. Zalaerdő ZRt.

Lövészet; csapat, női: 1. VADEX ZRt.; 2. Mecseki Erd. ZRt.; 3. Északerdő ZRt.

Lövészet; csapat, férfi: 1. Szombathelyi Erd. ZRt.; 2. Zalaerdő ZRt.; 3. Északerdő ZRt.

Lövészet; egyéni, női: 1. Kelle Veronika - Mecseki Erd. ZRt.; 2. Pokóné Markovics Judit - VADEX ZRt.; 3. Véningerné Bartha Éva - VADEX ZRt.

Lövészet; egyéni, férfi: 1. Borsos Zoltán - Szombathelyi Erd. ZRt.; 2. Gulyás Péter - Északerdő ZRt.; 3. Búza Norbert - VADEX ZRt.

Sakk; női: 1. Czigoláné Németh Diána - Zalaerdő ZRt.; 2. Madarászné Hervai Piroska - Somogyerdő ZRt.; 3. Kisgyura Brigitta - Somogyerdő ZRt.

Sakk; férfi: 1. Krystofiak Tomasz - Lengyelország; 2. Beker Cezary - Lengyelország; 3. Papp Nándor - Zalaerdő ZRt.

Tarokk: 1. Meggyesfalvi István - HM Bpesti Eg. ZRt.; 2. Encsi Csaba - Vérteserdő ZRt.; 3. Bácsi András - Somogyerdő ZRt.

Teke; Csapat, női: 1. Északerdő ZRt.; 2. Mecseki Erd. ZRt.; 3. Kiskunsági Erd. ZRt.

Teke; csapat, férfi: 1. Zalaerdő ZRt.; 2. Kisalföldi Erd. ZRt.; 3. Vérteserdő ZRt.

Teke; egyéni, női: 1. Drobnyé Pollák Margit - Északerdő ZRt.; 2. Prókai Jánosné - Északerdő ZRt.; 3. Harcos Lászlóné - Mecseki Erd. ZRt.

Teke; egyéni, férfi: 1. Gál Albert - Zalaerdő ZRt.; 2. Hernádi Attila - Vérteserdő ZRt.; 3. Molnár Zoltán - Zalaerdő ZRt.

A csapatok helyezési sorrendje az összesített pontszámok alapján

Helyezés 2010 (2008)	A csapat megnevezése	Pontszám 2010
1. (1.)	Északerdő ZRt.	84
2. (2.)	Mecseki Erd. ZRt.	64
3. (4.)	Zalaerdő ZRt.	62
4. (8.)	VADEX ZRt.	43
5. (5.)	Vérteserdő ZRt.	42
6. (24.)	Kisalföldi Erd. ZRt.	35
7. (11.)	Szombathelyi Erd. ZRt.	28
8. (17.)	Lengyelország	23
9. (3.)	Somogyerdő ZRt.	19
10. (16.)	Nyírerdő ZRt.	15
11. (6.)	Kiskunsági Erd. ZRt.	13
12. (20.)	HM Veszprémi Eg. ZRt.	10
12. (–)	HM Budapesti Eg. ZRt.	10
13. (13.)	Románia	7
14. (10.)	MgSzH Erdészet	4
15. (23.)	Gemenc ZRt.	2
16. (26.)	Pilisi Parkerdő ZRt.	1
16. (7.)	Ipoly Erdő ZRt.	1
(–)	Bakonyerdő	0
(9.)	Gyulaj ZRt.	0
(25.)	Nagykunsági Erd. ZRt.	0
(22.)	Tanulmányi Eg. ZRt.	0

Az EFDSz által szervezett Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok

I. 1996. Felsőtárkány	II. 1997. Kaposvár
III. 1998. Miskolc	IV. 1999. Gyöngyös
V. 2000. Sopron	VI. 2001. Budapest
VII. 2002. Jánoshalma	VIII. 2003. Verőce
IX. 2004. Kecskemét	X. 2005. Pécs
XI. 2006. Tata	XII. 2007. Nyíregyháza
XIII. 2008. Nagykanizsa	XIV. 2010. Győr

Megjegyzések

- A 2001. évi VI. Budapest-csillebérci versenyt az EFDSz Titkársága és a Budapest II. ker. Önkormányzat Sportfelügyelősége közösen rendezte.
- A 2002. évi VII. jánoshalmi versenyt az Ökopal Kft. rendezte az EFDSz Titkárság közreműködésével.

Nyugdíjasoknak - nyugdíjasokról

Demográfiai öregedés és gazdasági kihívások

A Munkáltatók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGyOSz) konferenciát rendezett Budapesten, a Gundel Étterem Erzsébet királyné termében az EU „Az idősödő munkaerő foglalkoztatásának és hatékony munkavégzésének elősegítéséért” c. projektje keretében és annak támogatásával „Demográfiai öregedés és gazdasági aktivitás” címmel. Szakszervezetünk részéről Varga György, Nyugdíjas Bizottságunk elnöke, valamint dr. Király Pál szakújságíró vett részt a rendezvényen.

A résztvevőket dr. Rolek Ferenc, az MGyOSz alelnöke üdvözölte, a tanácskozást Wimmer István, a szervezet főtítkára vezette.

Hat előadás hangzott el, ezekből csupán két-három gondolat kiragadásával érzékeltetjük a konferencia mondanivalóját.

*

Közismert, lapunk hasábjain is nem egyszer megemlített világjelenség a társadalom előregeredése. Az átlag életkor növekszik, a születések száma csökken, egyre kevesebb aktív keresőnek kell egyre több idős és más ember életfeltételeit biztosítani. A nyugdíjasok száma gyorsan növekszik, 2050 táján a helyzet robbanásig feszül majd, ha nem történnek időben megfelelő intézkedések a helyzet megoldására.

Elvileg és logikailag a teendő világosnak tűnik: az embereket minél tovább meg kell tartani az aktív pályán, vagyis meg kell hosszabbítani a nyugdíjkorhatárt. Ez a téma szinte minden ország döntéshozóit foglalkoztatja. Viszont ennek elmentmond a munkanélküliség, vagyis az, hogy munkahelyek hiányában a fiatal és középkorú generációk számos tagja nem képes kereseti lehetőséghez jutni. A nyugdíjkorhatár felemelése tovább szűkíti a megüresedő munkahelyek számát.

Kissné Bencze Katalin, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium főosztályvezető-helyettese többek között rámutatott, hogy az idős és a fiatal generációk együttműködése a munkában: nem problémamentes állapot. Mindkét részcsoportról jelentkeznek a generációs ellentétek megnyilvánulásai. Ezért fontos a nemzedékek közötti szolidaritás kifejlesztése. Mindenkinél meg kell értenie, hogy az idős munkavállalókban évtizedek alatt felhalmozódott tudásra a társadalomnak szüksége van, nem bánhatunk pazarlóan a szellemi értékekkel. Az EU fontosnak tartja, hogy minden tagországban kidolgozzák az aktív öregedés programját, s az átlagéletkor emelkedésére az egészségügynek is fel kell készülnie.

*

Arra már Suhajda Attila, az IBM Magyarország Kft. kormányzati kapcsolatok igazgatója mutatott rá: hiába a magasabb életkorral együtt járó tapasztalat, az idősebb dolgozók jó része mégis alulképzett a mai szakismeretek színvonalához képest. Ha számítani kívánunk az idősek munkájára, meg kell oldani a továbbképzésüket. Két-három év kiesés a munkából még egy középkorúnak is sok, mert a technika ez alatt az idő alatt is fejlődik. Ha valaki 50. életéve táján válik munkanélkülivé, szinte reménytelenül válik a helyzete az elhelyezkedés szempontjából. A megoldáshoz a továbbképzés mellett szemléletváltásra is szükség van a munkáltatók körében: az egész életen át való tanulás mellett a társadalmi szolidaritás erősítésre a munkáltatói körben is törekedni kell.

*

A konferencia további előadásai zömmel az időskorú munkavállalókkal kapcsolatos egészségügyi és munkavédelmi problémákkal foglalkoztak. Az volt a szubjektív benyomásunk, hogy a konferencia egy EU-s prekonceptió alapján mindenképpen az időskorú munkavállalók további munkavállalására, munkában maradására koncentrált és ennek során a fejlett nyugat-európai országok adottságaiból indul ki. S nem veszi figyelembe, hogy a magyar munkavállaló jó része, a mai idősebb generációk szakmai pályafutásuk nagy részét egészen más munka- és életkörülmények között tették meg, s bizony ennek során alaposan elhasználódtak, kizsigerelődtek (kényszerű és önkéntes túlmunkák, másodállások, „fuszások”, stb.). A jelenlegi munkáltatók nagy része, a kis és középvállalkozások is messze állnak még attól, hogy egészségügyi szempontból olyan feltételeket tudjanak teremteni, amelyek kedveznek a 62-65 év felettiek további munkavállalásának.

Az ajánlott recept mindig makacsul ugyanaz: idősödők és idősek, tovább dolgozni és közben szakadatlanul tanulni! Ti, fiatalok pedig tűrjétek meg az öregeket magatok mellett, mert ez a közérdek!

Mivel az előadások elhangzása után kérdésekre, vitára nem volt lehetőség (idő), szkeptikus hangulatban távoztunk a Gundel Étteremből. Egy dologban egyetértettünk: jó, hogy nem vagyunk már fiatalok. Nehéz idők jönnek.

[V.Gy.] - K. P.

Lapzárta után kaptuk már a szomorú hírt, hogy Budapesten 78 éves korában váratlanul elhunyt Varga György okl. vízépítő mérnök, Nyugdíjas Bizottságunknak 1993 óta volt vezetője, s lapunkban a „Nyugdíjasoknak - nyugdíja-

sokról” című rovat vezetője és egyben rendszeres cikkírója. Tagja volt a Nyugdíjasok Országos Közössége (NyOK) elnökségének is. Következő lapszámunkban tudunk róla részletesebben megemlékezni.

Miért vadászunk?

A közszolgálati televízió „Mindentudás Egyeteme” című műsorának felvételéül szolgáló nagy előadótermet az utolsó helyig megtöltötte az érdeklődők sokasága, amikor Prof.Dr. Faragó Sándor, a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora, s egyben az Erdőmérnöki Kar Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézetének igazgatója „Miért vadászunk?” címmel tartott előadást a műsorsorozatban.

Azt már a tv-szakemberek tudnák számszerűen megmondani, hogy a képernyők előtt hány nézője volt az előadásnak. Bizonyára sok, mert a közvetítést egy későbbi időpontban felvételről megismételték, sőt egyes helyi tv-adók is átvették a programot.

A nagyfokú érdeklődés teljesen indokolt volt, mert Faragó Sándor, a vadgazdálkodás és vadászat tudós professzora *a címben feltett kérdésre adott válaszként egy olyan elméleti rendszert vázolt fel, amelyent a vadászattal kapcsolatban még nem hallhattunk.*

*

A professzor eszmefuttatásának *lényegét* talán röviden abban foglalhatjuk össze: az ember évtizezredekig, sőt talán évszázazezredekig tartó törzsfejlődése, előemberből, hominidából Homo sapiens-szé válása során a mindennapi élelemszerzés kényszere következtében oly szoros kapcsolatban állt *a vadászattal*, mint tevékenységgel, hogy az ezzel *kapcsolatos információk mélyen beépültek örökítő anyagába, a genomba.* S ezek a DNS-ben kódolt információk még akkor is éreztették-éreztetik hatásukat (ilyen-olyan formában), amikor a vadászat már nem jelentett többé kényszert az életfeltételek, mindenekelőtt a napi betevő falat biztosítása szempontjából. Az ember a földművelés és az állattenyésztés kifejlesztése, az élelmiszergazdaság megteremtése révén a Föld nagy részén függetleníteni tudta magát az élelemszerzés legősibb formáitól, módszereitől.

*

Faragó professzor azonban még ennél is tovább megy és azt mondja, hogy *a vadászat* (eszközeinek megalkotása, megtervezése és lebonyolítása révén) *viSSzahatott magára az ember testi-lelki-szellemi alakulására, az agy fejlődésére stb.* Ennek nyomán az egyre okosabb és ügyesebb egyedek választódtak ki, jutottak lépéselőnyhöz a létfenntartásért vívott versenyben. Ezek örökítették tovább a vadászat révén fejlődött előnyös tulajdonságaikat, s így fejlődött generációról generációra az egykori emberállat a természetben megkülönböztetett helyet elfoglaló, ma ismert emberré.

*

Ám nem csak az egyes emberek fejlődésére volt ilyen generáló hatással a vadászattal fennálló kölcsönviszony, hanem *az emberi társadalom kialakulására is.* Az együttműködés hasznosságának felismerése a zsákmány megszerzése, a vadászat eredményessége szempontjából *elősegítette az egyé-*

nek szocializálódását, éppúgy, mint a zsákmány elosztása, valamint egy részének közös lakomán történő elfogyasztása.

A szocializálódás következő foka a közösségen belüli *munkamegosztás kialakulása* volt: az erős férfiak vadásztak, az idősek és a nők gyűjtögető életmódot folytattak. Egyesek a vadászat melléktermékeinek feldolgozásával, bőrkikészítéssel stb. foglalkoztak, ami *a kézművesség kialakulásának* lett a csirája.

*

A vadászatnak az ember *szellemi* fejlődésére gyakorolt hatása lett *a vallás* (tágabb értelemben a világnézet, a filozófia), valamint *a művészetek* létrejöttének is a forrása, amint azt az ismert őskori barlangi festmények, sziklarajzok, csontfaragványok és karcolatok bizonyítják. Mindezt Faragó professzor előadásának *a vadászati kultúráról* szóló részében részletesen kifejtette.

Az említetteket G. Clark „A világ őstörténete” című műve alapján úgy foglalta össze, hogy *„az ember először és legfőképpen vadászként talált magára, és a vadászat által vált az élővilág uralkodó fajává”.*

Ezek után az előadó visszatért az alapkérdésre. Vagyis arra, hogy mi maradt meg a Homo sapiens-ben az évtizezredek alatt genetikailag is bebetonozott ősvadászból? S most – a rövidség kedvéért – ugorjuk át a középkort és tegyük úgy fel a kérdést: *miért vadászik a ma, a XXI. század embere?*

A válasz a professzor szerint: ha a vadászat többszáz ezer évig meghatározóan alakította a Hominidák fejlődését, akkor *a vadászat iránti affinitás és az ahhoz kapcsolódó ösztönrendszer beépült emberi mivoltunkba, s meghatározója lett emberi természetünknek!*

*

Közismert tény, hogy napjainkban a társadalomnak csak egy szűk rétege gyakorolja ténylegesen a vadászatot. (Eltekintve a Föld azon térségeitől, ahol ma is szerepe van az emberek életében a létfenntartó vadászatnak.) Mit kezdjenek hát a ténylegesen nem vadászó emberek a génjeikből fakadó vadászösztönükkel?

Az előadó szerint *a mai emberek zöme a vadászösztönét pótcselekvés formájában éli ki.* A pótcselekvéseknek két fő csoportja van: a jelképes „szelíd” és a jelképes „durva” vadászat.

A jelképes „szelíd” vadász egyik megtestesítője a munkamániás pszeudovadász, akinek a zsákmánya a munkasiker, az üzleti haszon. Másik típusa a frusztrált vadász, akinek a „zsákmánya” lehet pl. egy általa létre hozott gyűjtemény, szerencsejáték nyeremény, csapatsport sikeres üzése stb.

A jelképes „durva” vadászat jellemzője az emberi fajon belüli versengés, az agresszió, nyersebb változatban a másik fél megsemmisítésére irányuló hajlam, a háborúskodás (amikor a „zsákmányt” a saját fajhoz tartozók jelentik). Ide

tartozik, mint destruktív vadászat, a bűnözés és annak „falkában” elkövetett formája, a csoportos, szervezett bűnözés. Befejezőként Faragó Sándor foglalkozott még a *vadászetika* témájával is. A „miért”-re adható egyik lehetséges válaszként ebből csak egy hivatkozását idézzük Ortega Y Gasset-től: „Vadászni a vadászatért, a beteljesülésért magáért vadásznak, és nem húsért vagy tróféáért. Az a boldogsághoz vezető foglalatosság, amelyet az átlagos ember a legtöbbre értékelt, a vadászat volt”.

Summa summarum, a „*Miért vadásztunk?*” kérdésre a választ az előadottak alapján saját szavainkkal röviden összefoglalva: *azért, mert ősi ösztöneink erre készítetnek bennünket és boldogok vagyunk, ha vadászhatunk.* (Persze, eszünkbe jut egy régi spanyol közmondás is: „Vadászat, háború, szerelem – egy gyönyör, ezer gyötrelm.”)

*

A következőkben – már szigorúan „nem kritizálunk, csak megállapítunk és kérdezzünk” mottó jegyében – néhány gondolatot fűzünk az előadáshoz.

Faragó professzor műve legjobb tudomásunk szerint az első ilyen kísérlet a hazai vadásztudományban, a természeti-biológiai-társadalmi jelenségek szintézisével egy nagy léptékű és nagy távlatú, rendszerszemléletű, modern vadászetelmélet megalkotására. Igen széleskörű hazai és külföldi hivatkozási alapon épül fel és a rendelkezésre álló szakirodalomból a legjobbakat válogatta. Gerincét az evolúció elmélete alkotja (ámbar nem hivatkozik sem Lamarckra, sem Darwinra). E mellett beépül a rendszerbe a történelem-őstörténet, a genetika, az antropológia, a neurobiológia, a pszichológia, a filozófia, a vallás-, művészet- és technikátörténet, hogy csak a legszembetűnőbbeket említsük.

*

A rendszer gyengéje azonban szerintünk éppen az, ami az erőssége is: ez az asszimilált sokoldalúság, amely nagy felületet nyújt az esetleges támadások számára (aminek az esélye a tudományos életben mindig fennáll, különösen újdonságok esetében). Példaként csak egy-két lehetőséget említsük.

Éppen a „Darwin 200” évforduló kapcsán fellobbant viták jelezték, hogy az evolúció elmélete körül még távolról sem került a helyére minden, nem teljesen általános és egyértelmű az elfogadottsága. Például újra és újra felvetik, hogy a földi élet hosszú-hosszú fejlődéstörténete során miért csak az ember tudott az állatvilágból a fejlettség mai szintjén kiemelkedni? Az evolúció törvénye miért nem érvényesült azonos

módon legalább a többi főemlős, közöttük a vadászó húsevők (vagy mindenevők) körében is?

*

A problémák másik forrása a *genetika*, amely Faragó professzor rendszerében kulcsszerepet játszik. A genetika maga sem végleg megállapodott, hanem fejlődésben levő tudomány, amely gyakran produkál meglepő újdonságokat, amelyek új megvilágításba helyezik a tegnapi igazságokat. Ennek egyik példája éppen az archeogenetika.

A pálya azonban talán a *társadalomtudományok* terén a legsikamlósabb, pedig ezek megkerülhetetlenek. Hiszen a vadászat ma már legalább annyira társadalmi jelenség, mint amennyit a szubjektum tükröz. Lehetséges, hogy egy szociálpszichológus ejnye-bejnye fejcsóválással tanulmányozná a jelképes és destruktív vadászokkal-vadászatokkal kapcsolatos fejtegetéseket.

*

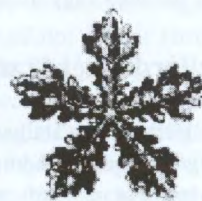
Szerény véleményünk szerint ezt az értékes vasat most már mindenképpen tovább kellene ütni, mégpedig a kis ismertetőnkben is érintett részletek további finomításával, részletes kidolgozásával. (Lehetséges, hogy már nyílt kaput döngetünk.)

Erre a finomításra azért is szükség volna, mert az anyagot jelenlegi megfogalmazásában az a kritika is érheti más diszciplínák művelőinek részéről, hogy némileg elfogult, vadászatcentrikus. Mi ezt természetesnek vesszük, mert tudjuk jól, hogy Faragó Sándor erdőmérnök kollégánk ízig-vérig vadász és vadászati szakember, természetes tehát, hogy történelem- és társadalomszemléletében domináns ez a tényező. Azt azonban ő maga is tudja, mint az MTA doktora, hogy a tudomány világában az eredmények elfogadtatásához saját szakterületünk magas fokú ismerete és szeretete ugyan szükséges, de önmagában nem elégséges feltétel. A rész-diszciplínák, a fő téma szempontjából segédtudományok részlegeinek kidolgozása során mód van a szakmai sovinizmus esetleges vádjának megelőzésére (pl. a rokon természetű halászat méltatásával).

Érdeklődéssel várjuk a folytatást!

Dr. K. P.

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

Az arany ...

... ez az ősidők óta mágikus hatású csodás nemesfém volt a központi motívuma az immár 25. alkalommal megrendezett ősz eleji *nemzetközi ásványbörzének*, amelyet hagyományos módon ismét a budapesti Vasúttörténeti Parkban bonyolított le a főszervező *Kőország Kft.*, *Pálkás László* ügyvezető úr irányításával.

A rendezvény nemzetközi jellegét nemcsak az adta meg, hogy a kiállítókeladók számos közelebbi és távolabbi országból érkeztek. Hanem főleg az, hogy a felvonultatott ásványok sokasága (talán a Déli-sark kivételével) az összes kontinenst szépen reprezentálta.

Ásványbörzét természetesen többet is rendeznek az országban minden évben, s nem csak Budapesten, hanem Miskolcon, Sopronban, Pécsen, Szegeden stb. is. Erről a *Magyar Minerofil Társaság éves börzenaptára* nyújt részletes tájékoztatást, ami ingyenes.

Jó alkalom a tudás karbantartására

Amint már korábbi tudósításainkban is rámutattunk, *azért érdemes erdészszemmel ezeken a börzéken körülnézni, mert termőhelyismeretani tudásunk karbantartásának, sőt bővítésének kiváló lehetőségét kínálják a talajtan, a geológia szempontjából, aránylag kevés pénzért. Különösen fontosá válik ez napjainkban, amikor egyre több földtani érték válik védetté. S nemcsak azért fontosak az ez irányú ismeretek, mert az erdész nem tudja megvédeni területének azokat az értékeit, amelyeket nem is ismer. Hanem pörül is járhat, ha olyan helyen áll neki kopácsolni-farigcsálni, törni-zúzni valamely tetszetős követ, ahol védett értékek vannak és a természetvédelmi szolgálat tetten éri. Másrészt tájékoztatlansága miatt komoly értékek csúszhatnak ki a kezei közül, vagy mehetnek veszendőbe az orra előtt (például egy útépítés vagy útkarbantartás során).*

Szilárd értékörző eszköz

Bárki tapasztalhatja, hogy értékmegőrző-tezauráló-kincsépző funkcióját tekintve *az arany napjainkban ismét reneszánszát éli.* Ennek oka nyilvánva-

lón az egyéb monetáris eszközök értékének kiszámíthatatlan, szeszélyes és szélsőséges, hektikus ingadozása a két éve, 2008 szeptemberében kirobbant hitelválság, sőt az azt megelőző néhány hónap óta. Az ismét New Yorkból elindult válságot az gerjesztette és mélyítette igazán veszélyes mértékűvé, hogy az emberek, főleg a kisbefektetők millióinak megrendült a világ vezető valutáiba vetett bizalma, ami azután az egész pénzügyi rendszer összeomlásával fenyegetett. (Legalábbis ezt sulykolta a nap 24 órájában a média.)

Miközben a vezető pénzügyi világhatalmak gigantikus állami pénzek bevetésével – az adófizetők pénzéből – igyekeztek ezt az összeomlást megelőzni, azközben a kisbefektetők, s a magánemberek a saját kisebb pénzcskékükért aggódtak és az egyedül biztonságosnak vélt mentőöv: *az arany* után kaptak. Emlékezhetünk: 2008 novemberétől olyan *roham indult meg a befektetési arany felvásárlás iránt*, hogy az értékesítésével foglalkozó szervek már csak hosszú hetekre szóló előjegyzés alapján tudták az igényléseket elfogadni.

A válság – állítólag – 2010 tavaszára úgy-ahogy levonult, de a szakértők már akkor jelezték egy második, az elsőnél is nagyobb hulláma visszatérésének lehetőségét. Ezek a prognózisok napjainkban mintha még gyakrabban hangzanának el és ébren tartják az arany iránti érdeklődést. Jelzi ezt az is, hogy egyes napilapokban, gazdasági folyóiratokban időről időre megjelennek a keretezett hirdetések: „Tört aranyat magas áron vásárolunk!” (cím helyett csupán egy telefonszám vagy e-mail

cím megadva) S miközben a mostani börze – mondjuk így – „címerásványa” az arany volt, azközben a természetes arany kínálat meglehetősen szerény volt a standokon. Jelen volt viszont az osztrák Arteus Capital GmbH és budapesti leányvállalata, amely 999,9 tisztaságú aranyat és 999,0 tisztaságú ezüstöt kínál bármiféle befektetni szándékozónak, mint *biztonságos, stabil értékörzőt és világkompatibilis fizetőeszközt.*

Termésarany Kőrmöcbányától Ausztráliáig

Körültekintőnek kell lenni a tisztai fizikai nemesfémek adásvételénél is, de legalább ennyire az *aranytartalmú ásványok* vásárlásakor is! Börzéken is előfordul, hogy egyes hamis ásványkereskedők megpróbálják „átverni” a tapasztalatlan gyűjtőt és rásóznak egy olyan kődarabot, amelynek egy részét az un. aranyfüsttel vonják be. Talán ötszáz forintot, de egy fillérrel sem többet lehet adni az ilyen hamisítványért, azt is csak azért, hogy azután érdekességként mutathassuk meg gyűjteményünk megtekintőinek, vagy esetleg megtréfáljuk őket. (Egyébként tetszetősek szoktak lenni ezek a preparált darabok.)

Távol állt viszont a hamisság attól a gondosan berendezett és az arany csodálatos ragyogásához illően megvilágított vitrintől, amelyben *különböző múzeumok anyagából kölcsönzött, különféle alakzatú termésaranyak* voltak megtekinthetők *mintegy 40 tételben*, s amelyek a Föld különböző tájairól származtak.

Látható volt kristályos termésarany például Ausztráliából, Olaszországból, az USA több államából és az erdélyi Verespatakról, amelynek környéke köztudottan valaha Európa egyik leg híresebb lelőhelye volt. Az egykori történelmi Magyarország lelőhelyei közül szerepelt még a kiállításon Kőrmöcbánya és Nagyág is, az utóbbi 1880-ban kitermelt kristályos aranylemezekkel.

Jelen volt azonban a mai Magyarországon is, mégpedig a Dunából mosással és higanyval kinyert un. *aranyfogácsakkal.* Külön érdekesség volt ebből a szempontból az 1950-es években elhunyt Szokolczay Antal ácsi aranymosó

bemutatott hagyatéka, a Dunából kimosott 61,311 gramm arany.

Mosott aranyat láthattunk Csehország, Costa Rica, Dominika, Kolumbia és Venezuela területéről is. Az oroszországi Néva folyóból viszont nem aranyhomokot, hanem egyenesen egy látványos aranyrögöt termeltek ki. S az orosz aranyat emlegetve, természetesen nem hiányozhatott a kollekcióból egy uráli aranyrög sem.

Bányászhatunk aranyat magunk is

A dunai aranymosás, az aranyászat valaha (az iménti évszámból megítélhetően nem is olyan régen) némely Duna menti községben szerény, de viszonylag

biztos megélhetést nyújtott több, erre szakosodott, a technológiát értő és *megfelelő helyismerettel rendelkező* családnak.

Napjainkban a meleg nyári vakáció idején *kellemes családi program lehet a dunai aranyszakadás*, aminek fontosabb tudnivalói el is sajátíthatók az erről szóló könyvből. A kedvcsinálást és az ismeretek gyakorlati elsajátítását jól szolgálta, hogy a börszen *megtekinthető volt egy valódi, működő folyami aranymosó- ülepítő berendezés is* (kétlépcsős vizes átfolyóvályú + sziták).

Aki elhatározza, hogy tényleg megpróbálkozik a szerencsével, az ne feledje, hogy az arany igen nehéz fajsúlyú anyag, s minél nagyobbak a szemcséi, annál inkább igyekszik a folyó fene-

kére leüledni. Tehát minél feljebb táborozunk le apparátusunkkal a folyásiránnyal szemben, annál több esélyünk lesz a sikerre. Persze, az üledést a víz áramlási-sodrasi viszonyai és a meder alakulási-kanyarulatai is befolyásolják, ezért helyenként jobban feldúsulnak az aranszemcsék a fővenyben. (Ezért ér sokat ebben a mesterségben a helyismeret.)

A budapesti Kőország XXV. Nemzetközi Ásványbörzéről tájékoztató rövid tudósításunkat jövőre erdész-aranyász tagtársaink számára az ősi bányászköszöntéssel zárjuk: *Glück auf! Jó szerencsét!*

K. P.

A jelszó: integráció!

A Kormány 1191/2010.(IX.14.) Korm. számú határozata a területi államigazgatási szervezetrendszer átalakítását megalapozó intézkedésekről szól. („Magyar Közlöny”, 2010. évi 145. szám, 22963-22965. oldal.)

Amint a média révén már ismertté vált, a minisztériumok által irányított központi hivatalok területi szerveinek fővárosi, illetve megyei kormányhivatalokba történő integrálása révén kívánják megteremteni a területi államigazgatás takarékosabb, átláthatóbb és ellenőrizhetőbb szervezetrendszerét.

A kormányhatározat érinti az erdészetet is, mivel a szervezeti integrációba bevonásra kerülő 15 szerv között mindjárt a második helyen vannak megemlítve a megyei mezőgazdasági szakigazgatási hivatalok is. Ezek valamelyikébe tartozik a jelenlegi tíz erdészeti igazgatóság is.

Mivel már – például – maga az MgSzH is egy jókora integrált szervezet, egyelőre csak találgatások folynak a közvéleményben azzal kapcsolatban, hogy ezekben a nagyra nővő és szakmai profil szempontjából fölöttébb összetett kormányhivatalokban miként fog működni az un. *integrált ügyfélszolgálat* (amelyet neveznek „egyablakosnak” is).

A jelenleg ismert hivatalos vélemények szerint nem fog problémát jelenteni a kormányhivatalok *kettős* irányítása. Vagyis az, hogy az államigazgatási írá-

nyítást a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a szakmai irányítást pedig a jelenlegi funkcionális minisztérium gyakorolja majd. Az informatikai rendszer azonban egységes lesz.

Költségvetésszerűen a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium fejezetéhez tartoznak majd a gigahivatalok.

A témához ajánlott olvasmány: Lencsés Károly „Egy ablakban a közigazgatás?” című írása. („Népszabadság” c. napilap, 2010. szeptember 16-i szám, 2. oldal.)

k. p.

Hírek

Erdészeti Albizottság. Az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága, valamint Fenntartható Fejlődés Bizottsága közösen állította fel a *11 tagú Erdészeti Albizottságot*, a következő személyi összetételben. *Elnök* Jakab István (Fidesz). *Tagok a Fidesz részéről:* Balogh József, Bartos Mónika, Koncz Ferenc, Obreczán Ferenc, Pócs József, Sebestyén László, Schmidt Csaba. *Tagok a többi parlamenti párt részéről:* Bödecs Barna (Jobbik), Gögös Zoltán (MSzP), Szabó Rebeka (LMP).

*

Idősek Világnapja. Az ENSZ először 1991-ben rendezte meg az Idősek Világnapját és azóta minden év októberének első napja: az ő napjuk.

Gombák a Börzsönyben címmel jelent meg a „Börzsönyvidék” könyvsorozat negyedik kötete. Szerzője Koczuba József, kiadója a Börzsöny Múzeum Baráti Köre. (Fésű József György). Ára 3.000 Ft. Postai utánnvétellel is megrendelhető a BMBK címen: 2628 Szob, Pf.: 22.

*

Felújítják a hajósi kastélyt, a kálciai érsek 270 éve épített egykori barokk vadaskastélyát. A megyei tulajdonban levő igényes, szép belső kiépítésű épület az utóbbi tíz évben már üresen állt, ami köztudottan nem kedvez egy épület műszaki állagának. Most 562 millió forintot fordítanak renoválására, s látogatóközpontot alakítanak ki benne. Többek között *külön kiállítást kap a környékbeli vadászat történetének a bemutatása.*

*

Az íjászatot a kulturális nemzeti szellemi örökség részévé nyilvánították.

*

Jogsegélyszolgálat. A munkavállalói jogvédelemre szakosodott ingyenes jogsegélyszolgálatot hozott létre a Magyar Szocialista Párt, amely a megalapozatlanul elbocsátott dolgozók számára nyújt jogi segítséget. A szolgálat gyakorlott munkajogászai jogi képviselést nem vállalnak, hanem csak tanácsadást. (Forrás: „Népszabadság”.)

Színes borítóoldalaink képei

Címképünk: a ForestPress - Zétényi Zoltán felvétele a XIV. Országos Erdészeti és Faipari Sportnapok alkalmával készült Győrben, az Adyvárosi Sportcentrum streetball-pályáján. Tudósításunk a 10-12. oldalon olvasható.

Első belső borítóoldal: a Nyugat-Magyarországi Egyetem 2009-ben készített *jogara* (pedium). A gyönyörű alkotást Bardócz Barna kétszeres nívódíjas győri ötvösművész tervezte, de tanítványai készítették el, mivel a mester időközben elhunyt.

A pedum anyaga aranyozott és színezett kerámia. Oldalán a nemzeti címer, a NyME címe, valamint azoknak a városoknak a címerei láthatók, amelyekben az egyes karok működnek (Székesfehérvár, Mosonmagyaróvár stb.). Körfelirata az egyetem neve latin nyelven és első intézményének alapítási éve: *Universitas Hungariae Occidentalis, 1735*. A jogar felső lapján Pallasz Athéné, a tudományok antik istennője áll, magasba emelve a tudás fátylóját, mellette pedig a bölcsességet jelképező bagoly áll.

A pedum része az egyetem szimbólumrendszerének és *ünnepélyes alkalomkor kap szerepet*. Például rektori, dékáni beiktatás, az elsőéves hallgatók fogadalomtétele, illetve a végzetek mérnöki eskütetele, doktoravatás alkalmával, amikor is a ceremónia alanyai (nagyobb hallgatói létszám esetén a szakok egy-egy fehérsztyűs képviselője) megérintik. A képet a NyME Kommunikációs Irodája bocsátotta rendelkezésünkre.

Hátsó belső borítóoldal: ezen két bélyegsor és blokk látható. A felső 500 Ft. névértékű blokkot és a négy daraból álló sorozatot (Székely Kálmán alkotásait) abból az alkalomból bocsátotta ki a Magyar Posta ZRt., hogy az ENSZ a 2010-es esztendő *„A biodiverzitás évének”* nyilvánította. A szervezet ezzel kívánta felhívni a figyelmet a Földön élő növény- és állatvilág létjogosultságára, védelmük, valamint a fenntartható fejlődés szükségességére.

A blokk főmotívuma a fokozottan védett magyar nőszirm (Iris aphylla ssp. hungarica), amelyet tucatnyi ritka rovar, főleg lepke vesz körül, de látható még néhány más növény- és állatfaj is.

A bélyegsoron is természetvédelmi oldalmat élvező állatok láthatók: ürge (80 Ft), lándzsás levélpoloska (110 Ft), kék cinege (215 Ft) és rákosi vipera (350 Ft).

A másik blokkot és sorozatot a 83. *Bélyegnap* alkalmából jelentette meg a Posta „*Sopron a hűség városa*” címmel, Baticz Béla tervei alapján. Az 500 + 200 Ft névértékű blokkon a város Szentháromság-tere látható a város jelképének számító Tűztoronnyal, a Városházával és a Storno-házzal. A 80 Ft névértékű bélyeg az Orsolyiták temploma és a Nagyboldogasszony- (közismertebb nevén Kecse-) templom ábrája díszíti. A 105 Ft névértékű bélyegen a Tűztorony alatti átjáró, a Hűség-kapu látható a Kisfaludy-Strobl Zsigmond által alkotott „*Civitas fidelissima*” emlékművel. A bélyegkép bal oldalán pedig a Várkerületen álló XVIII. századi Maria immaculata, röviden csak Mária-szobor.

A borítóoldal jobb alsó sarkában látható fénykép: kristályos terméssarany kvarckristályon Kőrmöcbányáról, I. Hercko „*Mineraly Slovenska*” c. művéből (1984). „Az arany ...” című írásunk lapunk 16-17. oldalán olvasható.

Hírek

Halálozás. Szolnokon hosszabb betegeskedés után elhunyt *Török László* arany okl. erdőmérnök, aki 1928-ban Sopronban született régi erdőmérnök-dinasztia tagjaként, diplomáját pedig 1953-ban szerezte meg. Szakmai pályafutása során tehetségének kibontakozását hátráltatta, hogy 1956-ban az Országos Erdészeti Főigazgatóság dolgozójaként kiállt a forradalom ügye mellett. Végül is a Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatói beosztásából vonult nyugállományba. Kívánságának megfelelően szűkebb családi körétől kísérve temették el Szolnokon.

*

Kitüntetés. A Balatoni Fejlesztési Tanács a „*Balaton Díjat*” adományozta dr. Tarjáné dr. *Tajnaí Anna* okl. erdőmérnök, okl. környezetvédelmi

szakmérnök, ny. min. államtitkár, a Magyarországi Zöld Kereszt Egyesület elnöke részére a Balaton és környéke fejlesztése érdekében huzamos időn át kimagasló eredménnyel kifejtett hivatalt és társadalmi munkásságának elismeréseként.

*

Izabella Nap Karapancsán. A Gemenc Erdő- és Vadgazdaság ZRt. által szépen felújított vadászkastély egykori tulajdonosának, Habsburg Frigyes főhercegnek volt a felesége *Izabella főhercegné* (teljes nevén: Isabella von Croy-Dülmen hercegnő), jelentős személyisége a 19-20. század fordulóján a kor kulturális, diplomáciai és vadászati életének. *Emlékre most szobrot állítottak a kastélyban*, az un. nagykastély fennállásának 100. évfordulója alkalmából. Szoboravató beszédet mondott az aposztrofált személyiség unokája, s egyben a szoboravatáshoz kapcsolódó ünnepségsorozat fővédnöke, *Habsburg-Lotharingiai Sarolta*, valamint *Csonka Tibor*, a Gemenc ZRt. vezérigazgatója.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XX. évfolyam 3. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,
1061 Budapest, Jókai tér 9.
Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik:
Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.
1066 Budapest, Lovag u. 14.
Tel.: (06) 1-331-3042
E-mail: grafika@cerbi.hu
Felelős vezető:
Schmidt Gábor ügyvezető igazgató
A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.
Hírlapárúsi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFD Sz.

Színes borítóoldalaink képei

a mi munkánk, a mi pihenésünk

Mi, munkavállalók a szakszervezetekkel együtt keltettük életre az Üdülési Csekket. Közös erőfeszítésünk, közös munkánk eredménye, hogy egyre több munkavállaló rendszeresen élhet a jól megérdemelt pihenés, kikapcsolódás, feltöltődés lehetőségével. Az Üdülési Csekk a mi munkánk gyümölcse, a mi pihenésünk biztosítója.

Erdészeti és faipari

XX. évfolyam 4. szám, 2010. december

HÍRADÓ

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A tartalomból:

Erdésnap a Parlamentben

*

Szakszervezetünk
alkotmányozási javaslata

*

Az ÉSZT munkajogi
konferenciája

*

Soproni szakközépiskolánk
jubileuma

*

EFDSz címjegyzék

*

Az Erdőért Egyesület

*

Az MZKE közgyűlésel

*

Szemlélődés egy tárlaton

*

Történeti vadászati statisztika

*

Vándorgyűlési ajándék

*

A Badeni híd

	JANUÁR		FEBRUÁR		MÁRCIUS	
1	Szombat	Újév, Fruzsina	Kedd	Ignác	Kedd	Albin
2	Vasárnap	Ábel	Szerda	Karolina, Aida	Szerda	Lujza
3	Hétfő	Genovéva, Benjámin	Csütörtök	Balázs	Csütörtök	Kornélia
4	Kedd	Titusz, Leona	Péntek	Ráchel, Csenge	Péntek	Kázmér
5	Szerda	Simon	Szombat	Ágota, Ingrid	Szombat	Adorján, Adrián
6	Csütörtök	Boldizsár	Vasárnap	Dorottya, Dóra	Vasárnap	Leonóra, Inez
7	Péntek	Attila, Ramóna	Hétfő	Tódor, Rómeó	Hétfő	Tamás
8	Szombat	Gyöngyvér	Kedd	Aranka	Kedd	Zoltán
9	Vasárnap	Marcell	Szerda	Abigél, Alex	Szerda	Franciska, Fanni
10	Hétfő	Melánia	Csütörtök	Elvira	Csütörtök	Ildikó
11	Kedd	Ágota	Péntek	Bertold, Marietta	Péntek	Szilárd
12	Szerda	Ernö	Szombat	Lídia, Livia	Szombat	Gergely
13	Csütörtök	Veronika	Vasárnap	Ella, Linda	Vasárnap	Krisztián, Ajtony
14	Péntek	Bódog	Hétfő	Bálint, Valentin	Hétfő	Matild
15	Szombat	Lóránt, Lóránd	Kedd	Kolos, Georgina	Kedd	Nemzeti ünnep, Kristóf
16	Vasárnap	Gusztáv	Szerda	Juliana, Lilla	Szerda	Henrietta
17	Hétfő	Antal, Antónia	Csütörtök	Donát	Csütörtök	Gertrúd, Patrik
18	Kedd	Piroska	Péntek	Bernadett	Péntek	Sándor, Ede
19	Szerda	Sára, Márió	Szombat	Zsuzsanna	Szombat	József, Bánk
20	Csütörtök	Fábián, Sebestyén	Vasárnap	Aladár, Álmos	Vasárnap	Klaudia
21	Péntek	Ágnes	Hétfő	Eleonóra	Hétfő	Benedek
22	Szombat	Vince, Artúr	Kedd	Gerzon	Kedd	Beáta, Izolda
23	Vasárnap	Zelma, Rajmund	Szerda	Alfréd	Szerda	Emőke
24	Hétfő	Timót	Csütörtök	Mátyás	Csütörtök	Gábor, Karina
25	Kedd	Pál	Péntek	Géza	Péntek	Irén, Írisz
26	Szerda	Vanda, Paula	Szombat	Edina	Szombat	Emánuel
27	Csütörtök	Angelika	Vasárnap	Ákos, Bátor	Vasárnap	Hajnalka
28	Péntek	Károly, Karola	Hétfő	Elemér	Hétfő	Gedeon, Johanna
29	Szombat	Adél			Kedd	Augusztá
30	Vasárnap	Martina, Gerda			Szerda	Zalán
31	Hétfő	Marcella			Csütörtök	Árpád

Boldog és sikeres 2011. esztendőt!

	JÚLIUS		AUGUSZTUS		SZEPTEMBER	
1	Péntek	Tihamér, Annamária	Hétfő	Boglárka	Csütörtök	Egyed, Egon
2	Szombat	Ottó	Kedd	Lehel	Péntek	Rebeka, Dorina
3	Vasárnap	Kornél, Soma	Szerda	Hermína	Szombat	Hilda
4	Hétfő	Ulrik	Csütörtök	Domonkos, Dominika	Vasárnap	Rozália
5	Kedd	Emese, Sarolta	Péntek	Krisztina	Hétfő	Viktor, Lőrinc
6	Szerda	Csaba	Szombat	Berta, Bettina	Kedd	Zakariás
7	Csütörtök	Apollónia	Vasárnap	Ibolya	Szerda	Regina
8	Péntek	Ellák	Hétfő	László	Csütörtök	Mária, Adrienn
9	Szombat	Lukrécia	Kedd	Emőd	Péntek	Ádám
10	Vasárnap	Amália	Szerda	Lőrinc	Szombat	Nikolett, Hunor
11	Hétfő	Nóra, Lili	Csütörtök	Zsuzsanna, Tiborc	Vasárnap	Teodóra
12	Kedd	Izabella, Dalma	Péntek	Klára	Hétfő	Mária
13	Szerda	Jenő	Szombat	Ipoly	Kedd	Kornél
14	Csütörtök	Őrs, Stella	Vasárnap	Marcell	Szerda	Szeréna, Roxána
15	Péntek	Henrik, Roland	Hétfő	Mária	Csütörtök	Enikő, Melitta
16	Szombat	Valter	Kedd	Ábrahám	Péntek	Edit
17	Vasárnap	Endre, Elek	Szerda	Jácint	Szombat	Zsófia
18	Hétfő	Frígyes	Csütörtök	Ilona	Vasárnap	Diána
19	Kedd	Emília	Péntek	Huba	Hétfő	Vilhelmina
20	Szerda	Illés	Szombat	Szt. István, államalapítás ünnepe, Vajk	Kedd	Friderika
21	Csütörtök	Dániel, Daniella	Vasárnap	Sámuel, Hajnalka	Szerda	Máté, Mirella
22	Péntek	Magdolna	Hétfő	Menyhért, Mirjam	Csütörtök	Móric
23	Szombat	Lenke	Kedd	Bence	Péntek	Tekla
24	Vasárnap	Kinga, Kincső	Szerda	Bertalan	Szombat	Gellért, Mercédesz
25	Hétfő	Kristóf, Jakab	Csütörtök	Lajos, Patrícia	Vasárnap	Eufrozina, Kende
26	Kedd	Anna, Anikó	Péntek	Izsó	Hétfő	Jusztina
27	Szerda	Olga, Liliána	Szombat	Gáspár	Kedd	Adalbert
28	Csütörtök	Szabolcs	Vasárnap	Ágoston	Szerda	Vencel
29	Péntek	Márta, Flóra	Hétfő	Beatrix, Erna	Csütörtök	Mihály
30	Szombat	Judit, Xénia	Kedd	Rózsa	Péntek	Jeromos
31	Vasárnap	Oszkár	Szerda	Erika, Bella		

	ÁPRILIS		MÁJUS		JÚNIUS	
1	Péntek	Hugó	Vasárnap	Munka ünnepe, Fülöp, Jakab	Szerda	Tünde
2	Szombat	Áron	Hétfő	Zsigmond	Csütörtök	Kármén, Anita
3	Vasárnap	Buda, Richárd	Kedd	Tímea, Irma	Péntek	Klotild
4	Hétfő	Izidor	Szerda	Mónika, Flórián	Szombat	Bulcsú
5	Kedd	Vince	Csütörtök	Györgyi	Vasárnap	Fatime
6	Szerda	Vilmos, Biborka	Péntek	Ivett, Frida	Hétfő	Norbert, Cintia
7	Csütörtök	Herman	Szombat	Gizella	Kedd	Róbert
8	Péntek	Dénes	Vasárnap	Mihály	Szerda	Medárd
9	Szombat	Erhard	Hétfő	Gergely	Csütörtök	Félix
10	Vasárnap	Zsolt	Kedd	Ármin, Pálma	Péntek	Margit, Gréta
11	Hétfő	Leó, Szaniszló	Szerda	Ferenc	Szombat	Barnabás
12	Kedd	Gyula	Csütörtök	Pongrácz	Vasárnap	Pünkösöd, Villó
13	Szerda	Ida	Péntek	Szervác, Imola	Hétfő	Pünkösöd, Antal, Anett
14	Csütörtök	Tibor	Szombat	Bonifác	Kedd	Vazul
15	Péntek	Anasztázia, Tas	Vasárnap	Zsófia, Szonja	Szerda	Jolán, Vid
16	Szombat	Csongor	Hétfő	Mózes, Botond	Csütörtök	Jusztin
17	Vasárnap	Rudolf	Kedd	Paszkál	Péntek	Laura, Alida
18	Hétfő	Andrea, Ilma	Szerda	Erik, Alexandra	Szombat	Arnold, Levente
19	Kedd	Emma	Csütörtök	Ivó, Milán	Vasárnap	Gyárfás
20	Szerda	Tivadar	Péntek	Bernát, Felícia	Hétfő	Rafael
21	Csütörtök	Konrád	Szombat	Konstantin	Kedd	Alajos, Leila
22	Péntek	Csilla, Noémi	Vasárnap	Júlia, Rita	Szerda	Paulina
23	Szombat	Béla	Hétfő	Dezső	Csütörtök	Zoltán
24	Vasárnap	Húsvét, György	Kedd	Eszter, Eliza	Péntek	Iván
25	Hétfő	Húsvét, Márk	Szerda	Orbán	Szombat	Vilmos
26	Kedd	Ervin	Csütörtök	Fülöp, Evelin	Vasárnap	János, Pál
27	Szerda	Zita, Mariann	Péntek	Hella	Hétfő	László
28	Csütörtök	Valéria	Szombat	Emil, Csanád	Kedd	Levente, Irén
29	Péntek	Péter	Vasárnap	Magdolna	Szerda	Péter, Pál
30	Szombat	Katalin, Kitti	Hétfő	Janka, Zsannett	Csütörtök	Pál
31			Kedd	Angéla, Petronella		

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete.

	OKTÓBER		NOVEMBER		DECEMBER	
1	Szombat	Malvin	Kedd	Mindenszentek, Marianna	Csütörtök	Elza
2	Vasárnap	Petra	Szerda	Halottak Napja, Achilles	Péntek	Melinda, Vivien
3	Hétfő	Helga	Csütörtök	Győző	Szombat	Ferenc, Olívia
4	Kedd	Ferenc	Péntek	Károly	Vasárnap	Borbála, Barbara
5	Szerda	Aurél	Szombat	Imre	Hétfő	Vilma
6	Csütörtök	Brúnó, Renáta	Vasárnap	Lénárd	Kedd	Miklós
7	Péntek	Amália	Hétfő	Rezső	Szerda	Ambrus
8	Szombat	Koppány	Kedd	Zsombor	Csütörtök	Mária
9	Vasárnap	Dénes	Szerda	Tivadar	Péntek	Natália
10	Hétfő	Gedeon	Csütörtök	Réka	Szombat	Judit
11	Kedd	Brigitta, Gitta	Péntek	Márton	Vasárnap	Árpád
12	Szerda	Miksa	Szombat	Jónás, Renátó	Hétfő	Gabriella
13	Csütörtök	Kálmán, Ede	Vasárnap	Szilvia	Kedd	Luca, Otília
14	Péntek	Helén	Hétfő	Alíz	Szerda	Szilárda
15	Szombat	Teréz	Kedd	Albert, Lipót	Csütörtök	Valér
16	Vasárnap	Gái	Szerda	Ödön	Péntek	Etelka, Aletta
17	Hétfő	Hedvig	Csütörtök	Hortenzia, Gergő	Szombat	Lázár, Olimpia
18	Kedd	Lukács	Péntek	Jenő	Vasárnap	Augusztó
19	Szerda	Nándor	Szombat	Erzsébet, Zsóka	Hétfő	Viola
20	Csütörtök	Vendel	Vasárnap	Jolán	Kedd	Teofil
21	Péntek	Orsolya	Hétfő	Olivér	Szerda	Tamás
22	Szombat	Előd	Kedd	Cecília	Csütörtök	Zénó
23	Vasárnap	Nemzeti ünnep, Gyöngyi	Szerda	Kelemen, Klementina	Péntek	Viktória
24	Hétfő	Salamon	Csütörtök	Emma	Szombat	Ádám, Éva
25	Kedd	Blanka, Bianka	Péntek	Katalin, Katinka	Vasárnap	Karácsony, Eugénia
26	Szerda	Dömötör	Szombat	Virág	Hétfő	Karácsony, István
27	Csütörtök	Szabina	Vasárnap	Virgil	Kedd	János
28	Péntek	Simon, Szimonetta	Hétfő	Stefánia	Szerda	Kamilla
29	Szombat	Nárcisz	Kedd	Taksony	Csütörtök	Tamás, Tamara
30	Vasárnap	Alfonz	Szerda	András, Andor	Péntek	Dávid
31	Hétfő	Farkas			Szombat	Szilveszter

Erdésznap a Parlamentben

Szakmatörténeti mércével mérve is emlékezetes esemény volt október 8-án az országgyűlési erdészeti nyílt nap, amit az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának Erdészeti Albizottsága szervezett a Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint öt erdészeti társadalmi szervezet közreműködésével. Mégpedig olyan szempontból, hogy a tanácskozáson részt vett és köszöntőt is mondott annak fővédnöke, az ország első embere: dr. Schmitt Pál köztársasági elnök is.

Legjobb tudomásunk szerint szakmánk újabbkori történetében eddig mindössze négy alkalommal fordult elő, hogy az államfő felkereste az erdészetet (vadászatokat nem számítva.) A XIX. században I. Ferencz József 1883-ban meglátogatta a működését egy héttel korábban megkezdett ásatalmi erdész szakiskolát; 1886-ban pedig látogatást tett az Országos Erdészeti Egyesület akkor felépült budapesti, Alkotmány-utcai székházában.

A XX. században vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó 1936-ban részt vett a II. Erdészeti Világkongresszus ünnepélyes megnyitására a Magyar Tudományos Akadémián. 1991-ben dr. Göncz Árpád köztársasági elnök részt vett az Országos Erdészeti Egyesület soproni vándorgyűlésén.

Ezek után került sor a most említett elnöki szereplésre.

Közbevetve megjegyezzük: nem kizárt, hogy a szocialista rendszer idején Losonczi Pál köztársasági elnök is tett látogatást a barcsi középiskolában. Erről azonban egyrészt nincs hivatalos értesülésünk; másrészt, ha így is volt, az valószínűleg nem hivatalos államfői látogatás volt. Mindazonáltal, ha T. Olvasóinknak volna még értesülésük az említetteken túlmenően is hasonló alkalomról, úgy köszönettel fogadnánk és lapunkban közzé is tennénk az erről szóló információt.

Csaknem ezer résztvevő

A köztársasági elnök mellett a kormányt dr. Semjén Zoltán miniszterelnök-helyettes képviselte. A tanácskozást Font Sándor, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke nyitotta meg, a továbbiakban pedig részben

ő, részben váltakozva Jakab István, az Országgyűlés alelnöke és egyben az Erdészeti Albizottság elnöke, valamint Gőgös Zoltán, az Erdőgazdasági Albizottság alelnöke vezette. A protokoll további részleteitől el kell tekintenünk terjedelmi szempontok miatt, mivel azon még igen szép számú fontos közéleti személyiség vett részt.

A rendezők közlése szerint a regisztrált résztvevők száma meghaladta a 850 főt. Jakab István ezt úgy kommentálta, hogy páratlanul magas szám ez az utóbbi hónapokban, talán az utóbbi években lebonyolított parlamenti nyílt napok esetében. Szerinte ez nem csak a nagyfokú érdeklődés megnyilvánulása volt, hanem az erdésztársadalomra jellemzőnek tartott szakmai összetartás is. A magas létszám kezelése nagy megterhelést jelentett az Országház személyzete, biztonsági szolgálata számára is, de végül is nem okozott problémát.

Ünnepe volt a szakmának

A résztvevők zömét állami és magánerdészeti dolgozók alkották (részben már nyugdíjasok is), de voltak közöttük környezet- és természetvédők, különböző szakmán kívüli intézmények dolgozói is. Indokolta ezt az a körülmény is, hogy a rendezvénynek nem csak az „Erdészeti erőforrások a Kárpát-medencében” című konferencia lebonyolítása volt a tárgya, hanem egyben a „XIV. Erdők Hete” megnyitó rendezvénye is

(Fotók: ForrestPress;
Zétényi Zoltán felvételei)

volt, ami köztudottan a szakma széles kapunyitása a társadalom irányában.

Az erdésznap helyszíne az Országház felsőházi terme volt. A pompás belsőépítészeti kialakítású hatalmas terem önmagában is bizonyos mértékű ünnepélyes alaptónust adott az összejövetelnek. Ez, valamint a magas közéleti méltóságok jelenléte eleve determinálta, hogy maga a rendezvény is inkább ünnepi hangulatú, az élet szebbik arcúlatát mutató gyűlés legyen, amelyhez nemigen illettek volna a szürke hétköznapi prózai gondjai, vagy éppen a szakmát gyötrő indulatok. Ámbár: némely előadásban ezek is markánsan megjelentek, különösen a magánerdő-gazdálkodás vonatkozásában. Ez tehát nem a nagy dramatizálásokról és szennyeskiborításokról volt szó, hanem a szakma mélyebb gondolatairól, amelyek nem törtek felszínre. Már csak azért sem, mert az előadások elhangzása után – jócskán a délutánban – nem volt már idő hozzászólásokra, konzultációra.

Öt témakörben 18 előadás

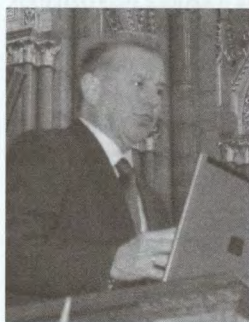
A tanácskozáson a következő öt témakörbe csoportosítva összesen 18 előadás hangzott el: 1. Kormányzat, országgyűlés. 2. Oktatás, kutatás. 3. Gazdasági szereplők. 4. Szakmai érdekvéköpviseletek. 5. Közérdekű erdőgazdálkodás.

Lapunkban terjedelmi okok miatt nem tudjuk valamennyi előadás mondanivalóját visszaadni. Ezt azonban talán meg is tehetjük, mivel Jakab István közlése szerint a tanácskozásról szó szerinti jegyzőkönyv készült és ennek (nyilván szerkesztett) tartalmát minden regisztrált résztvevő kötetbe foglalva meg fogja kapni. Mivel ez kb. 850-900 példányt fog jelenteni, minden érdeklődő hozzá tud majd férni a konferencia részletes írásos anyagához.

Ezért tudósításunkban a továbbiakban csupán néhány érdekesebbnek, közérdekűnek tartott részlet megemlítésére szorítkozunk. Talán annál is inkább megtehetjük ezt, mert az előadások egy része olyan mondanivalókat is tartalmazott, amelyek a szakmában élők, ott dolgozók számára teljesen kézenfekvőek, közismertek.

A köztársasági elnök nyilatkozata

Font Sándor elnöki megnyitójának egyik gondolata több más előadónál is visszatért: *mindegy, hogy az erdő állami, vagy pedig magántulajdonban van, közjóléti szolgáltatásait mindkettő egyformán nyújtja az embereknek, forrása a jólétnek. Ezért a magánerdő-gazdaságnak is harmonizálnia kell az állami erdekekkel.* (Saját kérdésünk ezzel kapcsolatban: ez az állami erdők prioritását jelenti-e, vagy éppen ellenkezőleg, bármiféle diszkriminációval szembeíranyul?)

Dr. Schmitt Pál köztársasági elnök a következő érdekes, ízes, biblikus hangulatú megszólítással kezdte egyébként is igen közvetlen, me-

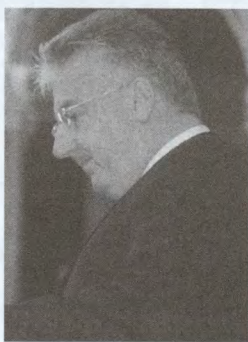
leg hangvételű köszöntőjét: „Barátaim az erdőben!” Ő is hangsúlyozta, hogy a magánerdő is a közös nemzeti vagyon része, közös nemzeti kincsünk. Majd rátért a konferencia talán leglényegesebb mondanivalójára. „Az erdő: szívünk ügye, jövőnk záloga – ám mégsem történik róla említés egy szó erejéig sem az alkotmányban. Ezt a ma már megengedhetetlen hiányosságot ki kell küszöbölni! Az erdőnek az alkotmányban van a

helye, erre fel kell hívni az új alkotmányt előkészítő bizottság figyelmét.”

Ezen a ponton közbevetve feltétlenül meg kell említenünk, hogy a témával foglalkozott Szakszervezetünk Elnöksége is tíz nappal a parlamenti nyílt erdésznap előtt. Az Elnökség úgy határozott, hogy alkotmányozási javaslatot nyújt be az állami erdőkkel kapcsolatban az Országgyűlés Alkotmány-előkészítő Eseti Bizottságának. Javaslatunk ebben a lapszámban olvasható.

A köztársasági elnök úr felvetése persze ennél jóval tágabb, általánosabb, de úgy véljük, hogy részleteinek kidolgozása alkalmával abba az állami erdők tulajdonlásával kapcsolatos saját javaslatunk éppen ezért bőven belefér.

Dr. Semlyén Zsolt beszéde

A XIV. Erdők Hetét dr. Semlyén Zsolt, köztársaságunk nemzetpolitikájáért felelős miniszterelnök-helyettese nyitotta meg. Először átfogó előadást tartott

a magyar erdészet újkori fejlődéstörténetéről. Majd, rátérve napjaink erdőgazdálkodására, azt a figyelmet keltő kijelentést tette, hogy az állami erdőgazdasági részvénytársaságok munkájának értékelése során a továbbiakban az éves gazdálkodás pénzügyi eredménye mellett vagyongazdálkodási szempontokat is figyelembe fognak venni. Azt azonban nem fejtette ki, hogy mi értendő a „vagyongazdálkodás” fogalma alatt. Ebből a magas szintű megnyilatkozásból azt is érteni véltük, hogy egyelőre szó sincs arról, hogy a magyar állam lemondjon a tulajdonát képező erdők jóvedelméről, az erdőgazdálkodás jóvedelmességéről.

A miniszterelnök-helyettes másik, ugyancsak élénk figyelmet keltett megnyilatkozása az volt, hogy felszólította az Országos Erdészeti Egyesületet (szavait egyenesen annak jelen levő elnökéhez, Zambó Péterhez intézve): támogassa a kormányt egy tanulmány összeállításával, amely összefoglalja erdőgazdálkodásunk helyzetét, teendőit, problémáit stb.

Erdőgazdasági politikánk iránya töretlen

A vidékfejlesztési miniszter képviselőjében megjelent, s az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága felett is felügyeletet gyakorló dr. Bognár Lajos helyettes államtitkár előadásából kiemeljük azt a fontos megnyilatkozást, ami szerint a 2004-ben kormányhatározat rangjára emelt Nemzeti Erdőprogram 2014-ig változatlanul erdészeti politikánk középtávú stratégiáját képezi.

Ezt más előadók is megerősítették. Azért fontos ez, mert hosszú, gondos szakmai munkával készült és politikai közmegegyezéssel került elfogadásra. E nyilatkozatok szerint a FIDESZ-KDNP koalíció, amely kormányzásának első hónapjaiban annyi mindent és oly mélyrehatóan megváltoztatott az államirányítás vonalán, a jól bevált, korszerűnek tartott erdészeti politikához talán nem kíván hozzányúlni. Ennek a programnak az alapelve változatlanul a fenntarthatóság, aminek a garanciája pedig az erdőtervezés és az erdőfelügyelet.

Kitért dr. Bognár Lajos a természetvédelmi oltalom valamelyik fokozata alatt álló állami erdők kezelésének közismert és a szakmát egy idő óta bizonytalanságban tartó problematikájára is. Leszögezte: *a védett erdők az erdészek kezében jó helyen vannak!* Ez határozott, világos, egyértelmű beszéd volt, érthetett belőle mindenki.

A helyettes államtitkár beszédének a nap folyamán más előadóknál is többször visszatérő motívuma volt, hogy az erdőgazdálkodás a vidékfejlesztésnek is fontos része. Ugyanígy az is, hogy az ún. széndioxid-lekötési kvótakereskedelemből származó állami jövedelem méltányos részét vissza kell forgatni az erdőre, az erdőgazdálkodásba, mint-hogy az erdei fák a légkör (egyre inkább dúsuló) széndioxid-tartalmának igen jelentős részét kötik le a fatest felépítése során. Ez nem csekély, hanem éppen nagyon is jelentős bevétele lehet az erdőgazdálkodásnak, amit elsősorban az erdőterület további növelésére, vagyis erdőtelepítésre célszerű fordítani.

Nem kevésbé fontos kijelentése volt dr. Bognár Lajosnak, hogy az erdészeti foglalkoztatást, az erdei iskolák létesítését és működtetését stb. nemzeti forrásból támogatni kell.

(Közismert tény a szakmában, Szakszervezetünk is többször szóvá tette,

hogy a közcélú erdőgazdasági munkák és feladatok állami támogatása az előző kormányzati ciklusban folyamatosan csökkent.)

Az erdészet a vidékfejlesztés fontos része

Ezt követően Jakab István felcserélte az elnöki széket az előadói emelvényel, hogy – egy hasonlattal élve – „Nyissuk ki a kapukat az erdőgazdál-

kodók vidéki feladatai előtt” címmel tartson előadást. Már a cím is elárulja, hogy ő is az erdészet és a vidékfejlesztés kölcsönkapcsolatára koncentrált, ami fölöttébb gyümölcsöző lehet mindkét oldal szempontjából. Megállapította, hogy az erdészek eddig csak a vidékfejlesztés kiskapuján közlekedhettek; az EU-s támogatások kapuja még meg sem nyílt. Meg kell teremteni annak feltételét, hogy az erdészet szekere a nagykapun is áthaladhasson. Jakab István ennek két útját-módját fejtette ki. Az egyik az erdőtelepítés, amelynek mennyisége az utóbbi időkben lecsökkent. Reméli, hogy ez felemelhető lesz évi 15-18 ezer hektárra (!), ami – a szaporítóanyag-termelést és más infrastrukturális munkákat is figyelembe véve – több ezer embernek nyújthat munkalehetőséget éppen a munkanélküliséggel leginkább sújtott megyékben; a telepítések gazdasági és ökológiai-humánökológiai hasznáról nem is beszélve.

Az erdészet és a vidékfejlesztés kölcsönkapcsolatának a másik lehetősége az erdőre épülő ún. zöld gazdaság kifejlődése. Például: fafeldolgozás, megújuló energiatermelés, erdei termékek hasznosítása, az erdei turizmus fejlesztése stb. Mindezek is számos munkaalkalmat jelentenek vidéken.

Az oktatás és a kutatás törekvései

A következő témablokk első előadójaként Prof.Dr. Náhlik András, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának dékánja áttekintette felsőfokú erdészeti szakképzésünk több

mint kétszáz éves történetét és időszerű feladatait. Fő teendőként a szakemberek továbbképzésének szükségességét jelölte meg (esetleg – némely más szakterülethez hasonlóan – kötelező formában). Továbbá szükségesnek tartaná az államilag támogatott felvételi létszám emelését kb. 15-20 fővel.

Dr. Borovics Attila, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója azal jellemezte a tudományos kutatások hasznát a gyakorlat szempontjából, hogy jobb, ha az új termelési eszközök és eljárások tekintetében az esetleges hibákat elsőként és egyedül ők követik el, mintsem a gyakorlatban többszörösen. Alapvető fontosságú feladatként említette meg a klímaváltozás erdészeti hatásainak vizsgálatát.

Nem tudjuk, hogy miként érintette társalapunk, az „Erdészeti Lapok” gondozóit a főigazgatónak az a bejelentése, hogy az intézet új tudományos folyóiratot alapít. Részleteket nem említett Borovics Attila.

Az állami erdőkezelés kérdései

A „Gazdasági szereplők” című témablokk első előadójaként dr. Sebestyén Róbert, a Nemzeti Földalap elnöke áttekintette az erdészeti vagyonkezelést meghatározó törvényeket: a 2010. évi Nfa törvényt, a 2009. évi erdőtörvényt és az 1996. évi természetvédelmi törvényt, továbbá az állami erdők gazdálkodási rendszerét és az Nfa tulajdonosi kötelezettségeit. Előadásából kiemeltük annak leszögezését, hogy az erdőgazdálkodás szakszerűségének egyik biztosítéka az állami erdők kizárólagos állami hasznosítása. Továbbá: állami erdőt csak cserével lehet értékesíteni.

Az elnök problémaként említette meg, hogy az állami erdőgazdasági részvénytársaságok 1996 óta csak ideiglenes vagyonkezelői szerződés alapján hasznosítják a kezelésükre bízott erdőket. Ezt a helyzetet rendezni kell. Az „osztatlan közös tulajdon” fogalmát pedig megszüntetendőnek ítélte.

Ugyancsak sokat nyomtak a latba Baranyay Lászlónak, a Magyar Fejlesztési Bank ZRt. elnök-vezérigazgatójának szavai, hiszen ebben a minőségben ő az ország főerdésze, az államerdészet főnöke, az állam nevében a tulajdonosi jogok gyakorlója. Baranyay úr is megerősítette: az állami kezelés a sta-

bil erdőkezelés záloga. A védett erdők kezelését pedig a jövőben is az állami erdészeti részvénytársaságok látják el. Továbbá ő is hangsúlyozta az erdők fontos szerepét a vidékfejlesztésben, a munkahelyteremtésben.

Tovább erősítette ezt a gondolatot Tamba Miklós, a Napkori Erdőgazdák ZRt. (Szabolcs-Szatmár megye) elnöke is, miként a Jakab István által vázolt zöld gazdaság építését is. E mellett azonban határozott hangon fejtett ki néhány kritikát is. Elmondta: túlzottak a magánerdő-gazdálkodás korlátozásai, sok a bonyolult jogszabály, s mindez rontja a vállalkozások versenyképességét. Nem az erdőtulajdonostól kell féltetni az erdőt, mert az nem fog a saját érdekei ellen cselekedni. Erdőtelepítés céljára állami területeket is bérbe lehetne adni magánszemélyeknek, de még így is sok munkát tud nyújtani a magánszektor is az értéktérítő közmunkások számára. (Ámbár, amint megjegyezte, olykor a munkavállalói szándékkal is gondok vannak.)

Gencsi Zoltán, a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft.-nek a konferenciát megelőző napokban leváltott igazgatója a természetvédelem és az erdészet kapcsolatát egy mondatban tömören így jellemezte: „Egy fészekalj vagyunk!”

A szakmai érdekképviseltek felszólalói

Zambó Péter, az OEE elnöke felszólalásában rámutatott: paradigma-, vagyis korszakváltás megy végbe a szakmában, megerősödött az erdészet természetkezelő szerepe, ezt tükrözi a 2009. évi erdőtörvény is. Hangsúlyozta az erdő jövedelemtermelő képességét, de ugyanakkor rámutatott arra is, hogy keresetek szempontjából a legalacsonyabb kategóriák körébe tartozik a szakma.

Horváth Ferenc, a FAGOSz elnöke szerint a természetvédők az erdészet ellen hergelik a társadalmat, mi viszont még nem találtuk meg saját hangunkat ez ellen. Javasolta egy pénzalap létrehozását az összehangolt, egységes erdészeti kommunikáció anyagi feltételeinek megteremtése érdekében. (Például kb. 50 forint önkéntes befizetését minden kitermelt bruttó köbméter fa után.)

Luzsi József, a MEGOSz elnöke egy gazdálkodóbarát támogatási rendszer

szükségességét hangsúlyozta, minthogy – Támba Miklóshoz hasonlóan – a mai rendszer adminisztrációját ő is túl bonyolultnak találja, a kifizetéseket pedig bizonytalannak és késedelmesnek. Véleménye szerint a magánerdő-gazdaság 10 ezer ember foglalkoztatását tudná vállalni. Ehhez azonban az értékarányos munkáért értékarányos támogatás szükséges.

Telegdy Pál, a Magyar Erdőgazda Szövetség elnöke az erdészeti érdekképviselőt fejlődéstörténetét tekintette át, véleményünk szerint kissé leszűkítve, aminek azonban nyilván a rendelkezésre álló időkeret szűkossége volt az oka. Végkövetkeztetésével egyetértünk: a magyar erdésznek napjainkban nagyobb szüksége van erős, hatékony érdekképviselőre, mint valaha.

Szakács Sándor okl. erdőmérnök, az OEE 2010. május 8.-án megalakult Erdélyi Helyi Csoportjának vezetője a 27 %-os erdősültségű Románia erdészeti viszonyaiba nyújtott betekintést. Ebből kiemeljük: az országnak önálló környezetvédelmi és erdészeti minisztériuma van, a miniszter magyar származású ember.

A szakmai érdekképviselők vezető tisztségviselőinek felszólalásai ezzel

véget értek. Amint látható, a sorból hiányzott Szakszervezetünk. Csak a szervezők lennének a megmondható, hogy véletlenül vagy szándékosan alakult-e így a helyzet.

A közérdekű erdőgazdálkodás témablokkja

Horváth Jenő erdősztechnikus, a Zempléni-hegységben levő 72 %-os erdősültségű Füzer község polgármestere többek között a következőket szorgalmazta előadásában: a CO2 kvótakereskedelemből az erdészet részesedése; fatüzelésű fűtőművek létesítésének állami támogatása helyi közösségek számára; a „Natura 2000” területkijelölések újraszabályozása a gazdálkodók bevonásával; a természetvédelem társadalmasítása; a natúrparkok országos hálózatának kialakítása. Az utóbbi témával kapcsolatban 2011 januárjában konferenciát is rendeznek.

Dr. Gálhidy László, a WWF Magyarország nevű természetvédő szervezet erdészeti programvezetője pedig vadonok, natúrzonák kijelölésének szükségességét vetette fel.

Farkas Andreának, a Klíma Klub elnökének előadásából meghökkenve

tudtuk meg, hogy ennek az erdészettel együttműködésre törekvő civil zöld szervezetnek már 11 ezer tagja van!

Ormos Balázs, az OEE főtitkára az erdei iskolák 1996-ban történt megalakítása óta felmutatott szakadatlan fejlődést méltatta, mint a szakma társadalmi kommunikációs és természetvédelmi tevékenységének fontos módszerét.

*

Ezzel az előadások hosszú sora lezárult. Az elnöklő Jakab István a komplett összefoglalás és ajánlások megtételének igénye nélkül, zárszóként felsorolta azokat a gondolatokat, amelyek a nap során a leggyakrabban elhangzottak. Amint már említettük, az elnök ígérete szerint ezek majd kötetbe foglalva kézbevehetők lesznek.

A magunk részéről azzal zárjuk tudósításunkat: maga a pusztta tény, hogy a politika – ilyen magas szinten reprezentálva – szólította meg a szakmát, bizonyos reményt sugároz amúgy nem túl rózsás helyzetünkben. Majd meglátjuk. 2010 Széchenyi-emléké volt; ő mondta: „Első a tett; a szó csak második!”

Király Pál

Az MFB ZRt. válasza

Előző, szeptemberi lapszámunkban tájékoztattuk tagtársainkat Szakszervezetünk Elnökségének arról az állásfoglalásáról, amelyet az állami erdőgazdasági részvénytársaságok vezérigazgatóinak körében júliusban végrehajtott 64%-os cserével kapcsolatban a Bank vezetése végzett, mint a társaságok felett a tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet. (5-6. oldal, „Van új a Nap alatt?”)

Most pedig arról tájékoztathatjuk a tagságot, hogy időközben szeptember 27-i keltezéssel levelünkre megérkezett az MFB ZRt. elnök-vezérigazgatójának tíz soros válasza.

Ebben Baranyay László úr azt közölte, hogy júliusban a Bank hosszú távú stratégiájának végrehajtásához szükséges személycserékre került sor az erdészeti társaságok elsőszámú vezetői között. Ezzel kapcsolatban további információk nyújtása részünkre nem feladata a Banknak. Sőt adatvédelmi/személyi okokból ezt nem is teheti meg. Levelét annak a reményének kifejezésével zárta, hogy munkánk során együttműködésre törekszünk az új vezetőkkel és ehhez sok sikert kívánt.

Életrajz

Előző, szeptemberi lapszámunkban megírtuk, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium belső átszervezése során Erdészeti, Vadászati és Halászati Főosztály alakult, amelynek vezetője Vajai László okl. agrármérnök, vadgazdálkodási

szakmérnök. Most módunkban áll az új főosztályvezetőnkéről némileg részletesebb szakmai életrajzot is közölni.

Vajai László agrármérnöki diplomáját 1975-ben a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen, vadgazdálkodási oklevelet pedig 1984-ben a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen szerezte meg. Ezen túlmenően 1999-ben a Budapesti Államigazgatási Főiskolán közigazgatási szakvizsgát tett.

Munkahelyei a következők voltak. 1975-1979 között a Veszprémi Állami Gazdaságban növényvédő-növénytermesztő agronómus. 1979-1980-ban Veszprémben az AGROKOR marketing osztályának vezetője. 1980-1991 között a Középdunántúli Természetvédelmi Igazgatóság osztályvezetője, ugyancsak Veszprémben.

1991-1998 között a Földművelésügyi Minisztérium Vadgazdálkodási és Halászati Főosztályának főosztályvezetője, 1998-2000-ben pedig osztályvezetője. 2000-2001-ben a Bábolna Rt. vezérigazgató-helyettese, 2001-2002-ben a MAVAD Rt. vezérigazgatója.

2002-2007 között a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet területi irodavezetője Veszprémben, 2008-tól mostani kinevezéséig ugyancsak Veszprémben a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási ZRt. területi irodavezetője.

Veszprémben is született 1951. szeptember 10-én; családi állapota nő.

k.p.

Szakszervezetünk alkotmányozási javaslata

A kormány még a nyáron nyilvánosságra hozta azt a szándékát, hogy a polgári rendszerváltás után több mint két évtizeddel végre hozzáfog az 1949. évi, már sokszor módosított, toldozott-foldozott szocialista alkotmányt végleg felváltó új alkotmány kidolgozásához, mégpedig gyors ütemben. Az eddig napvilágot látott megnyilatkozások szerint 2011 februárjára a szövegtervezetnek készen kell(ene) lennie.

Szakszervezetünk Elnöksége szeptember 29-i ülésén úgy határozott, hogy él a társadalmi véleménynyilvánítás és javaslatétel kormányzat által meghirdetett lehetőségével és javaslatot juttat el az új alkotmányt előkészítő parlamenti bizottsághoz.

Bátorítás a köztársaság elnökétől

Elhatározásunk valóra váltásához erős impulzust jelentett az a megnyilatkozás, amelyet az ország első embere, dr. Schmitt Pál köztársasági elnök úr tett az Országházban október 8-án lebonyolított erdészeti nyílt nap alkalmával. (Az erről szóló részletesebb tudósításunk „Erdésznap a Parlamentben” cím alatt olvasható jelenlegi lapszámunkban.)

A köztársasági elnök köszöntőjében szinte méltatlankodó hangsúllyal szóvala: fölöttébb hiányolja, hogy az erdőről egy szó erejéig sincs említés a jelenleg érvényes alkotmányban. Ez megengedhetetlen; az erdőnek ott a helye a készülő új alkotmányban!

Ez által a magas szintű politikusi nyilatkozat által még inkább sarkallva dolgozta ki a vezetőség azt az alkotmányozási javaslatát, amelyet mellékelten szó szerint közlünk tagságunk tájékoztatása céljából.

Javaslatételünk szempontjai

A vezetőség a javaslat kidolgozásánál abból indult ki, hogy egyidejűleg több követelménynek kell eleget tennie.

– Az alkotmánynak – éppen úgy, mint az abból fakadó erdőtörvénynek – egyrészt az erdő, az erdőgazdálkodás, az erdészet, másrészt az egész társadalom kölcsönkapcsolatát kell szabályoznia, mégpedig *nagyon tömör megfogalmazásban és a legfontosabb, legközérdekűbb pontokra koncentrálva*. Bőbeszédű fecsegésre, hosszas fejtegetésekre tehát lehetőségünk nincs; rövid, tömör megfogalmazásra kell törekednünk.

– További alapkövetelmény az alkotmány esetében az *időállóság*. Közbevetve megjegyezzük ezzel kapcsolatban, hogy az európai alkotmányok többségének példaképe az angol alkotmány, amellyel kapcsolatban talán sokat is mondunk, ha azt állítjuk, hogy százévenként egy szót vagy egy mondatot igazítanak rajta. *Az állam alaptörvényét nem lehet évenként-kétévenként, de még tízévenként sem módosítani*, a napi politika igényei szerint macerálni, mert akkor valóban hamarosan használhatatlan, tekintélyét veszített papírrongy lesz belőle, amire jogállamot, jogrendet építeni többé nem lehet.

Olyan alkotóelemet kell tehát belevetnünk a szakma részéről is, ami helyes, igaz, közérdekű lesz holnap is, holnapután is, évtizedek múlva is.

– Témaválasztásunknál befolyásolt bennünket az is, hogy történelmi tapasztalat szerint erre felénk, Kelet-Európában az *állami erdőgazdálkodás bizonyult leginkább bevált példának egy ország erdőgazdálkodásának szempontjából*. Ez nem jelenti a magánszektor bármiféle minősítését, különösen nem alábecsülését, csupán történelmi ténymegállapítást.

Ugyanakkor az 1989-es rendszerváltás óta folyamatos aggodalom és izgalom volt az államerdészet (sőt az erdők jövőjéért aggódó társadalmi tényezők) számára az állami erdők megmentése a közismerten és ma már elismerten is balul sikerült, korrupciós jelenségektől kísért privatizálás karmaitól. Államház-

tartásunk, vele együtt egész országunk jelenlegi nyomorúságos állapotának egyik oka köztudottan az állam saját forrásainak, az *állami vagyonnak elharmadodott, kufár szellemű elprédálása*. (S a privatizációs bevételek tisztázatlan eltüntetése.) Ettől eddig sikerült megmenteni a közösség tulajdonában levő erdőket, legalább is azok nagyobb részét.

– Bár nem ez volt az elsődleges cél, de javaslatunk kimunkálásánál azt sem feledhettük, hogy *szakszervezeti tagságunk többsége államerdészeti dolgozó és ez egyben az erdészeti szakemberek többségét is jelenti*. Tehát *munkahelyük jövője*, stabilitása szempontjából sem közömbös, hogy miként alakulnak az állami erdők tulajdonviszonyai. (Úgy véljük, hogy ennyi „szakmai önzést” megengedhetünk magunknak.)

– Végül alkotmányozási témaválasztásunk befolyásoló tényezője volt a XX. század egyik legnagyobb társadalmi eszméje: a környezet- és természetvédelem, ami paradigmaváltást hozott az erdőgazdálkodásba is. S ami konszenzust teremtett szakma és társadalom között abban a tekintetben, hogy *az erdő az általános közjó mellőzhetetlen alkotórésze, forrása ma is, egy évszázad múlva is*. Ez jelenti javaslatunk közérdekűségét.

Alkotmányos garanciát kérünk

Ezeknek a megfontolásoknak az alapján alakult ki bennünk az a nézet, hogy *javaslatunk magvát az állami erdők köztulajdonként történő további megőrzése alkossa és ezt magának az alkotmánynak a szövege garantálja*, folyamatos érvényesítését pedig az Országgyűlés védnöksége. A cél érdekében ennél több garanciát elképzelni már nem lehet.

Íme, tehát ez az irat, amelyet Dudás Péter főtítkárnk október 27-én postázott az Országgyűlés Alkotmány-előkészítő Eseti Bizottsága elnökének, dr. Salamon László úrnak. S amit egyidejűleg megküldött dr. Schmitt Pál köztársasági elnök úrnak is tájékoztatása végett, és egyúttal kérve hozzá támogatását.

Alkotmányozási javaslat

Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete javasolja a Magyar Köztársaság új alkotmányát előkészítő Bizottságnak, hogy az alkotmányba kerüljön be a természeti környezet életfontosságú elemeinek alkotmányos védelme, azon belül (a természetes vízkészletek és más kiemelkedő fontosságú természeti értékek között) az erdő is, mint a környezetnek az általános közjót sokoldalúan szolgáló alkotóeleme.

Az alkotmány mondja ki, hogy az állam tulajdonában levő erdő, mint a nemzet egészének speciális tulajdona: soha el nem idegeníthető állami közvagyon (kincstári vagyon), amelynek megvédése, sőt lehetőség szerinti gyarapítása az Országgyűlés védnöksége alá tartozik.

Javaslatunk indokolása a következő.

1.

Az állami erdők alkotmányos védelmének jó jogszabályi előképét jelenti az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény, vagyis az erdőtörvény.

Ennek preambuluma kimondja:

„Az erdő fenntartása, gyarapítása és védelme az egész társadalom érdeke, az erdő fenntartója által biztosított közérdekű szolgáltatásai minden embert megilletnek, ezért az erdővel csak a közérdekkel összhangban szabályozott módon lehet gazdálkodni.”

Továbbá kimondja a törvény I. fejezetének 1. §-a: biztosítani kell, hogy az erdő kiemelten hozzájáruljon az emberi élet fenntartásához és minőségének, biztonságának javításához, figyelemmel az egészséges környezethez fűződő alapjog érvényesítésére.

Ezek a törvényhozás által már megfogalmazott és törvénybe iktatott fennkölt elvek méltók arra, hogy most, amikor erre hosszú idő után alkalom nyílik, az alkotmány rangjára emeltessenek, érvényre juttatásuk pedig miniszteriális hatáskörből az Országgyűlés kompetenciájának szintjére emelkedjen.

2.

Ugyancsak az új erdőtörvénynek az állami erdőkre vonatkozó szabályokat tartalmazó 8. §-a megfelelő módon szabályozta az állam kizárólagos tulaj-

donában álló erdő vagyoni jogi státusát, amikor – okszerű kellő differenciálással – kimondja, hogy az a kincstári vagyon részét képezi és forgalomképtelen; illetve bizonyos kisebb erdőterületek állami tulajdonból történő kikerülése csak úgy lehetséges (csere, esetleg vagyonát ruházás keretében), hogy ennek során az állami erdők területe összességében ne csökkenjen.

Ugyancsak kedvező jogalkotási előzmény javaslatunk szempontjából az erdőtörvény 9. §. (2) pontja, amely kimondja:

„Állami tulajdonú erdő és erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület vagyonkezelését csak költségvetési szerv vagy száz százalékos állami tulajdonú gazdálkodó szervezet végezheti.”

Az állami erdő tulajdonjogi és kezelési jogállásának stabilitását fokozná, garantálását növelné, ha az erdőtörvényből most idézett két elvet lehetséges volna az alaptörvény által megkívánt megfogalmazási tömörséggel javaslatunkhoz kapcsolódóan az új alkotmányban érvényesíteni.

Ezen a ponton – nem mellékes szempontként – a T. Alkotmány-előkészítő Bizottság szíves figyelmébe ajánljuk, hogy mind az erdőtörvényt, mind pedig az annak szakmai előmunkálatát jelentő Nemzeti Erdőstratégiát széles körű társadalmi rokonszenvtől kísérve, szinte páratlan egyetértéssel, a parlamenti pártok konszenzusával fogadták el. Ez a körülmény talán a most folyó alkotmányozási munkát is segítheti.

3.

Javaslatunk nem ellentétes a polgári piacgazdaság vagyoni jogi-vagyongazdálkodási irányelveivel, mivel nem valamennyi erdőre, hanem csak az állami erdők forgalmazásának beszűkítésére, gyakorlatilag forgalomképtelenségére vonatkozik. Nem érinti a magántulajdonú erdők szabad forgalomképességét.

A kincstári erdőtulajdon közérdekből történő alkotmányos védelme tehát nem jelenti a magyar erdőgazdálkodás monopolizálását, az erdőföldek összességének blokkolását a szabad piaci forgalmazás szempontjából. (Annál is inkább nem, mert az összes erdőterületen belül a magánerdők aránya várhatóan nemsokára eléri az 50 %-ot.)

Az elmúlt hatvan év erdőtelepítési erőfeszítései ellenére Magyarország ma is Európa erdőben egyik legszegényebb állama. Jóval kevesebb erdeje van, mint amennyire humánökológiai szempontból szüksége lenne. (Az Európai Unió erdősültségi átlaga kb. 34-35 %, Magyarországé kb. 20,4 %.) Ezért megengedhetetlen, hogy legalább az állami erdővagyon, mintegy 1,1 millió hektár a maximálisan profitorientált erdő- és fapiac kiszámíthatatlan kockázatainak prédájává váljék. Megítélésünk szerint azonban ehhez alkotmányos garanciára van szükség, tapasztalva a piac tényezőinek hatalmas erejét.

Végül: javaslatunkat súlyos történelmi tapasztalatok is alátámasztják.

A liberális piacgazdasági rendszer irtóztatos magyarországi erdőpusztításai láttán fogalmazta meg a XX. század első felének legnagyobb hazai erdészeti politikusa, Kaán Károly erdőmérnök (természetvédelmi mozgalmunknak is kimagasló, klasszikusa alakja) az ugyancsak történelmi súlyú felismerést: „Csak az állam soha el nem haló kezében van biztos helyen az erdő és annak jövője!”

A nagy magánerdőbirtokok állammosítását követő évtizedek napjainkig terjedően bizonyították a gyakorlatban az állami erdőgazdálkodás szakszerűségének fölényét és rácafoztak bizonyos érdekkörök ama sanda állítására, ami szerint „az állam nem jó gazda”. Magyarországon az állami erdőgazdálkodás jelenti a minőségi erdőgazdálkodás gerincét, amely a követendő példát mutatja az egyébként örvendetesen gyarapodó magánerdőgazdálkodás számára is.

Ez a példa az erdő és a társadalom érdekeit egyaránt szem előtt tartó fenn tartható és multifunkcionális, ökoszisztéma-gondozás jellegű erdőgazdálkodás.

Ennek azonban első számú feltétele, hogy az állami erdők örökre a közjó legfőbb őre, az állam „soha el nem haló kezében” maradjanak. (Mellesleg: nem lebecsülendő saját forrást is jelentenek az államháztartás szempontjából.)

Javaslatunk mottója: „Suprema lex salus rei publicae!” – „A köztársaság jóléte a legfőbb törvény!”

Az Elnökség nevében aláírta: Dudás Péter főtitkár.

Az ÉSzt munkajogi konferenciája

A Munkahelyi Biztonság és Egészségvédelem Európai Hetére esett az a konferencia, amelyet szakszervezeti konföderációnk, az *Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés* rendezett Budapesten, a VI. ker. Terézvárosban lévő Benczúr Hotelben, a konföderációhoz tartozó több szakszervezet, közöttük a mi szakszervezetünk aktivistái részére is munkajogi témakörben.

A rendezvényt dr. Kuti László professzor, az ÉSzt elnöke nyitotta meg, majd elsőként dr. Dudás Katalin, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség (OMMF) munkajogász tartott előadást „A szakszervezet joga és tevékenysége a munkaügyi ellenőrzések tapasztalatainak tükrében” címmel.

*

A kétórás előadás elsősorban a *Munka Törvénykönyvére* és annak alkalmazására irányult. Dudás Katalin megállapította, amit mi magunk is érünk a mindennapok gyakorlata során: *átalakulón van a munkaügyi szabályrendszere* (és a kormányzat részéről elhangzó megnyilatkozások előrevetítik, hogy ez az átalakulás a következő hónapokban csak tovább fog fokozódni). Megállapította azt is, hogy a munkajogi és a munkavédelemre vonatkozó jogi ismeretek a kis- és középvállalkozásoknál eléggé hiányosak mind a munkaadói, mind a munkavállalói oldalon. Tegyük hozzá: ez nem is csoda, mert a konferencia is tükrözte, hogy *hatalmas joganyagról van szó* és csak a nagyobb cégek engedhetik meg maguknak speciális munkajogász(ok) alkalmazását. Szép számmal vannak szabálytalanságok a nagymunkáltatóknál is. A hazánkba települt külföldi *multi-vállalatoknál* pedig a szakszervezetek egyenesen háttérbe szorulnak, mert ezek a külföldi központtal működő nagy cégek Magyarországon *senkivel sem kívánnak tárgyalni* a bérezésről és más munkajogi kérdésekről (pl. a munkaidő és a pihenőidő, vagy a szabadság beosztásáról stb.).

*

Bonyolítja a helyzetet uniós tagságunk is, mivel *most már a magyar jogba belejátszik az EU jogrendszere is* és azok az alapelvek, amelyeken ez a rendszer nyugszik; például a munkaerő és a

tőke szabad áramlásának az elve, vagy az egyenlő bánásmód elve.

A munka világának egyre bonyolultabbá válása próbára teszi a munkaügyi hatóságot is. Az előadó szavaiból arra következtettünk, hogy *az OMMF munkája egyre inkább normatív irányba tolódik*. Ez úgy értendő, hogy az eljárások, azon belül a szankcionálások során egyre inkább *szűkül a hatóság mérlegelési lehetősége* és egyre inkább a kötelező bírságolás lép előtérbe (aminek a hatóság csak a mértékét mérlegheti, magát a kiszabás tényét nem).

Új idők új dala már, hogy a munkaügyi hatóság intézkedéseinek sorában – másodlagos jogkövetkezményként – megjelent az állami támogatás vagy a közbeszerzés lehetőségéből történő kizárás is, ami olykor érzékenyebben érintheti a szankcionált vállalatot, mint mondjuk 100 vagy 200 ezer forint bírság.

*

Abszolút értelemben nem teljesen új jelenség, ám korunkban mégis markánsabban jelentkezik a munkavállalók körében a *félelem*. A munkáltatótól, a hiányosságok megemlítése vagy kritika esetén a megtorlástól való félelem, a munkahely elvesztése miatti aggodalom. Ezért pl. nem egy dolgozó rendszerint már a munkára való jelentkezéskor, a felvételkor *eltitkolja, hogy tagja a szakszervezetnek*, esetleg ki is lép a mozgalmából.

Az előadó elmondta, hogy *egy felülvizsgáló bizottság dolgozik a Munka Törvénykönyvén; új alapokra kívánják fektetni a munka világának jogi szabályozását is*.

*

A konferencia másik előadója dr. Kártyás Gábor volt, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium munkajogásza, aki a *civil közszférát érintő törvénymódosításokról* adott áttekintést.

Ennek fókuszában a *kormánytisztviselők jogállásáról* szóló 2010. évi LVIII. törvény állt. A törvény július 6.-a óta van hatályban és köztudottan sok kritikát váltott ki mindjárt megjelenése idején szakszervezeti részről is. Főképpen az az előírása, amely lehetővé teszi, hogy

a hatálya alá eső munkavállalóknak *mindössze két hónapi felmondási idővel és indoklás nélkül fel lehet mondani*, munkaviszonyukat kurtán-furcsán meg lehet szüntetni. A törvény a közszolgálati szférát kétfelé hasította, mégpedig a *kormánytisztviselők és a köztisztviselők* kategóriájára. Az előbbiekre tartoznak a miniszterelnökség, a minisztériumok, kormányhivatalok, közigazgatási hivatalok, a rendőrség, a katasztrófavédelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtás és az un. zöldhivatal dolgozói. Köztisztviselőknek az önkormányzatok és önkormányzati jellegű szervezetek munkavállalói számítanak.

*

Kártyás Gábor rámutatott azokra az ellentmondásokra is, amelyek az új jogszabályokban megmutatkoznak, valószínűleg a jogszabályalkotás gyors ütemére visszavezethetően. Ilyen lehet például, hogy a minisztériumokban a munkáltatói jogkör gyakorlója a közigazgatási államtitkár.

Közismert az a közéleti vihar, amit a közszférára vonatkozó, a bérplafonnal és a különadóval kapcsolatos 2010. évi XC. törvény keltett, s amit visszamenőleges hatállyal éppen a konferencia napján vont vissza az Alkotmánybíróság.

Foglalkozott az előadó az indoklás nélküli felmondás kérdőjeleivel is. Eszünkbe juttatta továbbá, hogy szakszervezeti aktivistáknak is célszerű tanulmányozniuk az *EU Alapjogi Chartáját* is, ha felkészült vitapartnerei kívánnak lenni a jogszabályalkotóknak is, a jogalkalmazóknak is.

*

A kapcsolódó konzultációval együtt kb. öt óra időtartamú rendezvény témáinak sokaságára nem tudunk részletesen kitérni. Összefoglalásként megállapíthatjuk: *szerencsés gondolat volt az ÉSzt részéről a konferencia megrendezése*, mert ráirányította a tagszervezetek figyelmét a szakmai továbbképzés fontosságára a munkajog vonatkozásában is, mert erre gyorsan változó és egyre bonyolultabb világunkban nagy szükség van. S érezte az *összefogás, az együttműködés* szükségességét is, hiszen a kis szakszervezetek külön-külön nem tudják

Soproni szakközépiskolánk jubileuma

Bensőséges hangulatú ünnepségnek adott helyet a soproni Gyerme- és Ifjúsági Központ (GyIK) nagyterme október 1-jén. Itt tartotta meg az 1885-ben Temesvár-Vadászerdőn létesített erdésziskola mai jogutóda, jelenlegi nevén a Nyugat-magyarországi Egyetem Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskolája és Kollégiuma fennállása 125 éves jubileumának megemlékező ünnepségét.

Szakszervezetünkben szép számmal vannak olyan tagtársak, akik ebben a patinás intézményben szereztek középfokú erdészeti vagy faipari szakképzettséget. Közülük számosan tanulnak tovább ugyancsak Sopronban és az Erdőmérnöki, vagy a Faipari Mérnöki Karon kaptak mérnöki diplomát. Nem kevesen vannak közülük, akik pályafutásuk során a szakmai hírnév magas fokára emelkedtek.

Visszapillantás a múltra

Az iskola egyenes jogelődjét az ország – Selmechánya és Ásotthalom után – harmadik államilag intézményesített erdészeti tanintézeteként 1885-ben létesítették a Temesvár melletti Vadászerdőn. Ott működött 1919-ig, amikor is a Délvidéket az akkor megalakult szerbhorvát-szlovén királysághoz csatolták. (Pontosabban még csak megszállták az új hatalom katonái.) Az iskolának, mint magyar állami intézménynek *el kellett hagynia székhelyét*, ahol már négy és fél évtized óta működött, az utolsó megkezdett tanévben már középfokú jelleggel. *Először Tatára került, majd Esztergomba, 1950-ben pedig* („a fekete reakció fellegvárának” tekintett városból) *Sopronba* helyezték át mai székhelyére.

Aki az iskola évszázados történetét részletesebben is szeretné megismerni, az megteheti két könyv segítségével. Az egyik az 1985-ben megjelentetett

centenáriumú évkönyve, amit dr. Bársó Lajos akkori igazgató szerkesztett. A másik az a *jubileumi évkönyv*, amit az iskola soproni tartózkodásának 50. évében jelentettek meg Horváth Emil szerkesztésében. A 120 éves fennállás évében az „Erdészeti Lapok” 2005 novemberi számában jelent meg két értékes cikk dr. Rónai Ferenc igazgató és Andrési Pál tollából. Muth Endre egykori öregdiák 2008-ban megjelent könyvében pedig az 1955-ben végzett technikus-évfolyam tagjainak visszaemlékezésein keresztül kaphatunk betekintést az iskola mindennapi életébe. (A „Soproni diákok voltunk” című kötetet az „ERFA Híradó” 2008/3. száma is bemutatta.)

Az ünnepség a GyIK-ban

Amint már említettük, az ünnepség helyszínén, a Gyerme- és Ifjúsági Központ, röviden a GyIK nagytermében a köszöntések sorát Prof. Dr. Dr. hc. Faragó Sándor DSc intézetigazgató egyetemi tanár, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektora nyitotta, aki vázolta az iskolának az egyetemhez kapcsolódása történetét, majd szeretettel köszöntve az intézményt, további sikeres munkát kívánt tanároknak, dolgozóknak és diákoknak egyaránt.

Abdai Géza, Sopron megyei jogú város alpolgármestere a városvezetés nevében örömeinek adott kifejezést a jubileum alkalmából, kiemelve, hogy erre büszke az otthont adó város is.

Dr. Rónai Ferenc erdőmérnök, az iskola igazgatója visszaemlékezett az elmúlt 125 év legfontosabb történéseire, majd ismertette az iskola jelenlegi helyzetét, s kiemelte: a tanári kar mindent megtesz annak érdekében, hogy intézményük jól felkészült szakembereket bocsásson ki az életbe.

*

Talán a véletlen műve, talán nem, hogy éppen a konferencia napján látott napvilágot a sajtóban a közlemény az OMMF elnökének és hétfől öt regionális munkaügyi központ főigazgatójának leváltásáról, s az új vezetők kinevezéséről.

Schweighardt Ottó erdőmérnök, az iskola volt tanulója bemutatta azt a kalandos úton az 1970-es években az Országos Erdészeti Egyesülethez került és ott őrzött, szépen himzett zászlót, amely egykor a Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete (MEVME) zászlaja volt. A MEVME létrehozásában, az 1920-as években az iskola tanári karának, ifjabb és öregdiákjainak meghatározó szerepe volt.

Ezután került, sor az iskola harminc éven át volt igazgatója emlékére alapított Dr. Tuskó László Díj átadására (amit évente egy tanár és egy tanuló kaphat). Továbbá az arany-, ezüst-, gyémánt- és vasoklevelek kiosztására az iskolában 50, 60, 65 és 70 éve végzett szakemberek számára.

A délutáni program

A jubileumi emléknapi délutánján került felavatásra az iskola bástyakertjében egy *kopjafa*, amelyet a tanintézetben harminc éve folyó faipari oktatás emlékére állítottak. A megemlékezést Seregély Csaba faipari mérnök-tanár tartotta, aki összefogott, korrekt tájékoztatást adott az elmúlt három évtizedről.

Ezt követően az iskola egykori igazgatója, dr. Tuskó László (1920-1984) emléktáblájának megkoszorúzása következett az iskola épületében. Tuskóra, aki harminc éven keresztül, 1950-től, az erdészeti technikum megalakulásától kezdve egészen 1980-ban történt nyugállományba vonulásáig volt az intézmény igazgatója és ebben a minőségében egyben fejlesztője, egykori tanártársa és éveken át volt munkatársa, dr. Jereb Ottó erdőmérnök emlékezett. (Az emléktábla avatásáról annak idején az „ERFA Híradó” 2009/2. száma közölt tudósítást.)

Az OMMF új elnöke Bakos József. Az új regionális vezetők pedig a következők: Janovics László (Dél-Dunántúl), Mátrai Bartus Éva (Közép-Magyarország), Pákozdi Szabolcs (Közép-Dunántúl), Rimányiné Somogyi Szilvia (Nyugat-Dunántúl), Tamási Ildikó (Észak-Magyarország).

K. P.

megengedni maguknak önálló munkajogász alkalmazását. Ezen a rendezvényen két illetékes, a munkajog világában élő, naponta annak süreijében tevékenykedő, kitűnő felkészültségű hatósági szakembertől kaptunk tájékoztatást napjaink legidősebb munkajogi problémáival kapcsolatban.

A résztvevők ezután az iskola névadója, Roth Gyula, Kossuth-díjas professzor szülőházához vonultak. Az ott elhelyezett emléktáblánál az ünnepi szónok Gerhát Tamás erdésztechnikus, a Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Körének vezetőségi tagja volt, aki szintén egy öregdiák, dr. Rumpf János erdőmérnök, nyug. tanszékvez. egyetemi tanár gondolatait tárta a hallgatóság elé.

Az ünnepi események sorát ezen a ponton szomorú esemény szakította meg. Utolsó útjára kísérték dr. Bognár Béla magyar tanárt, aki sok-sok éven keresztül oktatta és szeretettette meg a diáksággal a magyar irodalmat és nyelvtant. Búcsúbeszédet dr. Rumpf János mondott a Baráti Kör vezetősége részéről.

A Baráti Kör közgyűlése

Az iskolai ünnepségekhez kapcsolódóan tartotta 2010. évi és egyben vezetőségválasztó közgyűlést a Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Köre, amely fennállásának 20. évfordulóját ünnepelhette.

A közgyűlés dr. Fírbás Oszkár Bedő- és Kaán-díjas tanárelnök vezetésével zajlott le.

Az elmúlt három év eseményeiről, munkájáról szóló titkári írásos beszámolót dr. Bársony Lajos elnök szóbeli kiegészítésekkel kommentálta. Beszámolót tartott az Ellenőrző, valamint a Felügyelő Bizottság elnöke is.

A beszámolókat egyhangú elfogadása után az elnökek, valamint az alapítás óta folyamatos tagsági viszonnal rendelkezőknek elismerő oklevelet adtak át, majd a vezetőségválasztásra került sor.

A régi-új elnök dr. Bársony Lajos, a vezetőségben is mindössze két név változott. Az elnök vezetőségi társai nevében, is megköszönte a tagság bizalmát, majd röviden vázolta a jövőre vonatkozó terveket. Szeretnék elérni, hogy több fiatal és faiparos lépjen a Kör tagjai sorába, továbbá, ha a döntések minél szélesebb körű egyetértéssel kerülnének meghozatalra és végrehajtásra. Fontosnak tartja a Kör imázsának erősítését, a PR-munka kiszélesítését, a szabályzatok pontosítását és korszerűsítését, a pénzügyek kézben tartását. A mai gazdasági viszonyok között az utóbbiakat tervezni a legnehezebb. Végül kérte a tagság támogatását és további munkáját a következő évekre is.

Az alapító III. Károly királyról – aki VI. Károly néven német-római császár is volt – viszonylag ritkán szokott említés történni. Pedig hosszú uralkodása alatt (1711-1740) számos fontos esemény történt birodalmában. Többek között rá várt a hatalmas feladat, hogy a másfél évszázados török uralom és a kuruc háborúk alatt agyongyötört Magyarországot minden tekintetben talpra állítsa. A gazdasági újjáépítés egyik nagy leckéje volt a bányászat, mindenekelőtt a hét alsómagyarországi bányaváros ősi, híres és nagyon fontos, de hanyatlásnak indult nemes- és színesfém termelésének fellendítése. Ennek egyik első mozzanata volt a bányatisztképzés megteremtése királyi intézmény formájában.

Az állandó hadsereg felállítására és a svábföldi németek betelepítése mellett egyetemünk alapjának megvetése III. Károly egyik legmaradandóbbnak bizonyult alkotása. Leánya, Mária Terézia, a nagy királynő atyja munkásságának méltó, sőt azt felülmúló folytatója volt.

k.p.

A közgyűlés az Erdészhimnusz elénekklésével, a mozgalmas nap pedig fehér asztal melletti baráti találkozóval zárult. Ezen is jelen voltak a Temesvárról érkezett vendégek.

A tanulmányút

Az ünnepi események második napján a résztvevőknek lehetőségük volt egy tanulmányutat tenni a Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt., valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén.

Kóródi Sándor erdőmérnök, a Baráti Kör vezetőségi tagja szervezésében először a Kapuvári Erdészet munkájával ismerkedtek meg, kibővíve helyszíni bejárással. A színvonalas szakmai tájékoztatót Balsay Endre erdőmérnök tartotta. Ebéd után a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban a vízi élővilág megtekintésére volt lehetőség Pellingner Attila erdőmérnök vezetésével.

A búcsúvacsorára – már hagyományos módon – Sopronban a Prinyő borozóban került sor, ahol jó hangulatban fejeződött be a kétnapos jubileumi rendezvény.

Dr. Ráczné Schneider Ildikó dr.

275 éves a Nyugat-magyarországi Egyetem

A NyME soproni rektorátusának főbejárata fölött látható az intézmény alapításának évszáma: 1735. Abban az évben június 22-én keletkezett és a selmecbányai főkamaragrófi hivatalnak küldött levelében az akkori államfőnk, III. Károly király elrendelte, hogy Selmecen kétéves tanulmányi idő keretében évente nyolc un. expektánst képezzenek ki bányaművelési, bányamérési, ércelőkészítési stb. ismeretekből. Ez lett a Berg-Schule, másként Berg-Scola, vagyis a bányatisztképző iskola. Ezt az intézményt emelte akadémia rangjára 1770-ben Mária Terézia királynő (Academia Montanistica), amelynek harmadik tanszékén a királynő utasítására megkezdtek az erdészeti szakismerek felsőfokú oktatását is. Ezzel az akadémiaval fuzionált 1846-ban az önálló intézményként szintén Selmecen alapított Erdészeti Tanintézet (Forstinstitut). A folytatás már közismert napjainkig, Sopronig-Miskolcig.

Hírek

Szoboravatás. A NyME Erdőmérnöki Kara mellszobrot állított Prof. Dr. Dr. hc. Majer Antal és Prof. Dr. Dr. hc. Igmándy Zoltán erdőmérnök, az Erdőműveléstan, illetve Erdővédelemtan egykori professzorai emlékére Sopronban, az egyetemi botanikus kertben régi tanszéki munkahelyük közelében, az „A” épület nyugati oldalánál, illetve az „E” épület bejárata előtt. A szobrok Csikszentmihályi Róbert szobrászművész alkotásai. Felavatásukra az aposztrofált személyiségek tiszteletére rendezett tudományos ülés keretében került sor, az EMK Erdőművelési és Erdővédelmi Intézetének szervezésében.

*

A fa, mint a fenntartható fejlődés örökbecsű alapanyaga címmel konferenciát rendezett Sopronban a Faipari Tudományos Egyesület + a NyME Faipari Mérnöki Kara + a TAMOP 4.2.2. és 4.2.1/b projekt. „A fafeldolgozás szerepe a klímavédelemben” című szekcióban öt, az „Innovatív technológiák és termékek a faiparban” c. szekcióban pedig hét előadás hangzott el.

EFDSz címjegyzék

2010. szeptember 1-i állapot

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,
1061 Budapest, Jókai tér 9.
Telefon: 06-1-331-4369 Fax: 06-1-311-9455
E-mail: efdsz@mailbox.hu

Főtitkár

Dudás Péter

Telefon: 06-1-374-3251

Mobil: 06-30-643-0532

06-30-952-4807

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Irodavezető

Szűcsné Gaskó Éva

Telefon: 06-1-331-4369

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Elnök

Dr. Halmágyi János

Telefon: 06-42-598-450/180

Mobil: 06-30-415-1904

E-mail: halmagyi@nyirerdo.hu

Alelnökök

Göde József

Telefon: 06-99-506-810

Mobil: 06-30-640-8771

E-mail: titkars@taegrt.hu

Ivádi László

Telefon: 06-36-801-500/530

Mobil: 06-30-278-3646

E-mail: ivady.laszlo@egererdo.hu

Elnökség

Ecsegi Istvánné

Telefon: 06-46-501-554

Mobil: 06-30-219-9169

E-mail: ecsegi.istvanne@eszakerdo.hu

Gilicze Péter

Telefon: 06-77-501-120

Mobil: 06-20-961-5088

Górász László

Telefon: 06-22-510-515

Mobil: 06-30-288-0922

E-mail: goraszl@vadex.hu

Major László

Telefon: 06-82-505-145

Mobil: 06-30-956-4696

E-mail: major.laszlo@sefag.hu

Sipos Imre

Telefon: 06-96-529-458

Mobil: 06-20-938-7596

E-mail: fahaszn@kaeg.hu

Pénzügyi E | Ell. Biz. Elnöke

Kolozsvári Ákos

Mobil: 06-30-303-4580

ErFa Híradó szerkesztője

Dr. Király Pál

Telefon: 06-1-331-4369

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Alapszervezet neve és címe	SzB titkár, tel., fax, e-mail
Bakonyerdő ZRt. 8500 Pápa, Jókai u. 46.	Benkő László T: 06-89-513-120 F: 06-89-513-120 M: 06-30-268-8915 E: keszthely@bakonyerdo.hu E: laszlo.benko@freemail.hu
Egererdő ZRt. 3301 Eger, Pf.: 55 3300 Eger, Kossuth L. u. 18.	Ivádi László T: 06-36-801-500/530 F: 06-36-801-502 M: 06-30-278-3646 E: ivady.laszlo@egererdo.hu
Északerdő Zrt. 3501 Miskolc, Pf.: 2 3525 Miskolc, Deák F. tér 1.	Ecsegi Istvánné T: 06-46-501-554 F: 06-46-501-505 M: 06-30-219-9169 E: ecsegi.istvanne@eszakerdo.hu
Gemenc ZRt. 6501 Baja, Pf.: 81 6500 Baja, Szent Imre tér 2.	Bajai Béla T: 06-79-324-144 F: 06-79-324-181 M: 06-30-348-3758 E: bajaiBELA@gemenczrt.hu
Gyulaj ZRt. 7090 Tamási, Pf.: 38 7090 Tamási, Szabadság u. 27.	Kárász Attila T: 06-74-573-940 F: 06-74-473-985 M: 06-30-256-8152 E: karasz@gyulajzrt.hu

Ipoly Erdő ZRt. 2660 Balassagyarmat, Bajcsy Zs. u. 10.	Barton Gábor T: 06-35-300-769 F: 06-35-301-424 M: 06-20-468-7189 E: bartong@ipolyerdo.hu
Kisalföldi Erdőgazdaság ZRt. 9002 Győr, Pf.: 13 9023 Győr, Corvin u. 9.	Sipos Imre T: 06-96-529-458 F: 06-96-526-586 M: 06-20-938-7569 E: fahaszn@kaeg.hu
Kiskunsági Erdészeti és Faipari ZRt. 6001 Kecskemét, Pf.: 8 6000 Kecskemét, József A. u. 2.	Mézes Lajos T: 06-76-510-400 F: 06-76-328-318 M: 06-20-946-8992 E: mezesl@kefag.hu
Mecseki Erdészeti ZRt. 7601 Pécs, Pf.: 179 7623 Pécs, Rét u. 8.	Tiringerné Balázs Anikó T: 06-72-508-237 F: 06-72-508-201 M: 06-30-216-9065 E: tiringeme.aniko@mecsekerdo.hu
Nagykunsági Erdészeti ZRt. 2200 Monor, Petőfi u. 17. 5000 Szolnok, József A. u. 34.	Benei Béla T: 06-29-610-312 F: 06-29-610-311 M: 06-20-914-7430 E: b.benei@nefag.hu beneib@monornet.hu

Alapszervezet neve és címe SzB titkár, tel., fax, e-mail

Nyírségi Erdészeti ZRt.
4401 Nyíregyháza,
Pf.: 148
4400 Nyíregyháza,
Kótaji u. 29.

KEFAG ZRt.
Ökopal Raklap Üzem
6440 Jánoshalma,
Kisszállási út 10.

Somogyi Erdészeti ZRt.
7401 Kaposvár, Pf.: 9
7400 Kaposvár,
Bajcsy Zs. u. 21.

Tanulmányi Erdőgazdaság ZRt.
9401 Sopron, Pf.: 97
9400 Sopron,
Honvéd u. 1.

VADEX Mezőföldi ZRt.
8001 Székesfehérvár,
Pf.: 371
8000 Székesfehérvár,
Tolnai u. 1.

Vértesi Erdő ZRt.
2801 Tatabánya, Pf.: 121
2800 Tatabánya,
Dózsakert u. 63

Dr. Halmágyi János
T: 06-42-598-450/180
F: 06-42-501-170
M: 06-30-415-1904
E: halmagyij@nyirerdo.hu

Gilicze Péter
T: 06-77-501-120
F: 06-77-501-121
M: 06-20-961-5088

Major László
T: 06-82-505-145
F: 06-82-505-133
M: 06-30-956-4696
E: major.laszlo@sefag.hu

Göde József
T: 06-99-506-810
F: 06-99-312-083
M: 06-30-640-8771
E: titkars@taegrt.hu
E: godejosefsandor@freemail.hu

Górász László
T: 06-22-510-515
F: 06-22-327-525
M: 06-30-288-0922
E: goraszl@vadex.hu

Ruppert József
T: 06-34-316-733
M: 06-30-400-9104
E: ruppert.jozsef@verteserdo.hu

Alapszervezet neve és címe SzB titkár, tel., fax, e-mail

Zalaerdő Erdészeti ZRt.
8801 Nagykanizsa Pf.: 201
8800 Nagykanizsa
Múzeum tér 6.

Erdészeti Tudományos Intézet
4150 Püspökladány,
Farkassziget 3.

Erdészeti Szakigazgatás Központi Alapszerve
Munkáltató:
MgSzH Központ
1370 Budapest, Pf.: 345
1055 Budapest, Kossuth tér 11.

ÁESZ Miskolci Ig.
3501 Miskolc, Pf.: 554
3526 Miskolc,
Blaskovics u. 24.

EFDSZ ÁESZ Pécsi Ig. Alapszervezete
Munkáltató: MgSzH
7633 Pécs, Lázár V. u. 12.

Horváth Borbála
T: 06-93-500-228
F: 06-93-500-251
M: 06-30-377-6540
E: horvath.borbala@zalaerdo.hu

Rásó János
T: 06-54-451-169
F: 06-54-514-110
M: 06-30-457-5120
E: raso.j@erti.hu

Szentpéteri Sándor
T: 06-1-374-3405
F: 06-1-374-3402
M: 06-30-466-0323
E: szentpeteri.sandor@aesz.hu

Juhász Zsolt
T: 06-46-531-023
F: 06-46-531-039
M: 06-30-269-3693
E: juhasz.zsolt@aesz.hu

Ábel Lajos
F: 06-72-522-041
M: 06-30-269-3655
E: abel.lajos@aesz.hu

E.F.C.

A címben szereplő három betű az „Európai Erdészek Tanácsa” kifejezés angol megfelelőjének kezdőbetűiből alkotott betűszó.

Előző, szeptemberi lapszámunkban rövid tudósítást közzeltünk arról a tárgyalásról, amelyet Szakszervezetünk vezetősége folytatott a román CONSILVA erdészeti szakszervezeti konföderáció delegációjával, közelebbről Marian Stoicescu úrral szervezetünk együttműködéséről. Megírtuk azt is, hogy Stoicescu úr egy nagyobb, európai léptékű erdészeti együttműködés megvalósításán is fáradozik.

Ezt követően azután Stoicescu úr meg is küldte Szakszervezetünknek elképzelésének operatív változatát; ez lenne a címben említett E.F.C.

E szerint a szabályzat-tervezet szerint az E.F.C. egy olyan európai szervezet lenne, amely minden, az erdészetben tevékenykedő társulást, egyesületet és szakszervezetet egyesítene. Céljai:

- Az együttműködés kifejlesztése az erdészek, valamint az erdészek és a társadalom között.

- Az erdészek (az E.F.C. tagjai) érdekképviselése országos, európai és globális szinten.

- Nemzetközi összefogás az erdészek között.

- A tagok informálása a világ és a kontinens erdészeti témáiról.

- A tagszervezetek és erdészek képviselése a nemzetközi intézményeknél, mint pl. ENSz, Európai Parlament, Európai Bizottság, valamint egyéb erdészethez kapcsolódó területeken: természetvédelem, bioenergetikai kutatás, fa és biomassza.

- Kapcsolatfelvétel, együttműködés az E.F.C. és más nemzetközi erdészeti szervezetek között. A Tanács nyitott bármely európai erdészeti szervezet, társulás, egyesülés előtt, feltéve, hogy saját országában reprezentatív, demokratikusan szervezett, s politikailag és vallásilag semleges.

Az E.F.C. szervezeti felépítése egyszerű: 1. A Tanács (mindegyik tagszervezet egy-egy képviselőjéből). 2. Az elnök, akit hat hónap időtartamra választanak és akinek a lakcíme az E.F.C. éppen aktuális székhelye.

Tagdíj nincs. A rendezvények résztvevőinek költségeit maguknak a delegáltaknak (kiküldő szervezetüknek) kell állniuk. Ugyanígy az elnök tevékenységével összefüggő összes költséget, beleértve a nemzetközi találkozókat is, a saját szervezetének kell állnia.

Röviden tehát így nézne ki az E.F.C., amelynek megalakításához Stoicescu úr az EFDSZ-t is meghívta.

k. p.

*

Hírek

Az ENSz a 2011-es esztendőt Az Erdők Nemzetközi Évének nyilvánította. (Ezzel kapcsolatban érdemes azt is figyelembe venni, hogy az első félévben Magyarország látja el az EU elnöki tisztségét. A kettő együtt: sok mindenre alkalmat nyújthat a magyar erdészet számára.)

*

A FAGOSz ebben az évben is megjelentette erdészeti, valamint faipari cím- és terméktárát, mégpedig mind nyomtatott, mind elektronikus formában, CD-lemezen.

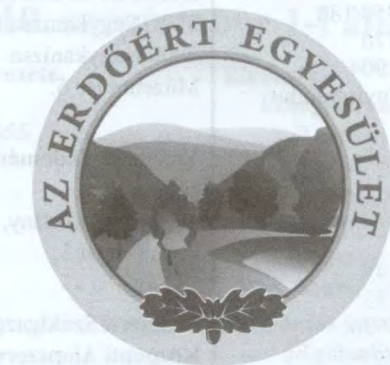
Az Erdőért Egyesület

Kis ország kis szakmáinak – mint amilyen a magyar erdészet is – mindig szükségük van olyan önkéntes, áldozatkész segítőkre, akik hajlandók arra, hogy a végzett munkáért járó fizetésen felül „még rádobjanak egy lapáttal” és ügyszeretéből, hivatástudatból fakadóan társadalmi munkájukkal segítsék a közös szekér tolását.

*

Ilyen értékes segédcsapata a szakmának a már csaknem egy évtizedes múltta visszatekintő *Az Erdőért Egyesület*, amelynek megalakítását 2001-ben a VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Rt. kezdeményezte. A *kiemelten közhasznúnak* minősített szervezet jelenleg is *székesfehérvári* székhellyel működik, *elnöke* pedig *Balsay Miklós* okl. erdőmérnök, a VADEX korábbi, ma már nyugállományú vezérigazgatója. Az ő révén kaptunk tájékoztatást az egyesület céljairól és tevékenységéről.

A szervezetet olyan különböző foglalkozási személyek és szervezetek hozták létre, s alkotják ma is, akiknek-amelyeknek közös ismertetőjegye az erdő, s tágabb értelemben az egész ter-

mészet szeretete és a tenni vágyás annak érdekében.

A mozgalomnak lényegében három eszmei alappillére van: természetvédelem, környezeti tudatformálás-ismeretterjesztés és egészség megőrzés. Ezekből kiindulva fogalmazták meg az egyesület öt főcélját, a következők szerint.

- Közreműködés az ifjúság nevelésében, oktatásában, a szakképzésben, a környezeti tudatformálásban.
- Környezetvédelem, különös tekintettel a természetvédelem, az erdő és a vizek védelmére.
- A szabadidő sporttevékenység ösztönzése, feltételeinek biztosítása.

- Egészségmegőrzés, gyógyítás, rehabilitáció elősegítése.
- Az erdő és az ember szorosabb kapcsolatának megteremtése.

*

Az egyesület közfeladatainak ellátása közben *együttműködik* a területek kezelőivel, régiókkal, kistérségekkel, önkormányzatokkal, intézményekkel; részt vesz a fejlesztési koncepciók kialakításában. *Működési területe* egész Magyarország, azonban különös figyelemmel a Közép-dunántúli Régióra. *Tagsága* egyre bővül, az éves feladatokat és programot a közgyűlés hagyja jóvá. Rendezvényeit a szakmai igényesség és a változatosság jellemzi.

Kis ismertetőnkkel azzal a két mondatral zárjuk, amelyet maga az egyesület fogalmazott meg, s így akár „ars poetica”-jának is tekinthetjük:

„Az erdő mindenki számára nyitott, folyamatosan azt nyújtja, amiért teremtetett: véd, fát ad, jó levegőjével felüdít, csendje gyógyít, vigasztal, jókedvre derít. Az erdő mindig vár és erőt ad.”

K. P.

Tűzoltó leszel...

Aki manapság be is váltja József Attila „Altató”-jának közismert ígértét, az a teljes embert kívánó lánglovagi gyakorlatban aligha gondol katonaságra, vad-terelésre. A lánglovagi „lángolás” tökéletesítése közben azonban mind többen – parancsnokságok és egyének is – áldoznak időt és pénzt mostanság arra, hogy az egyre ismétlődő, időjárási katasztrófa okozta károk felszámolása, közöttük a sérült, kidőlt, rádőlt, a mentés útjában levő stb. idős fák szakszerű motorfűrész kitermelése, feldolgozása érdekében *fakitermelő*, továbbá *lakott területi fakitermelő* tanfolyamon szerezzenek képesítést. Mert hát az egyre változatosabb nagy bajainkban változatlanul a *tűzoltók*, a „bajnokok” segítségére vagyunk utalva.

Országszerte több oktatási intézmény, gazdálkodó szervezet hivatalos, OKJ-s *fakitermelő* képzést. A legutóbbi pár évben például több száz *hivatásos tűzoltó* is részt vett az erre az oktatásra is szakosodott *Konifó Kft.* indította

tanfolyamokon. A többhetes elméleti és gyakorlati foglalkozások többségükben a hallgatók szolgálati helyén vagy annak közelében folynak, Nagykátától Marcaliig, Váctól Kaposvárig, a fővárosban, Siófokon stb.

*

Alapvetően *négy ismeretanyag* rész kellő *szintézise* szükséges a vizsgakövetelmények teljesítéséhez.

Mindjárt elsőnek a *fa-rész*, azaz a számításba jöhető céltárgy, általában is és különös tekintettel a legfőbb tulajdonságokra, eshetőségekre (*biztonság-technika!*), de a fontosabb fafajok sajátos különbözőségeire is.

Azonos súllyal szerepel a tananyagban a *fűrészgép*, azaz a benzinmotoros láncfűrész és használatának minden csínja-bínja, akár hivatalból, akár az egyéni boldogulás (*vállalkozás*) érdekében veszi is kézbe a tűzoltó. Egyre gyakrabban található ugyanis a hallgatók között a szabadidőt az erdészet *fakitermelésben*

is felhasználó fiatalember. S egyre megnyugtatóbb a beszámolójuk arról, hogy e környezetükben dolgozó profi vállalkozóknál csak bizonyított képzettségükkel számíthatnak szakmunkára. Azaz képzett emberi fővel (*fő-rész!*).

*

A néhány hetes elméleti képzés végén *tanfolyami* írásbeli vizsgák adnak képet a hallgatók elsajátított ismereteiről. Itt még rendre megállapíthatók hiányos vagy tévesen értett / rendszerezett ismeret-elemek. Összességében azonban kellő szintet jeleznek a végső, *hatósági* vizsgára történő sikeres felkészüléshez.

A gyakorlati oktatásban és a vizsga lebonyolításában technikai téren a tűzoltóságok teljes támogatással állnak a hallgatók mellett. A helyszínek rendelkezésre bocsátásával pedig több állami erdészeti részvénytársaság segíti a tanfolyamok sikeres befejezését.

Apatóczy István

Az MZKE közgyűlése

A hazai környezet- és természetvédő civil szervezetek közül az erdészethez egyik legközelebb álló a *Magyarországi Zöldkereszt Egyesület* (amely elvileg a hasonló elnevezésű, Mihail Gorbacsov által kb. húsz éve alapított nemzetközi szervezet magyar tagozata, gyakorlatilag azonban teljesen önálló életet él). Elnöke is erdészeti szakember: dr. Tarjáné Tajna Anna dr., okl. erdőmérnök, ny. környezetvédelmi államtitkár, aki ezt a beosztását megelőzően egész szakmai pályafutását a somogyi erdőkben töltötte le.

Ugyancsak erdőmérnökökből álló *erdészeti szekciója* is van az egyesületnek, amelynek tagjai: dr. Király Pál, Köveskúti György (a szekció vezetője), Mohácsi Dániel, dr. S. Nagy László (az MTESZ egyik alelnöke), dr. Sipos Árpád és Tollner György.

*

Az egyesület közgyűlését Budapesten, az MTESZ Fő-utcai házában bonyolította le az Elnök asszony vezetésével. A gyűlésen beszámolók hangzottak el a végzett munkáról és javaslatok az egyesület tevékenységére irányulóan.

A beszámolókból kivilágított: az egyébként nem nagy taglétszámú egyesületnek az az egyik fő munkamódszere, hogy aktivistái és a vezetőségi tagok is igyekeznek minél több hasonló profilú szervezet számottevőbb rendezvényein részt venni, ott a fejleményeket, elhang-

zottakat megfigyelni, információkat gyűjteni és ha van rá mód, felszólalásokkal az MZKE által képviselt irányban befolyásolni a dolgok kimenetelét. Tegyük hozzá: gyakran sikertelenül, mert az egyébként bizonyára jó számdékú zöldek olykor nem a tények ismeretén alapuló, hanem inkább érzelmileg motivált, mondhatni téves, sőt néha egyenesen délibábos-illuzórikus nézetet vallanak. Ennek egyik tipikus példája – tapasztalatunk szerint – napjainkban az energiagazdálkodás, azon belül a megújuló forrásokból való energiatermelés lehetőségeivel kapcsolatos műszaki és főleg ökonomiai tájékoztatatlanság. De nem egyszer találkozunk az erdészettel kapcsolatos, a helyzet nemismeréséből fakadó, szakköreinkben jól ismert sztereotípiával is: „az erdészek irtják az erdőt – és el is tüzelik”.

*

Az erdészeti szekció által követendő irányelveket Köveskúti György erdőmérnök még 1996-ban kidolgozta és ez a kis dokumentum időtállóan is bizonyult. Nyilvánvaló azonban, hogy közel másfél évtized alatt magában a szakmában is komoly változások mentek végbe: az ökoszisztéma-gondozó jellegű erdőgazdálkodás szemléletének megerősödése, a finanszírozási rendszer változásai és ennek következményei, EU-kapcsolatok, új erdőtörvény stb. A szekció egyik feladata ezeknek a válto-

zásoknak a megértése magán az egyesületen belül, hogy azután az aktivisták egyéni küldetések során maguk is az erdészek által vallott nézeteket tudják képviselni, terjeszteni.

Ez a cél annál is inkább időszerű, mert az MZKE programjának egyik része a környezetbarát gazdálkodási módszerek közelebbi megismerése, közvetlen tanulmányozása. Érdeklődéssel tekintünk annak a tapasztalatcserének is elébe, amely egy olyan szennyvíz-emésztő telep megtekintésére irányul majd, ahol a kis település kommunális szennyvizét nád-gyökérszűrőben történő előtisztítás után nyárfaultetvénybe vezetve szikkasztják el.

*

Az Elnök asszony szavaiból azonban az is kitűnt, hogy sajnos, az egyesületi tevékenység fokozásának és még a nemzetközi anyaszervezettel való intenzívebb kapcsolattartásnak is fékező tényezője az anyagiak szűkössége. A vezetőség próbálkozott különféle pályázatok révén pénzforrásra szert tenni, de szerény eredménnyel. Az erre irányuló törekvést erősíteni kell. Köveskúti György szekcióvezető szerint azonban erősíteni kell a társadalmi aktivitást is a lehetséges mértékig és ehhez kéri az erdészeti társadalom támogatását is. Saját érdekeink támogatásáról van szó!

K. P.

Hírek

Halálozás. Budapesten 78 éves korában meghalt Bogyay János okl. erdőmérnök, az Erdészeti Tudományos Intézet kutatója, Szekszárdon született 1933-ban, oklevelét pedig 1968-ban szerezte meg Sopronban. Egy időben az ERTI-nél működő szakszervezeti bizottságunk titkári tisztségét is betöltötte. Széles körű részvételt kísérve a budakeszi temetőben helyezték végső nyugalomra. Sírján Szakszervezetünk részéről Dudás Péter főtitkár és Szűcsné Gaskó Éva hivatalvezető helyezte el a kegyelet virágait; utóbbi hosszú időn át intézeti munkatársa is volt az elhunytak.

*

Hatvan éves a FATE. A kerek számú évfordulóról ünnepi ülésen emlékeztek meg a *Faipari Tudományos Egye-*

sületben, amelynek keretében dr. Tóth Sándor László okl. faipari és gazdasági mérnök, c. egyetemi tanár, szakmatörténész, az egyesület elnökhelyettese adott áttekintést az egyesület fennállásának fontosabb mozzanatairól. Az ünnepi közgyűlésen új vezetőséget is választottak. Elnök: Prof. Dr. Dr. hc. Molnár Sándor DSc tanszékvezető egyetemi tanár (Sopron). Az eddigi elnök, Horváth Tibor ügyvezető elnökként tevékenykedik tovább.

*

Ligno Novum – Woodtech című nemzetközi asztalos-, faipari és erdészeti szakkiallítást sikerrel bonyolították le a HUNGEXPO Vásárváros területén. Cseh, szlovák, szlovén, osztrák, német, lengyel, román, olasz és francia kiállítók mellett természetesen számos magyar vállalat mutatta be az általa gyártott és/

vagy forgalmazott termékek sokaságát. Az iparág területén tevékenykedő szakmai érdekképviselői szervezetek köszönhetően kísérő programként érdekes előadásokat is hallhattak az érdeklődők a kiállítás ideje alatt.

*

Mikoviny Sámuel (breznóbányai), a Nyugat-magyarországi Egyetem jogelődjé, az 1735-ben alapított *Selmecbányai bányatisztképző iskola első tanára*, fejlesztője és kb. 1748-ig oktatója 1700-ban született Abelován (Ábelfalva, Nógrád m.) és 1750-ben halt meg vagy Bécsben, vagy Trencsénben. A XVIII. század legjelesebb magyar fölmérőmérnöke volt és zseniális műszaki polihisztor. Nyughelye ismeretlen. Emlékét több helyen őrzi utcaelnevezés az országban, pl. Sopronban is.

Szemlélődés egy tárlaton

Dr. Ignác Magdolna neve nem ismeretlen lapunk rendszeres olvasói előtt. Legutóbb idei májusi lapszámban találkozhattak vele, amelyben azt a dupla DVD-lemezét ismertettük, amelyet „Vadászatok Dámorszámban” címmel alkotott és adott közre, s amelyen a Nagykunsági Erdészeti és Faipari ZRt. két kiemelkedő vadászterületén, Pusztavacson és Apavarán folytatott vadgazdálkodást mutatja be a természet-filmezés művészetének eszközeivel.

Most egy másik arculatát mutathatjuk meg ismét saját alkotásainak tükrében és ez: a festőművészet. Mégpedig annak a tárlatnak az alapján, amelyet Budapesten, a VII. ker. erzsébetvárosi Unió Galériában rendeztek képeiből.

*

Barátai, ismerősei azt eddig is tudták róla, hogy időről időre nem csak a kamerát és a puskát ragadja meg, hanem az ecsetet is és fest szép képeket. Ebből következett, hogy elsősorban mint természet- és vadászfestőt tartották számon. Mostani kiállítása alapján azonban meglepetéssel fedeztük fel, hogy ennél bizony jóval többről van szó. Az erdőn, mezőn, vízen, vadon élő állatokon túlmenően vásznain számos épület és különféle témájú csendélet is feltűnt, azután tájképek, parkok stb. és az ember is, ámbar ez utóbbi ritkábban.

*

Művészeti szakértők állítják, hogy a festészet lényegét a színek jelentik, kieméríthetetlen sokaságú árnyalataikkal. Színek jelenítik meg azután a tartalmat, a hangulatot és egyáltalán mindent, amit egy kép tartalmaz, amelyen keresztül hatást gyakorol az ember érzés- és gondolatvilágára. A forma olykor másodlagos, szinte nincs is, mint például a nonfiguratív festészet egyes ágaiban.

A festő a színekkel hozza létre a két-dimenziójú alapon a harmadikat: a teret. S még valami nagyon fontosat: a fényt!

Ha Ignác Magda festői stílusát röviden óhajtanánk meghatározni, sajátosságának mibenlétét jellemezni, akkor talán leginkább az ún. *plein air*, a fény- és színnel-levegővel teli, tág szabad térséget vászonra vivő stílushoz közel állónak minősíthetjük, aminek Magyarországon a nagybányai festőiskola volt a klasszikus képviselője. Így jellemezte őt a tárlat megnyitása alkalmával szakmai méltatója, dr. Halák László író is. (A galériavezető-házigazda Putnoki A. Dávid alkotóművész pedig úgy, mint aki szerelmese a természetnek és rabja a festészetnek.)

*

A fény Ignác Magda minden képén jelen van; úgy is mondhatnánk, hogy a fénylő levegő, mert maga a fény örök forrása, a Nap, a napsugár közvetlenül csak igen ritkán. Némelyik képe szinte belülről világít. Ezt a hatást fokozza az is, hogy színei élénkek, olykor tüzesek, de sohasem harsányak. Mesterien bánik a fény és az árnyék ellentétében rejlő lehetőségekkel is, a térbeliség megteremtésének ezzel a művészi módszerével. Technikájára a hosszú ecsetvonások a jellemzők, de ez nem jelenti például tájképei esetében a kép elnagyoltságát, mert ezek mélységben is kidolgozottak.

A képek mérete nem nagy, zömük 30x40, 40x60 cm körüli. Anyaguk vászon, kasírozott vászon vagy farostlemez, többségük olajjal, esetleg olajtemperával festve. Akril, akvarellgráfit elvétve fordult elő. Az esztétikai értéket jelentősen befolyásoló képkerek – szerencsére – elég változatosak, de ezen a téren még vannak variálási tartályok, éppúgy, mint a címadásban.

*

Amiért ennek a kiállításnak az ismertetése lapunkba került, annak oka természetesen az, hogy dr. Ignác Magdolna természet- és vadászfestőnek indult. S bár művészete – szerencsére – tematikailag kiszélesedett, de indulásának jellemvonásait – (ugyancsak szerencsére) még megőrizte. Vadat ábrázoló képei dinamikusak, még azok is, amelyek témájuknál fogva statikusan hathatnának, például a téli erdőben a néző irányába figyelő muflonok. A havas erdőben párharcukat vívó fajdkakasok, vagy a kenyai síkságon ügető, halványbarna opálos porfelhőt felferő elefántbika, mint aprólékos, finom munkával kidolgozott képek, feledhetetlenek.

*

A festőnő már korábban mintegy sajátos szakmai, vagy ha úgy tetszik, művészi küldetést vállalt magára, amikor elhatározta, hogy neves, patinás, történelmi múltú vadászházainkat festményen örökíti meg. Ezekből egyik-másik a tárlaton is megjelent, például a sikárosi, a pusztavacsi. S hogy mily éber, nyitott szemmel figyeli a világot, jellemzi az is, hogy máris megjelent vásznain napjaink drámája: a pusztító kolontári vörösiszap-lavina is. (*Memento* című képének eladási árát a bajbajutottak megsegítésére ajánlotta fel a művész.)

A meglepően gazdag, nagy példányszámú, 57 festményt tartalmazó „teríték” november 29-ig volt megtekinthető az Unió Galériában. Az érdeklődők azonban dr. Ignác Magdolnát a 06-20-462-3867 telefonszámon ezután is elérhetik.

K. P.

forestpress
erdészet – faipar – vadászat természetvédelem

Emlékezés a régi szép időkre!

Nyugdíjas találkozó Gyulajon!

A Gyulaj ZRt. és az EFDSz helyi alapszervezete az elmúlt évek hagyományaihoz híven, az idei évben is megszervezte a vállalatától nyugdíjba vonult kollégáinak találkozóját. Gyulajon, az óbíródi vadászháznál vártuk kedves volt munkatársainkat. A meghívásra - az egykori fakitermelő brigádok tagjaitól az erdőművelő asszonyokon keresztül a korábbi vezérigazgatókig - közel százan jöttek el Tolna megye majd minden részéről.

Göbölös Péter vezérigazgató úr meleg, baráti szavakkal köszöntötte a megjelenteket. A rövid hivatalos rész után, a külföldi és hazai versenyeken is szebb-

nél szebb eredményeket elért Tamási Koncert Fúvószenekar kápráztatta el, fülbemászó dallamokat játszva, kedves vendégeinket. A bő egy órás, csodálatos előadás alkalmával a zenekar csak repertoárjának töredékét tudta bemutatni. Az ebéd előtt még Schneiderné Eszenyi Margit néni Az erdő című saját költeményét szavalta el volt kollégáinak.

A megérkezést követően kialakult jó hangulatú beszélgetések késő délutánba nyúlóan folytatódtak, mely alatt az együtt töltött évek szép és kellemes emlékeit elevenítették fel.

Kárász Attila SZB titkár

Az erdő

*Kidőlt egy fa az erdő közepén,
Mellette állt egy girbe-görbe vén,
A villámoktól érte vihar dúlt.
A záporba teljesen belefűlt.*

*Vadul tombol a nyári vihar,
A sík vidék sivár....kihalt?
Zúgva rohant erdőn és pusztán,
Mint dühödt vad lövés után.*

*Nyögnek az izmos, lombos fák,
Zsarnokok ilyenkor az éjszakák,
Életükre tör a nagy viharba jég.
Győzni fog-e vajon ez a kevés reménység?*

*Sosem csöndes a zöld erdő,
Vihar járja eső vagy szellő.
Mindig susog, halkán mesél,
Az erdő az mindig él.*

*Mindig színes a lombos erdő.
Egész éven át festeget ő,
De nap, nap után más és más,
A lombos erdő szép és csodás.*

*Sosem öreg a vén erdő,
Egy fa kidől, a fiatal felnő.
Ha százezer éves is?
A lombos erdő mindig friss.*

*Mindig lakott a sűrű erdő,
És enni, inni ad a zöld mező.
Ha egyszer elpusztul az erdő,
Kipusztul a világ s benne a jövő.*

Schneiderné Eszenyi Margit
nyugdíjas erdész, Dúzs,

Elment „Hosszú Laci” is

Így becézték egymás között barátai, kollégái erőteljes, öles termete, 190 cm körüli testmagassága okán Varga László erdésztechnikust, szakszervezeti mozgalmunk régi, elkötelezett és eredményes aktivistáját. Így búcsúztatta temetése alkalmával volt főnöke és közvetlen munkatársa, Czebei Sándor, az egykori Balatonfelvidéki Áll. Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (BEFAG) nyug. vezérigazgatója is. Élt 79 évet és bár már gyengélkedett, mégis váratlanul távozott az élők sorából.

Aszfőn született 1931-ben, polgári iskolát végzett Balatonfüreden, majd erdész szakiskolát. Erdésztechnikusi oklevelét már munka közben, levelező úton szerezte meg 1959-ben.

Szakmai munkásságát a Bakonyban kezdte a kupi és a monostorapáti erdészethél különböző munkakörökben, majd a BEFAG központjában folytatta fásítási előadóként. Fontos és kényes feladatkör volt ez a Balaton térségében, mint kiemelt üdülőkörzetben. Munkáját a reá jellemző nagy szorgalommal, ugyanakkor igen eredményesen végezte, bizonyítja ezt több vállalati és egy kormánykitüntetés is, továbbá birtokosa volt a Nimród Vadászéremnek.

Szakmai munkája mellett a BEFAG Szakszervezeti Bizottságának is titkára volt 1977-től nyugállományba vonulásáig. „A dolgozók érdekvédelme az akkori viszonylag konszolidált viszonyok között is embert próbáló munka volt. Varga László azonban emberséggel és nagy türelemmel mindenkivel megtalálta a hangot, egyensúlyt tartva a vállalati és a dolgozói érdekek között. Ahogy szolgálata első 25 évében lelkiismeretesen a magyar erdők területének növelése érdekében dolgozott, ugyanolyan becsülettel és emberséggel szolgálta dolgozótársai érdekvédelmét is” – mondta róla búcsúztatójában Czebei Sándor. (Jó lenne, ha minden erdészeti szb.-titkárral kapcsolatban hasonló méltatás hangozhatna el a végső búcsúzás alkalmával.)

Felesége még 2005-ben meghalt; „Hosszú Lacit” egy erdő- és egy agrármérnök fia, valamint négy unokája gyászolja. Életének javarésze Keszthelyhez kötődött, most már múló porát is a keszthelyi föld őrzi örökre.

k. p.

Történeti vadászati statisztika

Hatodik könyvét bocsátotta útjára Prof. Dr. hc. Dr. Faragó Sándor DSc professzor, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektora és az Erdőmérnöki Kar intézetigazgató tanára, a vadászattudomány (és gyakorlat) jeles művelője az a vaskos kötet, amely „*A történelmi Magyarország vadászati statisztikái 1879-1913*” címet viseli. *A hat műből négy önálló kötet, kettőt társszerzőkkel alkotott.*

Amikor egy könyvbemutatója során feltették neki a kíváncsi kérdést, hogy miként jut még ideje az ország hatodik legnagyobb egyetemének igazgatását jelentő felelősségteljes munkája, az oktatás és a kutatás mellett ily rengeteg írásra is (hiszen „kisebb” publikációinak száma is százas nagyságrendű), röviden csak ennyit válaszolt: „*a nap huszonnégy órából és egy éjszakából áll*”. Hozzátette azt is: „*a szenátus világa után pihenés az írás*”.

Ennyit dióhéjban a szerzőről.

A könyvet a Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó jelentette meg álló A/5 formátumban, 460 oldal terjedelemben. A nyomdai munkákat végző Lővér Print Nyomdaipari Kft. nyomdászait nem kis feladat elé állíthatta a sok lábjegyzet, a terjedelmes táblázatok, a rengeteg térképvázlat és diagram stb., de kitűnően oldották meg a bonyolult feladatot. A papír és a tipográfia szép, a szöveg jól olvasható. A keménytáblás kötés masszív (de a könyv jól lapozható), a külső borító ízléses. A könyv megjelenésében is az erdész-vadász könyvespolcra kívánczik; tartalmánál fogva még inkább.

A monitoringozás fontos eszköze

Amint a címe is kifejezi, *három fogalom képezi az alappillért* a most ismertetett könyvnek: *vadászat, statisztika, történelem.*

Miért kapcsolta össze a dualizmus-kori Magyarország vadászatának vizsgálatát a szerző a történeti statisztikával? Mert a természet, *az élővilág nem egy örök időkre determinált statikus rendszer, hanem szakadatlan belső mozgásban, változásban van.* Különösen

vonatkozik ez a gazdálkodással (vagy mondjuk így, kibővítettebb értelemben) környezethasználattal érintett növény- és állatfajokra. A változások a fajok léte szempontjából lehetnek pozitív, de negatív irányúak is (ad absurdum a kihalásig terjedőek).

A fenntarthatóság elvének valóra váltása a környezetgazdálkodásban – aminek fontos alkotóeleme a vadgazdálkodás – megkívánja, hogy ezeket a *változási folyamatokat figyelemmel kísérjük és lehetőleg egzakt módon mérjük, rögzítsük, értékeljük. Ez a monitoring. Ennek egyik módszere, eszköze a történeti statisztika* – a vadgazdálkodás, azon belül a vadászat területén is. Az így kapott információk ma már nagyon értékesek a természetvédelem szempontjából is. Hiszen a számok jelzik, hogy mely fajok veszélyeztetettek, vagy válhatnak hamarosan potenciálisan veszélyeztetetté. Ennek alapján időben meg lehet tenni a szükséges védelmi intézkedéseket.

A szakszerűség napi praktikumának szolgálatán túlmenően van ennek a műnek egy másik aspektusa is. Ezt Faragó professzor kb. úgy fogalmazta meg, hogy *a vadászati honismeret* része, egyik építőeleme a nemzet honismeretének – ami, tesszük mi hozzá – szerves része a nemzeti önismeretnek. Az előbbi bővítése ezzel a könyvvel tehát jól szolgálja az utóbbit is.

A dualizmus korszaka volt

Nemes gondolat volt Faragó Sándor részéről, hogy művét a legnagyobb magyar erdészként tisztelt Bedő Albert erdőmérnök, akadémikus emlékének ajánlja, születése 170. évfordulója alkalmából. (S akinek szép mellszobrára naponta vethet pillantást a Rektorátus épületének főbejáratánál.) A könyv bevezetésében ki is emelte, amiről hajlamosak vagyunk megfeledkezni: amint az erdészeti, úgy a *vadászati statisztika* is *Bedő a hazai atyja.*

Bedő és statisztikai munkásságának említése elvezet a könyv címében szereplő két évszám magyarázatához is.

1879 az első modern polgári erdő-törvényünk megalkotásának esztendeje, amelynek végrehajtása azután a következő bő másfél évtizedben Bedő orszá-

gos főerdőmesteri működéséhez kapcsolódik elválaszthatatlanul. (Bedő nagy vadász is volt.) 1913 pedig a K.u.K. dualista államrendszer utolsó békeéve, annak a korszaknak a vége, amely a szerző megállapítása szerint „*általánosságban, de speciálisan a vadászat területén is, hazánk történelmének egyik legeredményesebb, legszebb időszak volt*”. (6.p.)

A vadászat korabeli feltételei

A könyv általános céljának és alap-gondolatainak bemutatása után vessünk most már egy pillantást a tartalom részleteire is.

A bevezető részek utáni 2. főfejezet „*A vadászat környezeti és jogi feltételei a 19. és 20. század fordulóján*” címet viseli.

Érdekfeszítő stílusban megírt, gondolat kimunkált része ez a könyvnek, amelynek zömét „*Az élőhely és annak változásai*” című anyag rész teszi ki. Főleg a vadászati szempontból (de nem csak abból) legfontosabb korabeli nemzetgazdasági ágazat, a mezőgazdaság egyes művelési ágainak helyzetét és változásait ismerteti ebben a szerző. Ezért ezek az oldalak bármely más olvasó érdeklődésére is számot tarthatnak.

A klasszikus liberálkapitalizmus rohamos ütemű kifejlődésének a korszaka volt ez Magyarországon, ami hatalmas megterhelést rótt a természetre. Mivel azonban a sokféle növényt termesztő kisparcellás művelés volt túlsúlyban a mezőgazdaságban, a gépesítés, a műtrágya- és növényvédőszer-felhasználás alacsony fokon állt, ezért az apróvadász-réség magas volt.

Bennünket, erdészeket természetesen az „*Erdőállomány és erdőgazdálkodás*” című alfejezet érdekelt leginkább a művelési ágak ismertetése között. Ebből – Bedő Albert nyomán – megtudható például, hogy a történelmi Magyarország erdőszültsége a vizsgált korszakban az 1884. évi 27,1 %-ról 1913-ig 25,7 %-ra csökkent. *Három évtized alatt eltűnt mintegy 684 ezer hektár erdő, az összes erdő 5,1 %-a, a polgári piacgazdaság nagyobb dicsőségére.*

Igen értékesek a könyv 24-25. oldalának táblázatba foglalt adatai: a

történelmi Magyarország valamennyi vármegyéjének összes területe, s erdőterülete kat. holdban és hektárban, s erdőszültségi százaléka. Az eredmény mindösszesen: 28,216.982 hektár összterületen 7,543.206 ha erdő, az erdőszültség mértéke 26,73 %.

A legerdősültebb Háromszék vármegye volt (Bedő Albert szülőföldje): 61,3%, a legkevésbé pedig Torontál vármegye, 1,0%.

A vadászat jogi feltételeit az 1883. évi XX. törvénycikk határozta meg. A szerző a könyvben elemzi a törvény pozitív és negatív elemeit.

Anyag és módszer, s a részletes feldolgozás

A következő 3. főfejezet az „Anyag és módszer” címet viseli. Faragó professzor ebben ismerteti alapadatainak forrásait, ami így egyúttal a vadászati statisztika kezdeteinek a története is. Majd pontosan leírja, hogy nevezéktani szempontból mely fajok értendők ma az egyes korabeli elnevezések alatt.

Mindössze másfél oldal az alfejezet 3.5 pontja /72-73.p./, de nagyon fontos, mert ez adja meg a kulcsot, a magyarázatot a könyv túlnyomó részét kitevő, 345 oldalra rugó 4. főfejezet, a „Részletes feldolgozás” kezeléséhez, megértéséhez.

Ebben a részletes feldolgozásban „Hasznos vadak” és „Kártékony vadak” csoportosításban összesen mintegy 55 vadfaj, illetve fajcsoport terítékadatainak elemzését nyújtja a szerző szövegben, táblázatban, oszlop- és térképdia-gramban. Csaknem valamennyi faj grafikus ábrája is látható a róla szóló részben.

Érdekes adatokat tudhatunk meg a részletes feldolgozásokat követő, néhány oldalt kitevő értékelésből is az egyes fajok, fajcsoportok előfordulására vonatkozóan. A szerző szerint ugyanis a teríték és annak változása, valamint az annak alapját képező vadpopuláció és annak változása között jól kimutatható korreláció áll fenn. A 19/20. század fordulóján például a gímszarvas éves terítéke 8-10 ezer darab körül mozgott (a 28 millió hektár országterületen!), míg kóbor kutyából és macskából már 123 ezer darabot puffantottak le. Vaddisznóból is csak 8-9 ezer példány került terítékre

abban az időben. Mezei nyúlból viszont 1,4 millió.

„Ne puskázzunk, hanem vadászunk!”

A következő oldalakon régi, korabeli kritikai vélemények olvashatók a teríték-statisztikákról és ezek kapcsán azokról a körülményekről, amelyek a számok mögött meghúzódtak. Például arról, hogy a hivatásos vadászati személyzet (vadőrök, erdőőrök, erdészek stb.) hiányos szak tudására vezethető vissza, hogy éppen ezek a személyek ejtik el tömegesen a már törvényesen védett madárfajokat, holott éppen nekik kellene érvényt szerezniük a törvénynek. „Ne puskázzunk, hanem vadászunk, úgy a mint azt a törvény és a vadászbecsület kívánja!” – idézi a szerző Chernel Istvánnak, a nemzetközi hírnevű ornitológusnak 1915-ben papírra vetett, de ma is változatlanul időszerű intelmét. (435.p.)

Az utolsó 6. főfejezetben a szerző kísérletet tesz arra, hogy az egykori terítékszámokból mennyi eshet a trianoni határrendezés után megmaradt mai országterületre azokból a megyékből, amelyeknek egy részét más államhoz csatolták. Az így nyert, megosztott terítékadatok későbbi történelmi elemzések során kaphatnak majd jelentőséget. Az egykori 63 vármegyének 30 ebből a szempontból is teljesen elveszett, 23 vármegye területe megosztott lett és csak 10 megye maradt meg csorbítatlanul a mai Magyarországnak!

Ez Trianon öröksége.

A kötetet hat oldalra rugó értékes, gazdag irodalomjegyzék, valamint a NIMRÓD Archivumból származó, nem kevésbé érdekes régi fényképanyag zárja.

A történetírás értelme, haszna

Összefoglalóan megállapíthatjuk: Faragó professzor műve kiváló iskolapéldája annak, hogy miként kell a múltba visszanyúlni, a történelmet úgy megírni, hogy az ne csak a felnőttek mesekönyve legyen, hanem segítse a mai generációkat a jelen feladatainak megoldásában. Ez a történetírás haszna, talán igazi értelme is.

Faragó Sándor óriási adathalmaz felkutatásával és hatalmas munkával, új elemző módszerek alkalmazásával imponáló méretű és tartalmú szakirodalmi művet hozott létre. Ilyen esetekben ez csak kétféle módon lehetséges: vagy a fél életét erre áldozza a szerző, vagy különböző közreműködők is segítik munkájában. Most az utóbbi történt. Faragó Sándor a Bevezetésben név szerint korrektül felsorolja azt a kilenc személyt, akik pl. az alapadat-mátrixok létrehozásában, a térképek megjelenítésében stb. segítettek. Saját személye mellett még Prof.Dr. Oroszi Sándor DSc erdőmérnök, jeles erdészettörténészünk, valamint dr. Madarics Tibor állatorvos zoológus, a két lektor is garancia arra, hogy a T. Olvasó minden részletében megbízható könyvet vehet kézbe.

Ne mulassza el senki elolvasni Prof. Dr.Dr.hc. Solymos Rezsőnek, az MTA rendes tagjának előszavát sem, mert jó „bemelegítést” is jelent a könyv olvasásához, megértéséhez.

Kis ismertetőnk befejezéséül is Solymos akadémikus idézzük:

„Úgy vélem, hogy „A történelmi Magyarország vadászati statisztikái 1879-1913” című könyv jelentősen járulhat hozzá a hazai vadgazdálkodás fenntartásához és sokoldalú, újszerű fejlesztéséhez.”

Király Pál

Gesztenye-konferencia

Nagymaros, valamint a szlovákiai Kékkő (Mordy Kamen) város önkormányzata együtt rendezett szakmai konferenciát Nagymaroson „A „24. órában” közösen a helyi szelídgesztenyések megmentéséért” címmel. A konferencián szlovák és magyar tudósok tekintették át a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013. HUSK/0801/2.2.1./0187/01 számú projekt közös megvalósításának tapasztalatait. Egyidejűleg a Debreceni Egyetem Kiadója megjelentette Radócz László szerkesztésében „A nagymarosi szelídgesztenyések története, ápolása, védelme” című kötetet, amit a résztvevők díjmentesen megkaptak.

k.p.

Vándorgyűlési ajándék

Hagyománnyá vált már az Országos Erdészeti Egyesületben, hogy vándorgyűlései résztvevőinek az operatív lebonyolítást végző erdészeti részvénytársaság valamilyen ajándékkal kedveskedik, amely azután akár holtuk napjáig emlékeztetheti őket a rendezvényre.

Az idei pécsi vándorgyűlés esetében ez az ajándék a *Mecseki Erdészeti ZRt.* részéről egy értékes könyvcsomag volt, a regisztráció alkalmával stílusosan dekorált vászontarisznyában átadva. Ebből a maradandó értéket jelentő csomagból most három kötetet emelünk ki.

Erdőrendtartás, 1769-2009

Súlyára, 480 oldalas terjedelmére nézve is az a kötet a kollekcio legtekintélyesebb darabja, amely az „Erdőrendtartás, 1769-2009” címet viseli. Azt, hogy mit tartalmaz, kitűnően összefoglalja az a rövid kilenc sor, amelyet a masszív keménytáblás kötés hátsó külső oldalára nyomtattak: „Jelen kötet célja eredeti írásmódjában és szóhasználatában közreadni Mária Terézia 1769-ben született erdőrendtartását és az azóta eltelt közel két és fél évszázad alatt keletkezett további erdőtörvényeket. Ez az első olyan gyűjtemény, mely az erdőgazdálkodásra vonatkozó törvények teljes szövegét tartalmazza.”

Valóban páratlan, hézagpótló műve ez szakirodalmunknak, amelyből (a kötetet kiadó Mecseki Erdészeti ZRt. akkori vezérigazgatójának, Káldy Józsefnek rövid bevezetőjéből idézve) „... az egyes törvényeken keresztül nyomon követhetjük az erdőgazdálkodás történeti szakaszait, az erdők kezelésére és fenntartására vonatkozó szabályok 240 év alatt bekövetkezett változásait.”

Nem bocsátkozhatunk annak bővebb fejtegetésébe, hogy milyen hasznos egy ilyen történeti szöveggyűjtemény közreadása, mennyi mindent profitálhat belőle még akár egy, az erdészet iránt érdeklődő laikus is. *Most inkább a kötet habitusát, megjelenési értékeit emeljük ki.* A kellemes, nyugodt barna szín különböző árnyalatai képezik alaptónusát, amelyen azután nagyon jól érvényesülnek a fák és más növényeket, erdőrészleteket, erdős tájakat, forrásokat-patakokat, erdés-

zeti-vadászati létesítményeket, vadat stb. ábrázoló szép színes fényképek.

Ehhez járul az ugyancsak kellemes, a főcímek esetében stílusosan archaizáló tipográfia, a szép betűtípus, az idősebbek számára is jól olvasható betűnagyság, az igényes, gyors áttekintést nyújtó tördelés. (Sajnos, a nyomdát nem tudjuk megdicsérni, mert a nevét nem tudtuk felfedezni a könyvben.) Mind ennek köszönhetően egy *száraz jogszabálygyűjtemény helyett egy élvezetes, szép erdészeti szakkönyvet vehet kézbe az olvasó.*

Erdei kincseskönyv

Annak felemlítése, hogy egy erdészeti szakkönyv nemcsak tartalmas lehet, hanem szép és élvezetes is, különösen vonatkoztatható az ajándékcsoomag másik kötetére, az „Erdei kincseskönyv”-re is.

Azok számára, akik nem mostanában lettek tagjai lapunk olvasótáborának, ez a könyvcím talán nem teljesen ismeretlen. Első kiadását ugyanis ismertettük lapunk 2005. évi 4. számának 17. oldalán. Akkor úgy jellemeztük, hogy gyönyörű és érdekes könyv, a *Mecseki Erdészeti ZRt. erdeinek természeti és kultúrtörténeti enciklopédiája*, amely nemcsak szövegben, hanem sok-sok színes fényképen mutatja be az erdőben található különleges természeti értékeket és kultúrtörténeti emlékeket. Azt is megírtuk, hogy a könyv megalkotását még a sajnálatosan idő előtt elhunyt Túrós László erdőmérnök kezdte el, de végig vinni már nem tudta.

A második kiadás is felidéz az ő emlékét, de munkájának folytatója, Burián Endre a könyv végén elhelyezett egy új fejezetet, amelynek a címe: „*Folyamatos erdőborítás a Mecseki Erdészeti ZRt.-nél*”.

A fejezetet azért adjuk közre, mert a jövőnket leginkább meghatározó programról szól – írja bevezetőjében a szerkesztő. A közérthető ábrákkal bőven illusztrált fejezetből a laikus is könnyen megértheti, hogy mit és hogyan akarnak csinálni az erdészek az erdei ökoszisztéma gondozása során.

A száralás elvei

Az iménti kötet említett utolsó fejezete egyben jó tematikai hidat is jelent az ajándékcsoomag következő kötetének irányában. Ez Heinrich Reininger „*A száralás elvei, avagy a korosztályos erdők átalakítása*” című műve. Pontosabban a könyv 2006-ban Grazban megjelentetett második kiadásának magyar nyelvű fordítása. Magyar kiadója a *HM Budapesti Erdőgazdaság ZRt.*, ami kissé meglepő számunkra, mert ezt a vállalatot erről az oldaláról eddig nemigen ismertük, de éppen ezért annál örövendetesebb. A könyvet szerkesztette és jegyzetekkel ellátta Keresztes György és Dénes Margit. A magyar kiadáshoz az előszót és az összefoglalót is Keresztes György, a részvénytársaság termelési vezérigazgató-helyettese írta.

A téma fontosságát, időszerűségét ma már talán laikusok számára is felesleges volna bizonygatni, nem még lapunk szakértő olvasóinak. *Izgalmasan érdekfeszítő*, 256 oldal terjedelmű, rengeteg színes fényképpel, rajzábrával, grafikkal, diagrammal szemléletesen készített könyv. *Talán eddig a legjelentősebb külföldi mű*, amely hatalmas mértékben gazdagítja a témakör egyébként már szépen gyarapodó hazai irodalmát. Értékét növeli az a körülmény is, hogy leírásai és elvi következtetései zömmel hazánkhoz topográfiaiilag közel álló közép- és közép-kelet-európai gyakorlati példákon alapulnak.

Mindazonáltal ezek a területek zömmel a bükk és a luc-jegenye-fenyő régióban fekszenek. Kétségtelen, hogy „*A tölgy és a száralás*” című rövid fejezet foglalkozik legfontosabb állományalkotó főfafajunkkal is a téma szempontjából. S ennek során mecseki és vasi, farkaserdei pozitív példákat is megemlít. Mégis ezt az anyagrészt némileg kiérleletlennek találjuk; érződik rajta, hogy a tölgyesek övezete „extrazonális” a szerző szempontjából, nem igazán életeleme. *Mi, magyarok ezen a ponton kapcsolódhatnánk be leginkább érdemben a téma nemzetközi fejlesztésébe.*

Felvetjük ezt azért is, mert elgondolkodtató, hogy a *hat oldalra rúgó, gazdag német nyelvű irodalomjegyzékben* hazánkra és a magyar erdők viszonyaira

A Badeni híd

Az erdészettörténeti kutatások során tapasztalni, hogy esetenként milyen sok esemény kapcsolódik egy-egy erdőhöz. Ilyen terület a Nagy-Papaj térsége, ami a köztudatban *makkoshotycai* erdőként szerepel, de valójában Komlóska határához tartozik, így a Rákócziak regéci uradalmának birtoka volt. 1711-ben a „hütlenség bűnében talált” II. Rákóczi Ferenc birtokai a királyi fiscusra szálltak. A Patak-Regéc testvéruradalmakban 1776-ig a *Trautson család*, utána 30 évig a *kamara*, 1836-tól a *Bretzenheim család* gazdálkodott.

Az erdő használatát a legeltetés és makkoltatás és kevés hamuzsír termelése jelentette. A Papaly, Borzhegy, Kecskehát neve gyakran szerepelt a makkolási iratokban és a kótyavetyét (árverés) rendszerint „a Trautsonfalusiak, mint többet ígérők nyerték”. (Trautsonfalva 1905-től Herceghát).

A 19. század végén a Bretzenheim örökösök felosztották az uradalmakat, de Bretzenheim Ferdinándnak nem volt gyereke, így halála után felesége Schwarzenberg Karolina örökölt, aki nővére fiára, herceg Windischgraetz Lajosra hagyta Sárospatakot, Sátorajújhely és Komlóska 1/2-1/2 részét. A komlóscai birtok 3321 kat. hold erdő volt, amelynek fáját *Windischgraetz* Lajos (1882-1968) a 20. század elején kezdte el hasznosítani.

Kezdetben a *fakereskedők tarra vágták a tövön megvett erdőt*, majd Traub Aladár főerdész irányításával házilag termeltek sok talpfát a MÁV-nak és faszemet égettek a tűzifából. Az 1930. évi üzemterv szerint százalással termeltek, de „mindig a legértékesebb, legszebb faanyagot szedték ki és visszahagyták a fejlődésképtelen, satnya törzseket.”

vonatkozó irodalom fölöttébb szegényes.

Tanácsos lenne ezen a gyenge nemzetközi szereplésünkön mielőbb javítani

A *Sárospatak* c. hetilap 1910/1911. évi számaiból tudjuk, hogy Windischgraetz többször vadászott Afrikában, kapcsolatba került Jusuf Kamal egyiptomi herceggel, meghívta Sárospatakra és közösen létesítettek két vadaskertet a komlóscai erdőben. Az egyikbe dámot telepítettek, a másikba Kamal herceg hozatott muflonokat Korzikáról. Ekkor építették a Borz-hegy - Kecske-hegy - Potács-völgy térségében a vadászati céloknak megfelelő vonalvezetéssel a Herceg-utat, rajta a *Badeni* és a *Diana* nevű *fahidak*kal.

Mindkét kert vadállománya szépen gyarapodott, de 1919-ben a forradalom megpecsételte sorsukat. A rúd-fából és dróthuzalból épített kerítéseket szétverték, a dámost kilőtték, a muflonok a Waldbott és a Károlyi uradalomban találtak menedéket. A herceg további sorsáról a frankhamisítás, a bírósági ítélet és a kormányzói kegyelem említhető, míg végül 1927-ben az államkincstár 883 000 pengőért megvásárolta Windischgraetz erdőbirtokát és megalakították Makkoshotykán a m. kir. erdőhivatalt.

Az évek múlásával 50-60 évesre nőtt erdőben a gyérítések faanyagának leszállítására tehergépkocsival járható útra volt szükség, ezért 1967 tavaszán elkezdtem az út korszerűsítésének tervezését. Többször meglátogattam a sárospataki erdészet vezetője, *Koronky* Pista barátom, aki egyetértett az út nyomvonalának áthelyezéseivel, de felháborodva tiltakozott, hogy a közel 25 méteres *Badeni híd* helyett vasbeton átereszen, feltöltéssel tervezem az utat. Hiába tiltakoztam, hogy a fahíd ismét tönkre megy és utána új híd kell, rönk áron nem tudok ennyi fát elszámolni felújítási költségként, építsük meg a sokkal kisebb *Diana* hidat, de nem tudtam meggyőzni. Addig kilincseltem, míg engedélyt kaptam, hogy karámfa áron számolva a *Badeni* hidat építsük meg.

Elővettem az egyetemi *Hidépítés* jegyzetet és 15 tonna teherbírásra nem kevés munkával megterveztem a hidat.

külföldi publikációkkal, s bemutatókkal egybekötött nemzetközi jellegű hazai konferenciákkal. Amint – többek között – az „Erdei kincseskönyv” említett zá-

Biztonság kedvéért helyszíni bejárást szerveztem, amin részt vett Bobik Tibor, az ácsok kiváló brigádvezetője, aki *utásztiszt* volt a II. világháborúban. Kérésre *szűk óra múlva hozta a híd vázrajzát, a szerkezeti elemek méretezését*. Az adatok egyeztek, a tervezési idő jelentős különbségét akkor értettem meg, amikor jegyzetében megmutatta az egyszerű képleteket, táblázatokat.

A híd elkészült, felavattuk, rajz is készült róla, de ma már csak gyalog lehet átmenni rajta. *Pálmai* István erdészeti igazgató kollégánk több pályázaton sem tudott pénzt szerezni az erdészettörténeti emlékek is számító *Badeni híd* újjáépítésére.

1998 júliusában a közjóléti szakosztály szervezésében Máramaros rengeteget ismerkedtünk. A Fekete-Tisza forrásához csak terepjáró ZIL tehergépkocsin – padok nélkül – tudunk feljutni, mert a tönkrement sok kis fahidat nem építették újjá, hanem a keréknyomba lefektetett két-két fenyőrönkön centizve hajtottak át a gépkocsik.

Az egyik pihenőben szűk körben elemeztük a látottakat, elmeséltem a *Badeni híd* esetét, megjegyezve, hogy az egyetemen is oktathatnák az egyszerűbb tervezést. *Herpay* Imre professzor közismert mosolyával emlékezett: „... gyerekek, ez egy csodálatos út volt és csodálatos hídjai voltak... 1943-ban a nyári praxin taxival mentem ezen az úton... egyébként hogyan lehetett 1967-ben annyi fát és pénzt pazarolni a *Badeni* hídra... a mérnöknek legyen ideje pontosan tervezni, de a fronton az idő életet jelent... ha Bobik mester mérnöki képletekkel számolt volna, akkor az Iván háromszor szétlővi a gatyáját.”

A Zempléni-hegység turistatérképei jelölik a *Badeni* és a *Diana* hidakat, a hosszú *Koronky-nyiladékot*. Örizzük meg mi is emléküket.

Dr. Járasi Lőrinc

rőfejezetének tartalma is mutatja: lenne ehhez elég puskaaporunk.

K.P.

Az ünnepi asztalra ajánljuk

Az év vége nem csak az évzáró „hajrá”, de az ünnepeknek is az időszaka. Karácsonykor, Szilveszterkor-Újévkor a legtöbb helyen összejön a család, és a háziasszony ilyenkor még a szerényebb körülmények között élő helyeken is igyekszik a megszokottól, a köznapitól eltérő, speciálisabb étkeket tenni az asztalra.

Szakmai körökben decemberben több helyen – nem túlságosan drága áron – hozzá lehet jutni egy kis vadhúshoz, hiszen folyik a vaddisznó-, a fácán- és a nyúl vadászat és még a szarvassejlesztés is. Ezért *a vadhús lehet az egyik alapanyaga az ünnepi étrendnek.* (Ilyenkor sok helyen fogyasztanak előszeretettel halat is.)

A következőkben két olyan vadételt ajánlunk az ünnepi asztalra, amelyek *egyszerűen elkészíthetők és nem igényelnek semmilyen speciális, körülményesebben beszerezhető fűszert* (egzotikumot) vagy segédanyagot (pl. decemberben friss vargányát). Főzésükkel-sütésükkel a siker reményével megpróbálkozhat, aki egyébként talán még soha nem készített vadhús-ételt.

Tűzdelt fácán

Hozzávalók: 2 db. fácán, 15 dkg füstölt szalonna, 10 dkg zsír, só, őrölt bors, majoránna.

Erre a célra fiatal fácánokat választunk. A szárazon tisztított fácán lábait rajtahagyjuk, csak a körmeit vágjuk le.

Az előkészített fácánt kívül-belül tisztára mossuk. Ezután szalonnacsíkokkal gazdagon megtűzdeljük, különösen sűrűn a mellhúsát. Kívül-belül sózzuk, belsejét őrölt borssal, majoránnával fűszerezzük (az esetleges nem kívánt szagok ellensúlyozására is). Sütőedénybe téve olvasztott, forró zsírral leöntjük és középmeleg sütőben sütjük. Időnként saját zsírjával meglocsoljuk és megforgatjuk. Elpárolgott levét kevés vízzel pótoljuk. *A sütés ideje kb. 30 perc.* Zsírjából pecsenyelevet készítünk.

Párolt rizsre helyezve tálaljuk, először rátéve a kettévágott combot, majd ízlésesen elhelyezve a felszeletelt mellhúsát. Pecsényelevet és külön almapürét adunk hozzá.

Pecsényelevet a legegyszerűbben úgy készíthetünk, hogy a sült hús zsírjában paradicsompürét és lisztet pirítunk, s vízzel felengedve kiforraljuk. Megsózzuk, s miután a felesleges zsírt levettük a tetejéből, átszűrjük. A paradicsompüré mennyisége attól függ, hogy világosabb vagy sötétebb húshoz készítjük-e.

Vaddisznószeletek frissen sütve

Hozzávalók: 90 dkg vaddisznókaraj, 10 dkg füstölt szalonna, 1 kg burgonya, 1 dl. vörösbors, 2 gerezd fokhagyma, 3 dkg vaj, 2 dl olaj, 20 dkg gyöngyhagyma, fűszerpaprika, só, őrölt bors, majoránna.

A fiatal vaddisznó kicsontozott karaját letisztítjuk, felszeleteljük és kiveregetjük. őrölt borssal, paprikával, majoránnával fűszerezve megolajozzuk.

Kockára vágott szalonnát és a gyöngyhagymát megpirítjuk. Kockaburgonyát sütünk és összeforgatjuk a pirított hagymával, szalonnával és ízlés szerint sózzuk, borsozzuk. A vaddisznószeleteket natúron pirosra sütjük.

A zsiradékhoz, amiben sütöttük, kevés vajat adunk, s zúzott fokhagymát és fűszerpaprikát, majd vörösborral felengedve felforraljuk.

Külön adjuk hozzá a burgonyát és mártásos csészében a megsült levét.

Egy-két jótanács

Az előkészítési műveletek sikeresebbé tétele és a jobb zamathatás érdekében általában javasolt a vad néhány napos bőrében való pihentetése, érlelése, esetleg pácolása. A pácolás következtében meggyorsul az izomrostok puhulása, ezáltal a hús porhanyóssá és érett ízűvé válik. A frissen sütéssel és egészben sütéssel készített vadhúsok előkészítésénél un. száraz pácot, a párolással és főzéssel készíthető vadhúsoknál pedig a nedves pácolással való előkészítést szokták alkalmazni. Ezért a *húsbeszerzést ne halasszuk az utolsó napra.*

(A receptek eredeti lelőhelye Tusor András „Ínycsiklandó vadételek” című szakácskönyve.)

K. P.

Egy erdész (?) akadémikus emléke

Huszton született 1780-ban Gáti István, aki ugyan földmérést tanult az Institutum Geometricum-ban és jogot is végzett, de egyes erdészettörténészek (pl. dr. Csöre Pál) szakmabelinek tekintik, mivel pályafutása során hosszú ideig a pápai és a tatai Esterházy-uradalomban főerdőmesterként erdőgazdálkodással és vízszabályozással foglalkozott. Magas színvonalú, elméleti igényességgel folytatott munkássága alapján a Magyar Tudományos Akadémia 1836-ban levelező tagjai közé választotta.

Ezért az említett szakmatörténészek öt tekintik az első erdész akadémikusnak. (Időrendben Divald Adolf követte őt 1864-ben, szintén levelező tagként.) 1848-ban az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) 1842-ben létrehozott Erdészeti Szakosztálya is az elnökévé választotta. 1859-ben hunyt el.

k.p.

Címképünk: Kmiecik Stanisław „Téli idill” c. festménye.

Hátsó borítóképünkön Biczó András: „Templomozás”

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ

XX. évfolyam 4. szám.

Kiadja:

az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete,

1061 Budapest, Jókai tér 9.

Tel.: 331-4369; Fax: 331-9455

E-mail: efdsz@mailbox.hu

Felelős kiadó:

Dudás Péter főtítkár.

A szerkesztésben közreműködik: Dr. Király Pál.

Nyomda:

CERBERUS Nyomdaipari Könyv- és Lapkiadó Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 14.

Tel.: (06) 1-331-3042

E-mail: grafika@cerbi.hu

Felelős vezető:

Schmidt Gábor ügyvezető igazgató

A lap átlagosan negyedévenként jelenik meg.

Hírlapárúsi forgalomba nem kerül, terjeszti az EFDSz.

